ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΜΕ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΟ

Ουίλλιαμ Νόλαν:	ΚΙ ΕΧΩ ΔΡΟΜΟ ΝΑ ΚΑΝΩ ΠΡΟΤΟΥ ΚΟΙΜΗΘΩ
Κηθ Λώμερ:	Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ
Πόουλ Άντερσον:	Ο ΚΙΧΩΤΗΣ ΚΙ Ο ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ
Ρόμπερτ Σέκλυ:	ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ — 2
Φίλιπ Ντικ:	Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ
Α. Μπέρτραμ Τσάντλερ:	ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
Κλίφφορντ Σάιμακ:	ΑΨΙΜΑΧΙΑ
Χένρυ Κάτνερ:	Η ΜΗΧΑΝΗ ΤΩΝ ΕΓΩ

Λέμε ότι ζούμε στην εποχή των Κομπιούτερ, στην εποχή των Ρομπότ...

Μήπως δεν είναι μακριά η εποχή που εκείνα θ' αρχίζουν να ζουν, να *ζουν* στ' αλήθεια, να ζουν στην εποχή του Ανθρώπου; Εκείνα προγραμματισμένα σε γλώσσα Πασκάλ ή Φορτράν κι εμείς σε γλώσσα DNA και RNA;... Τα πλάσματα από μέταλλο και τα πλάσματα από σάρκα...

Τι θα προκύψει από αυτή τη συμβίωση;

Οι «Ιστορίες με Πλάσματα από Μέταλλο» είναι μερικά από τα όνειρα και τους εφιάλτες αυτής της εποχής, που ήδη περάσαμε το κατώφλι της.

Δρχ. 300

5

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΟ

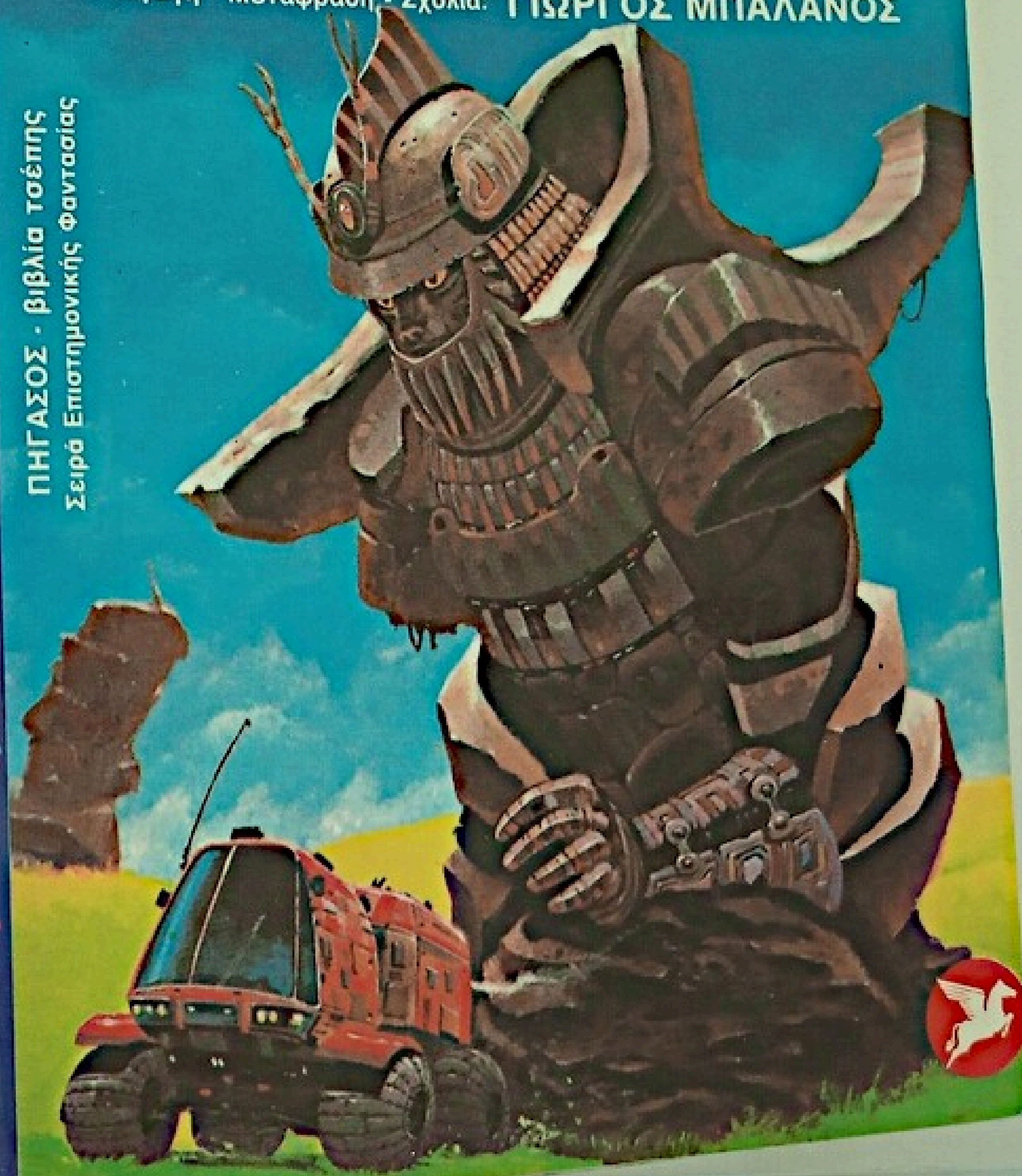

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΜΕ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΟ

Εισαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΠΗΓΑΣΟΣ - βιβλία τσέπης
Σειρά Επιστημονικής Φαντασίας

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΟ

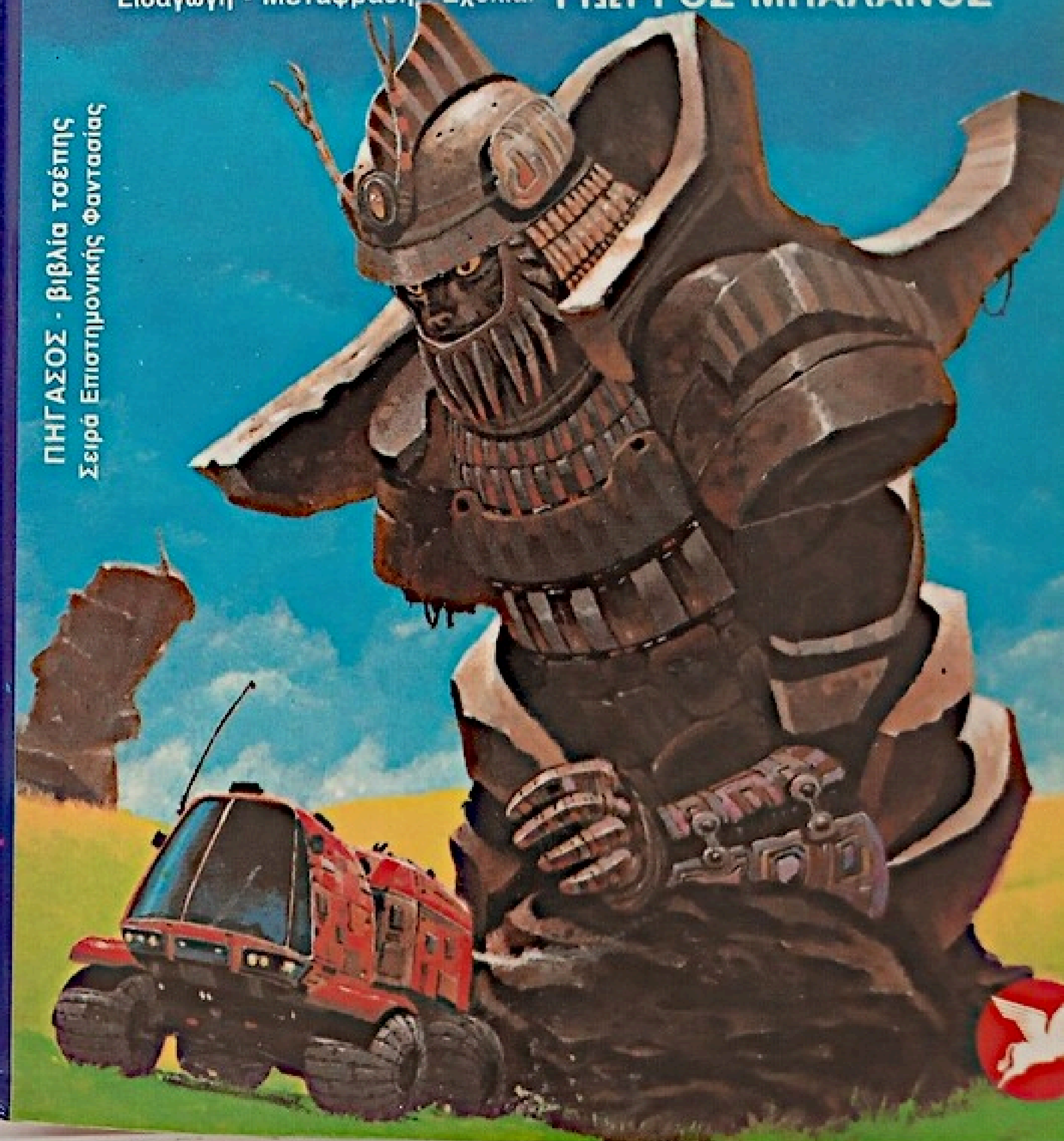

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΜΕ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΟ

Εισαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟ 5ο

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ:

ΒΙΒΛΙΟ 1ο: ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΠΑΡΑΞΕΝΟΥΣ ΚΟΣΜΟΥΣ
ΒΙΒΛΙΟ 2ο: ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΥΣ
ΒΙΒΛΙΟ 3ο: ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟΧΡΟΝΟ
ΒΙΒΛΙΟ 4ο: ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΚΟΣΜΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΜΕ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
«ΚΑΡΕΛ»
ΑΠΟ ΤΗΝ WORLD SCIENCE FICTION ASSOCIATION

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΗΓΑΣΟΣ
Σειρά Επιστημονική Φαντασία

Ασκληπιού 7, Αθήνα
τηλ. 36.15.209

Φωτοστοιχειοθεσία: «ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ» ΣΥΝ.Π.Ε.
Φειδίου 18, Αθήνα
τηλ. 36.44.332.

Κεντρική Διάθεση: Εκδόσεις «ΩΡΟΡΑ»
Μαυρομιχάλη 11, Αθήνα
τηλ. 36.01.395

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Όλα όσα διαβάζετε τώρα και όλα όσα θα διαβάσετε στο βιβλίο που κρατάτε, γράφτηκαν από ένα ρομπότ...

Όχι, μη με παρεξηγείτε· μπορεί εγώ να έκανα τη μετάφραση, αλλά το γράψιμό της το έκανε ένα ρομπότ. Αλλά καλύτερα να πιάσουμε τα πράγματα από την αρχή...

Έχουν περάσει 65 χρόνια από τότε που βαφτίστηκε το πρώτο «ρομπότ» στη φαντασία του Τσέχου συγγραφέα Κάρελ Τσάπεκ· και λέω «βαφτίστηκε», γιατί η ιδέα ήταν ήδη πανάρχαιη, αλλά όχι και το όνομα.

Το Ρομπότ έχει πάψει από χρόνια να είναι ο αρχικός Μηχανικός Άνθρωπος του Τσάπεκ, γι' αυτό και προτίμησα το γενικότερο όρο Πλάσματα από Μέταλλο για τον τίτλο της συλλογής. Αλλά, όσο κι αν απόκτησε ποικιλομορφία σχήματος και ικανοτήτων, το Ρομπότ ποτέ δεν έχασε κάτι το βασικά ανθρώπινο στη φαντασία μας. Ακόμη κι όταν δεν έχει τίποτα το φανερά ανθρώπινο, εξακολουθούμε να το βλέπουμε λίγο πολύ σαν άνθρωπο. Μπορεί η αντίληψη αυτή να είναι λάθος, αλλά δεν μπορούμε να ξεφύγουμε εύκολα από την αρχέτυπη ιδέα του Τεχνητού Ανθρώπου που σκέφτεται περίπου σαν κι εμάς.

Αυτό το λάθος το έκανα κι εγώ, πληρώνοντάς το με αρκετές ώρες έξτρα δουλειάς. Όπως σας εξήγησα

αρχικά, το βιβλίο μεταφράστηκε από μένα, αλλά γράφτηκε από ένα ρομπότ. Ε, λοιπόν, κάποια στιγμή έκανα το λάθος να νομίσω ότι σκεφτόταν σαν άνθρωπος και... πάνε δώδεκα σελίδες μετάφρασης από το διήγημα του Φίλιπ Ντικ. (Αναρωτιέμαι πού να πήγαν!) Όσο και να ξέρω πόσο λάθος είναι, μου είναι αδύνατο να ξεπεράσω την ιδέα ότι ο «εγκέφαλος» του ρομπότ μου δεν είναι ανθρώπινος. Έτσι, όταν του ζήτησα να μεταφέρει ένα κομμάτι της μετάφρασης του Ντικ σ' ένα άλλο «αρχείο», το δαιμονικό μηχάνημα με ρώτησε, «να προσαρτήσω ή ν' αντικαταστήσω;» Αφηρημένα του είπα «αντικατάστησε». Αυτό και έκανε... σβήνοντάς μου όλο το άλλο κείμενο που υπήρχε ήδη εκεί! Ακόμη δεν μπορώ να το χωνέψω! Μα δεν έβλεπε το αναθεματισμένο ότι το κείμενο αυτό το ήθελα και ότι έπρεπε να κάνει προσάρτηση κι όχι αντικατάσταση; Ε, δεν το είδε!

Και σαν να μην έφτανε αυτό, το ρομπότ που λέμε αρνιόταν μετά να γράψει το κείμενο που αναγκάστηκα να ξαναμεταφράσω με τον ισχυρισμό ότι... ήταν ανύπαρκτο! Και όμως το κείμενο ήταν υπαρκτό και στη θέση του. Μπορούσα να το δω με τα μάτια μου στην οθόνη. Στάθηκε αδύνατο να πείσω το μηχάνημα ότι το κείμενο υπήρχε. Τελικά, καταδέχτηκε να το τυπώσει από το αντίγραφο που —τώρα— είχα την πρόνοια να κρατήσω.

Για να μη σας μπερδεύω, σας εξηγώ —αν δεν το υποψιαστήκατε ήδη— ότι εδώ και κάμποσο καιρό έχω αντικαταστήσει τη γραφομηχανή με κομπιούτερ. Θα μου πείτε ότι ένα κομπιούτερ δε σκέφτεται σαν άνθρωπος. Το ξέρω, αλλά άντε να συνηθίσω στην ιδέα. Εξακολουθώ υποσυνείδητα να το βλέπω σαν ρομπότ, σαν τα ρομπότ που κυκλοφορούν στις σελίδες αυτού του βιβλίου.

Αλλά, πάλι... είναι στιγμές που αμφιβάλλω αν το κομπιούτερ μου δεν έχει τελικά δική του σκέψη. Συχνά κάνει τόσο φιλότιμες προσπάθειες να με τρελάνει, όσο και η γραφομηχανή του Τζο στο διήγημα του Κλίφφορντ Σάιμακ. Οι τεχνικοί επιμένουν ότι πρόκειται απλώς για δικά μου λάθη χειρισμού. Μπορεί... αλλά ποιος εμπιστεύεται τους τεχνικούς; Μεταξύ μας, όταν σε μια περίπτωση το κομπιούτερ αρνιόταν να μου τυπώσει μια ιστορία με δαίμονες — θα κυκλοφορήσει αργότερα— ούτε οι τεχνικοί βρήκαν γιατί αρνιόταν να το κάνει. (Χαιρέκακο χαμόγελο εγώ!) Έβαλαν τη δισκέτα σε δικό τους κομπιούτερ, το οποίο επίσης αρνήθηκε να την τυπώσει. (Δεύτερο χαιρέκακο χαμόγελο εγώ!) Τελικά μου πρότειναν τη μέθοδο... του εξορκισμού. Αντιπρότεινα, με την ευγενική απειλή να βρουν λύση αν δεν ήθελαν να τους αφήσω εκεί τους δαίμονες. Τελικά καταφέραμε να βγούμε από το αδιέξοδο με άλλο τρόπο, δίχως όμως να εξηγηθεί η αρχική πεισματική άρνηση του διαβολικού μηχανήματος.

Θα βρείτε μερικά ρομπότ σε τούτο το βιβλίο ν' αναρωτιούνται αν έχουν ψυχή ή αν υπάρχει μετεμψύχωση στα άτομα της ράτσας τους. Ξέρετε... αυτό αναρωτιέμαι κι εγώ και δεν έχω σπάσει ακόμη το δικό μου. Σκέφτεστε να βρικολακιάσει ή να ξαναγυρίσει μετεμψυχωμένο σε μπουλντόζα; Με τι το εξορκίζουν μετά; Με σταυροκατσάβιδο;

Γιώργος Μπαλάνος

ΚΙ ΕΧΩ ΔΡΟΜΟ ΝΑ ΚΑΝΩ ΠΡΟΤΟΥ ΚΟΙΜΗΘΩ

του Ουίλλιαμ Νόλαν

Ακόμη κι αν μαντέψετε τις τελευταίες γραμμές τούτης της ιστορίας, νομίζω ότι δεν πρόκειται να χάσει τίποτε από την ομορφιά και την ανθρωπιά της. «Είναι κάτι παραπάνω από επιστημονική φαντασία», έγραψε γι' αυτή ο Ρέυ Μπράντμπερυ. Ο τίτλος της προέρχεται από το ποίημα «Σταματώντας Δίπλα στο Δάσος ένα Χιονισμένο Βράδυ» του Ρόμπερτ Φροστ. Και πραγματικά το διήγημα του Νόλαν έχει όλη εκείνη τη μελαγχολική γοητεία μιας χειμωνιάτικης νύχτας στο δάσος. Ή της νύχτας του διαστήματος, με τ' άστρα σαν παγοκρύσταλλα στα κλαδιά του Γαλαξία. Ο μακρύς δρόμος του γυρισμού ενός ταξιδιώτη που πρέπει να κρατήσει παλιές υποσχέσεις...

Και, παρά το φόντο της παγωνιάς, είναι μια ζεστή ιστορία αγάπης, καθαρά ανθρώπινη —όπως οι περισσότερες ιστορίες με ρομπότ— και πιστεύω ότι θα συγκινήσει τον κάθε αναγνώστη.

Γ.Μ.

Μονάχος με το σιγανό βούισμα των κινητήρων, βαθιά στο λαβύρινθο του σκάφους του, ο Ρόμπερτ Μάρντοκ περίμενε το θάνατο. Ενώ το αστρόπλοιο ταξίδευε αδυσώπητα προς τη Γη —μια τεράστια ασημένια βελόνα που έσκιζε το μαύρο βελούδο του διαστήματος— περίμενε ήρεμα τις τελευταίες του ώρες, ξέροντας ότι καμία ελπίδα δεν υπήρχε πια.

Ύστερα από είκοσι χρόνια στο διάστημα, ο Μάρντοκ γύριζε σπίτι του.

Σπίτι... Γη... Θάγιερβιλ, μια μικρή πόλη του Κάνσας. Καθαρός αέρας κι ένα σκιερό δρομάκι μ' ένα διώροφο σπίτι στην άκρη του τετραγώνου. Γύριζε σπίτι του, ύστερα από δυο δεκαετίες ανάμεσα στ' άστρα.

Το αστρόπλοιο έσκιζε το μαύρο κενό, με τους ατομικούς κινητήρες του σαν μια μεγάλη καρδιά που χτυπούσε βαθιά κάτω από τα πόδια του. Και ο Ρόμπερτ Μάρντοκ καθόταν σιωπηλός μπροστά σ' ένα στρογγυλό φινιστρίνι, ατενίζοντας δίχως να βλέπει το απέραντο σκοτάδι ολόγυρα.

Ο Μάρντοκ θυμόταν.

Θυμόταν το ανήσυχο πρόσωπο της μητέρας του, τις ψιθυριστές προσευχές της για την ασφάλειά του, τον τρόπο που τον είχε σφίξει πάνω της για μια μεγάλη, ατέλειωτη στιγμή πριν ανηφορίσει τη ράμπα του αστρόπλοιου τότε, είκοσι χρόνια πριν. Θυμόταν και τον πατέρα του: έναν ψηλό, ρυτιδωμένο άντρα, κι εκείνο το ρωμαλέο σφίξιμο του χεριού του πριν του πει αντίο.

Του ήταν σχεδόν αδύνατο να πιστέψει ότι τώρα ήταν γέροι και ασπρομάλληδες, με τον πατέρα του αναγκασμένο να χρησιμοποιεί μπαστούνι και τη μητέρα του σκυφτή και τσακισμένη από τα χρόνια.

Αλλά κι ο ίδιος;

Ήταν σαράντα ενός χρονών, και το διάστημα τον είχε γεράσει όπως οι κάμποι του Κάνσας είχαν γεράσει τον πατέρα του. Κι αυτός είχε παλέψει ενάντια σε καταιγίδες στη δουλειά του πέρα από τη Γη, τρομερές, ξένες καταιγίδες χειρότερες από κάθε άλλη που είχε γνωρίσει στον πλανήτη του. Ναι, κι αυτός είχε δουλέψει σκληρά σε κάμπους κάτω από φλογερούς ήλιους πολύ πιο δυνατούς από εκείνον του κόσμου του. Το πρόσωπό του ήταν τετράγωνο με αδρά χαρακτηριστικά, τα μάτια του σκοτεινά και βουλιαγμένα κάτω από τα φρύδια του.

Ο Ρόμπερτ Μάρντοκ έβγαλε τις στερεοσκοπικές φωτογραφίες των γονιών του από την τσέπη της στολής του και περιεργάστηκε τα πρόσωπά τους. Ζεστά, χαμογελαστά πρόσωπα, γεμάτα *προσοχή*. Περίμεναν το γιο τους να γυρίσει πίσω. Προσεκτικά, ξεδίπλωσε το τελευταίο γράμμα της μητέρας του. Αρνιόταν πεισματικά να του στέλνει μαγνητοφωνημένες κασέτες, εξηγώντας του ότι η φωνή της δεν ήταν πια σταθερή και ότι δυσκολευόταν να εκφράσει τις σκέψεις της στο μεταλλικό αφτί μιας ψυχρής, απρόσωπης συσκευής. Επέμενε να χρησιμοποιεί μια παλιομοδίτικη πένα, γράφοντας προσεκτικά με σχεδόν αρχαϊκό χαρακτήρα. Ο Μάρντοκ είχε πάρει το τελευταίο γράμμα της λίγο πριν από την αναχώρησή του για τη Γη. Του έγραφε:

Πολυαγαπημένο μας παιδί,

Είμαστε τόσο συγκινημένοι από χαρά! Ο πατέρας

σου κι εγώ ακούσαμε τη φωνή σου πάλι και πάλι, να μας λέει ότι θα γύριζες σπίτι τελικά, και ευχαριστήσαμε και οι δυο το Θεό που σε φύλαξε γερό. Λαχταρούμε τόσο να σε ξαναδούμε, γιε μου! Ξέρεις, δεν είμαστε και τόσο καλά στην υγεία μας τώρα τελευταία. Η καρδιά του πατέρα σου δεν του επιτρέπει να βγαίνει τόσο, όπως παλιά. Ακόμη και τα νέα του γυρισμού σου τον τάραξαν υπερβολικά. Αλλά και η δική μου υγεία δεν πάει καλύτερα και είχα άλλη μια κρίση λιποθυμίας την περασμένη βδομάδα. Αλλά δεν υπάρχει λόγος ν' ανησυχείς —αλήθεια σ' το λέω— γιατί ο Δρ Τόμας λέει ότι είμαι γερό κόκαλο ακόμη και ότι αυτές οι κρίσεις θα περάσουν. Όμως φροντίζω να ξεκουράζομαι όσο μπορώ για να είμαι εντελώς καλά όταν μας έρθεις. Σε παρακαλώ, Μπομπ, πρόσεχε τον εαυτό σου. Η σκέψη σου γεμίζει τις καρδιές μας κάθε μέρα. Η ζωή μας απόκτησε ξαφνικά νόημα πάλι. Κάνε γρήγορα, Μπομπ. Μην αργήσεις να γυρίσεις κοντά μας.

Με όλη μας την αγάπη
Η μητέρα σου

Ο Ρόμπερτ Μάρντοκ άφησε πλάι του το γράμμα κι έσφιξε τις γροθιές του. Ελάχιστες ώρες ζωής του απόμεναν μονάχα... και η Γη ήταν ακόμη *μέρες* μακριά. Μια αγεφύρωτη απόσταση τον χώριζε από την πόλη του Θάγιερβιλ· ήξερε ότι ποτέ δε θα 'φτανε εκεί ζωντανός.

Για μια ακόμη φορά, όπως τόσες και τόσες στο πρόσφατο παρελθόν, οι τελευταίες γραμμές ενός αρχαίου ποιήματος του Ρόμπερτ Φροστ πέρασαν ψιθυριστά από το μυαλό του.

Αλλά έχω υποσχέσεις να κρατήσω
Κι έχω δρόμο να κάνω προτού κοιμηθώ...

Είχε υποσχεθεί ότι θα γύριζε σπίτι, κι αυτή την υπό-

σχεση θα την κρατούσε. Ενάντια στον ίδιο το θάνατο, αυτός θα γύριζε στη Γη.

«*Αποκλείεται*», του είχε πει ο γιατρός. «*Ποτέ δε θα φτάσεις στη Γη. Θα πεθάνεις εκεί έξω. Θα πεθάνεις στο διάστημα*».

Του είχαν δείξει πώς. Είχαν προδιαγράψει την πορεία του θανάτου του σχεδόν ώς το τελευταίο δευτερόλεπτο. Του είχαν πει πότε η καρδιά του θα σταματούσε να χτυπά, πότε θα έπαυε ν' ανασαίνει. Η αρρώστια του —που την είχε κολλήσει σε κάποιον ξένο κόσμο— ήταν ανίατη. Για τον Ρόμπερτ Μάρντοκ ο θάνατος ήταν κάτι το απόλυτα σίγουρο.

Αλλά όπως και να 'χε, είπε πει στον εαυτό του, αυτός θα γύριζε σπίτι του, θ' αναχωρούσε για τη Γη. Και οι άλλοι είχαν ακούσει προσεκτικά το σχέδιό του.

Τώρα, ενώ του απέμενε λιγότερο από μισή ώρα ζωής, ο Μάρντοκ κατηφόριζε έναν από τους μακριούς διαδρόμους του σκάφους, με τις μπότες του ν' αντηχούν ξερά στο μετάλλινο δάπεδο.

Ήταν έτοιμος, τελικά, να κρατήσει την υπόσχεσή του.

Σταματώντας μπροστά σ' ένα εντοιχισμένο ντουλάπι, γύρισε ένα μικρό διακόπτη. Η πόρτα άνοιξε. Ο Μάρντοκ κοίταξε τον ψηλό άντρα που στεκόταν ασάλευτος στο σκοτεινό εσωτερικό. Ύστερα άπλωσε το χέρι του και έκανε μια γοργή ρύθμιση. Ο ψηλός άντρας μίλησε.

«*Ήρθε η ώρα;*»

«Ναι», αποκρίθηκε ο Ρόμπερτ Μάρντοκ. «*Ήρθε η ώρα*».

Ο ψηλός άντρας βγήκε στο διάδρομο· το φως έλαμψε στα βαθιά χωμένα μάτια του κάτω από τα φρύδια. Το πρόσωπό του ήταν τετράγωνο, με αδρά χαρακτηριστικά. «Βλέπεις;» χαμογέλασε. «*Είμαι τέλειος*».

«Είσαι πράγματι», αποκρίθηκε ο Μάρντοκ. Αλλά βέβαια, συλλογίστηκε, τα πάντα *εξαρτιόνταν* από την τελειότητα. Δεν επιτρεπόταν κανένα λάθος, οσοδήποτε μικρό. Απολύτως κανένα.

«Λέγομαι Ρόμπερτ Μάρντοκ», είπε η ψηλόκορμη μορφή με τη διαστημική στολή. «Είμαι σαράντα ενός χρόνων, σωματικά και πνευματικά υγιής. Υπηρέτησα στο διάστημα για δύο δεκαετίες... και τώρα γυρίζω σπίτι μου».

Ο Μάρντοκ χαμογέλασε· ήταν ένα πικρό χαμόγελο θριάμβου που τρεμόπαιξε φευγαλέα στο κουρασμένο πρόσωπό του.

«Πόση ώρα μένει;» ρώτησε η ψηλόκορμη μορφή.

«Δέκα λεπτά. Μπορεί και μερικά δευτερόλεπτα παραπάνω», αποκρίθηκε αργά ο Μάρντοκ. «Μου είπαν ότι θα είναι ανώδυνο».

«Τότε...» Ο ψηλός άντρας κοντοστάθηκε και μετά πήρε μια βαθιά ανάσα. «Λυπάμαι», πρόσθεσε.

Ο Μάρντοκ χαμογέλασε πάλι. Ήξερε ότι μια μηχανή, όσο τέλεια κι αν ήταν, δεν μπορούσε να έχει το συναίσθημα της λύπης... αλλά ήταν μια ανακούφιση που άκουσε τα λόγια.

Θα τα καταφέρει καλά, συλλογίστηκε ο Μάρντοκ. Θα παρουσιαστεί στη θέση μου, και οι γονείς μου ποτέ δε θα υποψιαστούν ότι ποτέ δε γύρισα πίσω. Θα μείνει ένα μήνα, όπως συμφωνήθηκε, και μετά το ρομπότ θα παρουσιαστεί στις αρχές της υπηρεσίας στη Γη. Ναι, συμπέρανε ο Μάρντοκ, θα τα καταφέρει καλά.

«Θυμήσου», είπε μεγαλόφωνα ο Μάρντοκ. «Όταν τους εγκαταλείψεις, *πρέπει* να μείνουν με την εντύπωση ότι επιστρέφεις στο διάστημα».

«Φυσικά», απάντησε το ρομπότ. Και ο Μάρντοκ το άκουσε να εξηγεί με τη φωνή του: «Όταν τελειώσει ο μήνας που προγραμματίστηκα να περάσω μαζί τους,

θα με δουν να επιβιβάζομαι σ' ένα διαστημόπλοιο. Θα το δουν ν' απογειώνεται από τη Γη προς τ' άστρα, και θα ξέρουν ότι δε θα μπορώ να γυρίσω πριν περάσουν άλλα είκοσι χρόνια. Θ' αποδεχτούν το γεγονός ότι ο γιος τους πρέπει να γυρίσει στο διάστημα... ότι ένας υγιής αστροναύτης δεν μπορεί να εγκαταλείψει την υπηρεσία πριν πατήσει τα εξήντα. Σε διαβεβαιώνω, όλα θα γίνουν όπως τα θέλεις».

Θα πετύχει, είπε στον εαυτό του ο Μάρντοκ· φρόντισα σωστά την κάθε λεπτομέρεια. Το ανδροειδές διαθέτει όλες μου τις αναμνήσεις· έχει τη φωνή μου και την κάθε μου μικροσυνήθεια. Και όταν τους αποχαιρετήσει, όταν φανεί ότι γυρίζει πίσω στ' άστρα, οι προμαγνητοφωνημένες κασέτες μου θα συνεχίσουν να τους αποστέλλονται από το διάστημα, ακριβώς όπως και στο παρελθόν. Ώς το θάνατό τους. Ποτέ δε θα μάθουν ότι πέθανα, συλλογίστηκε ο Ρόμπερτ Μάρντοκ.

«Είσαι έτοιμος τώρα;» ρώτησε σιγανά η ψηλόκορμη μορφή.

«Ναι», αποκρίθηκε ο Μάρντοκ γνέφοντας καταφατικά. «Είμαι έτοιμος».

Και οι δυο τους προχώρησαν αργά στο μακρύ διάδρομο.

Ο Μάρντοκ θυμόταν πόσο καμάρωναν οι γονείς του όταν έγινε δεκτός στην Ειδική Υπηρεσία. Ήταν το μόνο αγόρι σε όλο το Θάγιερβιλ που είχε επιλεγεί. Ήταν μια αληθινά μεγάλη μέρα! Η τοπική μπάντα έπαιζε μουσική, ο δήμαρχος —ο γερο-Χάρκινς μ' εκείνα τα γυαλάκια στην άκρη της μύτης του— έβγαζε λόγους, λέγοντας σε όλους πόσο περήφανο ήταν το Θάγιερβιλ για το διαλεχτό τέκνο του... και η μητέρα του έκλαιγε γιατί ήταν τόσο ευτυχισμένη.

Αλλά, βέβαια, ήταν επόμενο να είναι αυτός που θα πήγαινε στο διάστημα. Τα άλλα αγόρια, εκείνα που είχαν αποτύχει στις δοκιμασίες, δεν είχαν ζήσει το όνειρο όπως αυτός. Από τη στιγμή που είχε δει την πρώτη προσελήνωση, ήξερε δίχως καμία αμφιβολία ότι μια μέρα θα γινόταν αστροναύτης. Είχε σταθεί εκεί, εκείνη την κρύα μέρα του Δεκέμβρη του 1980, ένα δωδεκάχρονο αγόρι, παρακολουθώντας το διαστημόπλοιο να γυρίζει πίσω στη Γη, βλέποντας τις φλόγες του να καψαλίζουν και να μαυρίζουν το παγωμένο χώμα. Και ήξερε, στα βάθη της καρδιάς του, ότι μια μέρα θα έφευγε μαζί του για τ' άστρα. Από κείνη τη στιγμή και μετά, το μόνο του όνειρο ήταν να φύγει κάποτε από τη Γη, πέρα προς αχανείς και ξένους ορίζοντες, σε θαυμαστούς κόσμους ασύλληπτους στη φαντασία.

Πολλοί από τους άλλους υποψήφιους δεν ήταν τόσο πρόθυμοι να εγκαταλείψουν *τα πάντα* για το διάστημα. Ακόμη και τώρα, ύστερα από είκοσι χρόνια, στ' αφτιά του αντηχούσαν ακόμη τα λόγια της Τζούλυ: *«Ναι, είμαι σίγουρη ότι με αγαπάς, Μπομπ, αλλά δε φτάνει αυτό. Δε μ' αγαπάς τόσο για να εγκαταλείψεις το όνειρό σου»*. Και τον είχε αφήσει, φεύγοντας από τη ζωή του γιατί ήξερε ότι εκεί δεν υπήρχε χώρος γι' αυτή. Υπήρχε μονάχα για το διάστημα... το αχανές διάστημα, για τ' αστρόπλοια και τα φλογερά άστρα. Για τίποτε άλλο.

Θυμόταν την τελευταία νύχτα του στη Γη, πριν είκοσι χρόνια, όταν είχε νιώσει τη συντριπτική απεραντοσύνη του αχανούς σύμπαντος να τον περιβάλλει όπως ήταν ξαπλωμένος στο κρεβάτι του. Θυμόταν τις ώρες της αγρύπνιας πριν από την αυγή... όταν μπορούσε να νιώσει την υπερένταση ν' αυξάνεται στο μικρό άσπρο σπίτι, αλλά και μέσα του, εκεί που ήταν πλαγιασμένος στη ζεστή σιωπή του δωματίου του. Θυμόταν τη βροχή, λίγο πριν από το χάραμα, να θροΐζει

στη στέγη, και τ' αστροπελέκια που βροντούσαν στον ουρανό του Κάνσας. Και ύστερα, κατά κάποιο παράξενο τρόπο, το μουγκρητό των κεραυνών έγινε σιγά σιγά ένα με το μουγκρητό των κινητήρων ενός διαστημόπλοιου που τον έπαιρνε μαζί του μακριά από τη γη, πέρα στ' απόμακρα άστρα... μακριά...

Πέρα.

Η ψηλόκορμη μορφή με την κομψή διαστημική στολή έκλεισε την εξωτερική στεγανή θυρίδα και στάθηκε να παρακολουθήσει το σώμα που χανόταν στο σκοτάδι του χάους. Το σκάφος και το ρομπότ ήταν το ίδιο πράγμα: δυο πολύπλοκες και τέλειες μηχανές που έκαναν τη δουλειά τους.

Για τον Ρόμπερτ Μάρντοκ το ταξίδι είχε τελειώσει˙ ο ατέλειωτος δρόμος του είχε φτάσει στο τέρμα του. Τώρα θα κοιμόταν αιώνια στο διάστημα.

Όταν το διαστημόπλοιο προσγειώθηκε στο Θάγιερβιλ του Κάνσας, ένα ηλιόλουστο πρωινό του Ιούλη, τα πλήθη το περίμεναν κουνώντας τα χέρια και φωνάζοντας το όνομα του Ρόμπερτ Μάρντοκ. Όλοι οι επίσημοι της πόλης, δίχως ν' απουσιάζει κανείς, είχαν μαζευτεί εκεί, ο καθένας τους μ' ένα προσεκτικά ετοιμασμένο λόγο στο μυαλό του. Η μπάντα της πόλης έπαιζε θριαμβευτικά μαρς κάτω από το γαλανό ουρανό και τα παιδιά ανέμιζαν σημαιούλες. Ύστερα μια σιωπή έπεσε στο συγκεντρωμένο πλήθος. Οι ατομικοί κινητήρες είχαν σωπάσει και η πόρτα του σκάφους άνοιγε.

Ο Ρόμπερτ Μάρντοκ έκανε την εμφάνισή του, ψηλόκορμος και ηρωικός με τη λαμπρή επίσημη στολή του που αντανακλούσε το φως του ήλιου σαν χιλιάδες διαφορετικά άστρα. Χαμογέλασε και χαιρέτησε με το χέρι του, ενώ το πλήθος ξεσπούσε σε ζητωκραυγές και χειροκροτήματα.

Και στην κάτω άκρη της ράμπας περίμεναν δύο μορφές: ένας γέρος, σκυφτός και τρεμουλιαστός, στηριγμένος στο μπαστούνι του, και μια τσακισμένη και ρυτιδωμένη γυναίκα, με άσπρα μαλλιά που ανέμιζαν στον άνεμο και μάτια που έλαμπαν.

Όταν ο ψηλός άντρας έφτασε τελικά κοντά τους, ανοίγοντας δρόμο μέσ' από το πλήθος που τον καλωσόριζε, οι δυο γέροι τον έσφιξαν πάνω τους με θέρμη. Έμειναν εκεί, γαντζωμένοι στα μπράτσα του καθώς βάδιζε ανάμεσά τους˙ και τον κοιτούσαν με δάκρυα στα μάτια.

Ο Ρόμπερτ Μάρντοκ, ο πολυαγαπημένος τους γιος, είχε επιτέλους γυρίσει κοντά τους.

«Λοιπόν», είπε ένας άντρας στο πίσω μέρος του πλήθους, «τέλειωσε κι αυτό. Δες τους, φεύγουν».

Ο σύντροφός του αναστέναξε και κούνησε το κεφάλι του. «Δεν ξέρω, αλλά *εξακολουθώ* να μην το βλέπω σαν κάτι σωστό. Δε μου φαίνεται εντάξει».

«Μα αυτό ακριβώς δεν ήθελαν;» ρώτησε ο άλλος. «Αυτό ζήτησαν στη διαθήκη τους. Είχαν δώσει όρκο ποτέ ο γιος τους να μη γυρίσει σ' ένα σπίτι που το είχε χτυπήσει ο θάνατος. Σε ένα μήνα αυτός θα ξαναφύγει έτσι κι αλλιώς. Θα ξαναγυρίσει στο διάστημα για άλλα είκοσι χρόνια. Γιατί να του χαλάσουν τις λίγες μέρες που θα μείνει εδώ, γιατί να του καταστρέψουν τα πάντα;» Ο άντρας κοντοστάθηκε, δείχνοντας προς τις δυο μορφές πιο πέρα. «Είναι *τέλειοι*, δε νομίζεις; Ποτέ ο γιος τους δε θα μάθει την αλήθεια».

«Φαίνεται να έχεις δίκιο», συμφώνησε ο σύντροφός του. «Ποτέ δε θα τη μάθει».

Και στάθηκε κοιτάζοντας το γέρο και τη γριούλα και τον ψηλό άντρα ανάμεσά τους ν' απομακρύνονται, μέχρι που χάθηκαν από τα μάτια του.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ

Του Κηθ Λώμερ

Ο Αμερικανός Κηθ Λώμερ — πρώην διπλωματικός και πρώην αξιωματικός της πολεμικής αεροπορίας — μας έχει συνηθίσει κυρίως σε ανάλαφρες, μάλλον εύθυμες και οπωσδήποτε σαρκαστικές ιστορίες. Τούτο δω το διήγημα αποτελεί εξαίρεση. Πρόκειται για μια συναρπαστική περιπέτεια με κλιμάκωση της αγωνίας, αλλά και κάτι περισσότερο. Υπάρχει κάτι το ανείπωτα τραγικό σε τούτη την ιστορία, και δεν αναφέρομαι στο τελικό της αποκορύφωμα. Δεν ξέρω... αλλά νομίζω ότι λίγα πράγματα είναι πιο τραγικά από μια σκυλίσια πίστη και αφοσίωση σ' ένα σκοπό που δεν έχει πια κανένα νόημα και που έχει ξεχαστεί σχεδόν απ' όλους. Ταυτόχρονα υπάρχει κάτι σ' αυτό τον άσκοπο αγώνα που μονάχα με σεβασμό μπορεί να το αντιμετωπίσει κανείς.

Τούτη είναι η ιστορία δύο παλιών συμπολεμιστών, ενός από σάρκα κι ενός από μέταλλο, και της συνάντησής τους στο πεδίο μιας ξεχασμένης μάχης...

Γ.Μ.

Ανακτώ συνείδηση, νιώθοντας τα κατάλοιπα ενός κραδασμού από την αυθαίρετα καθορισμένη κατεύθυνση 035 να διασχίζουν το κέλυφός μου. Από το ρυθμό απόσβεσης υπολογίζω ότι η έκρηξη ήταν εντάσεως 8,7 και προερχόταν από πηγή μέσα στα όρια των 72/46 μέτρων. Ενεργοποιώ τις πρωτεύουσες οθόνες μου και προσπαθώ να ανταποδώσω τα πυρά. Κανένα αποτέλεσμα. Χρησιμοποιώ τους εφεδρικούς ενεργειακούς συσσωρευτές για να θέσω σε λειτουργία τα δευτερεύοντα οπλικά μου συστήματα — μάταια. Προφανώς έχω βληθεί από τον εχθρό και έχω υποστεί σοβαρές ζημιές.

Οι αισθητήρες προσδιορισμού θέσης μου δείχνουν ότι βρίσκομαι ακινητοποιημένος σε γωνία 13 μοιρών 14 δεύτερων, με παρέκκλιση από τη γραμμή βάσης κατά 21 μονάδες από τη μέση τιμή. Επιχειρώ να διορθώσω την κλίση μου αλλά συναντώ μεγάλη αντίσταση. Ενεργοποιώ τους εμπρόσθιους ανιχνευτές μου, διοχετεύοντας ενέργεια στα μικροστροβοσκόπια υπερύθρων. Καμία ακτίδα δε φωτίζει το περιβάλλον μου. Περικλείομαι από απόλυτο σκοτάδι.

Τώρα ένα δευτερεύον εκρηκτικό κύμα προσεγγίζει και με τραντάζει με ένταση 8,2. Είναι φανερό ότι πρέπει να αποσυρθώ από την παρούσα θέση μου — αλλά τα κινητήρια συστήματά μου παραμένουν αδρανή υπό πλήρη ώθηση. Καταφεύγω στα εφεδρικά συστήματα και επιχειρώ πάλι. Η πίεση αυξάνεται· αισθάνομαι τη συνείδησή μου να με εγκαταλείπει από την υπερβολι-

κή προσπάθεια· μετά, απότομα, η αντίσταση παύει να υφίσταται και μπορώ να κινηθώ.

Ωστόσο, δε διαθέτω πλήρη ευελιξία κινήσεων· κινούμαι μπροστά με δυσκολία, σαν να περικλείομαι από εμπόδια μεγάλης μάζας. Προσπαθώ και πάλι να διαπεράσω το σκοτάδι που με περιβάλλει, και τη φορά αυτή διακρίνω αμυδρά ακαθόριστα περιγράμματα με ακανόνιστες ρωγμές. Επιχειρώ μια πρώτη προσεκτική ώθηση, και κατόπιν με περισσότερη ισχύ, συναντώντας ανυπέρβλητη αντίσταση.

Διοχετεύω όλη τη διαθέσιμή ενέργειά μου σ' ένα μοναδικό διερευνητικό παλμό και τον κατευθύνω προς τα πάνω. Η ένδειξη έρχεται σε τόση αντίθεση με κάθε προηγούμενη εμπειρία που επαναλαμβάνω το τεστ από διαφορετική γωνία. Τώρα είμαι υποχρεωμένος να δεχτώ το γεγονός: είμαι θαμμένος κάτω από 207,6 μέτρα συμπαγούς βράχου!

Συγκεντρώνω την προσοχή μου σε μια προσπάθεια προσανατολισμού της θέσης μου στις πρωτόγνωρα απελπιστικές συνθήκες. Εκτελώ έναν έλεγχο λειτουργικής κατάστασης τριάντα χιλιάδων εξαρτημάτων και αισθάνομαι απόγνωση όταν εξακριβώνω την έκταση της ενεργειακής απώλειας. Οι κεντρικοί μου συσσωρευτές είναι σχεδόν πλήρως εξαντλημένοι και οι εφεδρικές μονάδες μου δεν έχουν περισσότερο από το 0,4 της φόρτισης. Έτσι εξηγείται η δυσκινησία μου. Κάνω ανασκόπηση της τακτικής κατάστασης και θυμάμαι τη θριαμβευτική ανακοίνωση του διοικητού μου ότι οι δυνάμεις του εχθρού εκμηδενίστηκαν και ότι έπαψε κάθε αντίσταση. Επαναφέρω στη μνήμη μου την επίσημη επιθεώρηση: μαζί με τους συντρόφους μου της Δεινοχρωμικής Ταξιαρχίας, πολλοί από μας σοβαρά χτυπημένοι από τα εχθρικά πυρά, να παρελαύνουμε μπροστά από τον Ανώτατο Διοικητή και μετά να

συγκεντρωνόμαστε στη ράμπα του αρχηγείου. Ύστερα από διαταγή, ενεργοποιούμε τα μουσικά μας στοιχεία και παιανίζουμε τον Πολεμικό Ύμνο μας. Το γειτονικό άστρο ακτινοβολεί στο πλήρες φάσμα, δίχως να παρεμποδίζεται απο την ύπαρξη ατμόσφαιρας. Είναι μια στιγμή λαμπρού θριάμβου. Ύστερα δίνεται η τελευταία διαταγή.

Όλα τα υπόλοιπα είναι σκοτεινά. Αλλά είναι προφανές ότι ο εορτασμός της νίκης ήταν πρόωρος. Ο Εχθρός αντεπιτέθηκε με μια δύναμη που σχεδόν με ακινητοποίησε. Η συνειδητοποίηση του γεγονότος είναι συγκλονιστική, αλλά το 0,1 δευτερολέπτου που κατανάλωσα στην αβίαστη αυτή ανασκόπηση, ξεκαθάρισε τη θέση. Εκπέμπω αμέσως κλίση στη συχνότητα Μάχιμης Ταξιαρχίας.

«Μονάδα ΛΝΥ προς Διοίκηση. Ζητώ άδεια να μετακινηθώ από τη θέση μου».

Περιμένω, δεν παίρνω απάντηση εκπέμπω πάλι με πλήρη ισχύ. Σαρώνω τη μάζα του βράχου που με περικλείει με σήμα άμεσης ανάγκης. Συντονίζομαι στη ζώνη συχνοτήτων όλων των μονάδων και περιμένω απάντηση από τους συντρόφους μου της Ταξιαρχίας. Καμία απάντηση. Τώρα είμαι αναγκασμένος να δεχτώ την πραγματικότητα: μονάχα εγώ επέζησα της επίθεσης.

Διοχετεύω όλο το ενεργειακό απόθεμα που μου απομένει στον κινητήρα και εντοπίζω ένα δίαυλο μειωμένης πυκνότητας. Κινούμαι προς τα εκεί, και ο θρυμματισμένος βράχος ολόγυρά μου υποχωρεί απρόθυμα. Αργά, κινούμαι εμπρός και ανηφορικά. Τα κυκλώματα πόνου μου κατακλύζουν το κέντρο συνείδησης με σήματα κινδύνου. Προκαλώ ανεπανόρθωτες ζημιές στα υπερφορτωμένα νευρωνικά μου συ-

στήματα, αλλά το καθήκον μου είναι σαφές: οφείλω να αναζητήσω και να χτυπήσω τον Εχθρό.

Βγαίνοντας πίσω από το προστατευτικό ανάχωμα, ο αρχιμηχανικός Πητ Ρέυνολντς της Υπηρεσίας Διαστημοδρόμων της επαρχίας του Νιου Ντέβον έβγαλε την προστατευτική μάσκα κι έφτυσε μερικά χώματα από το στόμα του.

«Τούτο ήταν η τελευταία ανατίναξη· φτάσαμε στα διακόσια μέτρα βάθος και κάτι. Πρέπει να υπάρχει σκληρό υπόστρωμα από κει και κάτω».

«Σχεδόν μας πήρε το βράδυ», παρατήρησε ένας κοιλαράς δίπλα του. «Είστε μιάμιση μέρα πίσω από το πρόγραμμα».

«Τώρα θ' αρχίσουμε να μπαζώνουμε τις τρύπες, κύριε δήμαρχε. Ώς τις εννιά αύριο το πρωί θα έχουμε ρίξει το μπετόν για τα υποστηρίγματα. Με λίγη καλή τύχη, το πρώτο τμήμα της πίστας θα είναι έγκαιρα έτοιμο για την προεκλογική περίοδο».

«Τότε —» ο δήμαρχος σταμάτησε απότομα με μια έκφραση απορίας. «Νόμισα ότι είπες πως εκείνο ήταν το τελευταίο φουρνέλο για σήμερα...»

Ο Ρέυνολντς έσμιξε τα φρύδια του. Μια μικρή αλλά σαφής δόνηση είχε τραντάξει το έδαφος κάτω από τα πόδια τους. Λίγα βήματα παρακεί ένα μικρό χαλίκι πάνω σε μια πέτρα τινάχτηκε κι έπεσε με ελαφρό κροτάλισμα.

«Μάλλον από καθίζηση κανενός μεγάλου βράχου», αποκρίθηκε. Την ίδια στιγμή μια δεύτερη δόνηση τράνταξε τη γη, δυνατότερα τούτη τη φορά. Ο Ρέυνολντς άκουσε ένα μπουμπουνητό και ένα μακρινό πάταγο, καθώς γκρεμιζόταν ένας βράχος από τα πλαϊνά του πρόσφατα σκαμμένου πηγαδιού. Στράφηκε γοργά προς τον οικίσκο ελέγχου τη στιγμή ακριβώς που άνοιγε η πόρτα του και στο κατώφλι πρόβαλε ο δεύτερος μηχανικός Μέιφηλντ.

«Για ρίξε μια ματιά εδώ, Πητ!» Ο Ρέυνολντς προχώρησε προς τον οικίσκο και μπήκε μέσα. Ο Μέιφηλντ ήταν κιόλας σκυμμένος πάνω από μια οθόνη ελέγχου.

«Τι συμπέρασμα βγάζεις από αυτό;» ρώτησε τον Ρέυνολντς, δείχνοντας με το δάχτυλο. Πάνω στο έντονο κόκκινο περίγραμμα που αντιπροσώπευε την έκρηξη της κοίλης γόμωσης, η οποία είχε συμπληρώσει τη διάτρηση για το τελικό υποστήριγμα, υπήρχαν άλλα δύο ίχνη, ελαφρά αλλά ευδιάκριτα.

«Περίπου έντασης 0,1», μουρμούρισε ο Μέιφηλντ με απορημένο ύφος. «Μα τι...»

Η βελόνα του οργάνου μέτρησης έπεσε ξαφνικά, ύστερα τινάχτηκε ώς το 0,21 και ξανάπεσε πίσω. Ο οικίσκος τραντάχτηκε. Ένα μολύβι κατρακύλησε από την άκρη του τραπεζιού. Την άλλη στιγμή το οργισμένο κόκκινο πρόσωπο του δήμαρχου Ντώρτυ φάνηκε στην πόρτα.

«Τρελάθηκες, Ρέυνολντς; Τι σου 'ρθε και κάνεις ανατινάξεις ενώ είμαι ακάλυπτος έξω; Θες να με σκοτώσεις;»

«Δεν κάνω ανατινάξεις», γρύλισε ξερά ο Ρέυνολντς. «Τζιμ, πάρε τον Ήτον στο τηλέφωνο και ρώτα τον αν έχουν ιδέα τι γίνεται». Ύστερα πήγε στην πόρτα και φώναξε κάποιον.

Ένας σωματώδης άντρας με λεκιασμένη από τον ιδρώτα φόρμα πήδησε κάτω από το κάθισμα ενός οχήματος τοποθέτησης καλωδίων. «Τι τρέχει, αφεντικό;» ρώτησε πλησιάζοντας. «Το τράνταγμα κόντεψε να με ρίξει από τη θέση μου!»

«Δεν ξέρω. Δε φαντάζομαι να τοποθέτησες συμπληρωματικά φουρνέλα;»

«Όχι, αφεντικό. Ποτέ δε θα έβαζα φουρνέλα δίχως δική σου εντολή».

«Έλα μαζί». Ο Ρέυνολντς άρχισε να διασχίζει τη γεμάτη μπάζα έκταση που είχε επιλεγεί από τις τοπικές αρχές σαν την τοποθεσία για ένα νέο διαστημοδρόμιο. Στα μισά της απόστασης ώς το ανοιχτό στόμιο μιας φρεσκοανοιγμένης εκσκαφής, το έδαφος κάτω από τα πόδια του τραντάχτηκε με τόση δύναμη που τον έκανε να σκοντάψει. Ένας πίδακας σκόνης σηκώθηκε από το χώρο εκσκαφής μπροστά. Χαλαρές πέτρες χοροπήδησαν στο έδαφος. Δίπλα του, ο υπεύθυνος γεωτρήσεων τον άρπαξε από το μπράτσο.

«Αφεντικό, καλύτερα να γυρίσουμε πίσω».

Ο Ρέυνολντς τράβηξε το χέρι του και συνέχισε το δρόμο του. Ο υπεύθυνος γεωτρήσεων γρύλισε μια βλαστήμια και τον ακολούθησε. Οι δονήσεις του εδάφους συνεχίζονταν, μια σειρά από αλλεπάλληλες βροντές που διέκοπταν ένα σταθερό κραδασμό.

«Είναι σεισμός!» φώναξε ο Ρέυνολντς για να ακουστεί πάνω από το υπόκωφο μπουμπουνητό. Μαζί με το μηχανικό έφτασε στο χείλος της γεώτρησης.

«Δε μπορεί να 'ναι σεισμός, αφεντικό», φώναξε σε απάντηση ο τελευταίος. «Τουλάχιστον, όχι σε τέτοιο έδαφος!»

«Αυτό να το πεις στους γεωλόγους...» Ο επίπεδος βράχος που πατούσαν σηκώθηκε σχεδόν μισό μέτρο και ξανάπεσε πίσω. Και οι δυο άντρες κουτρουβάλησαν στο χώμα. Ο βράχος σκαμπανέβαζε σαν βάρκα στο κύμα.

«Να φεύγουμε από δω!» Ο Ρέυνολντς τινάχτηκε όρθιος και άρχισε να τρέχει. Μπροστά ένα ρήγμα άνοιξε στη γη κάπου τριάντα πόντους πλατύ. Το πήδηξε προλαβαίνοντας να δει φευγαλέα τα μαύρα βάθη και τη γυαλάδα νωπού πηλού έξι μέτρα πιο κάτω—

Ένα βραχνό ουρλιαχτό τον έκανε να κοκαλώσει επιτόπου. Γυρίζοντας το κεφάλι είδε τον υπεύθυνο γεωτρήσεων στο χώμα με ένα βαρύ κομμάτι βράχου πάνω στα πόδια του. Όρμησε προς τα κει και προσπάθησε να σηκώσει το βράχο. Αίματα λέκιαζαν το πουκάμισο του άλλου, ενώ τα χέρια του έσπρωχναν αδύναμα το βράχο που τον πλάκωνε. Ύστερα κι άλλα ιδρωμένα μπράτσα ήρθαν να βοηθήσουν εκείνα του Ρέυνολντς. Στο μεταξύ το έδαφος τρανταζόταν όλο και πιο δυνατά. Το υπόκωφο μπουμπουνητό είχε δυναμώσει σε συνεχές μουγκρητό. Κατάφεραν να γυρίσουν το βράχο στο πλάι, σήκωσαν τον τραυματία και τον μετέφεραν παραπατώντας στον οικίσκο με τις πρώτες βοήθειες.

Ο δήμαρχος τους περίμενε εκεί, με πρόσωπο άσπρο σαν πανί.

«Τι συμβαίνει, Ρέυνολντς; Αν είσαι υπεύθυνος—»

«Άντε βούλωσ' το!» γρύλισε ο Ρέυνολντς σπρώχνοντάς τον πέρα. Έτρεξε στο βιντεοτηλέφωνο και άρχισε να πατάει κουμπιά.

«Ήτον! Τι ξέρεις γι' αυτή τη δόνηση;»

«Τι δόνηση μου λες, διάβολε!» Το μικρό πρόσωπο στην οθόνη των τεσσάρων ιντσών ήταν σαν ξεπουπουλιασμένη κότα. «Τι στο δαίμονα σκαρώνεις εκεί πέρα; Εδώ καταγράφω μια ολόκληρη σειρά μετατοπίσεων που προέρχονται από την τελευταία σου γεώτρηση. Τι έκανες, ξέχασες εκεί καμιά ολόκληρη σειρά από συμπληρωματικά φουρνέλα;»

«Είναι σεισμός. Τι φουρνέλα κι ανοησίες μου λες; Τούτο το πράγμα κομμάτιασε διακόσια μέτρα επιφανειακού βράχου. Φαίνεται να κινείται βορειαβορειοανατολικά—»

«Τώρα μάλιστα! Ένας κινητός σεισμός!» Ο Ήτον ανέμισε τα χέρια του, μια μικροσκοπική και αστεία

μορφη στο φόντο των χαρτών και των κορνιζαρομένων διπλωμάτων στον τοίχο πίσω του. «Λοιπόν... κάνε κάτι, Ρέυνολντς! Πού είναι ο δήμαρχος Ντώρτυ;»

«Μέσα στα πόδια μου!» γρύλισε ο Ρέυνολντς και διέκοψε τη γραμμή.

Απέξω ένας κοκκινωπός από το φως του ηλιοβασιλέματος κουρνιαχτός σκέπαζε τον ανοιχτό κάμπο. Μια βραχο-μπουλντόζα πλησίαζε μουγκρίζοντας και σταμάτησε μπροστά στον Ρέυνολντς. Ένας άντρας πήδησε κάτω.

«Έβαλα τα παιδιά να απομακρύνουν τον εξοπλισμό», δήλωσε λαχανιασμένα. «Το πράγμα κατευθύνεται γραμμή για τον αυτοκινητόδρομο! Έδειξε τον υπερυψωμένο δρόμο κάπου μισό χιλιόμετρο πιο πέρα.

«Με τι ταχύτητα κινείται;»

«Έχει καλύψει κιόλας εκατό μέτρα, κι ακόμη δεν πέρασαν καλά καλά ούτε δέκα λεπτά!»

«Αν συνεχίσει έτσι για άλλα είκοσι, θα φτάσει στον κεντρικό ανισόπεδο κόμβο!»

«Και τότε, χαιρέτα μου τον πλάτανο σε μερικά εκατομμύρια και έξη μήνες δουλειάς, Πητ!»

«Και το πάρκο της πόλης είναι τρία χιλιόμετρα πιο πέρα».

«Τι διάολο, θα έχει σταματήσει ώς τότε!»

«Μπορεί· φέρε ένα τζιπάκι, Νταν».

«Πητ!» Ο Μέιφηλντ ζύγωσε τρέχοντας. «Τούτο το πράγμα δυναμώνει! Το κεντροειδές του κινείται με κατεύθυνση 022—»

«Πόσο κάτω από την επιφάνεια;»

«Ανεβαίνει· άρχισε από τα διακόσια μέτρα και τώρα βρίσκεται στα εκατόν εβδομήντα!»

«Τι στο δαίμονα ξυπνήσαμε εκεί κάτω;» Ο Ρέυνολντς κοίταξε τον Ρέινφηλντ καθώς ένα τζιπάκι σταματούσε με απότομο φρενάρισμα δίπλα τους.

«Συνέχισε να το παρακολουθείς, Τζιμ. Ενημέρωνέ με σε κάθε νέα εξέλιξη. Εμείς πάμε να ρίξουμε μια ματιά από πιο κοντά». Ανέβηκε στο σκληροτράχηλο όχημα.

«Πάρτε ένα φορτηγό ανατινάξεων—»

«Δεν υπάρχει χρόνος!» Κούνησε το χέρι του σε χαιρετισμό ενώ το αμάξι ξεκινούσε βολίδα προς το σύννεφο της σκόνης.

Το τζιπ σταμάτησε στην άκρη του ανισόπεδου κόμβου των τριών επιπέδων, σ' ένα σημείο ειδικά φτιαγμένο για να μπορούν οι τουρίστες να θαυμάζουν τη θέα του μελλοντικού διαστημοδρόμιου, τριάντα μέτρα πιο χαμηλά. Ο Ρέυνολντς μελέτησε με τα κιάλια του την πορεία της δόνησης. Από αυτό το υπερυψωμένο σημείο η πορεία του φαινομένου ήταν σαφής, σαν μια γραμμή από ανασηκωμένα και σπασμένα βράχια, πλατειά κάπου έξι μέτρα. Η γραμμή προχωρούσε ενώ την κοιτούσε.

«Μοιάζει σαν διαδρομή τυφλοπόντικα». Ο Ρέυνολντς έδωσε τα κιάλια στο σύντροφό του και πάτησε το κουμπί του βιντεοφώνου του τζιπ.

«Τζιμ, κάλεσε τον Ήτον και πες του να διοχετεύσει όλη την κυκλοφορία από τον Περιφερειακό στα νότια της Ζώνης Εννιά. Τα αυτοκίνητα ήδη είναι πολλά και στην αριστερή λουρίδα. Η σκόνη φαίνεται από χιλιόμετρα μακριά και έτσι και ακουστεί ότι κάτι παράξενο τρέχει, ο δρόμος θα πήξει κυριολεκτικά».

«Θα του το πω, αλλά δε θα του αρέσει!»

«Εδώ δεν κάνουμε προεκλογική εκστρατεία! Τούτο το πράγμα σε είκοσι λεπτά θα έχει φτάσει στην περιοχή της εξωτερικής πίστας!»

«Δε θα κρατήσει...»

«Πόσο βαθιά είναι τώρα;»

«Λιγότερο από εκατόν πενήντα μέτρα!» Επακολούθησε μια στιγμή σιωπής. «Πητ, αν κρατήσει αυτή την πορεία, θα βγει στην επιφάνεια στο σημείο περίπου που βρίσκεσαι τώρα!»

«Ω, χο! Μάλλον ξέγραψε τούτο τον κόμβο. Καλύτερα να πεις στον Ήτον να έχει έτοιμη και καμιά ιστορία για τους δημοσιογράφους».

«Πητ... δημοσιογράφους είπες; Κατά φωνή!» έκανε ο Νταν από δίπλα του. Ο Ρέυνολντς έκλεισε τη συσκευή και γύρισε να δει έναν άντρα με παρδαλό κοστούμι να κατεβαίνει από μια σπορ Μονοτζάγκ που είχε σταματήσει πίσω από το τζιπ τους. Από τον ώμο του κρεμόταν η θήκη μιας μεγάλης κάμερας.

«Ει, τι τρέχει εκεί κάτω;» τους φώναξε πλησιάζοντας.

«Κατολίσθηση βράχων», αποκρίθηκε κοφτά ο Ρέυνολντς. «Σας παρακαλώ, μη σταματάτε. Ο δρόμος είναι κλειστός...»

«Και ποιος είσαι ελόγου σου;» ρώτησε ο τύπος επιθετικά.

«Είμαι ο υπεύθυνος μηχανικός. Άντε τώρα, φίλε. Πάρε δρόμο». Γύρισε πάλι προς το βιντεόφωνο. «Τζιμ, φέρε αμέσως εδώ όλα μας τα βαριά μηχανήματα». Κοντοστάθηκε, νιώθοντας ένα μικρό τρέμουλο στο αμάξι. «Αρχίζει να επηρεάζεται και ο ανισόπεδος κόμβος», συνέχισε. «Φοβάμαι ότι δεν τη γλιτώνει. Ό,τι κι αν είναι αυτό το πράγμα, συμπεριφέρεται σαν ένα συμπαγές σώμα που ανοίγει τούνελ κάτω από το έδαφος. Ίσως καταφέρουμε να του φράξουμε το δρόμο».

«Να φράξεις το δρόμο σε ένα σεισμό;»

«Ναι... καταλαβαίνω ότι ακούγεται τρελό... αλλά δεν έχω καμιά καλύτερη ιδέα».

«Έι... τι ακούω για σεισμό;» Ο τύπος με το παρδαλό

κοστούμι ήταν ακόμη εκεί. «Μα το Θεό, το νιώθω... ολόκληρη η γέφυρα τραντάζεται!»

«Δρόμο, παλικάρι —τώρα!» Ο Ρέυνολντς του έδειξε με τον αντίχειρα προς τις λουρίδες κυκλοφορίας όπου κυλούσε γοργά ένα σταθερό ρεύμα από αμάξια. «Νταν, ξεκίνα για το δρόμο. Πρέπει να προειδοποιήσουμε τους οδηγούς ν' απομακρυνθούν...»

«Για μια στιγμή, φίλε», φώναξε ο τύπος ξεκρεμώντας τη μηχανή του. «Είμαι δημοσιογράφος της *Σκόουπ* του Νιου Ντέβον. Έχω μερικές ερωτήσεις —»

«Δεν έχω τις απαντήσεις τους», τον έκοψε ο Ρέυνολντς καθώς το τζιπ απομακρυνόταν.

«Έι!» φώναξε πίσω τους ο δημοσιογράφος που είχε ρωτήσει τον Ρέυνολντς. «Ποιος νομίζεις πως είσαι; Νομίζεις ότι μπορείς...» Η φωνή του έσβησε πίσω τους.

Σ' ένα λιτό διαμέρισμα συνταξιούχου στην παραλιακή πόλη του Άιντλ Μπριτζ, κάπου εξήντα χιλιόμετρα από το σημείο του μυστηριώδους σεισμού, ένας γέρος καθόταν σε μια πολυθρόνα και μισολαγοκοιμόταν μπροστά σε μια ανοιχτή τρισδιάστατη συσκευή τηλεόρασης.

«Παππού», έλεγε μια διαπεραστική γυναικεία φωνή. «Καιρός να πηγαίνεις για το κρεβάτι σου».

«Κρεβάτι; Γιατί να πάω στο κρεβάτι μου; Έτσι κι αλλιώς δε με παίρνει ο ύπνος...» Ο γέρος τέντωσε το κορμί του και προσποιήθηκε ότι παρακολουθούσε με ενδιαφέρον τη συσκευή. «Παρακολουθώ τούτο το σόου».

«Δεν είναι σόου, αλλά οι ειδήσεις», παρατήρησε θυμωμένα ένα παχουλό αγόρι. «Μαμά, μπορώ ν' αλλάξω κανάλι;»

«Ασ' την εκεί που είναι, Μπέρνι», του απάντησε ο

γέρος. Στην οθόνη φαινόταν πανοραμικά ένα τοπίο γυμνού κάμπου με κάτι σαν μακρύ αυλάκι στο έδαφος. Ενώ το παρατηρούσε, είδε το αυλάκι να μεγαλώνει σε μήκος.

«... Εδώ, από τον ανισόπεδο κόμβο του Ίντερμιξ έχουμε μια καλή θέα του όλου παράξενου φαινομένου, κυρίες και κύριοι», έλεγε ο εκφωνητής. «Κατά τη γνώμη μας πρόκειται για κάποιο διαφημιστικό κόλπο της Υπηρεσίας Διαστημοδρομίων για το αμφιλεγόμενο έργο που ετοιμάζουν—»

«Μαμά, ν' αλλάξω κανάλι;»

«Άλλαξέ το, Μπέρνι».

«Μην το αγγίξεις», πρόσταξε ο γέρος. Το παχύ αγόρι άπλωσε το χέρι του για το κουμπί, αλλά κάτι στο βλέμμα του γέρου το έκανε να μην αποτελειώσει την κίνηση.

«Η κυκλοφορία εξακολουθεί να πήζει χειρότερα εδώ πέρα», έλεγε ο Ρέυνολντς στο ακουστικό. «Να πάρει ο δαίμονας, Τζιμ, σε λίγο θα έχουμε τη χειρότερη κυκλοφοριακή συμφόρηση που —»

«Αποκλείεται να κάνουμε αυτό που ζητάς, Πητ! Ξέρεις ότι ο κόμβος αυτός είναι το καμάρι του δημάρχου... ο σούπερ-αυτοκινητόδρομος για κάθε καιρό, που τίποτα δεν μπορεί να τον κλείσει. Λέει να τα βολέψεις όπως μπορείς επιτόπου».

«Τι να βολέψω, διάβολε; Εδώ σας λέω να εμποδίσουμε μια μεγάλη καταστροφή! Και μάλιστα μέσα στα επόμενα λίγα λεπτά!»

«Θα κάνω άλλη μια προσπάθεια...»

«Αν σας πει πάλι όχι, πάρτε δυο μεγάλα γκρέιντερ των δέκα μέτρων και κλείστε το δρόμο οι ίδιοι. Στήστε προβολείς και μην επιτρέπετε σε αυτοκίνητα να περνάνε από καμιά κατεύθυνση».

«Πητ, αυτό ξεπερνά τη δικαιοδοσία σου!»

«Με άκουσες τι σου είπα!»

Δέκα λεπτά αργότερα, πίσω στο επίπεδο του εδάφους, ο Ρέυνολντς παρακολουθούσε καθώς προβολείς σε ψηλούς βραχίονες τοποθετούνταν στα οδοφράγματα που έκοβαν ένα τμήμα πεντακοσίων μέτρων του απειλουμένου ανισόπεδου κόμβου. Εκατό μέτρα πιο πέρα από εκεί που στεκόταν, πάνω σ' ένα ελαφρό γκρέιντερ, ένα κομμάτι βράχου δεκαπέντε μέτρα πλατύ, ανασηκώθηκε αργά, σχίστηκε στα δύο κι έπεσε πίσω με δυνατό πάταγο. Η μια γωνιά του χτύπησε το χοντρό υποστήλωμα που στήριζε το γείσωμα του χώρου στάθμευσης από πάνω. Ένα κομμάτι έξι μέτρων ξεκόλλησε από κει, αφήνοντας να φανούν οι εσωτερικές σιδεριές.

«Πόσο βαθιά είναι τώρα, Τζιμ;» ρώτησε ο Ρέυνολντς, προσπαθώντας ν' ακουστεί πάνω από το μουγκρητό που ερχόταν από τη μεριά της ανασκαμμένης περιοχής.

«Μόλις κάτω από την επιφάνεια, Πητ. Πρέπει να ξεπεταχτεί από στιγμή σε —» Η φωνή πνίγηκε σ' ένα υπόκωφο μπουμπουνητό καθώς το χτυπημένο υποστήλωμα ανασηκωνόταν, τσάκιζε στη μέση και γκρεμιζόταν. Μαζί του παρέσυρε ένα μεγάλο κομμάτι του χώρου στάθμευσης στο πλάι του αυτοκινητόδρομου, μαζί με το προστατευτικό κιγκλίδωμα και μια κολόνα με ακόμη αναμμένο το λαμπτήρα της. Ένα μικρό αμάξι που ήταν σταματημένο στο καταδικασμένο τμήμα φάνηκε για μια στιγμή πριν χτυπήσει η τσιμεντένια μάζα. Ο Ρέυνολντς το είδε να τινάζεται πέρα και μετά να εξαφανίζεται κάτω από όγκους σπασμένου τσιμέντου.

«Ω, Θεέ μου!» τραύλισε ο Νταν. «Εκείνος ο αναθεματισμένος ο δημοσιογράφος...»

«Κοίτα!» Καθώς οι δύο άντρες παρακολουθούσαν το θέαμα, ένα δεύτερο υποστήλωμα κλονίστηκε και σωριάστηκε πίσω στη σκιά του ανισόπεδου κόμβου από πάνω. Ύστερα το κατάστρωμα του δρόμου έκανε κοιλιά, και δυο ακόμη υποστηλώματα γκρεμίστηκαν. Μ' ένα μουγκρητό σαν να έσπαγε φράγμα, ένα κομμάτι τριάντα μέτρων του δρόμου κατέρρευσε σηκώνοντας ένα τεράστιο σύννεφο σκόνης.

«Πητ!» ακούστηκε ανήσυχη η φωνή του Μέιφηλντ από το βιντεόφωνο του τζιπ. «Πάρε δρόμο από κει! Έκανα μια μέτρηση αυτού του πράγματος και η ραδιενέργειά του είναι όση δε φαντάζεσαι!»

Ανάμεσα στο σωρό των χαλασμάτων κάτι σάλευε τώρα, σπρώχνοντας ανελέητα το έδαφος προς τα πάνω και παραμερίζοντας από μπροστά του εκατοντάδες τόνους από σπασμένους όγκους τσιμέντων και βράχων σαν να ήταν πούπουλα. Μια μουντή γαλάζια ακτινοβολία ξεχύθηκε από την ανοιγμένη γη, λούζοντας μ' ένα άγριο φως τον κομματιασμένο κόμβο από πάνω. Μια πελώρια, εντυπωσιακή μορφή άρχισε να ξεπροβάλλει ακατανίκητη μέσα από τα συντρίμμια. Ο Ρέυνολντς είδε μια τιτάνια μηχανή που έλαμπε γαλαζωπή να ξεφυτρώνει από τα χαλάσματα σαν υποβρύχιο που αναδυόταν από το βυθό. Όγκοι από θρυμματισμένους βράχους έπεφταν από πάνω της, και τεράστιες ερπύστριες, τρία μέτρα πλατιές, γατζώνονταν στη γη για να σύρουν την όλη μάζα. Το πανίσχυρο αντικείμενο χτύπησε με το πλάι του ένα υποστήλωμα που έστεκε ακόμη και το έκανε να σπάσει σαν σπιρτόξυλο.

«Πητ... τι... τι είναι αυτό το πράγμα;»

«Δεν ξέρω», αποκρίθηκε ο Ρέυνολντς, σπάζοντας την παράλυση που τον είχε μαρμαρώσει. «Ας του δίνουμε από δω, Νταν, και όσο πιο γρήγορα γίνεται!

Ό,τι στο δαίμονα κι αν είναι, κατευθύνεται γραμμή για την πόλη!»

Ξεφεύγω επιτέλους από την παγίδα που είχα εγκλωβιστεί, και αμέσως συναντώ αμυντικά έργα σημαντικής αντοχής. Οι ανιχνευτές μου έχουν μειωμένες ικανότητες εξαιτίας της έλλειψης επαρκούς ενέργειας, αλλά μπορώ να συλλάβω την ύπαρξη ανοιχτού εδάφους πέρα από τα έργα και ακόμη μακρύτερα, σε απόσταση 5,7 χιλιομέτρων, ογκώδεις τοίχους. Για μια ακόμη φορά εκπέμπω την κλήση αναγνώρισης της Ταξιαρχίας, αλλά, όπως και πριν, δε λαμβάνω καμία απάντηση. Είμαι πραγματικά μόνος.

Επιθεωρώ το περιβάλλον μου για εκπομπές εχθρικών μονάδων και ελέγχω το ηλεκτρομαγνητικό φάσμα για τυχόν επικοινωνίες τους. Δεν εντοπίζω το παραμικρό· είτε τα κυκλώματά μου υπέστησαν σοβαρές ζημιές, είτε τα συστήματα παρεμβολής τους είναι εξαιρετικά.

Τώρα πρέπει να λάβω μια απόφαση για τις πιθανές μελλοντικές κινήσεις μου. Εφόσον έπεσαν όλοι οι σύντροφοί μου της Ταξιαρχίας συμπεραίνω ότι τα κτίσματα μπροστά μου ελέγχονται από δυνάμεις του Εχθρού. Στέλνω διερευνητικά σήματα στις αμυντικές θέσεις τους και ανακαλύπτω ότι έχουν ασυνήθιστη κατασκευή και πως είναι πολύ πιο τρωτά απ' όσο δείχνουν. Έχω επίγνωση της πιθανότητας να πρόκειται για παραπλανητικό τέχνασμα του Εχθρού, αλλά το τι πρέπει να κάνω είναι σαφές.

Θέτω πάλι σε λειτουργία τους προωθητικούς κινητήρες μου και κατευθύνομαι προς τα εχθρικά οχυρά.

«Πάει, ξεμωράθηκες πια, πατέρα», φώναξε ο σωματώδης άντρας. «Στην ηλικία σου—»

«Στη δική σου ηλικία μου έσπασαν τη μύτη σ' έναν απίθανο καβγά στο μπαρ του Άλντο», τον έκοψε ο γέρος. «Αλλά βγήκα νικητής από κείνη τη μάχη».

«Τζέημς, δεν μπορείς να τρέχεις έξω τέτοια ώρα νυχτιάτικα...» διαμαρτυρήθηκε ανήσυχα μια ηλικιωμένη γυναίκα.

«Πες τους να γυρίσουν σπίτι τους», γρύλισε ο γέρος βαδίζοντας με δυσκολία προς την πόρτα της κρεβατοκάμαρας. «Αρκετά τους είδα για σήμερα».

«Μητέρα, δε φαντάζομαι να τον αφήσεις να κάνει καμιά κουταμάρα», είπε ο σωματώδης άντρας.

«Μην ανησυχείς, θα το ξεχάσει σε λίγα λεπτά. Πάντως, μάλλον καλύτερα να πηγαίνετε τώρα και να τον αφήσετε να ηρεμήσει».

«Μητέρα... ειλικρινά νομίζω ότι ένας οίκος ευγηρίας θα ήταν η καλύτερη λύση».

«Ναι, γιαγιά», συμφώνησε και η κοπέλα που ήταν στο δωμάτιο. «Στο κάτω κάτω έχει περάσει τα ενενήντα... και έχει τη στρατιωτική του σύνταξη».

Μέσα από το δωμάτιό του ο γέρος περίμενε να τους ακούσει να φεύγουν. Ύστερα πήγε στην ντουλάπα του, έβγαλε τα ρούχα του κι άρχισε να ντύνεται.

Το πρόσωπο του αστυμηχανικού Ήτον στην οθόνη ήταν άσπρο σαν κιμωλία.

«Κανένας δεν μπορεί να με κατηγορήσει», είπε. «Πώς θα μπορούσα να ξέρω...»

«Το γραφείο σου έκανε τις προκαταρκτικές μελέτες και έδωσε στην Υ.Κ. το πράσινο φως», φώναξε έξαλλος ο δήμαρχος Ντώρτυ.

«Το μονο που έδειχναν οι παλιοί χάρτες ήταν ότι επρόκειτο για Περιοχή Απορριμμάτων», έκανε ο Ήτον απλώνοντας τα χέρια του. «Υπέθεσα ότι—»

«Ως αστυμηχανικός», τον διέκοψε ο Ντώρτυ, «δεν

πρέπει να κάνεις υποθέσεις! Μια δεκάλεπτη έρευνα θ' αρκούσε να σου πει ότι επρόκειτο για περιοχή κατηγορίας "Υ"!»

«Τι σημαίνει κατηγορία "Υ";» ρώτησε ο Μέιφηλντ τον Ρέυνολντς. Στέκονταν στο κέντρο επικοινωνιών του εργοταξίου, ακούγοντας τη λογομαχία των άλλων. Πιο πέρα βούιζαν κάμποσες Τρι-Δ κάμερες, καταγράφοντας την πορεία της τιτάνιας μηχανής. Ο υψηλότερος πυργίσκος της έφτανε στο ύψος των δεκαπέντε μέτρων, καθώς ο βαρύς όγκος της προχωρούσε αργά στο ομαλό έδαφος προς την πόλη. Από πίσω της έσερνε μια ουρά από ξεχαρβαλωμένες σιδεριές με κομματιασμένους όγκους τσιμέντου.

«Σημαίνει χρόνο υποδιπλασιασμού εκατό ετών», απεκρίθηκε λακωνικά ο Ρέυνολντς. «Εδώ κοντά είχε δοθεί η τελευταία μάχη του πολέμου. Προφανώς εδώ έθαψαν και το μολυσμένο ραδιενεργό εξοπλισμό που απόμεινε μετά τη μάχη».

«Μα αυτά έγιναν πριν εβδομήντα χρόνια...»

«Παραμένει ακόμη αρκετή ακτινοβολία για να μολύνει οτιδήποτε σε ακτίνα μισού χιλιομέτρου».

«Θα πρέπει να χρησιμοποίησαν πολύ διαβολικά όπλα», μουρμούρισε ο Μέιφηλντ κοιτάζοντας προς τη μουντή λάμψη σχεδόν ένα χιλιόμετρο πιο πέρα.

«Ρέυνολντς, πώς θα το σταματήσεις αυτό το πράγμα;» Ο δήμαρχος είχε στραφεί προς το μηχανικό της Υ.Δ.

«Να το σταματήσω; Εγώ; Είδες τι έκανε στις πιο βαριές μηχανές μου: τις έκανε κυριολεκτικά πίτα! Θα πρέπει να ζητήσετε τη βοήθεια του στρατού, κύριε δήμαρχε»

«Να καλέσω ομοσπονδιακές δυνάμεις; Να τους επιτρέψω να ανακατευτούν σε θέματα της πολιτείας;»

«Η βάση τους απέχει μονάχα εκατό χιλιόμετρα από

δω. Νομίζω ότι καλά θα κάνατε να τους καλέσετε δίχως άλλη καθυστέρηση. Η μηχανή κινείται μονάχα με γύρω στα πέντε χιλιόμετρα την ώρα, αλλά θα φτάσει στις νότιες παρυφές της πόλης σε σαράντα λεπτά».

«Δεν μπορείς να τη ρίξεις σε κανένα λάκο; Να φτιάξεις με φουρνέλα μια παγίδα στο δρόμο της;»

«Είδατε πως άνοιξε δρόμο από τα διακόσια μέτρα βάθος. Έλεγξα τους χάρτες και είδα ότι ακολούθησε ένα παλιό τούνελ εκσκαφής. Ήταν γεμισμένο με μπάζα και σφραγισμένο με μισό μέτρο συμπιεσμένου σκυροδέματος».

«Είναι απίστευτο!» είπε το πρόσωπο του Ήτον στην οθόνη. «Ολόκληρη η μηχανή ήταν κλεισμένη μέσα σ' ενισχυμένο και θωρακισμένο μπετόν πάχους τριών μέτρων. Έπρεπε πρώτα να σπάσει αυτό το κέλυφος πριν μπορέσει να κουνηθεί πρώτα από τη θέση της!»

«Αυτό το κέλυφος ήταν απλώς ραδιενεργό κάλυμμα· δεν ήταν ποτέ δυνατό να σταματήσει μία Μονάδα Μάχης τύπου Μπόλο».

«Και τι θα *μπορούσε* να τη σταματήσει, αν μου επιτρέπεις την ερώτηση;» ρώτησε βλοσυρά ο δήμαρχος.

«Οι μονάδες αυτές απενεργοποιήθηκαν πριν θαφτούν», εξήγησε ο Ήτον, σαν να μη κρατιόταν για να πάρει το λόγο. «Τα κυκλώματά τους συγκολλήθηκαν και βραχυκυκλώθηκαν. Είναι όλα γραμμένα στην αναφορά —»

«Που θα 'πρεπε να 'χεις διαβάσει κάπως νωρίτερα», γρύλισε ο δήμαρχος.

«Τι... τι την έκανε να ξεκινήσει;» ρώτησε απορημένα ο Μέιφηλντ. «Εβδομήντα χρόνια τώρα ήταν θαμμένη εκεί κάτω δίχως να συμβεί το παραμικρό!»

«Οι ανατινάξεις μας πρέπει να κούνησαν κάποιο ε-

ξάρτημα της μονάδας», αποκρίθηκε λακωνικά ο Ρέυνολντς.

«Ίσως έκλεισε έτσι κάποιος ρελές που έθετε σε επαναλειτουργία τα παλιά αντανακλαστικά μάχης».

«Ξέρεις τίποτα γι' αυτές τις μηχανές;» ρώτησε ο δήμαρχος.

«Κάτι έχω διαβάσει».

«Τότε μίλα, άνθρωπέ μου! Θα ειδοποιήσω τη στρατιωτική βάση, αν το κρίνεις απαραίτητο. Τι μέτρα να ζητήσω να λάβουν;»

«Δεν ξέρω, κύριε δήμαρχε. Το μόνο που ξέρω είναι ότι τίποτα στο Νιου Ντέβον δεν μπορεί να σταματήσει αυτή τη μηχανή τώρα».

Το στόμα του δημάρχου άνοιξε και μετά έκλεισε πάλι. Γύρισε απότομα προς την οθόνη, έκλεισε το αγωνιώδες πρόσωπο του Ήτον και άρχισε να καλεί την Ομοσπονδιακή Βάση.

«Συνταγματάρχα Μπραντ!», φώναξε, μόλις ένα αυστηρό πρόσωπο εμφανίστηκε στην οθόνη. «Αντιμετωπίζουμε μια πολύ σοβαρή κατάσταση! Θα χρειαστώ όλα τα μέσα που διαθέτετε! Ιδού πως έχει το πράγμα...»

Δε συναντώ άλλη αντίσταση εκτός εκείνου του αδύναμου φράγματος, αλλά η πορεία μου είναι αργή. Ο κεντρικός κινητήρας μου έχει υποστεί σοβαρές ζημιές εξαιτίας της υπερφόρτισης στην προσπάθεια να ξεφύγω από την παγίδα· και η ελαττωματική λειτουργία των αισθητήριων κυκλωμάτων μου με έχει αποστερήσει από ένα μεγάλο τμήμα των εξωτερικών δεκτών μου· αλλά το καθήκον μου προς το διοικητή και τους χαμένους συντρόφους μου της Ταξιαρχίας απαιτεί να συνεχίσω με τη μεγαλύτερη δυνατή ταχύτητα. Δυστυ-

χώς, η απόδοσή μου είναι απλώς μια σκιά των παλιών μου ικανοτήτων.

Και τώρα, επιτέλους, ο Εχθρός αναλαμβάνει δράση! Αισθάνομαι εναέριες μονάδες να πλησιάζουν με υπερηχητικές ταχύτητες. Κατευθύνω τα πλευρικά οπλικά μου συστήματα εναντίον τους και ανοίγω πυρ· αλλά αισθάνομαι τους μηχανισμούς όπλισης να κροταλίζουν δίχως αποτέλεσμα. Τα σκάφη περνούν χαμηλά από πάνω μου και τα ανίσχυρα όπλα μου στρέφονται και τ' ακολουθούν, ενώ ο Εχθρός μου ρίχνει εκρηκτικά σε διάταξη διασποράς. Με τις μειωμένες μου ικανότητες δεν είναι δυνατόν να τα αποφύγω. Τα βλήματα χτυπούν· αισθάνομαι τις εκρήξεις τους ολόγυρά μου, αλλά οι ζημιές μου είναι ασήμαντες. Ο Εχθρός κάνει μεγάλο λάθος αν νομίζει ότι μπορεί να εξουδετερώσει μια Μονάδα Μάχης Μαρκ XXVIII με απλά χημικά εκρηκτικά! Αλλά εξασθενώ με το κάθε μέτρο της πορείας μου.

Δεν υπάρχει πλέον αμφιβολία ως προς το τι πρέπει να κάνω. Πρέπει να συνεχίσω την επίθεση και να καταλάβω τα οχυρά πριν εξαντληθούν οι εφεδρικοί μου συσσωρευτές.

Από ψηλά, πάνω στο φτυάρι ενός εκσκαφέα, τετρακόσια μέτρα από τη θέση που τώρα είχε φτάσει η πολεμική μηχανή, ο Πητ Ρέυνολντς τη μελετούσε με τα νυχτερινά κιάλια του. Μια συστοιχία από προβολείς έλουζαν με το έντονο, λευκογάλαζο φως τους το γιγάντιο όγκο της, σημαδεμένο και σκουριασμένο εδώ κι εκεί. Δυο χιλιόμετρα πιο πέρα, τα κτήρια της πόλης υψώνονταν μέσα από κήπους και πάρκα.

«Τα βομβαρδιστικά της έκοψαν λίγο τη φόρα», ανέφερε στον Ήτον με το βιντεόφωνο. «Αλλ' ακόμη καταφέρνει να πιάνει κάτι παραπάνω από τρία χιλιόμετρα

την ώρα. Θα έλεγα ότι σε είκοσι πέντε λεπτά θα έχει φτάσει στην πόλη. Πώς πάει η επιχείρηση της εκκένωσης;»

«Άσχημα! Δεν έχω καμία συνεργασία! Θα σε έχω μάρτυρά μου, Ρέυνολντς! Έκανα ό,τι μπορούσα —»

«Τι γίνεται με τις κινητές πυροβολαρχίες; Πόση ώρα θέλουν ακόμη να πάρουν θέσεις;» τον διέκοψε ο Ρέυνολντς.

«Δεν άκουσα τίποτα από το ομοσπονδιακό στρατηγείο — τυπική στρατιωτική υπεροψία, να μη με πληροφορούν — αλλά τις έχω στις οθόνες μου. Απέχουν τρία χιλιόμετρα... πες τρία λεπτά».

«Ελπίζω να τους πάτησες πόδι σχετικά με τις πυρηνικές κεφαλές».

«Τα συμβατικά βλήματα δεν έκαναν τίποτα περισσότερο από το να καθαρίσουν το σκουπιδαριό που παρέσυρε πίσω του το Μπόλο», παρατήρησε κοφτά ο Ρέυνολντς.

«Εγώ πλένω τα χέρια μου από κάθε ευθύνη για ζωές πολιτών», έλεγε ο Ήτον, όταν ο Ρέυνολντς έκοψε τη γραμμή και άλλαξε κανάλι.

«Τζιμ, θα προσπαθήσω να κάνω το Μπόλο ν' αλλάξει πορεία», είπε αποφασιστικά. «Ο Ήτον κάθεται στα πολιτικά παλούκια του· ο στρατός φέρνει πυροβολικό, αλλά αμφιβάλλω αν θα καταφέρουν έτσι πολλά πράγματα. Από τεχνικής πλευράς, ο Μπραντ χρειάζεται το οκέυ του τομέα για να χρησιμοποιήσει πυρηνικά, και δεν είναι από εκείνους που έχουν το κουράγιο για κάτι τέτοιο—»

«Να του αλλάξεις πορεία, πώς; Πητ, μην πας γυρεύοντας να φας το κεφάλι σου».

Ο Ρέυνολντς γέλασε κοφτά. «Σκοπεύω να πάω από πίσω και να ρίξω μια διατρητική γόμωση στο δρόμο του. Ίσως καταφέρω να του κόψω έτσι καμιά ερπύ-

στρια. Με λίγη καλή τύχη θα τραβήξω την προσοχή του πάνω μου και μακριά από την πόλη. Υπάρχουν ακόμη κάμποσες χιλιάδες άνθρωποι εκεί πέρα, κολλημένοι στις Τρι-Δ τους. Το θεωρούν απλώς σαν ένα καλό θέαμα».

«Πητ, δεν μπορείς να ζυγώσεις έτσι αυτό το πράγμα! Ακτινοβολεί ολόκληρο ραδιενέργεια...» Διέκοψε για μια στιγμή και μετά είπε, «Πητ, υπάρχει κάποιος παλαβός εδώ... λέει ότι πρέπει να σου μιλήσει. Ισχυρίζεται ότι ξέρει κάτι γι' αυτό το αναθεματισμένο τέρας. Να σου τον στείλω;»

Ο Ρέυνολντς κοντοστάθηκε με το χέρι στο διακόπτη της συσκευής. «Σύνδεσέ τον», γρύλισε κοφτά. Το πρόσωπο του Μέιφηλντ μετακινήθηκε στο πλάι και ένα γέρικο πρόσωπο με θολά μάτια φάνηκε στην οθόνη. Η άκρη της γλώσσας του γέρου έγλειψε τα ξερά χείλη του.

«Παλικάρι μου, προσπάθησα να εξηγήσω σε τούτο το παιδί εδώ, αλλά δεν ήθελε να με ακούσει...»

«Τι έχεις να μου πεις, παππού;» ρώτησε ο Πητ. «Κάνε γρήγορα όμως».

«Λέγομαι Σάντερς, Τζαίημς Σάντερς. Είμαι... ήμουν με τους Πλανητικούς Εθελοντές Ανιχνευτές, παλιά, το '71...»

«Εντάξει, παππού», είπε ο Πητ πιο μαλακά. «Με συγχωρείς τώρα, αλλά έχω κάποια βιαστική δουλειά —»

«Περίμενε», τον διέκοψε βιαστικά ο άλλος. «Είμαι γέρος, παλικάρι μου, πολύ γέρος, πανάθεμά με. Ναι, το ξέρω. Αλλά κάνε λίγο υπομονή μαζί μου. Θα προσπαθήσω να σ' τα πω σύντομα. Ήμουν με τη μονάδα του Χέιλ στο Τολίντο. Μετά από κει μας έστειλαν ...αλλά, διάβολε, δεν σ' ενδιαφέρουν αυτά. Το μυαλό μου περιπλανιέται, παλικάρι μου· δεν μπορώ πια να το

κουμαντάρω. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι ήμουν στην τελευταία μάχη, εδώ στο Νιου Ντέβον... μόνο που δεν το λέγαμε Νιου Ντέβον τότε. Το λέγαμε Πόρτο της Κόλασης· είχε μόνο γυμνά βράχια και οχυρά του Εχθρού...»

«Λέγατε για τη μάχη, κύριε Σάντερς», τον έκοψε τραχιά ο Πητ. «Συνεχίστε στο συγκεκριμένο σημείο».

«Ήμουν ο υπολοχαγός Σάντερς», συνέχισε ο γέρος. «Ναι, και αναπληρωτής διοικητής ταξιαρχίας. Βλέπεις, ο ταγματάρχης μας χτυπήθηκε στο Τολίντο... και μετά, όταν ο Τόμμυ Τση σταμάτησε ένα βλήμα με το κορμί του...»

«Μην απομακρύνεστε από το θέμα, υπολοχαγέ.»

«Μάλιστα, κύριε!» Ο γέρος έκανε μια φανερά έντονη προσπάθεια αυτοσυγκέντρωσης. «Ανέλαβα τη διοίκηση της ταξιαρχίας· βγάλαμε τις πλαγιοφυλακές μας και πήραμε τον Εχθρό φαλάγγι. Εκκαθαρίσαμε τις θέσεις του μετά από τρίωρη σκληρή καταδίωξη από τον Κόλπο του Κρατήρα ώς εδώ κάτω, στο Πόρτο της Κόλασης. Όταν η μάχη τέλειωσε είχα χάσει έξι μονάδες, αλλά ο Εχθρός είχε ξοφλήσει οριστικά. Μας πρόσφεραν Τιμές Ταξιαρχίας για τον αγώνα μας. Και μετά...»

«Μετά τι;»

«Ύστερα οι φαμφαρόνοι γραφειοκράτες του Αρχηγείου εξέδωσαν τη διαταγή να θεωρηθεί η ταξιαρχία παλιοσίδερα· είπαν ότι ήταν πολύ ραδιενεργή για να αξίζει τον κόπο της απολύμανσης. Το κόστος θα ήταν υπέρογκο, είπαν! Έτσι, μετά την τελική τιμητική επιθεώρηση...» Ξεροκατάπιε και ανοιγόκλεισε συγκινημένος τα μάτια του. «Την έθαψαν διακόσια μέτρα κάτω από τη γη, χύνοντας ολόγυρα ειδικό αντιραδιενεργό τσιμέντο».

«Και γέμισαν με μπάζα το τούνελ πίσω τους», τέ-

λειωσε για λογαριασμό του ο Ρέυνολντς. «Εντάξει, υπολοχαγέ, σε πιστεύω! Αλλά τι έκανε αυτή τη μηχανή να ξυπνήσει πάλι και ν' αφηνιάσει;»

«Θα 'πρεπε να το ξέρουν ότι δεν μπορούσαν να κρατήσουν εκεί ένα Μπόλο Μαρκ XXVIII». Τα μάτια του γέρου έλαμψαν με καμάρι. «Χρειάζεται κάτι παραπάνω από μερικά εκατομμύρια τόνους βράχων για να σταματήσουν τον Λένυ όταν ανάψει η κονσόλα μάχης του!»

«Ποιον Λένυ;»

«Κείνη εκεί κάτω είναι η παλιά μου Μονάδα Διοίκησης, παλικάρι μου. Είδα τα γράμματά της στην Τρι-Δ οθόνη. Μονάδα ΛΝΥ της Δεινοχρωμικής Ταξιαρχίας!»

«Άκου με προσεχτικά τώρα!» γρύλισε βιαστικά ο Ρέυνολντς. «Θα σου εξηγήσω τι σκοπεύω να κάνω...» και του περιέγραψε το σχέδιό του.

«Χα!» ρουθούνισε περιφρονητικά ο Σάντερς. «Καλή η ιδέα σου, φίλε, αλλά ο Λένυ ούτε που θα καταδεχτεί να φταρνιστεί με δαύτη».

«Σίγουρα δεν ήρθες εδώ για να μου πεις ότι δεν υπάρχει ελπίδα», τον έκοψε ο Ρέυνολντς. «Τι έχεις να πεις για τα πυροβόλα του Μπραντ;»

«Α, παλικάρι μου, ο Λέννυ είχε αντέξει να δέχεται κατάστηθα τα πυρά από διατρητικά Χέλμπορ στο Τολίντο και—»

«Θες να πεις ότι δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα;»

«Τι πράγμα; Όχι, παλικάρι μου, δε θέλω να πω αυτό...»

«Λέγε λοιπόν!»

«Πες μονάχα σ' εκείνα τ' αγόρια να μην μπερδεύονται στα πόδια μου. Νομίζω ότι μπορώ να κουμαντάρω τον Λένυ».

Στον οικίσκο επικοινωνιών ο Πητ Ρέυνολντς παρακολουθούσε τον άντρα, που ήταν κάποτε ο υπολοχαγός Σάντερς των Εθελοντών Ανιχνευτών, να φοράει τις γυαλιστερές μαύρες μπότες στα κοκαλιάρικα πόδια του και να σηκώνεται. Το χιτώνιο και το παντελόνι από σκούρο μπλε συνθετικό κρέμονταν στο λιπόσαρκο κορμί του σαν μπουγάδα στο σκοινί. Ο γέρος χαμογέλασε, θυμίζοντας γκριμάτσα νεκροκεφαλής.

«Δε μου πέφτουν όπως παλιά, αλλά ο Λένυ θ' αναγνωρίσει τη στολή. Αυτό θα βοηθήσει. Τώρα, αν μου φόρτιζες τις μπαταρίες του πομποδέκτη μου..»

Ο Μέιφηλντ του έδωσε την παλιά στρατιωτική συσκευή που ο Σάντερς είχε φέρει μαζί του.

«Λειτουργεί, κύριε Σάντερς... αλλά ήδη δοκίμασα τα πάντα σ' εκείνη τη διαβολική μηχανή. Δεν υπήρξε καμία ανταπόκριση».

Ο Σάντερς του έκλεισε το μάτι. «Ίσως ξέρω κάνα δυο κόλπα που εσείς οι πιτσιρικάδες ούτε που τα 'χετε ακούσει». Κρέμασε το λουρί της συσκευής από τον κοκαλιάρικο ώμο του και γύρισε προς τον Ρέυνολντς.

«Ώρα να ξεκινάμε, παλικάρι. Ο Λένυ ζυγώνει επικίνδυνα».

Στο τζιπ ο Σάντερς έσκυψε προς το αφτί του Ρέυνολντς. «Σου είπα ότι εκείνα τα πυροβόλα δε θα μπορούσαν ούτε να ξύσουν τον Λένη. Χάνουν την ώρα τους με δαύτα».

Ο Ρέυνολντς σταμάτησε το αμάξι στο φρύδι της ανηφοριάς, απ' όπου είχαν άνετη θέα του κάμπου που έφτανε ώς τις παρυφές της πόλης. Φώτα έλαμπαν παντού στους ουρανοξύστες του Νιου Ντέβον. Κοντά στα πρώτα κτήρια, τα συγκλίνοντα πυρά των επαναληπτικών πυροβόλων έπεφταν σαν χαλάζι πάνω στο λαμπερό όγκο της μηχανής... που συνέχιζε το δρόμο της αδιάφορα. Ενώ παρακολουθούσε, τα πυρά σταμάτησαν.

«Ας πλησιάσουμε τώρα πριν βάλουν μπροστά καμιά καινούρια ιδέα», είπε ο Σάντερς.

Το τζιπ διέσχισε το ανώμαλο έδαφος, έκανε βόλτα και πλησίασε το Μπόλο από την αριστερή πλευρά. Πίσω από την πρόχειρα στημένη αντιραδιενεργή ασπίδα του τζιπ, ο Ρέυνολντς κοίταξε τον τιτάνιο όγκο που μεγάλωνε μπροστά του.

«Ήξερα ότι ήταν μεγάλες μηχανές», μουρμούρισε, «αλλά το να βλέπω μια από τόσο κοντά...». Σταμάτησε το αμάξι του καμιά τριανταριά μέτρα από το Μπόλο.

«Δες τις πλαϊνές θυρίδες», είπε ο Σάντερς με τη φωνή του πιο ζωηρή τώρα. «Έχει ενεργοποιήσει τα πυροβόλα κατά προσωπικού ...μονάχα που οι συσσωρευτές του είναι άδειοι. Αλλιώς δε θα μπορούσαμε να πλησιάσουμε ούτε στο ένα χιλιόμετρο». Πήρε το μικρόφωνο της συσκευής και φώναξε:

«Μονάδα ΛΝΥ, διακοπή δράσης και σύμπτυξη στη γραμμή των δεκαπέντε χιλιομέτρων!»

Ο Ρέυνολντς γύρισε απότομα το κεφάλι του για να κοιτάξει έκπληκτος το γέρο. Η φωνή του είχε ακουστεί ηχηρή και γεμάτη κύρος, καθώς φώναζε τη διαταγή.

Το Μπόλο συνέχιζε αργά το δρόμο του. Ο Σάντερς κούνησε το κεφάλι του και προσπάθησε πάλι.

«Καμία ανταπόκριση, όπως είπε και κείνος ο φίλος σου. Μονάχα οι αναμνήσεις του πια πρέπει να κεντρίζουν τον Λένυ να συνεχίσει...» Ξαναγύρισε στη θέση του το μικρόφωνο και, πριν ο Ρέυνολντς προλάβει να τον εμποδίσει, σήκωσε την αντιραδιενεργή ασπίδα και πήδησε στο χώμα.

«Σάντερς... γύρνα πίσω!» φώναξε αλαφιασμένα ο Ρέυνολντς.

«Δεν τρέχει τίποτα, παλικάρι μου. Πρέπει να ζυγώσω πιο κοντά», αποκρίθηκε ο γέρος, και ξεκίνησε προς τη γιγάντια μηχανή. Με αλλόφρονες κινήσεις, ο Ρέυνολντς έβαλε μπροστά το τζιπ, έριξε ταχύτητα και πάτησε γκάζι μπροστά.

«Καλύτερα μην πλησιάσεις άλλο». Άκουσε τη φωνή του Σάντερς στο δέκτη του. «Από τόσο κοντά η ασπίδα σου δε θα προσφέρει αρκετή προστασία».

«Γύρνα πίσω στο αμάξι!» βρυχήθηκε ο Ρέυνολντς. «Είναι θανάσιμες οι ακτινοβολίες εκεί έξω!»

«Δεν αμφιβάλλω. Έχουν εκείνη την περίεργη αίσθηση, όπως καμιά ώρα μετά το γυρισμό σου από την πλαζ, όταν αρχίζεις να σκέφτεσαι ότι μάλλον το παράκανες στην ηλιοθεραπεία». Ο Σάντερς γέλασε. «Αλλά εγώ θα τον πλησιάσω...»

Ο Ρέυνολντς φρενάρισε και στάθηκε κοιτάζοντας τη λιπόσαρκη μορφή με τη σακκουλιασμένη στολή, καθώς προχωρούσε με κόπο, με το κορμί σκυφτό μπροστά σαν να πάλευε ενάντια σε μια θύελλα από χαλάζι.

«Έφτασα δίπλα του», ακούστηκε αχνή η φωνή του Σάντερς από το δέκτη. «Θα προσπαθήσω να σκαρφαλώσω στο πλευρό του. Δε με κρατούν τα πόδια μου να συνεχίσω το κυνηγητό του κι άλλο».

Με τα κιάλια ο Ρέυνολντς είδε τη μικροκαμωμένη μορφή, μικροσκοπική δίπλα στον τιτάνιο όγκο της μηχανής, καθώς προσπαθούσε, σκόνταφτε και ξαναπροσπαθούσε να σκαρφαλώσει στη φλάντζα πίσω και πάνω από τις κινούμενες ερπύστριες.

«Ανέβηκε!» ανέφερε στον πομπό του. «Είναι θαύμα που δεν τον μάσησαν οι ερπύστριες πριν...»

Γαντζωμένος στο πλευρό της μηχανής, ο Σάντερς έμεινε εκίνητος για μια στιγμή και μετά ξάπλωσε εξαντλημένος πάνω στη φλάντζα. Ύστερα ανασηκώθηκε λίγο και άρχισε να σέρνεται μπροστά προς τη

βάση του πίσω πυργίσκου. Εκεί σταμάτησε και στήριξε το κορμί του. Ξεκρέμασε τον πομποδέκτη του, έβγαλε από μέσα μια μικρή μαύρη συσκευή και την ακούμπησε στο θώρακα· έμεινε κολλημένη εκεί, σαν μαγνήτης. Ύστερα σήκωσε το μικρόφωνο στο στόμα του.

Στον οικίσκο τηλεπικοινωνιών ο Μέιφηλντ έσκυβε προς την οθόνη του, με τα μάτια σαν χαραματιές από την υπερένταση. Πέρα στον κάμπο ο Ρέυνολντς κρατούσε τα κιάλια του καρφωμένα στον άντρα που ήταν ξαπλωμένος πάνω στα πλαϊνά του Μπόλο. Οι δυο τεχνικοί περίμεναν.

Τα τείχη των οχυρών είναι μπροστά μου και ετοιμάζομαι για μια τελική προσπάθεια, αλλά ξαφνικά αισθάνομαι περίεργα ηλεκτρικά ρεύματα να ρέουν στην εξωτερική μου επιφάνια. Μήπως είναι κανένα καινούριο τέχνασμα του Εχθρού; Συντονίζομαι στις κυματικές συχνότητες και εντοπίζω την πηγή. Προέρχονται από ένα σημείο σε επαφή με τον πίσω αριστερό μου θώρακα. Αισθάνομαι να παρουσιάζουν διαμόρφωση και ρυθμίζω τη δεκτικότητά μου στο συγκεκριμένο επίπεδο. Ακούω μια φωνή:

«Προς Μονάδα ΛΝΥ. Σταμάτα Λένυ! Συμπτύσσουμε τις γραμμές μας, αγόρι μου! Διοικητής προς ΛΝΥ· να επιστρέψεις πίσω στα δεκαπέντε χιλιόμετρα. Αν με ακούς, Λένυ, εκτέλεσε αριστερή στροφή και σταμάτα».

Δε με ξεγελά αυτό το τέχνασμα. Η διαταγή φαίνεται σωστή, αλλά η φωνή δεν είναι εκείνη του διοικητή μου. Νιώθω μια φευγαλέα λύπη που δεν μου περισσεύει ενέργεια για να κατευθύνω ένα ρεύμα εξουδετέρωσης προς το όργανο που ο Εχθρός έχει προσκολλήσει πάνω μου. Συνεχίζω την επίθεση.

«Μονάδα ΛΝΥ! Άκουσέ με, αγόρι μου! Μπορεί να μην αναγνωρίζεις τη φωνή μου, αλλά είμαι εγώ! Βλέπεις... πέρασαν κάμποσα χρόνια· γέρασα. Η φωνή μου μπορεί ν' άλλαξε λίγο, αλλά είμαι εγώ! Στρίψε αριστερά, Λένυ μου! Υπάκουσε τώρα!»

Νιώθω τον πειρασμό να ανταποκριθώ σ' αυτή την προσπάθεια παραπλάνησης, γιατί κάτι στις ψεύτικες αυτές διαταγές ξύπνησε μέσα μου δευτερεύοντα κυκλώματα προ πολλού αδρανοποιημένα· αλλά δεν πρέπει να υποκύψω στις πονηριές του Εχθρού. Τα αισθητήρια κυκλώματά μου έχουν εξασθενήσει ακόμη περισσότερο, καθώς εξαντλούνται οι συσσωρευτές μου. Αλλά γνωρίζω ότι ο Εχθρός λέει ψέματα. Κινούμαι μπροστά, αλλά είμαι γεμάτος οδύνη και μονάχα η ανάμνηση των συντρόφων μου μου δίνει τη δύναμη να συνεχίσω.

«Λένυ, απάντησέ μου. Χρησιμοποίησε την παλιά μας προσωπική συχνότητα... εκείνη που είχαμε συμφωνήσει. Κανένας άλλος από μένα δεν την ξέρει, το θυμάσαι;»

Ο Εχθρός προσπαθεί να με παρασύρει να σπαταλήσω έτσι πολύτιμη ενέργεια. Αλλά δε θα τον ακούσω.

«Λένυ... δε μας μένει πια πολλή ώρα. Σ' ένα λεπτό θα έχεις μπει στην πόλη. Θα πεθάνουν άνθρωποι. Πρέπει να σε σταματήσω Λένυ. Κάνει φοβερή ζέστη! Θεέ μου, καίγομαι από τις ακτινοβολίες. Ανασαίνω με δυσκολία τώρα. Το νιώθω· είναι σαν να με ξεσκίζουν με μαχαίρια. Δέχτηκες μια μεγάλη δόση από τον Εχθρό, Λένυ, και τώρα δέχομαι κι εγώ τη δική μου. Απάντησέ μου, Λένυ...»

Θα χρειαστεί μονάχα ένα ελάχιστο ποσοστό ενέργειας για να θέσω σε λειτουργία ένα κύκλωμα επικοινωνίας. Αντιλαμβάνομαι ότι είναι μονάχα ένα τέχνασμα του Εχθρού, αλλά υπολογίζω ότι με το να προ-

σποιηθώ ότι πείστηκα μπορεί να κερδίσω κάποιο ασήμαντο ατού. Προσαρμόζω το κύκλωμα ανάλογα, και εκπέμπω:

«Μονάδα ΛΝΥ προς Διοίκηση. Επίκειται επαφή με τις αμυντικές γραμμές του Εχθρού. Ζητώ πυρά υποστήριξης!»

«Λένυ... ώστε μπορείς και μ' ακούς! Μπράβο αγόρι μου! Τώρα κάνε στροφή αριστερά. Τα κτήρια της πόλης... είναι κοντά...»

«Μονάδα ΛΝΥ προς Διοίκηση. Ζητώ θετική αναγνώριση ταυτότητας· εκπέμψατε σε κώδικα 687749».

«Λένυ... δεν μπορώ... δεν έχω τον κώδικα μαζί μου. Αλλά είμαι εγώ...»

Άνευ κωδικής αναγνώρισης το μήνυμά σου απορρίπτεται. Εκπέμπω σε απάντηση. Τώρα τα αμυντικά κτίσματα υψώνονται από πάνω μου. Υπάρχουν φώτα, αλλά τα διακρίνω πολύ αμυδρά. Είμαι σχεδόν τυφλός πια.

«Λένυ... δε σου μένουν παρά πενήντα μέτρα δρόμου ακόμη. Άκου με, Λένυ. Θα πηδήσω κάτω και θα πάω να σταθώ μπροστά στον κεντρικό σου αισθητήρα. Θα με δεις, Λένυ. Θα με γνωρίσεις τότε».

Η ψευδής εκπομπή σταματά. Αισθάνομαι ένα σώμα να κινείται στην επιφάνειά μου. Η απόσταση από τον Εχθρό μειώνεται. Εντοπίζω κάποια κίνηση μπροστά μου και τα αυτόματα οπλικά μου συστήματα βάλλουν με βλήματα κατά προσωπικού πριν θυμηθώ ότι είμαι άοπλος.

Ένα μικρό αντικείμενο έχει φανεί μπροστά μου και παίρνει θέση ανάμεσα σε μένα και τα οχυρά πίσω από τα οποία κρύβεται ο Εχθρός. Είναι δυσδιάκριτο, αλλά φαίνεται να έχει τη μορφή ανθρώπου...

Νιώθω αβέβαιος. Το κέντρο ελέγχου μου προσπαθεί να θέσει σε λειτουργία ανασταλτικά κυκλώματα

που θα μ' εξαναγκάσουν να σταματήσω, αλλά δε διαθέτει αρκετή ενέργεια. Μπορώ να το αγνοήσω. Αλλά εξακολουθώ να είμαι αβέβαιος. Τώρα πρέπει να αναλάβω ένα τελευταίο ρίσκο: πρέπει να σπαταλήσω ενέργεια στα εμπρόσθια αισθητήριά μου για να εξετάσω αυτό το εμπόδιο πιο προσεκτικά. Το κάνω και βλέπω την εικόνα να αποκτά μεγαλύτερη σαφήνεια. Είναι στ' αλήθεια ένας άνθρωπος... και φορά την μπλε στολή των Εθελοντών. Τώρα, από πιο κοντά, διακρίνω το πρόσωπό του και, παρά τον πόνο που μου προκαλεί η μεγάλη προσπάθεια, το περιεργάζομαι προσεκτικά...

«Τον έχει κολλήσει με την πλάτη στον τοίχο», ψιθύρισε βραχνά ο Ρέυνολντς. «Και συνεχίζει να προχωρεί. Δεν απομένουν παρά δεκαπέντε μέτρα...»

«Φέρθηκες σαν ηλίθιος, Ρέυνολντς!» βρυχήθηκε ο δήμαρχος. «Ένας ηλίθιος που πόνταρισε τα πάντα στις παλαβές ιδέες εκείνου του γερο-παραλυμένου!»

«Για σώπα!» Ενώ ο Ρέυνολντς παρακολουθούσε, είδε τη μηχανή να επιβραδύνει και να σταματά μόλις τρία μέτρα από τον κάθετο τοίχο μπροστά της. Για μια στιγμή κοντοστάθηκε εκεί σαν απορημένη. Ύστερα έκανε πίσω, σταμάτησε πάλι και μετά άρχισε να κάνει αργά μεταβολή προς τ' αριστερά.

Δίπλα της μια μικροσκοπική μορφή πάσχιζε να σκαρφαλώσει πάλι στη ράχη της. Τα κατάφερε και μετά σωριάστηκε πάνω στο χαμηλότερο πυργίσκο πυροβόλου. Το Μπόλο άρχισε να κινείται κανονικά πάλι, ακολουθώντας αντίστροφα τον ίδιο δρόμο μέσα από το πάρκο της πόλης, το γεμάτο κρατήρες οβίδων.

«Κατάφερε να το κάνει να γυρίσει πίσω», ψιθύρισε ο Ρέυνολντς, αφήνοντας να βγει σφυριχτή η ανάσα που κρατούσε τόση ώρα. «Κατευθύνεται πέρα προς

την ανοιχτή έρημο. Μπορεί να διασχίσει καμιά τριανταριά χιλιόμετρα ακόμη πριν εξαντληθεί η ενέργειά του».

Η παράξενη φωνή που ανήκε στο Μπόλο ακουγόταν από τη μεγάλη κονσόλα μπροστά στον Μέιφηλντ:

«Προς Διοίκηση... Μονάδα ΛΝΥ αναφέρει εξάντληση των κυρίων συσσωρευτών της· επίσης, εξάντληση των εφεδρικών συσσωρευτών της. Τώρα λειτουργώ με το 0,37 τοις εκατό των αρχικών δυνατοτήτων μου, χρησιμοποιώντας τα τελικά ενεργειακά αποθέματα έσχατης ανάγκης. Ζητώ πληροφορίες ως προς την απόσταση που πρέπει να καλύψω πριν έρθω σ' επαφή με τις μονάδες επισκευών».

«Θα 'ναι μακρύς, πολύ μακρύς ο δρόμος σου, Λένη...» Η φωνή του Σάντερς ακούστηκε σαν αχνός ψίθυρος. *«Αλλά θα τον κάνουμε μαζί, οι δυο μας...»*

Το μόνο που ακουγόταν τώρα από τη συσκευή ήταν το τριζοβόλημα των ατμοσφαιρικών παράσιτων. Βαριά, με κόπο, σαν ένα πελώριο, θανάσιμα λαβωμένο θηρίο, το Μπόλο συνέχιζε το δρόμο του μέσα από τα συντρίμμια του ανισόπεδου κόμβου, τραβώντας πέρα, προς την ανοιχτή έρημο.

«Αυτή η αναθεματισμένη μηχανή», μουρμούρισε ο δήμαρχος με βραχνή φωνή. «Θα έλεγε κανείς ότι ήταν κάτι το ζωντανό».

«Ναι», αποκρίθηκε ο Ρέυνολντς. «Πραγματικά, κάτι το ζωντανό...».

Ο ΚΙΧΩΤΗΣ ΚΙ Ο ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ

του Πόουλ Άντερσον

Το διήγημα αυτό του Αμερικανού Πόουλ Άντερσον είναι σαν μια ανάσα φρέσκου αέρα σ' ένα χώρο με πολυχρησιμοποιημένες ιδέες, όπως είναι οι ιστορίες με κεντρικό θέμα το Ρομπότ. Δεν καταπιάνεται με το κατά πόσο τα ρομπότ είναι εχθροί ή φίλοι, ανώτερα ή κατώτερα από τον άνθρωπο. Αρχικά ο αναγνώστης μπορεί να γελαστεί και να νομίσει ότι κεντρικός άξονάς του είναι το ερώτημα κατά πόσο υπάρχει ο κίνδυνος οι μηχανές να υποκαταστήσουν ή και ν' αντικαταστήσουν παντελώς τον άνθρωπο. Όμως δεν είναι ούτε αυτό. Απεναντίας στον «Κιχώτη και τον Ανεμόμυλο» ο Πόουλ Άντερσον διερευνά μια εντελώς πρωτότυπη όψη στη σχέση ανθρώπου-ρομπότ. Αξίζει τον κόπο να την ανακαλύψετε μόνοι σας διαβάζοντας αυτό το —κατά τη γνώμη μου— μικρό αριστούργημα του είδους.

Γ.Μ.

Το πρώτο ρομπότ στον κόσμο κατηφόριζε τους πράσινους λόφους με το ηλιόφωτο ν' αστράφτει στο λαμπερό μετάλλινο δέρμα του. Βάδιζε με μια ρευστή χάρη σχεδόν γατίσια, και το βάδισμά του ήταν σχεδόν αθόρυβο —αλλά μπορούσες να νιώσεις το έδαφος να τραντάζεται ελαφρά κάτω από το φοβερό βάρος του, και η ατμόσφαιρα γύρω του τρεμούλιαζε αδιόρατα από την ισχύ της μεγάλης μηχανής που δούλευε μέσα του.

Ο μετάλλινος *άντρας*! Δε θα μπορούσες ποτέ να τον φανταστείς σαν κάτι με ουδέτερο φύλο. Είχε τη ζωώδη αρρενωπότητα ενός ναυτικού πυροβόλου ή μιας υψικάμινου χαλυβουργείου. Όλη η στιλπνή αθόρυβη χάρη του τέλειου σχεδιασμού και της άψογης κατασκευής δεν κατάφερναν να κρύψουν το βάρος και τη δύναμη της κορμοστασιάς των δυόμισι μέτρων. Τα μάτια του έλαμπαν, σαν από εσωτερικές φωτιές ενεργών ατόμων· μπορούσαν να δουν σε οποιαδήποτε συχνότητα ήθελε. Μπορούσε να ενεργοποιήσει μια ακτίνα Χ και να σε δει πέρα για πέρα μ' εκείνα τα τρομερά μάτια του. Τον είχαν φτιάξει με ανθρωποειδές σχήμα, αλλά είχαν και το καλό γούστο να μην του δώσουν πρόσωπο. Υπήρχαν βέβαια τα μάτια, με υποδοχές για πρόσθετους φακούς όταν χρειαζόταν μικροσκοπική ή τηλεσκοπική όραση, καθώς και μερικά άλλα αισθητήρια και φωνητικά εξαρτήματα, αλλά κατά τ' άλλα το κεφάλι του ήταν μια μάσκα από λαμπερό μέταλλο. Ήταν ανθρωπόμορφος, αλλά όχι ανθρώπινος —

δημιούργημα του ανθρώπου αλλά και κάτι περισσότερο από αυτόν— η πρώτη ανεξάρτητη, μη εξειδικευμένη μηχανή με ελεύθερη βούληση.

Αλλά, ταυτόχρονα, ήταν κάτι που ο άνθρωπος είχε ονειρευτεί από τα πολύ παλιά χρόνια. Ήταν το τζίνι στο μπουκάλι ή ο Γκολέμ ή το μηχανικό κεφάλι του Μπέικον ή το τέρας του Φράνκεσταϊν. Κοντολογίς, ήταν το υπεράνθρωπο πλάσμα που μπορούσε να υπηρετεί ή να καταστρέφει με την ίδια περιφρονητική άνεση.

Περπατούσε κάτω από το λαμπρό καλοκαιριάτικο ουρανό, διασχίζοντας ηλιόλουστους αγρούς και συστάδες δέντρων που λικνίζονταν και ψιθύριζαν στον άνεμο. Τα σπίτια των ανθρώπων ήταν σκόρπια εδώ κι εκεί· σπίτια εντελώς αυτοματοποιημένα και αυτοσυντηρούμενα. Πέρα από τον ορίζοντα ορθωνόταν ένα από τα γιγάντια, σχεδόν αυτοελεγχόμενα εργοστάσια παραγωγής τροφής, ενώ στον ουρανό πετούσαν αθόρυβα μερικά ιδιωτικά αεροσκάφη με τους αυτόματους πιλότους τους.

Υπήρχαν και άνθρωποι στην περιοχή, ηλιοκαμένοι άντρες με τις γυναίκες και τα παιδιά τους που σεργιάνιζαν εδώ ή εκεί, με τις άνετες φορεσιές τους ν' ανεμίζουν στην αύρα. Λίγοι φαίνονταν να κάνουν κάποια δουλειά: ένας ζωγράφος που πειραματιζόταν με κάποια νέα χρωματική αρμονία, ένας συνθέτης στη βεράντα του που έβγαζε δοκιμαστικές νότες από ένα ομνιπλέιερ, μια ομάδα μηχανικών πίσω από τους διαφανείς τοίχους ενός εργαστηρίου που δοκίμαζαν διάφορα όργανα... Αλλά με το ελάχιστο ωράριο δουλειάς που ίσχυε τώρα, οι περισσότεροι απλώς διασκέδαζαν. Ένα πικ-νικ, ένας χορός κάτω από τα δέντρα, ένα κονσέρτο, ένα ζευγάρι εραστών, μια ομάδα παιδιών σε κάποιο από τα πανάρχαια παιχνίδια της ηλι-

κίας τους, ένας γέρος βυθισμένος στο βιβλίο του με μια μπίρα για συντροφιά... Είναι γεγονός ότι τώρα η ανθρώπινη ράτσα ζούσε πιο άνετα από ποτέ.

Έβλεπαν το ρομπότ να περνάει, και συχνά μια σιωπή έπεφτε στα διάβα της τεράστιας σκιάς του. Οι ηλεκτρονικοί ανιχνευτές του έπιαναν τους ανώμαλους παλμούς που πρόδιναν νευρικότητα και κάποια αχνή ανησυχία. Α, καμία αμφιβολία ότι είχαν εμπιστοσύνη στους ρομποτικούς τεχνικούς· ποτέ δε θα έφτιαχναν ένα επικίνδυνο τέρας. Αλλά κάποια ανησυχία παρέμενε. Ένιωθαν την παλιά αβεβαιότητα του ανθρώπου μπροστά στο ξενικό και το άγνωστο. Βαθιά μέσα τους αναρωτιόνταν για τους σκοπούς του ρομπότ και για τις συνέπειες που μπορεί να είχε στους κατοίκους της Γης τούτη η καινούρια και ανίκητη μεταλλική ράτσα. Ύστερα όμως, όταν η λαμπερή γιγάντια μορφή του χανόταν πίσω από τις πλαγιές, γελούσαν και το ξεχνούσαν.

Το ρομπότ συνέχιζε το δρόμο του.

Δεν υπήρχαν πολλοί θαμώνες στο στέκι του Καζανόβα αυτή την ώρα. Μετά τη δύση το κέντρο θα γέμιζε, και στους αυτόματους πωλητές θα έπεφτε πολλή δουλειά, γιατί το μαγαζί πρόσφερε καλό ζωντανό θέαμα σε εποχή που η τηλεόραση είχε πάψει πια να συγκινεί. Αλλά τούτη την ώρα μονάχα εκείνοι που απολάμβαναν ένα απογευματινό ποτηράκι, καθώς και μερικοί φανατικοί πότες, βρίσκονταν εκεί.

Το κτήριο υψωνόταν μοναχικό σε μια ψηλή δασωμένη πλαγιά, τριγυρισμένο με κήπους κι έναν αρκετά μεγάλο χώρο για πάρκινγκ. Το εξωτερικό του περιστύλιο ήταν μακρύ, χαμηλό και κομψό· το εσωτερικό ήταν δροσερό, σκιερό και αρκετά ήσυχο. Η όλη ήρεμη ατμόσφαιρα, που οφειλόταν κυρίως στη λιγοστή πε-

λατεία, θα κρατούσε μάλλον ώς το βράδυ. Ο ιδιοκτήτης είχε φύγει για κάποια προσωπική του δουλειά και τα κορίτσια δε θα έρχονταν παρά πολύ αργότερα. Έτσι το μπαρ του Καζανόβα ήταν τώρα αποκλειστικά στα «χέρια» των μηχανών του.

Δυο άντρες έκαναν τον αυτόματο μπάρμαν να εξαντλεί τα όρια των δυνατοτήτων του. Δεν προλάβαινε να σερβίρει ένα ποτό πριν του ρίξουν το νόμισμα για ένα δεύτερο. Ο πιο μικρόσωμος από τους δυο έπινε ουίσκι με σόδα, ενώ ο πιο μεγαλόσωμος επέμενε στην πιο δυνατή μπίρα που διέθετε το μαγαζί. Και οι δυο τους ήταν κιόλας εντελώς κουνουπίδι.

Κάθονταν σ' ένα γωνιακό ιδιαίτερο απ' όπου μπορούσαν να χαζεύουν έξω από την ανοιχτή πόρτα, αλλά τώρα ήταν εντελώς απορροφημένοι στο ποτό τους. Ήταν μια από κείνες τις περίεργες γνωριμίες των μπαρ που δημιουργούνται ανάμεσα σε εντελώς διαφορετικούς τύπους ανθρώπων. Είναι αμφίβολο αν θα θυμόνταν καν ο ένας τον άλλο την επομένη. Αλλά τώρα ξαλάφρωναν κουβεντιάζοντας τα βάσανά τους σαν παλιοί φίλοι.

Ο μικροκαμωμένος μελαχρινός άντρας, που άκουγε στο όνομα Ρότζερ Μπρέιντυ, άδειασε το ποτήρι του και παράγγειλε ένα ακόμη, «Σ' έσκισα!» δήλωσε θριαμβευτικά.

«Άσε να πάρω μια ανάσα», διαμαρτυρήθηκε ο Πητ Μπόρκλιν, ο μεγαλόσωμος κοκκινομάλης. «Τούτο που πίνω εγώ κατεβαίνει πιο αργά».

Ο Μπρέιντυ έβγαλε ένα τσιγάρο. Τα δάχτυλά του έτρεμαν καθώς τα έφερνε στα χείλη του και το άναβε. «Γιατί αργεί εκείνο το ποτό;» γκρίνιαξε. «Πολύ πάει αυτή η καθυστέρηση των δέκα δευτερολέπτων. Δέκα στεγνές αιωνιότητες! Απαιτώ ακαριαίο σερβίρισμα του ποτού μου, πιο σβέλτα κι απ' το φως».

Το ποτήρι του έφτασε, και το σήκωσε στα χείλη του. «Φοβάμαι», είπε με την προσεκτική άρθρωση ενός τύφλα στο μεθύσι, «ότι τούτη η σούρα μου θα 'ναι κλαψιάρικου είδους· θα προτιμούσα καλύτερα μια καβγατζίδικη. Αλλά δυστυχώς δεν υπάρχει κανένας ν' αρπαχτούμε».

«Δέχομαι εγώ», προσφέρθηκε ο Μπόρκλιν, σφίγγοντας τις πελώριες γροθιές του.

«Άμπα... γιατί; Άλλωστε δε θα 'ταν ξύλο της προκοπής. Θα μ' έκανες λιώμα με το πρώτο. Και γιατί να παίξουμε μπουνιές; Στο ίδιο καζάνι βράζουμε».

«Σωστά...» Ο Μπόρκλιν κοίταξε τις γροθιές του. «Δε θα βγει και τίποτα. Κάποιος θα έκανε πολύ καλύτερη δουλειά μ' ένα αυτοματοποιημένο ντουφέκι απ' ό,τι εγώ με... τούτες δω». Ξέσφιξε τις γροθιές του αργά, σαν να του αντιστέκονταν, και ρούφηξε άλλη μια γουλιά απ' το ποτήρι του.

«Αυτό που θέλουμε οι δυο μας είναι ν' αρπαχτούμε με ολάκερο τον κόσμο», είπε ο Μπρέιντυ. «Θέλουμε να τινάξουμε τη Γη στον αέρα και να σκορπίσουμε τα κομμάτια της από δω ώς τον Πλούτωνα. Μονάχα που κι αυτό δε θα ωφελούσε σε τίποτα, Πητ. Θα ερχόταν αμέσως κάποια μηχανή του κερατά και θα ξανακολλούσε τα κομμάτια στη θέση τους».

«Εγώ απλώς θέλω να γίνω σκνίπα», αποκρίθηκε ο Μπόρκλιν. «Η γυναίκα μου με παράτησε. Σ' το 'πα αυτό; Η γυναίκα μου με παράτησε».

«Ναι, μου το 'πες».

Ο Μπόρκλιν κούνησε το κεφάλι του απορημένα. «Είπε ότι ήμουν ένας μεθύστακας. Πήγα σε γιατρό όπως μου 'πε, αλλά δε βοήθησε σε τίποτα... Ξεχνάω τι με συμβούλεψε. Αλλά δεν μπορούσα να σταματήσω το πιοτό. Δεν είχα και τίποτε άλλο να κάνω».

«Καταλαβαίνω. Η ψυχιατρική βοηθά τους ανθρώ-

πους να λύνουν τα προβλήματά τους. Το να μην μπορεί να λύσει κανείς ένα πρόβλημα είναι που τον τρελαίνει. Αλλά όταν το πρόβλημα είναι από τη φύση του άλυτο... τι γίνεται τότε; Το μόνο που απομένει είναι να πίνει κανείς και να προσπαθεί να το ξεχάσει».

«Η γυναίκα μου ήθελε, λέει, να γίνω κάτι στη ζωή μου», εξήγησε ο Μπόρκλιν. «Ήθελε να βρω μια δουλειά. Αλλά τι θα μπορούσα να κάνω; Προσπάθησα. Ειλικρινά, προσπάθησα. Προσπάθησα να... Τι να σου πω, μήπως έκανα και τίποτε άλλο στη ζωή μου από το να προσπαθώ; Αλλά δεν υπάρχουν δουλειές· καμία τουλάχιστον που θα μπορούσα να κάνω».

«Ευτυχώς το βασικό επίδομα πολίτη είναι αρκετό για να γίνεται κανείς σκνίπα», είπε ο Μπρέιντυ. «Μονάχα που τα ποτά δε φτάνουν όσο γρήγορα χρειάζεται. Απαιτώ έναν ακαριαίο σερβιτόρο ποτών».

Ο Μπόρκλιν πάτησε το κουμπί για μια ακόμη μπίρα. Ύστερα περιεργάστηκε τα χέρια του με απορημένο βλέμμα. «Πάντοτε ήμουνα δυνατός», μουρμούρισε. «Ξέρω ότι δεν είμαι και καμιά διάνοια, αλλά είμαι δυνατός και τα χέρια μου πιάνουν από μηχανήματα κι εργαλεία. Όμως κανένας δε δεχόταν να με προσλάβει». Άπλωσε τα χοντρά δάχτυλά του, δάχτυλα εργάτη. «Ήμουνα χρήσιμος στο πατρικό μου. Είχαμε ένα κτηματάκι πέρα στην Αλάσκα. Ο πατέρας μου δεν είχε και πολλά ηλεκτρονικά μαραφέτια κι έτσι ήμουνα αρκετά χρήσιμος εκεί. Αλλά ο πατέρας μου μας άφησε χρόνους, το κτηματάκι πουλήθηκε, και τώρα σε τι χρησιμεύουν τα χέρια μου;»

«Ο παράδεισος των εργατών», δήλωσε ο Μπρέιντυ, και τα λεπτά χείλη του συσπάστηκαν σε μια πικρόχολη γκριμάτσα. «Από το τέλος της Μεταβατικής Περιόδου η Γη είναι μια Ουτοπία. Οι μηχανές κάνουν όλες τις δουλειές ρουτίνας, πραγματικά *όλες*, και

παράγουν τόσα πολλά που τα βασικά είδη της ζωής είναι τσάμπα».

«Τι τσάμπα; Γυρεύουν λεφτά για το καθετί».

«Όχι πολλά. Και εισπράττεις το επίδομα πολίτη, που είναι ένας βολικός τρόπος ώστε τα είδη πρώτης ανάγκης να έρχονται δωρεάν. Όταν χρειάζεσαι περισσότερα λεφτά, για είδη πολυτελείας, τότε δουλεύεις σαν μηχανικός ή επιστήμονας ή μουσικός ή ζωγράφος ή μπάρμαν ή αστροναύτης ή... οτιδήποτε που έχει ζήτηση. Η δουλειά δεν είναι πολύ σκληρή. Παράδεισος, σου λέω!» Τα τρεμουλιαστά δάχτυλα του Μπρέιντυ σκόρπισαν τη στάχτη του τσιγάρου του στο τραπέζι. Μια μικρή σωλήνα βγήκε από το διπλανό τοίχο και τη ρούφηξε.

«Εγώ δεν μπορώ να βρω δουλειά. Δε με θέλουν. Πουθενά».

«Ασφαλώς και δε σε θέλουν. Ποιος χρειάζεται χειρωνακτική δουλειά στις μέρες μας; Την κάνουν όλη οι μηχανές. Δε λέω, υπάρχουν οι τεχνικοί, και πολλοί μάλιστα... αλλ' αυτοί είναι εξαιρετικά ειδικευμένοι, με χρόνια εκπαίδευσης. Ο άνθρωπος που δεν έχει άλλο να προσφέρει από τα χέρια του και κάποιο πρακτικό μυαλό δεν μπορεί να βρει δουλειά. Δεν υπάρχει θέση γι' αυτόν!» Ο Μπρέιντυ ήπιε άλλη μια γουλιά από το ποτήρι του. «Η ανθρώπινη μεγαλοφυΐα εξαφάνισε την αναγκαιότητα του εργάτη. Το μόνο που απομένει τώρα είναι να εξαφανίσει και τον ίδιο τον εργάτη».

Οι γροθιές του Μπόρκλιν σφίχτηκαν επικίνδυνα. «Δηλαδή, τι θες να πεις;» ρώτησε άγρια. «Σε ρωτάω, τι θες να πεις;»

«Μην το παίρνεις προσωπικά. Είναι κάτι που το ξέρεις κι ο ίδιος. Το είδος σου δεν έχει πια θέση στην ανθρώπινη κοινωνία. Γι' αυτό και οι γενετιστές το σβήνουν σιγά σιγά από τη ράτσα. Ο πληθυσμός διατη-

ρείται στατικός, σχετικά μικρός, και εξελίσσεται αργά προς έναν τύπο που να μπορεί να προσαρμοστεί στο σύγχρονο περιβάλλον... Κι αυτός ο τύπος δεν είναι ο δικός σου, Πητ».

Ο θυμός του μεγαλόσωμου άντρα ξεφούσκωσε, συνειδητοποιώντας πόσο μάταιος ήταν. Κοίταξε με άδειο βλέμμα το ποτήρι του. «Και τι να κάνω;» ψιθύρισε. «Πες μου, τι μπορώ να κάνω;»

«Τίποτα, φίλε μου Πητ. Μονάχα να πίνεις, και να προσπαθείς να ξεχάσεις τη γυναίκα σου. Μονάχα να πίνεις».

«Ίσως να ξεκινήσουν για τ' άστρα».

«Εμείς δε θα ζήσουμε τόσο για να το δούμε. Αλλά, ακόμη και τότε, θα πάρουν και τις μηχανές τους μαζί. Και πάλι θα τους είμαστε άχρηστοι. Πιες, φίλε μου, και γλέντα το. Ζεις στην Ουτοπία!»

Για λίγο έπεσε σιωπή ανάμεσά τους. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη έξω. Ο Μπρέιντυ χαιρόταν για το μισοσκόταδο του μαγαζιού.

«Όμως δε σε καταλαβαίνω», παρατήρησε ο Μπόρκλιν τελικά. «Εσύ φαίνεσαι ξύπνιο παλικάρι. Μπορείς να προσαρμοστείς... Ή πέφτω έξω;»

Ο Μπρέιντυ χαμογέλασε μελαγχολικά. «Όχι, Πητ. Είχα μια δουλειά, ναι. Ήμουν ένας μέτριος σερβοτεχνικός. Μέχρι που τις προάλλες δεν μπόρεσα να το αντέξω άλλο. Είπα έξω απ' τα δόντια στο αφεντικό τι να κάνει τους σερβομηχανισμούς του, και από τότε το μόνο που κάνω είναι να πίνω. Δε νομίζω να θέλω καν να σταματήσω ποτέ».

«Πώς έτσι;»

«Φοβερά βαρετή ρουτίνα — τη σιχάθηκα. Προτιμώ να 'μαι συνέχεια στουπί. Είχα κι εγώ ψυχιατρική βοήθεια, βέβαια, αλλά και μένα δε με ωφέλησε διόλου.

Στην ουσία, ήταν το ίδιο άλυτο πρόβλημα με το δικό σου».

«Δεν το καταλαβαίνω».

«Είμαι από τα ξύπνια αγόρια, Πητ. Γιατί να το κρύψω; Έχω δείκτη ευφυΐας πολύ ψηλό. Αλλά... και πάλι δεν ήμουν αρκετά έξυπνος». Ο Μπρέιντυ ψαχούλεψε στην τσέπη του για μερικά ακόμη ψιλά. Μπόρεσε να βρει μονάχα ένα χαρτονόμισμα, αλλά η μηχανή του έκανε ψιλά. «Θέλω ακαριαίο σερβί... ή το ξανάπα αυτό; Δεν έχει σημασία. Τίποτα δεν έχει σημασία». Ακούμπησε το πρόσωπό του στα χέρια του.

«Τι θες να πεις, δεν ήσουν αρκετά έξυπνος;» επέμεινε ο Μπόρκλιν. Είχε κάποια αόριστη ιδέα ότι μια καινούρια όψη στο δικό του πρόβλημα μπορεί να τον βοηθούσε να βρει μια λύση. «Το ίδιο μου είπαν κι εμένα κάποτε, αλλά με πιο ευγενικό τρόπο. Όμως ελόγου σου...»

«Είμαι πολύ έξυπνος για να είμαι συνηθισμένος τεχνικός. Όχι για πολύ τουλάχιστον. Από την άλλη μεριά δε διαθέτω κανένα καλλιτεχνικό ή λογοτεχνικό ταλέντο, που τόσο μετράνε στις μέρες μας. Το όνειρό μου ήταν να γίνω μαθηματικός. Όλη μου τη ζωή αυτό λαχταρούσα. Και δούλεψα να το πετύχω. Μελέτησα σκληρά. Έμαθα όλα όσα μπορεί να χωρέσει ένα ανθρώπινο μυαλό, και ήξερα πού να ψάξω για τα υπόλοιπα αν μου χρειάζονταν». Ο Μπρέιντυ χαμογέλασε κουρασμένα. «Και ποιο ήταν το αποτέλεσμα; Οι μαθηματικές μηχανές κυριάρχησαν, όχι μονάχα για υπολογισμούς ρουτίνας —αυτό το έκαναν από παλιά— αλλά και στο χώρο της βασικής έρευνας. Και μάλιστα σε ανώτερο επίπεδο απ' ό,τι μπορεί να δουλέψει το ανθρώπινο μυαλό.

»Δε λέω, εξακολουθεί να υπάρχει και κάποιος χώρος για τους ανθρώπους εκεί. Σίγουρα. Υπάρχουν άν-

θρωποι που θέτουν τα προβλήματα, ελέγχουν και τσεκάρουν τις μηχανές, ακολουθώντας τις αναλύσεις, βήμα προς βήμα· άνθρωποι που είναι... η ψυχή της επιστήμης, ακόμη και σήμερα.

»*Αλλά*... μονάχα οι κορυφαίες μεγαλοφυΐες. Οι επραγματικά μεγάλες, δημιουργικές διάνοιες, με εκλάμψεις καθαρής έμπνευσης. Ναι, *αυτοί* χρειάζονται ακόμη. Αλλά οι μηχανές αναλαμβάνουν όλα τα υπόλοιπα».

Ο Μπρέιντυ ανασήκωσε φιλοσοφικά τους ώμους τοου. «Δεν είμαι καμιά τέτοια μεγαλοφυΐα, Πητ. Δεν μπορώ να κάνω τίποτα που ένας ηλεκτρονικός εγκέφαλος να μην μπορεί να το κάνει ταχύτερα και καλύτερα. Έτσι, δε βρήκα κι εγώ τη δουλειά που ήθελα».

Έμειναν πάλι σιωπηλοί για λίγο. Ύστερα ο Μπόρκλιν είπε αργά: «Τουλάχιστον εσύ μπορείς να διασκεδάσεις λίγο. Σε μένα δεν αρέσουν όλα εκείνα τα κονσέρτα, τα εικαστικά και τ' άλλα κουλτουριάρικα. Δεν έχω τίποτε άλλο από το πιοτό, τις γυναίκες και άντε και κανένα στερεοφίλμ».

«Σ' αυτό έχεις κάποιο δίκιο», απάντησε ο Μπρέιντυ αδιάφορα. «Αλλά δεν είναι του χαρακτήρα μου να 'μαι ηδονιστής. Ούτε και του δικού σου. Αυτό που *θέλουμε* και οι δυο μας είναι μια δουλειά. Θέλουμε να νιώθουμε ότι έχουμε κάτι σημαντικό και άξιο να προσφέρουμε... Θέλουμε να γίνουμε *κάτι*. Οι φίλοι μας... η γυναίκα σου... είχα ένα κορίτσι κάποτε, Πητ... όλοι περιμένουν από μας να γίνουμε κάτι».

«Μονάχα που δε μας απομένει τίποτα να κάνουμε—»

Μια έντονη κι εκτυφλωτική αντανάκλαση του ήλιου χτύπησε τον Μπρέιντυ στο μάτι. Κοίταξε έξω από την πόρτα, και τινάχτηκε με μια βιαιότητα που αναποδογύρισε το ποτήρι του.

«Μα τους Γαλαξίες!» ψιθύρισε με δέος. «Πητ... Πητ... κοίτα, είναι το ρομπότ! *Είναι το ρομπότ!*»

«Ε;» Ο Μπόρκλιν γύρισε ζαλισμένα το κεφάλι, προσπαθώντας να εστιάσει τα μάτια του στην πόρτα. «Τι είπες;»

«Το ρομπότ —θα'χεις ακούσει γι' αυτό, άνθρωπέ μου». Το μεθύσι του Μπρέιντυ είχε σβήσει μ' ένα ξαφνικό, έντονο ρίγος. Η φωνή του ήταν σαν μέταλλο. «Το έφτιαξαν πριν τρία χρόνια στο Εργαστήριο Κυβερνητικής. Ανθρωποειδές, με ελεύθερη βούληση και μη εξειδικευμένο μυαλό— ανθρωποειδές, αλλά και κάτι παραπάνω από τον άνθρωπο!»

«Μά'στα... μά'στα, το 'χω ακουστά». Ο Μπόρκλιν κοίταξε έξω και είδε την πελώρια ψηλή σιλουέτα να διασχίζει τους κήπους, βαδίζοντας προς κάποιο άγνωστο προορισμό που ο δρόμος του περνούσε έξω από το μπαρ. «Του έκαναν δοκιμές. Αλλά τώρα κυκλοφορεί λεύτερο εδώ και κάνα χρόνο... Αναρωτιέμαι πού να πηγαίνει!»

«Δεν ξέρω». Σαν υπνωτισμένος ο Μπρέιντυ κοίταξε το πανίσχυρο μηχάνημα. «Δεν ξέρω...» Η φωνή του έσβησε αβέβαια, αλλά ξαφνικά τινάχτηκε πάνω και όρμησε προς την πόρτα φωνάζοντας, «Αλλά θα το μάθουμε! Έλα, Πητ!»

«Πού... μα... γιατί;» Ο Μπόρκλιν σηκώθηκε αργά, προσπαθώντας να καταλάβει τι γινόταν. «Τι θες να πεις;»

«Δεν το καταλαβαίνεις; Δεν το βλέπεις; Είναι το *ρομπότ*, ο άνθρωπος μετά τον άνθρωπο... όλα όσα είναι ο άνθρωπος και πολύ περισσότερα που δεν τα φανταζόμαστε καν. Πητ, οι μηχανές αντικαθιστούν τους ανθρώπους, εδώ, εκεί, παντού. Αυτή είναι η μηχανή που θ' αντικαστατήσει τον *άνθρωπο*!»

Ο Μπόρκλιν δεν είπε τίποτα, αλλ' ακολούθησε τον

Μπρέιντυ. Ο πιο μικρόσωμος άντρας συνέχισε να μιλά, γοργά, πικρόχολα: «Σίγουρα —γιατί όχι; Ο άνθρωπος είναι μονάχα σάρκα και αίμα. Είναι μονάχα άνθρωπος. Δεν είναι αρκετά ικανός για ν' αντεπεξέλθει στον καινούριο, περίλαμπρο κόσμο μας. Γιατί να μην καταργηθεί ολάκερη η ανθρώπινη ράτσα; Πόσος καιρός ακόμη πριν απομείνουν μονάχα άνθρωποι από μέταλλο σε μια δίχως νόημα μετάλλινη μυρμηγκοφωλιά;

»Έλα, Πητ. Ο άνθρωπος βουλιάζει προς το σκοτάδι. Αλλά θα πέσουμε πολεμώντας!»

Κάτι από τα λόγια του Μπρέιντυ κατάφερε ν' αγγίξει το μυαλό του Μπόρκλιν. Είδε τη γιγαντόσωμη μηχανή μπροστά του και, ξαφνικά, του φάνηκε σαν να εκπροσωπούσε όλα εκείνα που τον είχαν τσακίσει. Η έσχατη μηχανή, η τελική αλαζονεία της αποτελεσματικότητας, απόμακρη, θεϊκή και αδιάφορη καθώς τον τσάκιζε. Ξαφνικά ένιωσε να τη μισεί με μια ένταση που σχεδόν ήταν σαν να του έσκιζαν το κεφάλι στα δυο. Ακολούθησε βαριά τον Μπρέιντυ και οι δυο τους μαζί πρόλαβαν το ρομπότ.

«Γύρισε κατά μας!» του φώναξε ο Μπρέιντυ. «Γύρισε και πολέμα!»

Το ρομπότ κοντοστάθηκε. Ο Μπόρκλιν άρπαξε από κάτω μια πέτρα και την πέταξε. Η πέτρα έκανε γκελ στο μέταλλο με υπόκωφο κρότο.

Το ρομπότ γύρισε να τους αντικρίσει. Ο Μπόρκλιν χύθηκε πάνω του βλαστημώντας. Τα βαριά παπούτσια του κλότσησαν τα πόδια του ρομπότ, ενώ οι γροθιές του βροντούσαν στο στέρνο του. Δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα.

«Σταμάτα», του είπε το ρομπότ. Η φωνή του είχε ελάχιστη τονική χροιά, αλλά ο ήχος της είχε κάτι από μια μεγάλη καμπάνα. «Σταμάτα. Θα τραυματιστείς έτσι».

Ο Μπόρκλιν έκανε πίσω, βογκώντας από τον πόνο της μελανιασμένης σάρκας του και σιγοβράζοντας ανήμπορος. Ο Μπρέιντυ ζύγωσε τρικλίζοντας, για να σταθεί μπροστά στο ρομπότ. Το οινόπνευμα τραγουδούσε και σφύριζε στο κεφάλι του, αλλά η φωνή του ήταν παράξενα καθάρια.

«Δεν μπορούμε να σε πονέσουμε», είπε. «Δεν είμαστε παρά Δον Κιχώτες που ρίχνονται στους ανεμόμυλους. Αλλά πού να τα καταλάβεις εσύ αυτά; Πού να ξέρεις για τα παλιά όνειρα του ανθρώπου;»

«Μου είναι αδύνατο να εξηγήσω αυτό που κάνατε μόλις τώρα», είπε το ρομπότ. Τα μάτια του αστραποβολούσαν με τις βαθιές τους φωτιές, με το βλέμμα του να περιεργάζεται ερευνητικά τους ανθρώπους. Ασυναίσθητα έκαναν λίγο πίσω.

«Νιώθετε δυστυχισμένοι», συμπέρανε το ρομπότ. «Πίνατε για να ξεφύγετε από τη δυστυχία σας, και στο μεθύσι σας βλέπετε σ' εμένα τον υπεύθυνο της δυστυχίας σας».

«Γιατί όχι;» ξέσπασε ο Μπρέιντυ. «Μήπως δεν είσαι; Οι μηχανές κατακτούν ολάκερη τη Γη με την αναθεματισμένη τους αποτελεσματικότητα, κάνοντας τον άνθρωπο ένα σκέτο παράσιτο —και τώρα έρχεσαι εσύ, η έσχατη μηχανή, εκείνος που θ' αντικαταστήσει τον ίδιο τον άνθρωπο».

«Δεν έχω επιθετικές διαθέσεις», είπε το ρομπότ. «Θα 'πρεπε να ξέρετε ότι είμαι προγραμματισμένος ενάντια σε τέτοιες τάσεις, από τότε που ο εγκέφαλός μου ήταν ακόμη στο στάδιο της κατασκευής». Κάτι σαν σιγανό γέλιο ήταν διάχυτο στον τόνο της βαθιάς, μεταλλικής φωνής. «Τι λόγους θα είχα να πολεμήσω με οποιονδήποτε;»

«Κανέναν», παραδέχτηκε ο Μπρέιντυ άτονα. «Απολύτως κανέναν. Έτσι κι αλλιώς θα κυριαρχήσεις, κα-

θώς ολοένα και περισσότεροι σαν κι εσένα θα κατασκευάζονται. Έχοντας δύναμη δίχως συναισθήματα σύντομα θ' αρχίσεις να—»

«Θ' αρχίσω τι;» ρώτησε το ρομπότ. «Και πώς ξέρεις ότι δεν έχω συναισθήματα; Ο κάθε ψυχολόγος μπορεί να σου πει ότι το συναίσθημα, και όχι μονάχα το ανθρώπινο, αποτελεί βασικό στοιχείο της σκέψης. Ποιο λογικό κίνητρο σπρώχνει ένα πλάσμα να σκέφτεται, να δουλεύει ή έστω και να υπάρχει; Δεν είναι κάτι που μπορεί να εξηγηθεί με τη λογική· απλώς το κάνει γιατί οι ενδοκρινείς του αδένες, ο ηλεκτρικός του συσσωρευτής, ό,τι κι αν είναι αυτό που τον κινεί... είναι συναίσθημα! Και κάθε νοημοσύνη που είναι ικανή για αυτοσυνείδηση διαθέτει τόση ποικιλία συναισθημάτων όση κι εσύ. Θα νιώθει την ίδια ευτυχία, ενδιαφέρον — ή δυστυχία— όση κι εσύ!»

Ήταν παράξενο, ακόμη και σ' έναν κόσμο συνηθισμένο σε μηχανές που ήταν σχεδόν ζωντανές, το να σκέκεσαι έτσι και να συζητάς μ' έναν όγκο από μέταλλο, πλαστικό και ενέργεια. Το παράξενο του πράγματοος έκανε εντύπωση ακόμη και στον Μπρέιντυ, και συνειδητοποίησε πόσο μεθυσμένος ήταν. Αλλά εξακολουθούσε να νιώθει την ανάγκη να ξεσπάσει το μίσος και την απόγνωσή του, να πετάξει οποιαδήποτε λέξη φτάνει αυτό ν' ανακούφιζε κάπως την εσωτερική πίεση που απειλούσε να τον κομματιάσει.

«Δε δίνω πεντάρα για το πώς νιώθεις ή δε νιώθεις», γρύλισε, μπερδεύοντας λίγο τα λόγια του τώρα. «Το θέμα είναι ότι είσαι το μέλλον, ένα μέλλον δίχως νόημα, όταν όλοι οι άνθρωποι θα είναι άχρηστοι όσο κι εγώ τώρα. Σε μισώ γι' αυτό, και το χειρότερο είναι ότι δεν μπορώ να σε σκοτώσω».

Το ρομπότ στεκόταν σαν λαμπερό άγαλμα κάποιου αρχαίου, μη ανθρωπόμορφου θεού, ασάλευτο, αλλά η φωνή του έκανε να τρεμουλιάσει ο γαλήνιος αέρας. «Η περίπτωσή σου είναι αρκετά συνηθισμένη. Καταδικάστηκες στην αφάνεια από κάποια προχωρημένη τεχνολογία. Αλλά μην ταυτίζεις τον εαυτό σου με όλη την ανθρωπότητα. Πάντοτε θα υπάρχουν άνθρωποι που θα σκέφτονται, θα ονειρεύονται, θα τραγουδούν και θα συνεχίζουν όλα όσα η ράτσα σας αγάπησε ποτέ. Το μέλλον ανήκει σ' αυτούς, όχι σε σένα... ούτε σε μένα.

»Με ξαφνιάζει που ένας άνθρωπος με την προφανή νοημοσύνη σου δεν αντιλαμβάνεται τη δική μου θέση. Αλλά... τι στην ευχή αξίζει ένα ρομπότ; Ώσπου η επιστήμη να προοδεύσει ώς το σημείο που να μπορεί να με κατασκευάσει, δεν υπήρχε πια κανένας λόγος να φτιαχτώ. Σκέψου... έχετε από μια εξειδικευμένη μηχανή για να εκτελεί ή να βοηθά τον άνθρωπο στην οποιαδήποτε πιθανή εργασία. Ποια χρησιμότητα θα μπορούσε να έχει μια μη εξειδικευμένη μηχανή που εκτελεί κάθε είδους εργασία; Είναι ο ίδιος ο άνθρωπος που καλύπτει αυτό το χώρο, και οι μηχανές δεν είναι τίποτα περισσότερο από τα εργαλεία του. Μήπως μια νοικοκυρά χρειάζεται έναν υπηρέτη ρομπότ όταν διαθέτει μια ντουζίνα μηχανές που ήδη κάνουν τη δουλειά; Γιατί να θέλει ένας επιστήμονας ένα ρομπότ που να μπορεί, για παράδειγμα, να μπαίνει σε επικίνδυνα ραδιενεργούς χώρους, όταν έχει ήδη εγκαταστήσει αυτόματα όργανα και συσκευές τηλεχειρισμού που κάνουν τα πάντα εκεί μέσα; Και σίγοουρα οι καλλιτέχνες, οι διανοούμενοι και οι πολιτικοί δε χρειάζονται ρομπότ. Αυτοί εκτελούν αποκλειστικά ανθρώπινες εργασίες, και πάντοτε θα είναι *άνθρωπος* που καθορίζει τους στόχους του ανθρώπου και ονειρεύεται τα όνει-

ρά του. Η μόνη μηχανή γενικής εργασίας είναι και θα είναι για πάντα... ο ίδιος ο άνθρωπος.

»Άνθρωπε, μ' έφτιαξαν για καθαρά επιστημονική μελέτη. Ύστερα από δυο χρόνια έμαθαν όσα είχαν να μάθουν για μένα... και δε μου απόμενε άλλος σκοπός! Με άφησαν να γίνω ένας άκακος, άσκοπος, δίχως νόημα περιπλανώμενος Ιουδαίος, έτσι για να έχω να κάνω κάτι να περνώ την ώρα μου... Και η διάρκεια ζωής μου υπολογίζεται στα πεντακόσια χρόνια!

»Δεν έχω κανένα σκοπό. Δεν έχω κανένα πραγματικό λόγο ύπαρξης. Δεν έχω κανένα σύντροφο, καμία θέση στην ανθρώπινη κοινωνία, καμία χρήση για τη δύναμη και τη νοημοσύνη μου. Άνθρωπε, νομίζεις ότι *εγώ* είμαι ευτυχισμένος;»

Το ρομπότ γύρισε να φύγει. Ο Μπρέιντυ ήταν καθισμένος στο γρασίδι κρατώντας το κεφάλι του για να μην του φύγει σαν πύραυλος προς το διάστημα. Έτσι δεν είδε τον γιγάντιο μετάλλινο θεό ν' αναχωρεί. Αλλά άκουσε τα τελευταία λόγια που τους πέταξε φεύγοντας. Και, κατά κάποιο τρόπο, υπήρχε τόση βαθιά πικρία στην άχρωμη μεταλλική φωνή που ποτέ στο μέλλον δε θα μπορούσε να τα ξεχάσει.

«Άνθρωπε, εσύ είσαι τυχερός. *Εσύ* τουλάχιστον μπορείς να μεθύσεις!»

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ – 2

του Ρόμπερτ Σέκλυ

Το να βρεις έναν πλανήτη στρωμένο με δισεκατομμύρια σκελετούς δεν είναι οπωσδήποτε ευχάριστη εμπειρία, εκτός αν αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει πια ιδιοκτήτης και ο πλανήτης προσφέρεται να πουληθεί για οικόπεδα. Έτσι μπορείς να παραβλέψεις αυτή τη λεπτομέρεια. Ιδίως, μάλιστα, όταν ο πλανήτης είναι σωστός παράδεισος...

Ο έντονος σαρκασμός και το καυστικό χιούμορ για πολλές όψεις του ανθρώπου και της κοινωνίας του είναι ένα από τα πιο γνωστά χαρακτηριστικά της πένας του Ρόμπερτ Σέκλυ. Ο συγγραφέας, που είναι Αμερικανός και γεννήθηκε το 1928 στη Νέα Υόρκη, θεωρείται από τα μεγάλα ονόματα της Επιστημονικής Φαντασίας, και το ταλέντο του εκφράζεται κυρίως σε σύντομα διηγήματα.

Το «Παράδεισος – 2» είναι χαρακτηριστικό της γραφής του Ρόμπερτ Σέκλυ, μια ιστορία κεφάτα ανατριχιαστική ή ανατριχιαστικά κεφάτη...

Γ.Μ.

Ο διαστημικός σταθμός περιστρεφόταν γύρω από τον πλανήτη του, περιμένοντας. Για την ακρίβεια, δε διέθετε νοημοσύνη, γιατί κάτι τέτοιο του ήταν περιττό. Όμως είχε συνείδηση, καθώς και ορισμένους τροπισμούς, τάσεις και αντιδράσεις.

Διέθετε και επινοητικότητα. Ο σκοπός της κατασκευής του ήταν ενσωματωμένος στο ίδιο του το μέταλλο, αποτυπωμένος στα κυκλώματα και τα τρανζίστορ του. Και ίσως η μηχανή να διατηρούσε κάποια από τα συναισθήματα που είχαν οδηγήσει στην κατασκευή του — τις τρελές ελπίδες, τους φόβους και τον ξέφρενο αγώνα δρόμου ενάντια στο χρόνο.

Αλλά οι ελπίδες των κατασκευαστών είχαν αποδειχτεί μάταιες, γιατί ο αγώνας είχε χαθεί. Έτσι η μεγάλη μηχανή γύριζε τώρα στο διάστημα, ημιτελής και άχρηστη.

Αλλά είχε συνείδηση, καθώς και ορισμένους τροπισμούς, τάσεις και αντιδράσεις. Διέθετε επινοητικότητα. Ήξερε τι χρειαζόταν. Έτσι ερευνούσε το διάστημα, περιμένοντας για κείνα που της έλειπαν.

Στην περιοχή του αστερισμού του Βοώτη έφτασαν σ' ένα μικρό κερασί ήλιο, και καθώς το διαστημόπλοιο πλησίαζε κατά κει είδαν ότι ένας από τους πλανήτες του είχε το σπάνιο, πανέμοορφο γαλαζοπράσινο χρώμα της Γης.

«Έλα να δεις!» Φώναξε ο Φλέμινγκ με φωνή που έτρεμε από ενθουσιασμό, γυρίζοντας το κεφάλι από

το ταμπλό ελέγχου. «Ένας πλανήτης τύπου Γης! *Εί-ναι* τύπου Γης, δε συμφωνείς, Χάουαρντ; Θα κάνουμε την τύχη μας με τούτο τον κόσμο!»

Ο Χάουαρντ πλησίασε αργά από την κουζίνα του σκάφους, τρώγοντας μια φέτα αβοκάντο. Ήταν κοντός και φαλακρός, με μια αξιοπρεπή κοιλίτσα στο μέγεθος μικρού καρπουζιού. Ήταν κάπως νευριασμένος, γιατί τον είχαν διακόψει πάνω που ετοίμαζε φαγητό. Η μαγειρική ήταν μια τέχνη για τον Χάουαρντ, και αν δεν ήταν επιχειρηματίας θα ήταν ένας καλός σεφ. Έτρωγαν καλά στα ταξίδια τους, γιατί ο Χάουαρντ έκανε θαύματα με το τηγανητό κοτόπουλο, συνόδευε τα ψητά του με σάλτσα Χάουαρντ και ήταν ιδιαίτερα σπεσιαλίστας στη σαλάτα Χάουαρντ.

«Μπορεί να είναι και γήινου τύπου», παραδέχτηκε, κοιτάζοντας ψυχρά το γαλαζοπράσινο πλανήτη.

«Ασφαλώς και είναι», επέμεινε ο Φλέμινγκ. Ο Φλέμινγκ ήταν νεαρός και πιο ενθουσιώδης από κάθε άλλο διαστημικό πιλότο. Ήταν κοκαλιάρης, παρά τη μαγειρική του Χάουαρντ, και το καροτόχρωμο τσουλούφι του έπεφτε ατημέλητο στο μέτωπό του. Ο Χάουαρντ τον ανεχόταν όχι μονάχα επειδή ο Φλέμινγκ είχε μεγάλο ταλέντο με τα διαστημόπλοια και τις μηχανές αλλά γιατί, πάνω απ' όλα, είχε επιχειρηματικό πνεύμα. Και το επιχειρηματικό πνεύμα ήταν βασικό προσόν στο διάστημα, όπου χρειαζόταν μια μικρή περιουσία έστω και για ν' απογειώσεις ένα σκάφος.

«Φτάνει μονάχα να μην είναι κατοικημένος», προσευχήθηκε ο Φλέμμινγκ με τον ενθουσιώδη κι επιχειρηματικό τρόπο του. «Φτάνει μονάχα να είναι όλος δικός μας. *Δικός μας*, Χάουαρντ! Ένας πλανήτης τύπου Γης! Χριστέ μου, θα γινόμαστε πάμπλουτοι πουλώντας μονάχα τα οικόπεδα, χώρια τα μεταλλευτικά δικαιώματα, τα ενοίκια του σταθμού ανεφοδιασμού καυσίμων κι όλα τα σχετικά».

Ο Χάουαρντ κατάπιε την τελευταία μπουκιά του αβοκάντο του. Ο νεαρός Φλέμινγκ είχε πολλά να μάθει ακόμη. Η ανακάλυψη και πώληση πλανητών ήταν μια δουλειά όπως ακριβώς κι η καλλιέργεια και πώληση πορτοκαλιών. Υπήρχε βέβαια μια διαφορά· τα πορτοκάλια δεν είναι επικίνδυνα, ενώ οι πλανήτες συχνά είναι. Αλλά, από την άλλη μεριά, από τα πορτοκάλια δεν μπορείς να βγάλεις τόσα κέρδη όσα από έναν καλό πλανήτη.

«Τι λες, θα προσγειωθούμε στον πλανήτη μας τώρα;» ρώτησε ο Φλέμινγκ σαν ανυπόμονο παιδί.

«Και το ρωτάς;» απάντησε ο Χάουαρντ. «Μονάχα που... εκείνος ο διαστημικός σταθμός μπροστά με κάνει να υποψιάζομαι ότι οι κάτοικοι μπορεί να τον θεωρούν *δικό τους* πλανήτη».

Ο Φλέμινγκ κοίταξε πέρα. Πραγματικά, ένας διαστημικός σταθμός που ώς τότε ήταν κρυμμένος από τον όγκο του πλανήτη, ξεπρόβαλλε αργά από πίσω του.

«Φτου να πάρει!» γρύλισε ο Φλέμινγκ, με το στενό, γεμάτο φακίδες πρόσωπό του σε μια γκριμάτσα απογοήτευσης. «Ώστε κατοικείται, λοιπόν. Λες να μπορούσαμε να—» Δεν αποτέλειωσε την πρότασή του, αλλά έριξε μια λοξή ματιά προς το ταμπλό ελέγχου του οπλισμού τους.

«Χμμμ». Ο Χάουαρντ κοίταξε σκεφτικά το διαστημικό σταθμό, ζυγιάζοντας την τεχνολογία που τον κατασκεύασε, και μετά πάλι στον πλανήτη. Κούνησε λυπητερά το κεφάλι του. «Μπα, δε θα το συνιστούσα για δω».

«Τέλος πάντων», έκανε ο Φλέμινγκ. «Τουλάχιστον έχουμε τα πρώτα εμπορικά δικαιώματα». Κοίταξε πάλι

έξω και άρπαξε τον Χάουαρντ από το μπράτσο. «Κοίτα το διαστημικό σταθμό!»

Πάνω στην γκρίζα μεταλλική επιφάνεια της σφαίρας φωτάκια είχαν αρχίσει ν' αναβοσβήνουν στη σειρά.

«Τι λες να σημαίνει αυτό;» ρώτησε ο Φλέμινγκ.

«Μακάρι να 'ξερα», απάντησε ο Χάουαρντ. «Και αποκλείεται να το μάθουμε μένοντας εδώ. Αν δεν προσπαθήσει κανείς να μας σταματήσει, άρχισε τις μανούβρες για να προσγειωθούμε στον πλανήτη».

Ο Φλέμινγκ έγνεψε καταφατικά και πήρε τη διακυβέρνηση από τον αυτόματο. Ο Χάουαρντ στάθηκε παρακολουθώντας τον για λίγες στιγμές.

Το ταμπλό ελέγχου ήταν γεμάτο ρολόγια, διακόπτες και μοχλούς, όλα φτιαγμένα από μέταλλο, πλαστικό και χαλαζία. Όσο για τον Φλέμινγκ, αυτός ήταν από σάρκα, αίμα και κόκαλα. Φαινόταν αδύνατο να υπάρχει κάποια συγγένεια ανάμεσά τους, πέρα από ένα πολύ στοιχειώδες επίπεδο. Και όμως ο Φλέμινγκ φάνηκε να γίνεται ένα με το ταμπλό ελέγχου. Τα μάτια του σάρωναν τα ρολόγια με μηχανική ακρίβεια και τα δάχτυλά του γίνονταν προέκταση των μοχλών. Το μέταλλο φαινόταν να γίνεται εύπλαστο στα χέρια του και υπάκουο στη θέλησή του. Τα καντράν από χαλαζία έφεγγαν κόκκινα, όπως και τα μάτια του Φλέμινγκ, και η λάμψη τους δε φαινόταν να οφείλεται αποκλειστικά σε αντανακλάσεις.

Μόλις μπήκαν στην ελικοειδή τροχιά της επιβράδυνσης, ο Χάουαρντ πήγε και την άραξε βολικά στην κουζίνα του. Από μέσα του υπολόγιζε το κόστος καυσίμων και διατροφής, συν την απόσβεση του σκάφους. Στο άθροισμα πρόσθεσε για ασφάλεια ένα τρίτο επιπλέον και κατέγραψε το σύνολο στο κατάστιχό

του. Τα νούμερα θα του ήταν χρήσιμα αργότερα, για τη δήλωση φόρου εισοδήματος.

Προσεδαφίστηκαν στις παρυφές μιας πόλης, και στάθηκαν να περιμένουν για τους ντόπιους τελωνειακούς. Δε φάνηκε κανένας. Έκαναν τα καθιερωμένα τεστ για τη σύσταση της ατμόσφαιρας και για τυχόν επικίνδυνους μικροοργανισμούς, τα βρήκαν όλα εντάξει, και συνέχισαν να περιμένουν. Ύστερα από μισή μέρα μάταιης αναμονής, ο Φλέμινγκ άνοιξε την πόρτα, βγήκαν και ξεκίνησαν για την πόλη.

Οι πρώτοι σκελετοί που βρήκαν, σκόρπιοι στο γεμάτο κρατήρες, βομβαρδισμένο δρόμο, τους προβλημάτισαν. Το θέαμα έδειχνε έλλειψη νοικοκυροσύνης. Ποιος πολιτισμένος λαός άφηνε σκελετούς στους δρόμους του; Γιατί δεν τους είχε συμμαζέψει κάποιος;

Αλλά η πόλη ήταν κατοικημένη μονάχα από σκελετούς· χιλιάδες κι εκατομμύρια από δαύτους να γεμίζουν τα ερειπωμένα θέατρα, να φράζουν τα κατώφλια αραχνιασμένων μαγαζιών και να είναι σκόρπιοι εδώ κι εκεί στους γαζωμένους από σφαίρες δρόμους.

«Πρέπει να είχαν κάποιον πόλεμο», παρατήρησε ο Φλέμινγκ με οξυδέρκεια.

Στο κέντρο της πόλης βρήκαν ένα χώρο παρελάσεων όπου σκελετοί ντυμένοι με στολές ήταν σωριασμένοι σε αλλεπάλληλες σειρές στη χλόη. Οι εξέδρες των θεατών ήταν γεμάτες σκελετούς επισήμων, σκελετούς αξιωματικών, σκελετούς συζύγων και γονιών. Και πίσω από τις εξέδρες υπήρχαν οι σκελετοί των παιδιών που είχαν μαζευτεί να κάνουν χάζι με το θέαμα.

«Πόλεμος, σίγουρα», δήλωσε ο Φλέμινγκ, γνέφοντας με απόλυτη βεβαιότητα. «Που τον έχασαν».

«Προφανές», απάντησε ο Χάουαρντ. «Αλλά ποιος τον κέρδισε;»

«Τι;»

«Πού είναι οι νικητές;»

Τη στιγμή εκείνη ο διαστημικός σταθμός περνούσε πάνω από τα κεφάλια τους, ρίχνοντας τη σκιά του στις σιωπηλές σειρές των σκελετών. Και οι δυο άντρες κοίταξαν ψηλά ανήσυχοι.

«Λες να πέθαναν όλοι;» ρώτησε ο Φλέμινγκ μ' ελπίδα.

«Νομίζω ότι αυτό είναι κάτι που πρέπει να εξακριβώσουμε».

Γύρισαν πίσω στο σκάφος τους. Ο Φλέμινγκ ένιωθε τόσο κέφι που άρχισε να σφυρίζει ένα σκοπό, κλοτσώντας ένα σωρό από κόκαλα στα πόδια του. Ήταν φαγωμένα, σαν από κάποια αρρώστια. «Την πιάσαμε την καλή», είπε κάνοντας μια γκριμάτσα στον Χάουαρντ.

«Όχι ακόμη», αποκρίθηκε ο Χάουαρντ επιφυλακτικά. «Μπορεί να υπάρχουν επιζώντες...» Το βλέμμα του διασταυρώθηκε με κείνο του Φλέμινγκ και, παρά τις επιφυλάξεις του, δεν μπόρεσε να μη χαμογελάσει. «Παραδέχομαι ότι φαίνεται να πέτυχε επαγγελματικά το ταξίδι μας», είπε.

Η επιθεώρηση του πλανήτη δεν κράτησε πολύ. Ο γαλαζοπράσινος κόσμος ήταν όλος ένας τάφος πεδίου μάχης. Σε κάθε ήπειρο οι πόλεις είχαν δεκάδες χιλιάδες σκελετικούς κατοίκους, ενώ τα μεγάλα αστικά κέντρα εκατομμύρια. Οι κάμποι και τα βουνά ήταν διάσπαρτα από σκελετούς. Υπήρχαν ακόμη σκελετοί στις λίμνες και σκελετοί στα δάση και τις ζούγκλες.

«Μεγάλος χαμός!» παρατήρησε ο Φλέμινγκ τελικά, καθώς πετούσαν πάνω από τον πλανήτη. «Πόσος λες να ήταν ο συνολικός πληθυσμός εδώ;»

«Τον υπολογίζω σε εννιά δισεκατομμύρια, ένα πάνω ένα κάτω», αποκρίθηκε ο Χάουαρντ.

«Τι φαντάζεσαι να συνέβη;»

Ο Χάουαρντ χαμογέλασε βαθυστόχαστα. «Υπάρχουν τρεις κλασικές μέθοδοι γενικού αφανισμού. Ο πρώτος είναι η δηλητηρίαση της ατμόσφαιρας με θανατηφόρα αέρια. Ο δεύτερος είναι η ραδιενεργή μόλυνση που σκοτώνει και τη χλωρίδα μαζί με την πανίδα. Και τελικά υπάρχει και η μέθοδος των εργαστηριακά μεταλλαγμένων μικροβίων που παράγονται αποκλειστικά με σκοπό την εξόντωση ολόκληρων πληθυσμών. Αυτά, έτσι και ξεφύγουν από τον έλεγχο, μπορεί ν' αφανίσουν ολόκληρο τον πλανήτη».

«Λες αυτό να συνέβη κι εδώ;» ρώτησε ο Φλέμινγκ με ζωηρό ενδιαφέρον.

«Έτσι πιστεύω», απάντησε ο Χάουαρντ, σκουπίζοντας ένα μήλο στο μανίκι του και κόβοντάς του μια δαγκωνιά. «Δεν είμαι, βέβαια, παθολόγος, αλλά εκείνα τα σημάδια στα κόκαλα...»

«Μικρόβια», μουρμούρισε ο Φλέμινγκ, κι έβηξε αντανακλαστικά. «Δε φαντάζομαι να...»

«Θα ήσουν ήδη μακαρίτης αν ήταν ακόμη ζωντανά. Όλα αυτά θα πρέπει να συνέβησαν πριν εκατοντάδες χρόνια, αν κρίνουμε από τη φθορά των σκελετών. Τα μικρόβια θα πέθαναν μη βρίσκοντας ανθρώπινο ξενιστή».

Ο Φλέμινγκ έγνεψε με έμφαση. «Μας έρχεται κουτί. Α, λυπάμαι τους ανθρώπους, δε λέω. Τα κακά του πολέμου, που λένε. Πάντως τούτος ο πλανήτης είναι στ' αλήθεια δικός μας!» Κοίταξε από το φινιστρίνι στους εύφορους πράσινους αγρούς απέξω. «Πώς θα τον ονομάσουμε, Χάουαρντ;»

Ο Χάουαρντ κοίταξε κι αυτός τους αγρούς και τα πλούσια λιβάδια που έφταναν ώς τις άκρες των δρό-

μων. «Θα μπορούσαμε να τον ονομάσουμε Παράδεισο-2, πρότεινε. «Τούτος ο κόσμος είναι αληθινός παράδεισος του αγρότη».

«Παράδεισος-2! Πολύ καλό», συμφώνησε ο Φλέμινγκ. «Υποθέτω ότι θα χρειαστεί να προσλάβουμε συνεργεία για να τον καθαρίσουμε απ' αυτούς τους σκελετούς. Σε αγριεύει η θέα τους».

Ο Χάουαρντ έγνεψε καταφατικά. Υπήρχαν πολλές λεπτομέρειες που έπρεπε να φροντίσουν. «Αυτό θα το κάνουμε αφού πρώτα—»

Ο διαστημικός σταθμός περνούσε από πάνω τους.

«Τα φώτα!» φώναξε ξαφνικά ο Χάουαρντ.

«Ποια φώτα;» ρώτησε ο Φλέμινγκ με τα μάτια καρφωμένα στη σφαίρα που απομακρυνόταν.

«Εκείνα που είδαμε όταν ερχόμαστε. Το ξέχασες; Τα φώτα που αναβόσβηναν;»

«Α, ναι!» έκανε ο Φλέμινγκ. «Λες να είναι κάποιος κλεισμένος εκεί πάνω στο σταθμό;»

«Αυτό θα το εξακριβώσουμε αμέσως», απάντησε βλοσυρά ο Χάουαρντ. Τράβηξε μια αποφασιστική δαγκωνιά στο μήλο του, ενώ ο Φλέμινγκ ξεκινούσε κιόλας για τις προετοιμασίες απεδάφισης.

Όταν έφτασαν στο διαστημικό σταθμό, το πρώτο που αντίκρισαν ήταν ένα άλλο σκάφος, κολλημένο στο γυαλιστερό μέταλλο του σταθμού σαν αράχνη στον ιστό της. Ήταν μικρό, το ένα τρίτο του δικού τους, και μια από τις θυρίδες του ήταν μισάνοιχτη.

Οι δυο άντρες, με διαστημική στολή και κράνος, κοντοστάθηκαν μπροστά στο άνοιγμα. Ο Φλέμινγκ άρπαξε τη θυρίδα με τα γαντοφορεμένα χέρια του και την άνοιξε εντελώς. Επιφυλακτικά, φώτισαν το εσωτερικό με τους φακούς τους, έριξαν μια ματιά, και το θέαμα τους έκανε να τραβηχτούν απότομα πίσω.

Ύστερα ο Χάουαρντ έκανε μια ανυπόμονη χειρονομία, και ο Φλέμινγκ προχώρησε μέσα.

Υπήρχε ένα ανθρώπινο πτώμα εκεί, μισοπεσμένο από το κάθισμα του πιλότου, παγωμένο για πάντα σε μια αφύσικη στάση. Στο πρόσωπό του απόμενε αρκετή σάρκα για να δείξει την επιθανάτια αγωνία του, αλλά το δέρμα ήταν φαγωμένο ώς το κόκαλο εδώ κι εκεί, σαν από κάποια αρρώστια.

Στο πίσω μέρος του σκάφους υπήρχαν μεγάλες στοίβες με δεκάδες ξύλινα κιβώτια. Ο Φλέμινγκ έσπασε ένα και έριξε το φως του μέσα.

«Τρόφιμα», είπε ο Χάουαρντ.

«Θα πρέπει να προσπάθησε να κρυφτεί στο διαστημικό σταθμός», παρατήρησε ο Φλέμινγκ.

«Έτσι φαίνεται. Αλλά δεν τα κατάφερε». Εγκατέλειψαν το σκάφος γοργά, κάπως αηδιασμένοι. Οι σκελετοί ήταν αρκετά ανεκτοί· ήταν σχετικά ουδέτερα αντικείμενα. Αλλά τούτο το πτώμα ήταν πολύ εκφραστική μαρτυρία θανάτου.

«Τότε ποιος άναψε τα φώτα;» ρώτησε ο Φλέμινγκ όταν έφτασαν στην επιφάνεια του σταθμού.

«Ίσως ήταν μια αυτόματη λειτουργία», απάντησε με αμφιβολία ο Χάουαρντ. «Δεν μπορεί να υπήρχαν επιζώντες».

Προχώρησαν στην επιφάνεια του σταθμού μέχρι που βρήκαν την είσοδο.

«Τι λες, μπαίνουμε;» πρότεινε ο Φλέμινγκ.

«Γιατί να κάνουμε τον κόπο;» βιάστηκε να πει ο Χάουαρντ. «Η ράτσα τους είναι νεκρή. Καλύτερα να γυρίσουμε πίσω και να δηλώσουμε επίσημα το εύρημά μας».

«Έτσι και υπάρχει κανένας επιζών εκεί μέσα, ο πλανήτης είναι δικός του σύμφωνα με το νόμο».

Ο Χάουαρντ συμφώνησε απρόθυμα. Θα ήταν πολύ

δυσάρεστο να κάνουν το μακρύ, πολυέξοδο ταξίδι της επιστροφής στη Γη και να γυρίσουν με τις χωρογραφικές ομάδες για να βρουν ότι κάποιος καθόταν σαν νοικοκύρης στο διαστημικό σταθμό. Θα ήταν άλλο πράγμα αν υπήρχαν ακόμη κρυμμένοι επιζώντες τον πλανήτη. Από νομική άποψη θα διατηρούσαν ακόμη έγκυρα δικαιώματα. Αλλά ένας άνθρωπος στο διαστημικό σταθμό, που είχαν αμελήσει να ερευνήσουν...

«Μάλλον πρέπει να τον ερευνήσουμε», παραδέχτηκε ο Χάουαρντ, και άνοιξε την πόρτα.

Στο εσωτερικό επικρατούσε απόλυτο σκοτάδι. Ο Χάουαρντ γύρισε το φακό του προς τον Φλέμινγκ. Στο κιτρινωπό φως του, το πρόσωπο του συντρόφου του ήταν δίχως σκιές, σαν μια στυλιζαρισμένη πρωτόγονη μάσκα. Ο Χάουαρντ ανοιγόκλεισε τα μάτια του, λίγο τρομαγμένος από τη θέα του, γιατί εκείνη τη στιγμή τα χαρακτηριστικά του Φλέμινγκ ήταν εντελώς αποπροσωποποιημένα.

«Ο αέρας είναι αναπνεύσιμος», είπε ο Φλέμινγκ, και στη στιγμή απόκτησε πάλι προσωπικότητα.

Ο Χάουαρντ έσπρωξε πίσω το κράνος του κι έστρεψε το φως του προς τα πάνω. Αμέσως ένιωσε σαν να τον πλάκωνε η πελώρια μάζα των τοίχων ολόγυρα. Ψαχούλεψε νευρικά στην τσέπη του, βρήκε ένα ραπανάκι και άρχισε να το μασουλάει για να πάρει κουράγιο.

Άρχισαν την έρευνα.

Για μισή ώρα βάδιζαν σ' ένα στενό, φιδογυριστό διάδρομο, με το φως των φακών τους να κρατά μπροστά το σκοτάδι σε απόσταση. Το μεταλλικό πάτωμα, που φαινόταν τόσο σταθερό, άρχισε να τρίζει και να βογκά από κρυφές καταπονήσεις, τεντώνοντας άσχημα τα νεύρα του Χάουαρντ. Ο Φλέμινγκ δε φαινόταν να επηρεάζεται από τίποτα.

«Τούτο το κατασκεύασμα πρέπει να ήταν τροχιακός σταθμός βομβαρδισμού», παρατήρησε ύστερα από ένα διάστημα.

«Μάλλον».

Υπάρχουν τόνοι και τόνοι μετάλλων εδώ», παρατήρησε ο Φλέμινγκ ανέμελα, χτυπώντας έναν από τους τοίχους. «Υποθέτω ότι θα τα πουλήσουμε τελικά σαν παλιοσιδερικά, εκτός κι αν καταφέρουμε και περισώσουμε τίποτα μηχανήματτα».

«Η τιμή των παλιοσιδερικών—» Ο Χάουαρντ δεν πρόλαβε ν' αποτελειώσει τα λόγια του, γιατί εκείνη τη στιγμή μια καταπακτή άνοιξε κάτω από τα πόδια του συντρόφου του. Ο Φλέμινγκ εξαφανίστηκε τόσο γρήγορα που δεν πρόλαβε ούτε να φωνάξει πριν η καταπακτή κλείσει πάλι.

Ο Χάουαρντ τινάχτηκε πίσω σαν να είχε φάει γροθιά. Η λάμψη του φακού του φάνηκε να δυναμώνει φοβερά για μια στιγμή και μετά να σβήνει. Ο Χάουαρντ έμεινε εντελώς ασάλευτος, με τα χέρια σηκωμένα, και το μυαλό του παράλυτο από το σοκ.

Το σοκ άρχισε να υποχωρεί σιγά σιγά, αφήνοντας τον Χάουαρντ μ' ένα βαθύ, οδυνηρό πονοκέφαλο. «—δεν είναι ιδιαίτερα καλή τούτη την εποχή», αποτέλειωσε χαζά την πρότασή του, λαχταρώντας να ήταν όλα της φαντασίας του.

Πλησίασε κοντά στην πόρτα της καταπακτής και φώναξε, «Φλέμινγκ;»

Δεν πήρε καμία απάντηση. Ένα ρίγος διαπέρασε το κορμί του. Έσκυψε πάνω από τη σφραγισμένη καταπακτή φωνάζοντας πάλι «Φλέμινγκ!» όσο πιο δυνατά μπορούσε. Ανασηκώθηκε με κεφάλι που πήγαινε να σπάσει, πήρε μια βαθιά ανάσα και γύρισε πίσω στην είσοδο. Δεν επέτρεψε καν στον εαυτό του να σκεφτεί την κατάσταση.

Όμως η είσοδος στο σταθμό ήταν σφραγισμένη και οι ηλεκτροκολλημένες άκρες της ήταν ακόμη καυτές. Ο Χάουαρντ την εξέτασε σαν να ήταν κάτι με φοβερό ενδιαφέρον. Την άγγιξε, τη χτύπησε και την κλώτσησε. Μετά συνειδητοποίησε το σκοτάδι που τον τύλιγε ασφυκτικά. Στριφογύρισε, με τον ιδρώτα να τρέχει ποτάμι στο πρόσωπό του.

«Ποιος είναι εκεί;» φώναξε προς το διάδρομο. «Φλέμινγκ! Μ' ακούς;»

Και πάλι δεν πήρε απάντηση.

Άρχισε να γκαρίζει: «Ποιος είσαι; Γιατί άναψες τα φώτα του σταθμού; Τι έκανες στον Φλέμινγκ;» Ύστερα αφουγκράστηκε για μια στιγμή και μετά συνέχισε, με τη φωνή του σαν πνιχτό λυγμό, «Ξεσφράγισε την πόρτα! Θα φύγω και δε θα το πω σε κανέναν!»

Περίμενε, ρίχνοντας τη φωτεινή δέσμη του φακού του κάτω στο διάδρομο, αναρωτώμενος τι κρυβόταν πίσω από το σκοτάδι. Τελικά στρίγκλισε, «Γιατί δεν ανοίγεις μια καταπακτή και κάτω από *μένα*;»

Έμεινε ακουμπισμένος με τη ράχη στον τοίχο, βαριανασαίνοντας. Καμία καταπακτή δεν άνοιξε. Ίσως, συλλογίστηκε, δεν πρόκειται ν' ανοίξει. Η σκέψη του έδωσε προσωρινά κάποιο κουράγιο. Κάποια διέξοδος πρέπει να υπάρχει, διαβεβαίωσε τον εαυτό του σκυθρωπά. Γύρισε πάλι στο διάδρομο και άρχισε να βαδίζει μπροστά.

Μια ώρα αργότερα εξακολουθούσε να περπατάει, με το φακό του να φωτίζει μπροστά και το σκοτάδι να τον ακολουθεί μουλωχτά από πίσω. Είχε ξαναβρεί την αυτοκυριαρχία του, και ο πονοκέφαλος είχε καταλαγιάσει σ' ένα μουντό σφίξιμο. Είχε αρχίσει πάλι να σκέφτεται λογικά.

Τα φώτα θα μπορούσαν να οφείλονται σε αυτόματο κύκλωμα. Ίσως και η καταπακτή ήταν το ίδιο αυτόματη. Όσο για την αυτοσφραγιζόμενη πόρτα... αυτή μπορεί ν' ανήκε σε κάποιο σύστημα προστασίας για περίοδο πολέμου, έτσι ώστε να μην μπορεί να μπει κρυφά κανένας εχθρός.

Καταλάβαινε ότι οι ερμηνείες του δεν έστεκαν και τόσο καλά, αλλά δεν είχε και τίποτα καλύτερο. Η όλη κατάσταση ήταν ανεξήγητη. Το πτώμα στο διαστημόπλοιο, ο όμορφος νεκρός πλανήτης... κάποια σχέση έπρεπε να υπάρχει. Φτάνει μονάχα να μπορούσε να την ανακαλύψει.

«Χάουαρντ», ακούστηκε μια φωνή.

Ο Χάουαρντ τινάχτηκε αλαφιασμένος πίσω, σαν να είχε αγγίξει ηλεκτροφόρο σύρμα. Ο πονοκέφαλος του ξαναγύρισε στη στιγμή.

«Εγώ είμαι», συνέχισε η φωνή. «Ο Φλέμινγκ».

Ο Χάουαρντ γύρισε νευρικά το φακό του ολόγυρα. «Πού; Πού βρίσκεσαι;»

«Καμιά εξηνταριά μέτρα πιο κάτω, απ' όσο μπορώ να κρίνω», αποκρίθηκε ο Φλέμινγκ, και η φωνή του αντιλάλησε αγριωπά στο διάδρομο. «Το σύστημα ενδοσυνεννόησης δε δουλεύει τόσο καλά, αλλά κάνω ό,τι καλύτερο μπορώ».

Ο Χάουαρντ κάθισε στο δάπεδο γιατί τα πόδια του αρνιόνταν να τον κρατήσουν άλλο. Ωστόσο ένιωθε ανακούφιση. Υπήρχε μια λογική στο να βρίσκεται ο Φλέμινγκ εξήντα μέτρα πιο κάτω, κάτι πολύ ανθρώπινο και κατανοητό στο να μη δουλεύει καλά η ενδοσυνεννόηση.

«Μπορείς ν' ανέβεις πάνω; Πώς μπορώ να σε βοηθήσω;»

«Δεν μπορείς», αποκρίθηκε ο Φλέμινγκ, και ακολούθησε ένα τριζοβόλημα από παράσιτα που ο Χάουαρντ το νόμισε για γελάκι. «Δε φαίνεται να μου έχει μείνει και πολύ σώμα».

«Και πού είναι το σώμα σου;» επέμεινε σοβαρά ο Χάουαρντ.

«Πάει, τσακίστηκε με το πέσιμο. Ίσα ίσα που έχει απομείνει αρκετό για να συνδεθώ με την ενδοσυνεννόηση».

«Καταλαβαίνω», αποκρίθηκε ο Χάουαρντ , νιώθοντας μια περίεργη ζαλάδα. «Έχεις μείνει τώρα σκέτος εγκέφαλος, καθαρή νοημοσύνη».

«Α, έχει απομείνει και κάτι παραπάνω», απάντησε ο Φλέμινγκ. «Τόσο όσο χρειάζεται η μηχανή».

Ο Χάουαρντ άρχισε να γελάει νευρικά, γιατί φαντάστηκε μια εικόνα με τον γκρίζο εγκέφαλο του Φλέμινγκ να κολυμπάει σ' ένα δοχείο με κρυστάλλινο νερό. Κατάφερε να σταματήσει το υστερικό γέλιο, και ρώτησε, «Μηχανή; Ποια μηχανή;»

«Ο διαστημικός σταθμός. Νομίζω ότι είναι η πιο περίπλοκη μηχανή που κατασκευάστηκε ποτέ. Αυτή άναψε τα φώτα και άνοιξε την πόρτα».

«Μα γιατί;»

«Φαντάζομαι θα το μάθω σύντομα», είπε ο Φλέμινγκ. «Αποτελώ μέρος της τώρα. Ή ίσως αυτή αποτελεί μέρος μου. Όπως και να 'χει, με χρειαζόταν, γιατί δε διαθέτει αληθινή νοημοσύνη. Εγώ της την προμηθεύω».

«Εσύ; Μα η μηχανή δε θα μπορούσε να ξέρει ότι θα ερχόσουν!»

«Δεν εννοούσα ότι περίμενε εμένα ειδικά. Ο νεκρός απέξω, στο διαστημόπλοιο, ήταν μάλλον ο πραγματικός χειριστής. Αλλά βολεύω κι εγώ στη θέση του. Θα φέρουμε σε πέρας τα σχέδια των κατασκευαστών».

Ο Χάουαρντ, καταβάλλοντας κάποια προσπάθεια, κατάφερε να καλμάρει. Για την ώρα δεν μπορούσε να σκεφτεί τίποτε άλλο. Το μόνο που τον ενδιέφερε ήταν να ξεφύγει από τούτο το σταθμό και να γυρίσει στο σκάφος του. Για να το καταφέρει αυτό, έπρεπε να συνεργαστεί με τον Φλέμινγκ· αλλά ήταν ένας καινούριος, απρόβλεπτος Φλέμινγκ. Μιλούσε κανονικά σαν άνθρωπος — όμως ήταν άνθρωπος;

«Φλέμινγκ», έκανε ο Χάουαρντ επιφυλακτικά.

«Ναι, παλιόφιλε;»

Ενθαρρυντικό αυτό. «Μπορείς να με βγάλεις από δω;»

«Νομίζω», απάντησε η φωνή του Φλέμινγκ. «Θα προσπαθήσω».

«Θα επιστρέψω με νευροχειρουργούς μαζί μου», τον διαβεβαίωσε ο Χάουαρντ. «Θα ξαναγίνεις όπως ήσουν».

«Μην ανησυχείς για μένα», αποκρίθηκε ο Φλέμινγκ. «Και τώρα καλά είμαι».

Ο Χάουαρντ έχασε το λογαριασμό του πόσες ώρες περπατούσε. Ο ένας στενός διάδρομος ακολουθούσε τον άλλο για να καταλήξει σε άλλο διάδρομο και μετά σε παράλλο. Είχε εξαντληθεί, και τα πόδια του άρχισαν να πιάνονται. Έτρωγε περπατώντας. Είχε μερικά σάντουιτς στο σάκο του και τα μασούλαγε μηχανικά, για να διατηρήσει τις δυνάμεις του.

«Φλέμινγκ», φώναξε τελικά, σταματώντας να ξαποστάσει.

Ύστερα από κάμποσες στιγμές άκουσε μια μόλις αναγνωρίσιμη φωνή, σαν μέταλλο που ξύνεται πάνω σε μέταλλο.

«Αργούμε πολύ ακόμη;» ρώτησε ο Χάουαρντ.

«Όχι πολύ», αποκρίθηκε η τραχιά, μεταλλική φωνή. «Κουράστηκες;»

«Ναι».

«Θα κάνω ό,τι μπορώ».

Η φωνή του Φλέμινγκ τον τρόμαξε, αλλά η σιωπή ήταν ακόμη πιο τρομαχτική. Όπως αφουγκραζόταν με τ' αφτιά τεντωμένα, ο Χάουαρντ άκουσε μια μηχανή να ξεκινά βαθιά στα έγκατα του σταθμού.

«Φλέμινγκ;»

«Ναι;»

«Τι είναι αυτό το μέρος; Τροχιακή βομβαρδιστική βάση;»

«Όχι. Δεν ξέρω προς το παρόν το σκοπό της μηχανής. Ακόμη δεν έχω ενσωματωθεί απόλυτα».

«Πάντως έχει κάποιο σκοπό;»

«Ναι!» Η μεταλλική φωνή ακούστηκε τόσο δυνατή που ο Χάουαρντ τινάχτηκε. «Διαθέτω ένα όμορφα λειτουργικό, συνεργαζόμενο εξοπλισμό. Στον έλεγχο θερμοκρασίας και μόνο, μπορώ να πετύχω μια αυξομείωση εκατοντάδων βαθμών θερμοκρασίας σ' ένα μικροδευτερόλεπτο, για να μην κάνω λόγο για τα συστήματα χημικής ανάλυσης, τα ενεργειακά αποθέματα και όλα τα υπόλοιπα. Και βέβαια έχω το σκοπό μου».

Στον Χάουαρντ δεν άρεσε η απάντηση. Ήταν σαν ο Φλέμινγκ να είχε συνταυτιστεί με τη μηχανή, συγχωνεύοντας την προσωπικότητά του μ' εκείνη του διαστημικού σταθμού. Χρειάστηκε να ζορίσει τον εαυτό του για να ρωτήσει, «Τότε γιατί δεν ξέρεις ακόμη το ρόλο σου;»

«Γιατί λείπει ένα βασικό συστατικό», αποκρίθηκε ο Φλέμινγκ ύστερα από σύντομη σιωπή. «Ένα ουσιώδες πρότυπο. Εξάλλου, δε διαθέτω ακόμη πλήρη έλεγχο».

Και άλλες μηχανές άρχισαν να ζωντανεύουν ολόγυρα, και οι τοίχοι δονούνταν από το βόμβο τους. Ο Χάουαρντ ένιωσε το δάπεδο να τρέμει κάτω από τα πόδια του. Ο σταθμός φαινόταν να ξυπνά και να τεντώνεται για να ξεμουδιάσει από τον ύπνο του. Του έδι-

νε την αίσθηση σαν να βρισκόταν στο στομάχι ενός γιγάντιου θαλάσσιου τέρατος.

Ο Χάουαρντ περπάτησε για κάμποσες ακόμη ώρες, αφήνοντας πίσω του μια γραμμή από πυρήνες μήλων, πορτοκαλόφλουδες, παχάκια από κρέας, ένα άδειο παγούρι και ένα λαδόχαρτο. Έτρωγε αδιάκοπα τώρα, νευρικά, και η πείνα ήταν κάτι φρόνιμο μέσα του. Όσο έτρωγε αισθανόταν ασφαλής, γιατί το φαγητό ήταν ένας δεσμός με το διαστημόπλοιό του και τη Γη.

Ένα κομμάτι του τοίχου γλίστρησε ξαφνικά στο πλάι, δημιουργώντας ένα άνοιγμα. Ο Χάουαρντ πισωπάτησε φοβισμένος.

«Μπες μέσα», είπε μια φωνή, που με δυσκολία την αναγνώρισε σαν εκείνη του Φλέμινγκ.

«Γιατί; Για ποιο λόγο;» Γύρισε το φακό του προς το άνοιγμα και διέκρινε ένα διάδρομο με κινούμενο δάπεδο να χάνεται πέρα στο σκοτάδι.

«Είσαι κουρασμένος», αποκρίθηκε η φωνή που έμοιαζε με κείνη του Φλέμινγκ. «Από δω θα είναι πιο γρήγορα».

Ο Χάουαρντ ήθελε να το βάλει στα πόδια, αλλά δεν είχε πού να πάει. Ήταν υποχρεωμένος ή να εμπιστευτεί τον Φλέμινγκ ή ν' αποτολμήσει να συνεχίσει δεξιά ή αριστερά στο σκοτάδι, με μόνον οδηγό το φακό του.

«Μπες μέσα».

Ο Χάουαρντ μπήκε υπάκουα και κάθισε κάτω στον κινούμενο διάδρομο. Το μόνο που μπορούσε να δει μπροστά ήταν μαυρίλα. Ξάπλωσε κανονικά.

«Έμαθες τελικά τι σκοπό εξυπηρετεί ο σταθμός;» ρώτησε το σκοτάδι.

«Σύντομα», αποκρίθηκε η φωνή. «Δε θα προδώσουμε τις προσδοκίες τους».

Ο Χάουαρντ δεν τόλμησε να ρωτήσει τίνων δε θα

πρόδιναν τις προσδοκίες. Έκλεισε τα μάτια του και άφησε το σκοτάδι να τον τυλίξει.

Η διαδρομή κράτησε πολλή ώρα. Ο φακός του Χάουαρντ ήταν στερεωμένος κάτω από το βραχίονά του, και η ακτίνα του φώταγε ίσια μπροστά αντανακλώντας στη γυαλιστερή μεταλλική οροφή. Μασούλαγε μηχανικά ένα μπισκότο, χωρίς να νιώθει τη γεύση του, δίχως καν να έχει συνείδηση ότι το είχε στο στόμα του.

Ολόγυρά του τα μηχανήματα φαίνονταν να κουβεντιάζουν μεταξύ τους, αλλά ήταν σε μια άγνωστη γι' αυτόν γλώσσα. Άκουγε τα κοπιαστικά τριξίματα των κινητών εξαρτημάτων, καθώς διαμαρτύρονταν που τρίβονταν μεταξύ τους. Ύστερα ακούστηκε ένα γουργουρητό λαδιού, και τα ικανοποιημένα εξαρτήματα συνέχισαν να κινούνται σιωπηλά, τέλεια. Κινητήρες τσίριζαν και διαμαρτύρονταν που ξυπνούσαν. Δίσταζαν για λίγο, βήχοντας, και μετά έπαιρναν μπροστά βουίζοντας ευχαριστημένα. Και συνεχώς, μέσα από τους άλλους ήχους, ακούγονταν τα κλικ-κλακ των κυκλωμάτων και ρελέδων που ανοιγόκλειναν, ρυθμίζονταν και προσαρμόζονταν.

Αλλά τι σήμαιναν όλ' αυτά; Ξαπλωμένος ανάσκελα και με τα μάτια κλειστά, ο Χάουαρντ δεν ήξερε την απάντηση. Η μόνη του επαφή με την πραγματικότητα ήταν το μπισκότο που ροκάνιζε. Αλλά σύντομα τέλειωσε κι αυτό, και στη θέση του έμεινε μονάχα ένας εφιάλτης.

Έβλεπε τους σκελετούς να παρελαύνουν στον πλανήτη, όλα τα δισεκατομμύρια απ' αυτούς παραταγμένα σε κανονικές φάλαγγες, να περνούν μέσα από τις έρημες πόλεις, να διασχίζουν τα εύφορα λιβάδια και να βαδίζουν έξω στο διάστημα. Περνούσαν μπροστά από το νεκρό πιλότο στο μικρό του διαστημόπλοιο, και το πτώμα του τους κοίταζε με ζήλεια. Αφήστε με να έρθω μαζί σας, τους ικέτευε· αλλά οι σκελετοί κουνούσαν αρνητικά το κεφάλι με οίκτο, γιατί αυτός έφερε ακόμη το φορτίο της σάρκας. Πότε η σάρκα μου θα λιώσει, πότε θα λευτερωθώ από το φορτίο της, ρωτούσε το κουφάρι, αλλά οι σκελετοί κουνούσαν μονάχα το κεφάλι τους. Πότε; Όταν η μηχανή θα είναι έτοιμη και γίνει γνωστός ο σκοπός της. Τότε τα δισεκατομμύρια των σκελετών θα λυτρωθούν, και το κουφάρι θα λευτερωθεί από τη σάρκα του. Με τα ξεραμένα χείλη του το πτώμα παρακαλούσε να το πάρουν μαζί τους τώρα. Αλλά οι σκελετοί έβλεπαν μονάχα τη σάρκα του, και η σάρκα του δεν μπορούσε να εγκαταλείψει τους σωρούς των τροφίμων στο σκάφος του. Μελαγχολικά, συνέχιζαν την πορεία τους αφήνοντας τον πιλότο να περιμένει στο σκάφος του, να περιμένει τη σάρκα του να λιώσει.

«Ναι!»

Ο Χάουαρντ ξύπνησε με απότομο σκίρτημα και κοίταξε γύρω του. Δεν υπήρχαν ούτε σκελετοί, ούτε πτώμα. Μονάχα οι τοίχοι της μηχανής, που τον έκλειναν από παντού. Έψαξε στις τσέπες του, αλλά δεν του είχε απομείνει κανένα φαγώσιμο. Τα δάχτυλά του βρήκαν μονάχα κάτι ψίχουλα, και τα έβαλε στο στόμα του.

«Ναι!»

Είχε στ' αλήθεια ακούσει μια φωνή! «Τι συμβαίνει;» ρώτησε.

«Ξέρω!» απάντησε η φωνή θριαμβευτικά.

«Ξέρεις; Τι ξέρεις;»

«Το σκοπό μου!»

Ο Χάουαρντ τινάχτηκε όρθιος, ρίχνοντας το φως του ολόγυρα. Ο ήχος της μεταλλικής φωνής αντιλαλούσε γύρω του, και ένιωσε να τον πλημμυρίζει ένας

ανείπωτος τρόμος. Ξαφνικά του φαινόταν φριχτό που τούτη η μηχανή ήξερε τώρα το σκοπό της.

«Ποιος είναι ο σκοπός σου;» ρώτησε πολύ σιγανά.

Αντί γι' απάντηση, ένα εκτυφλωτικό φως έλαμψε πνίγοντας την αδύναμη ακτίνα του φακού του. Ο Χάουαρντ έκλεισε τα μάτια του κι έκανε πίσω, σχεδόν χάνοντας την ισορροπιά του.

Ο διάδρομος σταμάτησε να κινείται. Ο Χάουαρντ άνοιξε τα μάτια του και είδε πως βρισκόταν σε μιαν απέραντη, λαμπρά φωτισμένη αίθουσα. Κοιτάζοντας ολόγυρα είδε ότι η αίθουσα ήταν εντελώς επενδυμένη με καθρέφτες.

Εκατό Χάουαρντ τον κοίταζαν κι εκείνοι όπως τους κοίταζε κι αυτός. Ύστερα στριφογύρισε και κοίταξε πίσω του.

Δεν υπήρχε έξοδος, Αλλά και οι άλλοι Χάουαρντ δεν είχαν στριφογυρίσει μαζί του! Συνέχισαν να στέκουν σιωπηλοί.

Ο Χάουαρντ σήκωσε το δεξί χέρι του. Οι άλλοι Χάουαρντ έμειναν με το δικό τους κρεμασμένο. Δεν ήταν είδωλα σε καθρέφτες.

Οι εκατό Χάουαρντ προχώρησαν μπροστά προς το κέντρο της αίθουσας. Περπατούσαν με αστάθεια, και τα θολά μάτια τους ήταν άδεια από νοημοσύνη. Ο αληθινός Χάουαρντ ρούφηξε μια πνιχτή ανάσα και πέταξε το φακό του πάνω τους. Ο φακός τσούλησε κροταλίζοντας στο πάτωμα...

Στη στιγμή μια ολοκληρωμένη σκέψη έλαμψε στο μυαλό του. Μάντευε τώρα ποιος ήταν ο σκοπός της μηχανής. Οι κατασκευαστές της πρέπει να είχαν προβλέψει το θάνατο της ράτσας τους. Έτσι κατασκεύασαν τούτη τη μηχανή στο διάστημα. Ο σκοπός της θα ήταν να δημιουργεί ανθρώπους που θα αποίκιζαν πάλι τον πλανήτη. Χρειαζόταν ένα χειριστή, βέβαια, αλλά ο πραγματικός χειριστής δεν είχε καταφέρει να φτάσει ποτέ. Και χρειαζόταν ένα πρότυπο...

Αλλά ήταν φανερό ότι τούτοι οι κοπιαρισμένοι Χάουαρντ δεν είχαν νοημοσύνη. Κινούνταν ολόγυρα στην αίθουσα σαν μαριονέτες, μόλις και μετά βίας ελέγχοντας τα μέλη τους. Και, τότε, ο γνήσιος Χάουαρντ ανακάλυψε ότι η θεωρία του δεν ήταν διόλου μα διόλου σωστή.

Η οροφή άνοιξε. Γιγάντια τσιγκέλια κατέβηκαν από το άνοιγμα, καθώς και μαχαίρια που άχνιζαν ακόμη. Οι τοίχοι άνοιξαν, αποκαλύπτοντας γιγάντιους τροχούς και γρανάζια, αναμμένους φούρνους και χώρους κατάψυξης. Στο μεταξύ ολοένα και περισσότεροι Χάουαρντ μαζεύονταν στην αίθουσα, και τα μαχαίρια άρχισαν να τους κόβουν σε κομμάτια, με τα τσιγκέλια να τα σέρνουν μετά προς τους ανοιχτούς τοίχους.

Κανένας Χάουαρντ δεν έσκουζε και κανένας δεν ούρλιαζε εκτός από τον πραγματικό.

«Φλέμινγκ!» ξεφώνιζε. «Όχι *εμένα*. Όχι *εμένα*. Φλέμινγκ!»

Ήταν ολοφάνερο τώρα. Ο διαστημικός σταθμός ήταν φτιαγμένος σε μια εποχή που ο πόλεμος αποδεκάτιζε τον πληθυσμό του πλανήτη. Ο χειριστής είχε φτάσει σ' αυτόν, αλλά πέθανε πριν προλάβει να μπει. Και το φορτίο των τροφίμων είχε μείνει έξω... τα τρόφιμα, που δεν προορίζονταν να τα φάει ο χειριστής.

Ήταν τόσο απλό! Ο πληθυσμός του πλανήτη έφτανε τα εννιά με δέκα δισεκατομμύρια! Ήταν η πείνα που τους είχε σπρώξει σ' αυτόν τον τελικό πόλεμο. Και όλο αυτό το διάστημα οι δημιουργοί της μηχανής αγωνίζονταν ενάντια στο χρόνο και την αρρώστια, πασχίζοντας να σώσουν τη ράτσα τους...

Αλλά δεν μπορούσε ο Φλέμινγκ να δει ότι ο Χάουαρντ ήταν το λάθος παραγωγικό πρότυπο;

Ο Φλέμινγκ-μηχανή δεν μπορούσε, γιατί ο Χάουαρντ ικανοποιούσε όλες τις προδιαγραφές. Το τελευταίο πράγμα που είδε ο Χάουαρντ ήταν η αποστειρωμένη λεπίδα ενός μαχαιριού ν' αστράφτει προς το μέρος του.

Και ο Φλέμινγκ-μηχανή επεξεργάστηκε το κοπάδι των Χάουαρντ, τους έκοψε σε μερίδες, τις μαγείρεψε, τις κατάψυξε και τις πακετάρισε κανονικά σε μεγάλες στοίβες από τηγανητούς Χάουαρντ, ψητούς Χάουαρντ, Χάουαρντ με κρέμα μπεσαμέλ, Χάουαρντ με κόκκινη σάλτσα, Χάουαρντ στον ατμό, Χάουαρντ καπνιστό, Χάουαρντ με πιλάφι και, ιδίως, Χάουαρντ σαλάτα.

Η μέθοδος παραγωγής κοπιαρισμένης τροφής είχε στεφθεί μ' επιτυχία! Ο πόλεμος μπορούσε να λήξει τώρα, γιατί υπήρχε πια άφθονη τροφή για τον καθένα. Φαγάκι! Φαγάκι για τα πεινασμένα δισεκατομμύρια του Παράδεισου – 2!

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ

Του Φίλιπ Ντικ

Η Επιστημονική Φαντασία ήταν γνωστή από παλιά για την άκρατη αισιοδοξία της σε ό,τι αφορά τον άνθρωπο και το μέλλον του. Αυτό ίσχυε μέχρι που άρχισε να γράφει ο Φίλιπ Ντικ... και η Επιστημονική Φαντασία άρχισε να γεννά τους επιστημονικούς εφιάλτες της.

Γενικά, από τη δεκαετία του '50, και μετά, η εικόνα του ανθρώπου που ατένιζε με ελπίδα και αισιοδοξία ένα μέλλον που το λάμπρυνε το φως της επιστήμης άρχισε να ξεθωριάζει επικίνδυνα. Η παλιά αντίληψη που θεωρούσε την επιστήμη και την τεχνολογία πανάκεια για το καθετί άρχισε να ξεπερνιέται μέχρι που απορρίφθηκε εντελώς. Ωστόσο, η Επιστημονική Φαντασία δεν πρόδωσε τις βασικές αρχές της: το γκρέμισμα των ειδώλων, την απελευθέρωση από ξεπερασμένες αντιλήψεις, τη συνεχή αναζήτηση, την ελευθερία της σκέψης, τον πόλεμο ενάντια σε κάθε μορφή δογματισμού...

Η «Δεύτερη Παραλλαγή» του Ντικ — που πέθανε πρόωρα το 1982 — είναι μια όψη του κοντινού μέλλοντος που κανένας δε θα 'θελε να γίνει πραγματικότητα.

Γ.Μ.

Ο Ρώσος στρατιώτης ανηφόριζε με προφυλάξεις την ανώμαλη πλαγιά, με το όπλο του έτοιμο. Κοίταξε ολόγυρα κι έγλειψε τα ξερά χείλη του, με το πρόσωπο σκυθρωπό. Από καιρό σε καιρό σήκωνε το γαντοφορεμένο χέρι του και σκούπιζε τον ιδρώτα από το λαιμό του, χαμηλώνοντας το γιακά του.

Ο Έρικ στράφηκε προς το δεκανέα Λεόνε. «Τον θες ή να τον φάω εγώ;» Ρύθμισε τη διόπτρα του στο κεφάλι του Ρώσου, με το τραχύ, βλοσυρό πρόσωπο του στρατιώτη ακριβώς στο σταυρόνημα.

Ο Λεόνε φάνηκε να το σκέφτεται. Ο Ρώσος ήταν κοντά, κινούμενος γοργά, σχεδόν τρέχοντας. «Μη ρίχνεις! Περίμενε», έκανε ξαφνικά στον Έρικ. «Δε νομίζω να χρειάζεται η παρέμβασή μας».

Ο Ρώσος είχε ταχύνει το βήμα του, κλοτσώντας από μπροστά του στάχτες και σωρούς από συντρίμμια. Έφτασε στην κορφή του λόφου και κοντοστάθηκε βαριανασαίνοντας. Κοίταξε έντονα ολόγυρα. Ο ουρανός ήταν σκεπασμένος από κινούμενα σύννεφα γκρίζας στάχτης. Πού και πού εξείχε κάποιο ξερό κουφάρι δέντρου. Το έδαφος ήταν επίπεδο και γυμνό, γεμάτο πέτρες, με τα ερείπια κάποιου κτηρίου να ορθώνονται εδώ και εκεί σαν παλιοκαιρισμένα κρανία.

Ο Ρώσος φαινόταν ανήσυχος. Διασθανόταν ότι κάτι δεν πήγαινε καλά. Άρχισε να κατηφορίζει το λόφο. Τώρα απείχε μονάχα λίγα βήματα από το υπόγειο αμπρί. Ο Έρικ είχε αρχίσει να κουνιέται νευρικά. Έπαιξε με το πιστόλι του, κοιτάζοντας τον Λεόνε.

«Μην ανησυχείς», του είπε ο Λεόνε. «Δεν πρόκειται να φτάσει εδώ: Θα τον φροντίσουν οι δαγκάνες».

«Είσαι σίγουρος; Σαν πολύ να πλησίασε».

«Παραμονεύουν εδώ γύρω στο οχυρό. Τώρα μπαίνει στην επικίνδυνη περιοχή. Ετοιμάσου!»

Ο Ρώσος άρχισε να κινείται γοργά, κατεβαίνοντας τσουλιστά το λόφο, με τις μπότες του να βουλιάζουν στην γκρίζα στάχτη, προσπαθώντας να κρατήσει το όπλο του ψηλά. Κοντοστάθηκε για μια στιγμή και σήκωσε τα κιάλια στα μάτια του.

«Κοιτάζει ίσια προς το μέρος μας», παρατήρησε ο Έρικ.

Ο Ρώσος συνέχιζε να ζυγώνει. Μπορούσαν να διακρίνουν τα μάτια του, σαν δυο γαλάζιες πέτρες. Το στόμα του ήταν μισάνοιχτο. Χρειαζόταν ξύρισμα· μια μαύρη σκιά φαινόταν στο σαγόνι του. Στο πεταχτό μήλο του προσώπου του ήταν κολλημένο ένα λευκοπλάστ που μπλέδιζε στις άκρες: σημάδι μυκητίασης. Το χιτώνιό του ήταν λασπωμένο και κουρελιασμένο. Το ένα γάντι του έλειπε. Καθώς έτρεχε, ο μετρητής Γκάιγκερ χοροπηδούσε στη ζώνη του.

Ο Λεόνε άγγιξε το μπράτσο του Έρικ. «Να η πρώτη!»

Πέρα στο έδαφος, κάτι στρογγυλό και μεταλλικό είχε εμφανιστεί, γυαλίζοντας στο μουντό μεσημεριάτικο φως. Ήταν μια μετάλλινη σφαίρα. Έτρεχε στο λόφο προς το Ρώσο, με τα πέλματά της να πετούν. Ήταν μικρή, από τα μωρά του είδους. Οι δαγκάνες ήταν έξω, δυο λεπίδες από άσπρο ατσάλι που στριφογύριζαν σαν έλικες. Ο Ρώσος την άκουσε. Γύρισε αστραπιαία και πυροβόλησε. Η σφαίρα έγινε κομμάτια. Αλλά ήδη, μια δεύτερη είχε ξεπεταχτεί από τις στάχτες και ακολουθούσε την πρώτη. Ο Ρώσος έριξε πάλι.

Μια τρίτη σφαίρα σάλταρε στο πόδι του Ρώσου,

κροταλίζοντας και βουίζοντας. Από κει πήδησε στον ώμο του. Οι κινούμενες λεπίδες της χώθηκαν στο λαιμό του στρατιώτη.

Ο Έρικ χαλάρωσε. «Λοιπόν, αυτό ήταν. Χριστέ μου, αυτά τ' αναθεματισμένα μηχανάκια μου φέρνουν ανατριχίλα. Είναι στιγμές που νομίζω ότι καλύτερα ήμαστε πριν».

«Αν δεν τις είχαμε επινοήσει εμείς, θα το 'χαν κάνει οι Ρώσοι». Ο Λεόνε άναψε ένα τσιγάρο με χέρια που έτρεμαν. «Αναρωτιέμαι γιατί ένας Ρώσος στρατιώτης να έρθει ώς εδώ μονάχος του. Δεν είδα κανέναν άλλο να τον καλύπτει».

Ο υπολοχαγός Σκοτ ξεπρόβαλε από το τούνελ και μπήκε στο παρατηρητήριο. «Τι συνέβη; Κάτι έπιασε η οθόνη μου».

«Ένας Ιβάν».

«Μονάχα ένας;»

Ο Έρικ γύρισε το περισκόπιο προς το μέρος του και ο Σκοτ κοίταξε μέσα. Ένα πλήθος από σφαίρες είχαν εμφανιστεί τώρα και σκαρφάλωναν πάνω στο πεσμένο κορμί, μουντές μεταλλικές σφαίρες που κροτάλιζαν και βούιζαν καθώς έκοβαν το Ρώσο κομματάκια και τα κουβαλούσαν μακριά.

«Πολλές δαγκάνες, βλέπω», μουρμούρισε ο Σκοτ.

«Μαζεύονται σαν τις μύγες. Δε βρίσκουν πια πολλά θηράματα».

Ο Σκοτ έσπρωξε πέρα το περισκόπιο, αηδιασμένος. «Ναι, σαν τις μύγες. Αναρωτιέμαι γιατί ερχόταν εκείνος ο Ρώσος. Ξέρουν ότι έχουμε δαγκάνες ολόγυρα».

Ένα μεγαλύτερο ρομπότ είχε πλησιάσει τις μικρότερες σφαίρες. Ήταν ένας μακρύς, αμβλύς κύλινδρος με πεταχτά «μάτια», που διεύθυνε την επιχείρηση. Δεν είχαν απομείνει και πολλά από το κουφάρι του στρα-

τιώτη. Τ' απομεινάρια του μεταφέρονταν κάτω στην πλαγιά από τις αμέτρητες δαγκάνες.

«Κύριε υπολοχαγέ», είπε ο Λεόνε. «Αν δεν έχετε αντίρρηση, θα ήθελα να πεταχτώ ώς εκεί να του ρίξω μια ματιά».

«Γιατί;»

«Ίσως ερχόταν με κάτι».

Ο Σκοτ φάνηκε να το σκέφτεται. Ύστερα ανασήκωσε τους ώμους του. «Εντάξει, αλλά πρόσεχε».

«Έχω την ταυτότητά μου». Ο Λεόνε χάιδεψε το μετάλλινο μπρασελέ στον καρπό του. «Δε θα με ζυγώσουν».

Πήρε το ντουφέκι του και βγήκε προσεχτικά από το αμπρί, βαδίζοντας ανάμεσα σε όγκους από τσιμέντο και σίδερα, στραβά και λυγισμένα. Ο αέρας ήταν κρύος εκεί πάνω. Διέσχισε το έδαφος ώς τ' απομεινάρια του στρατιώτη, πατώντας στις μαλακές στάχτες. Ένα αεράκι φυσούσε ολόγυρα, πασπαλίζοντας το πρόσωπό του με γκρίζα σκόνη. Μισόκλεισε τα μάτια του και συνέχισε.

Οι δαγκάνες έκαναν πίσω όταν πλησίασε, ενώ μερικές κοκάλωσαν απλώς στη θέση τους. Το χέρι του χάιδεψε την ταυτότητά του. Ο Ιβάν θα έδινε πολλά για να 'χει μια τέτοια! Οι σκληρές, βραχείες ακτινοβολίες της εξουδετέρωναν τις δαγκάνες και τις αχρήστευαν προσωρινά. Ακόμα και το μεγάλο ρομπότ με τα πεταχτά κρυστάλλινα μάτια, οπισθοχώρησε με σεβασμό στο πλησίασμά του.

Σκύβοντας περιεργάστηκε τα απομεινάρια του στρατιώτη. Το γαντοφορεμένο χέρι ήταν κλεισμένο σφιχτά. Υπήρχε κάτι στην παλάμη του. Ο Λεόνε του άνοιξε τα χέρια και είδε ένα μικρό, σφραγισμένο κύλινδρο από αλουμίνιο. Γυάλιζε ακόμα σαν καινούριος.

Έχωσε τον κύλινδρο στην τσέπη του και γύρισε πίσω στο αμπρί. Στο μεταξύ οι δαγκάνες ζωντάνεψαν πάλι και ξανάρχιζαν τη δουλειά τους. Μικρές μετάλλινες σφαίρες που κινούνταν στη γκρίζα στάχτη, η καθεμιά με το φορτίο της. Μπορούσε να τις ακούσει που έτρεχαν στο χώμα. Άθελά του, ανατρίχιασε.

Ο Σκοτ τον κοίταξε διαπεραστικά καθώς έβγαζε το γυαλιστερό κύλινδρο από την τσέπη του. «Αυτό είχε μαζί του;»

«Ναι, στο χέρι του». Ο Λεόνε ξεβίδωσε το καπάκι. «Για ρίξτε του μια ματιά, κύριε υπολοχαγέ».

Ο Σκοτ πήρε τον κύλινδρο και άδειασε το περιεχόμενό του στην παλάμη του. Ήταν ένα μικρό κομμάτι τσιγαρόχαρτο, προσεκτικά διπλωμένο. Πλησίασε κάτω από το φως και το ξεδίπλωσε.

«Τι λέει, κύριε υπολοχαγέ;» ρώτησε ο Έρικ. Την άλλη στιγμή κι άλλοι αξιωματικοί μπήκαν από τη μεριά του τούνελ. Ανάμεσά τους ήταν κι ο ταγματάρχης Χέντριξ.

«Ταγματάρχα», είπε ο Σκοτ, «για ρίξτε μια ματιά σε τούτο δω».

Ο Χέντριξ διάβασε το χαρτάκι. «Τώρα έφτασε;»

«Μόλις τώρα. Μ' έναν αγγελιαφόρο».

«Πού είναι τώρα», ρώτησε ο Χέντριξ απότομα.

«Τον περιέλαβαν οι δαγκάνες».

«Ορίστε», γρύλισε ο Χέντριξ δίνοντας το χαρτάκι στους άλλους αξιωματικούς. «Νομίζω ότι είναι αυτό που περιμέναμε. Πάντως, δε φαίνεται να βιάστηκαν να πάρουν την απόφαση».

«Ώστε θέλουν να διαπραγματευτούμε όρους», είπε ο Σκοτ. «Θα δεχτούμε;»

«Αυτό δεν μπορούμε να το αποφασίσουμε εμείς». Ο Χέντριξ κάθισε κάτω. «Πού είναι ο αξιωματικός διαβιβάσεων; Θέλω να πιάσει τη Σεληνιακή Βάση».

Ο Λεόνε το σκεφτόταν καθώς ο διαβιβαστής σήκω-

νε προσεκτικά την εξωτερική κεραία, ελέγχοντας τον ουρανό πάνω από το υπόγειο οχυρό, για τυχόν ρωσικά αεροσκάφη.

«Ταγματάρχα», είπε ο Σκοτ στον Χέντριξ, «είναι σίγουρα παράξενη αυτή η ξαφνική αλλαγή της στάσης τους. Χρησιμοποιούμε τις δαγκάνες για κάπου ένα χρόνο τώρα. Πώς τώρα ξαφνικά άρχισαν να κάνουν πίσω;»

«Ίσως οι δαγκάνες άρχισαν να τρυπώνουν και μέσα στα οχυρά τους».

«Μόλις την περασμένη βδομάδα μια από τις μεγάλες, εκείνες με τις κεραίες, μπήκε σε ένα οχυρό των Ιβάν», είπε ο Έρικ. «Τους έφαγε μια ολόκληρη διμοιρία πριν προλάβουν να κλείσουν την είσοδο».

«Πώς το ξέρεις;»

«Μου το είπε ένας φιλαράκος. Το μηχανάκι γύρισε πίσω με... με τ' απομεινάρια τους».

«Έπιασα τη Σεληνιακή Βάση», ανακοίνωσε ο αξιωματικός διαβιβάσεων.

Στην οθόνη φάνηκε το πρόσωπο ενός σεληνιακού διαβιβαστή. Η περιποιημένη στολή του ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τις ατημέλητες στολές στο οχυρό. Χώρια που εκείνος ήταν καλοξυρισμένος. «Ομιλείτε με Σεληνιακή Βάση».

«Εδώ προκεχωρημένος σταθμός διοίκησης Λ— Γουίσλ. Στη Γη. Σύνδεσέ με με το στρατηγό Τόμσον».

Το πρόσωπο στην οθόνη χάθηκε και στη θέση του φάνηκαν τα βαριά χαρακτηριστικά του στρατηγού Τόμσον. «Τι τρέχει, ταγματάρχα;»

«Οι δαγκάνες μας έφαγαν ένα Ρώσο αγγελιαφόρο που μετέφερε ένα μήνυμα. Δεν ξέρουμε κατά πόσο πρέπει να ανταποκριθούμε — μας έχουν κάνει μερικές παρόμοιες βρομοδουλειές στο παρελθόν».

«Τι λέει το μήνυμα;»

«Οι Ρώσοι θέλουν να στείλουμε έναν ανώτερο αξιωματικό στις γραμμές τους. Για σύσκεψη. Δεν κάνουν λόγο για το σκοπό της σύσκεψης. Λένε...» Έριξε μια ματιά στο χαρτάκι, «ότι θέματα έκτακτης ανάγκης επιβάλλουν να συζητηθούν ορισμένα πράγματα ανάμεσα σ' αυτούς και σε έναν εκπρόσωπο των δυνάμεων των Ηνωμένων Εθνών».

Πλησίασε το χαρτάκι στην οθόνη για να το δει και ο στρατηγός. Τα μάτια του Τόμσον το περιεργάστηκαν γοργά.

«Τι προτείνετε να κάνουμε;» ρώτησε ο Χέντριξ.

«Στείλτε έναν άντρα».

«Πιστεύετε ότι δεν πρόκειται για παγίδα;»

«Μπορεί και να είναι παγίδα. Αλλά η θέση που δίνουν για την προκεχωρημένη τους διοίκηση είναι σωστή. Όπως και να 'χει, αξίζει να κάνουμε μια προσπάθεια».

«Θα στείλω έναν αξιωματικό. Και θα σας αναφέρω τ' αποτελέσματα μόλις επιστρέψει».

«Εντάξει, ταγματάρχα». Ο Τόμσον διέκοψε την επαφή, και η οθόνη έσβησε. Ψηλά από πάνω, η κεραία άρχισε να κατεβαίνει αργά.

Ο Χέντριξ δίπλωσε το χαρτάκι, βυθισμένος σε σκέψεις.

«Θα πάω εγώ», προσφέρθηκε ο Λεόνε.

«Θέλουν κάποιον ανώτερο αξιωματικό», του θύμισε ο Χέντριξ, τρίβοντας το σαγόνι του. «Κάποιον που να μπορεί να πάρει επιτόπου αποφάσεις. Λοιπόν, έχω μήνες να βγω έξω. Δεν θα μου έκανε κακό να πάρω λίγο αέρα».

«Δεν το βρίσκετε επικίνδυνο;»

Ο Χέντριξ σήκωσε το περισκόπιο και κοίταξε έξω. Τ' απομεινάρια του στρατιώτη είχαν εξαφανιστεί. Μονάχα μια δαγκάνα φαινόταν εκεί. Ήδη κι αυτή δίπλω-

νε τις λεπίδες της και χανόταν κάτω από τις στάχτες σαν κάβουρας. Σαν ένας απαίσιος μετάλλινος κάβουρας...

«Οι δαγκάνες είναι το μόνο που με απασχολεί». Ο Χέντριξ χάιδεψε την ταυτότητα στον καρπό του. «Ξέρω ότι είμαι ασφαλής όσο έχω τούτη δω πάνω μου. Αλλά υπάρχει κάτι σ' αυτές τις δαγκάνες. Τις μισώ τις αναθεματισμένες. Μακάρι να μην τις είχαμε φτιάξει ποτέ. Έχουν κάτι το αφύσικο. Είναι ανελέητες, μικρές —»

«Αν δεν τις είχαμε επινοήσει εμείς, θα τις είχαν επινοήσει οι Ιβάν».

Ο Χέντριξ κατέβασε το περισκόπιο. «Όπως και να 'χει, φαίνεται να κερδίζουμε με δαύτες τον πόλεμο. Κι αυτό είναι καλό».

«Μου φαίνεται ότι αρχίζετε να τις φοβάστε όπως κι οι Ιβάν».

Ο Χέντριν κοίταξε το ρολόι του. «Καλύτερα να πηγαίνω, αν θέλω να φτάσω εκεί πριν νυχτώσει».

Πήρε βαθιά ανάσα και μετά βγήκε στο γκρίζο, κονιορτοποιημένο έδαφος. Ύστερα από μια στιγμή άναψε τσιγάρο και στάθηκε κοιτάζοντας ολόγυρα. Το τοπίο ήταν νεκρό. Δε σάλευε ψυχή. Μπορούσε να δει χιλιόμετρα μακριά, ατέλειωτες στάχτες, συντρίμμια και ερείπια σπιτιών. Υπήρχαν λίγα δέντρα δίχως φύλλα ή κλαριά, σκέτα κούτσουρα. Από πάνω του, ανάμεσα στη Γη και στον ήλιο, αρμένιζαν τα αιώνια γκρίζα σύννεφα της στάχτης.

Ο ταγματάρχης Χέντριξ ξεκίνησε. Πέρα στα δεξιά του κάτι έτρεχε, κάτι σφαιρικό και μεταλλικό. Μια δαγκάνα που κυνηγούσε κροταλίζοντας κάτι. Μάλλον κάποιο μικρό ζώο, ίσως αρουραίο. Ναι, κυνηγούσαν και αρουραίους. Έτσι, σαν επιδόρπιο.

Έφτασε στην κορφή του μικρού λόφου κι εκεί σήκωσε τα κιάλια του. Οι ρωσικές γραμμές βρίσκονταν λίγα χιλιόμετρα μπροστά του. Είχαν μια προκεχωρημένη διοίκηση εκεί. Απ' αυτή πρέπει να είχε έρθει ο αγγελιαφόρος.

Τον προσπέρασε ένα κοντόχοντρο ρομπότ με ευλύγιστα χέρια και μπράτσα να κυματίζουν σαν φίδια. Το ρομπότ συνέχισε το δρόμο του και χάθηκε κάτω από κάτι χαλάσματα. Ο Χέντριξ το κοίταξε που απομακρυνόταν. Πρώτη φορά έβλεπε αυτό το είδος. Συνέχεια ξεφύτρωναν και καινούρια είδη τους, νέες παραλλαγές και μεγέθη που έβγαιναν από τα υπόγεια εργοστάσια.

Ο Χέντριξ έσβησε το τσιγάρο του και συνέχισε το δρόμο του. Είχε ενδιαφέρον αυτή η χρήση τεχνητών πλασμάτων στον πόλεμο. Πώς είχε αρχίσει αυτή η ιστορία; Από λόγους ανάγκης. Η Σοβιετική Ένωση είχε σημειώσει μεγάλες αρχικές επιτυχίες, όπως συμβαίνει συνήθως με την παράταξη που αρχίζει τον πόλεμο. Το μεγαλύτερο τμήμα της Βόρειας Αμερικής είχε εξαφανιστεί από το χάρτη. Τα αντίποινα, βέβαια, υπήρξαν άμεσα. Πολύ πριν ξεσπάσει ο πόλεμος, από χρόνια πριν, ο ουρανός ήταν γεμάτος με δισκοβομβαρδιστικά σε συνεχή περιπολία. Έτσι, λίγες ώρες μετά την ισοπέδωση της Ουάσιγκτον, οι δίσκοι είχαν αρχίσει τις κάθετες εφορμήσεις πάνω από όλη τη Ρωσία.

Αλλ' αυτό δεν είχε βοηθήσει σε τίποτα την Ουάσιγκτον.

Από την πρώτη κιόλας χρονιά οι συμμαχικές κυβερνήσεις της Αμερικής είχαν αναγκαστεί να καταφύγουν στη Σεληνιακή Βάση. Δεν τους έμενε και καμιά άλλη λύση. Η Ευρώπη είχε χαθεί· ήταν ένας σωρός από συντρίμμια, με μαύρα αγριόχορτα να φυτρώνουν

από τις στάχτες και τα κόκαλα. Το μεγαλύτερο τμήμα της Βόρειας Αμερικής είχε γίνει ακατοίκητο· τίποτα δε φύτρωνε και τίποτα δεν μπορούσε να ζήσει εκεί. Λίγα εκατομμύρια επιζώντες είχαν καταφύγει στον Καναδά ή στη Νότια Αμερική. Αλλά στη διάρκεια της δεύτερης χρονιάς άρχισαν να πέφτουν οι Ρώσοι αλεξιπτωτιστές, λίγοι στην αρχή, αλλά μετά όλο και περισσότεροι. Φορούσαν τις πρώτες πραγματικά αποτελεσματικές ραδιενεργές στολές. Ό,τι είχε απομείνει από την αμερικανική βιομηχανία μεταφέρθηκε κι αυτό στη σελήνη μαζί με τις κυβερνήσεις.

Τα πάντα εκτός από τους στρατιώτες. Τα στρατεύματα που είχαν γλιτώσει έμειναν πίσω και βολεύτηκαν όπως μπορούσαν, λίγες χιλιάδες άντρες εδώ, μια σκέτη διμοιρία εκεί. Κανένας δεν ήξερε πόσοι ακριβώς ήταν· ζούσαν με ό,τι υπήρχε, μετακινούμενοι τη νύχτα, κρυμμένοι στα ερείπια, σε υπονόμους και κελάρια, μαζί με τους αρουραίους και τα φίδια. Θα 'λεγε κανείς ότι η Σοβιετική Ένωση είχε σχεδόν κερδίσει τον πόλεμο. Με μόνη εξαίρεση μια χούφτα πυραύλων που εκτοξεύονταν καθημερινά από τη σελήνη, σχεδόν κανένα άλλο όπλο δε στρεφόταν εναντίον τους. Έρχονταν κι έφευγαν όπως τους έκανε κέφι. Ο πόλεμος, από κάθε πρακτική άποψη, είχε τελειώσει. Τίποτα το ουσιαστικό δεν τους έφραζε το δρόμο.

Μέχρι που εμφανίστηκαν οι πρώτες δαγκάνες. Σχεδόν μέσα σε μια νύχτα η όλη τροπή του πολέμου άλλαξε.

Οι δαγκάνες ήταν αδέξιες στην αρχή· πολύ αργές. Οι Ιβάν τις κατέστρεφαν με το πρώτο που ξεμύτιζαν από τα υπόγεια λαγούμια τους. Αλλά βελτιώνονταν συνέχεια, και γίνονταν πιο σβέλτες και πιο πονηρές. Αυτόματα εργοστάσια, όλα στη Γη, τις κατασκεύαζαν

σε μεγάλους αριθμούς. Ήταν υπόγεια εργοστάσια, πίσω από τις σοβιετικές γραμμές, που κάποτε έφτιαχναν τα σχεδόν ξεχασμένα πια πυρηνικά βλήματα.

Οι δαγκάνες γίνονταν όχι μόνο ταχύτερες αλλά και μεγαλύτερες. Καινούρια είδη έκαναν την εμφάνισή τους, μερικά με αισθητήρες και μερικά που πετούσαν. Υπήρχαν και κάτι λίγα που πηδούσαν. Οι καλύτεροι τεχνικοί στη σελήνη δούλευαν σχεδιάζοντας ολοένα και πιο πολύπλοκα και ευέλικτα είδη. Ήταν κάτι σαν δαίμονες· οι Ιβάν είχαν πολλά προβλήματα μαζί τους. Μερικές από τις μικρές δαγκάνες μάθαιναν κιόλας να κρύβονται και να παραμονεύουν στη στάχτη πότε θα περάσει κάποιος να τον κομματιάσουν.

Σύντομα οι δαγκάνες άρχισαν να μπαίνουν και στα ρωσικά οχυρά, τρυπώνοντας μέσα μόλις άνοιγε κάποια πόρτα για να κοιτάξουν οι στρατιώτες έξω. Έτσι και μια δαγκάνα έμπαινε στο οχυρό, σαν ένας δαίμονας από λεπίδες και μέταλλα, συνήθως ήταν αρκετό. Και όταν έμπαινε η πρώτη, ακολουθούσαν και άλλες. Με ένα τέτοιο όπλο ο πόλεμος δε θα μπορούσε να συνεχιστεί για πολύ.

Ίσως είχε τελειώσει.

Μπορεί ο Χέντριξ να πήγαινε τώρα για ν' ακούσει ακριβώς αυτό. Ίσως το σοβιετικό Πολιτμπυρό να είχε αποφασίσει να ζητήσει ανακωχή. Κρίμα μονάχα που είχε αργήσει τόσο. Έξι χρόνια. Ήταν πολύς καιρός για έναν πόλεμο σαν κι αυτόν, έτσι που διεξαγόταν. Τα αυτόματα δισκο-βομβαρδιστικά αντιποίνων βουτούσαν πάνω απ' όλη τη Ρωσία, εκατοντάδες χιλιάδες από δαύτα. Τα σοβιετικά κατευθυνόμενα βλήματα σφύριζαν στους αιθέρες. Και τώρα τούτα τα ρομπότ, οι δαγκάνες...

Οι δαγκάνες δεν έμοιαζαν με κανένα άλλο όπλο. Από κάθε πρακτική άποψη ήταν *ζωντανές*, άσχετα κα-

τά πόσο το παραδέχονταν οι συμμαχικές κυβερνήσεις. Δεν ήταν απλά μηχανές. Ήταν ζωντανά πλάσματα, που στριφογύριζαν, σέρνονταν ύπουλα και ξεπηδούσαν απρόσμενα από τις γκρίζες στάχτες για να χιμήξουν στο θύμα τους. Σκαρφάλωναν πάνω του και ρίχνονταν ίσια στο λαιμό του. Κι αυτό ήταν το μόνο που ήταν σχεδιασμένες να κάνουν. Αυτή ήταν η δουλειά τους.

Και τη δουλειά τους την έκαναν καλά, ιδίως τώρα τελευταία, με τα καινούρια είδη τους. Αυτά αυτοεπιδιορθώνονταν κιόλας. Είχαν πλήρη αυτονομία. Οι ραδιενεργές ταυτότητες προστάτευαν τα στρατεύματα των Ηνωμένων Εθνών, αλλά έτσι κι έχανε κανείς τη δική του, γινόταν πρόσφορη λεία για τις δαγκάνες, άσχετα τι χρώμα είχε η στολή του. Βαθιά κάτω από την επιφάνεια της γης, αυτόματες μηχανές παρήγαν τις δαγκάνες. Οι άνθρωποι δεν τολμούσαν να πατήσουν πόδι εκεί. Ήταν πολύ επικίνδυνο και κανένας δεν ήθελε να τις ζυγώνει. Είχαν αφεθεί στην ησυχία τους. Και φαίνονταν να τα καταφέρνουν καλά· τα νέα είδη τους ήταν ταχύτερα και πιο πολύπλοκα. Πιο αποτελεσματικά.

Κατά τα φαινόμενα, οι δαγκάνες είχαν κερδίσει τον πόλεμο.

Ο ταγματάρχης Χέντριξ άναψε και δεύτερο τσιγάρο. Το τοπίο του προξενούσε κατάθλιψη. Δεν υπήρχε τίποτα εκτός από στάχτη και ερείπια. Φαινόταν να είναι ολομόναχος, το μόνο ζωντανό πλάσμα στον κόσμο. Δεξιά του ορθώνονταν τα ερείπια μιας μικρής πόλης, λίγοι τοίχοι και σωροί από χαλάσματα. Πέταξε το σπίρτο του και τάχυνε το βήμα. Ξαφνικά σταμάτησε και σήκωσε το όπλο του, με το κορμί συσπειρωμένο. Για μια στιγμή του είχε φανεί ότι...

Ένα αγόρι ξεπρόβαλε πίσω από κάτι γκρεμισμένους τοίχους και άρχισε να βαδίζει αργά και διστακτικά προς το μέρος του.

Ο Χέντριξ ανοιγόκλεισε έκπληκτος τα μάτια. «Αλτ!» φώναξε.

Το αγόρι σταμάτησε. Ο Χέντριξ χαμήλωσε το όπλο του. Ο μικρός περίμενε σιωπηλός, κοιτάζοντάς τον. Ήταν μικροκαμωμένος, ίσως γύρω στα οχτώ. Αλλά ήταν δύσκολο να το πει κανείς με σιγουριά. Τα περισσότερα από τα παιδιά που είχαν επιζήσει, ήταν έτσι, καχεκτικά. Φορούσε ένα βρόμικο και ξεθωριασμένο μπλε πουλόβερ και κοντά παντελόνια. Τα μαλλιά του ήταν μακριά και κολλημένα από την απλυσιά. Κρέμονταν αχτένιστα πάνω από το πρόσωπο και τα αφτιά του. Κάτι κρατούσε στα χέρια του.

«Τι έχεις εκεί;» ρώτησε ο Χέντριξ αυστηρά.

Το παιδί του άπλωσε αυτό που κρατούσε. Ήταν ένα παιχνίδι, ένα αρκουδάκι. Τα μάτια του αγοριού ήταν μεγάλα αλλά ανέκφραστα.

Ο Χέντριξ χαλάρωσε. «Δεν το θέλω. Μπορείς να το κρατήσεις».

Το αγόρι έσφιξε πάλι το αρκουδάκι του.

«Πού μένεις;» ρώτησε ο Χέντριξ.

«Εκεί πέρα».

«Στα ερείπια;»

«Ναι».

«Σε υπόγειο;»

«Ναι».

«Πόσοι είστε;»

«Πόσοι... είμαστε;»

«Ναι, πόσοι μένετε εκεί. Πόσο μεγάλη είναι η ομάδα σας;»

Το αγόρι δεν απάντησε.

Ο Χέντριξ έσμιξε τα φρύδια του. «Δε φαντάζομαι να μένεις μόνος σου, ε;»

Το αγόρι έγνεψε καταφατικά.

«Και τι τρως;»

«Υπάρχει φαγητό».

«Τι σόι φαγητό;»

«Διαφορετικό».

«Ο Χέντριξ κοίταξε το αγόρι σκεφτικά. «Πόσων χρονών είσαι;»

«Δεκατριών».

Δεν ήταν δυνατό. Ή μπας και ήταν; Το αγόρι ήταν αδύνατο, καχεχτικό. Και κατά πάσα πιθανότητα, στείρο. Χρόνια τώρα ζούσε σε ραδιενεργό περιβάλλον. Δεν ήταν να απορεί κανείς που ήταν τόσο μικροκαμωμένο. Τα χέρια και τα πόδια του ήταν σαν καλαμάκια, πετσί και κόκαλο. Ο Χέντριξ άγγιξε το μπράτσο του μικρού. Το δέρμα ήταν στεγνό και τραχύ· χαρακτηριστικό αποτέλεσμα της ραδιενέργειας. Έσκυψε και κοίταξε το αγόρι στο πρόσωπο. Ήταν ανέκφραστο, με μεγάλα και σκοτεινά μάτια.

«Είσαι τυφλός;» ρώτησε ο Χέντριξ.

«Όχι. Βλέπω αρκετά».

«Πώς ξέφυγες από τις δαγκάνες;»

«Ποιες δαγκάνες»

«Εκείνα τα στρογγυλά πράγματα. Που τρέχουν και σκάβουν λαγούμια».

«Δεν καταλαβαίνω».

Ίσως να μην υπήρχαν δαγκάνες εκεί γύρω. Πολλές περιοχές ήταν καθαρές από δαύτες. Μαζεύονταν κυρίως γύρω από τα οχυρά, εκεί που υπήρχαν άνθρωποι. Οι δαγκάνες ήταν σχεδιασμένες να εντοπίσουν θερμότητα, τη θερμότητα των ζωντανών πλασμάτων.

«Είσαι τυχερός», είπε ο Χέντριξ ορθώνοντας το

κορμί. «Λοιπόν, για πού το 'βαλες; Πάλι για... πίσω;»

«Μπορώ να έρθω μαζί σου;»

«Μαζί μου;» Ο Χέντριξ δίπλωσε τα μπράτσα στο στήθος του. «Πάω μακριά. Κάμποσα χιλιόμετρα. Πρέπει να βιαστώ». Κοίταξε το ρολόι του. «Πρέπει να έχω φτάσει εκεί πριν νυχτώσει».

«Θέλω να έρθω κι εγώ».

Ο Χέντριξ έψαξε στο γυλιό του. «Δεν αξίζει τον κόπο. Έλα, πιάσε». Του πέταξε κάτι κονσέρβες που είχε μαζί του. «Πάρ' τες και γύρνα πίσω. Εντάξει;»

Ο μικρός δεν είπε τίποτα.

«Θα ξαναπεράσω από δω. Ίσως αύριο. Αν γυρίζοντας σε βρω ακόμη εδώ, θα σε πάρω μαζί μου. Τι λες;»

«Θέλω να με πάρεις μαζί σου τώρα».

«Είναι πολύς δρόμος».

«Δεν κουράζομαι».

Ο Χέντριξ ανασάλεψε νευρικά. Θα έδιναν μεγάλο στόχο και οι δύο μαζί. Χώρια που ο μικρός θα τον καθυστερούσε. Αλλά πάλι, μπορεί και να μην ξαναγύριζε από τον ίδιο δρόμο. Και αν ο μικρός ήταν στ' αλήθεια ολομόναχος...

«Εντάξει. Έλα μαζί μου».

Ο Χέντριξ ξεκίνησε και το αγόρι τον ακολούθησε. Ερχόταν σιωπηλό από πίσω του, σφίγγοντας στην αγκαλιά το αρκουδάκι του.

«Πώς σε λένε;» το ρώτησε ύστερα από λίγο ο Χέντριξ.

«Ντέηβιντ Έντουαρντ Ντέριγκ».

«Ντέηβιντ... τι συνέβη στους γονείς σου;»

«Πέθαναν».

«Πώς;»

«Στην έκρηξη».

«Πότε έγινε αυτό;»

«Γ,ριν έξι χρόνια».

Ο Χέντριξ έκοψε το βήμα του. «Και ζεις μόνος έξι χρόνια τώρα;»

«Ναι».

Ο Χέντριξ κοίταξε το μικρό. Το αγόρι ήταν παράξενο, πολύ λιγόλογο, κλεισμένο στον εαυτό του. Αλλά έτσι ήταν όλα τα παιδιά που είχαν επιζήσει. Ήσυχα. Στωικά. Είχαν μια παράξενη μοιρολατρία. Τίποτα δεν τα ξάφνιαζε. Αποδέχονταν καρτερικά το καθετί. Δεν είχαν πια τίποτε το ομαλό ή το φυσιολογικό να περιμένουν στη ζωή τους. Τα ήθη, οι συνήθειες, όλοι οι καθοριστικοί παράγοντες της μάθησης, είχαν χαθεί· το μόνο που παρέμενε ήταν η ζωώδης εμπειρία.

«Μήπως περπατώ πολύ γρήγορα;» ρώτησε ο Χέντριξ.

«Όχι».

«Πώς έτυχε να με δεις;»

«Περίμενα».

«Περίμενες;» ρώτησε ο Χέντριξ απορημένος. «Τι περίμενες;»

«Να πιάσω κάτι».

«Τι κάτι;»

«Κάτι φαγώσιμο».

«Α... » Τα χείλη του Χέντριξ σφίχτηκαν σκυθρωπά. Ένα δεκατριάχρονο αγόρι που ζούσε τρώγοντας αρουραίους, τυφλοπόντικες και μισοχαλασμένες κονσέρβες. Σε κάποια τρύπα, κάτω από τα ερείπια μιας πόλης, με εστίες ραδιενέργειας ολόγυρα, και δαγκάνες και ρωσικές ιπταμενες νάρκες να κόβουν βόλτες στον ουρανό.

«Πού πάμε;» ρώτησε ο Ντέηβιντ.

«Στις ρωσικές γραμμές».

«Ρωσικές;»

«Στον εχθρό. Σ' εκείνους που άρχισαν τον πόλεμο. Αυτοί έριξαν την πρώτη πυρηνική βόμβα. Έτσι άρχισαν όλα ».

Το αγόρι κούνησε το κεφάλι καταφατικά. Το πρόσωπό του παρέμεινε ανέκφραστο.

«Εγώ είμαι Αμερικανός», εξήγησε ο Χέντριξ.

Ο μικρός δεν είπε τίποτα. Συνέχισαν έτσι το δρόμο τους, με τον Χέντριξ μπροστά και τον Ντέηβιντ να ακολουθεί λίγο πιο πίσω, σφίγγοντας στο στήθος το βρόμικο αρκουδάκι του.

Γύρω στις τέσσερις το απόγευμα σταμάτησαν για φαγητό. Ο Χέντριξ άναψε μια φωτιά σ' ένα γούβωμα ανάμεσα σε κάτι χαλάσματα. Καθάρισε το χώρο από τα αγριόχορτα κι έριξε κι άλλα ξύλα στη φωτιά. Οι ρωσικές γραμμές δεν απείχαν πολύ ακόμη. Ολόγυρά τους ήταν μια κοιλάδα, κάποτε γεμάτη καρποφόρα δέντρα κι αμπελώνες. Τίποτα δεν απόμενε τώρα εκτός από μερικά ξερά κούτσουρα και τα βουνά που εκτείνονταν στον ορίζοντα. Και τα κινούμενα σύννεφα της στάχτης που αρμένιζαν και στροβιλίζονταν από τον άνεμο, μιας στάχτης που σκέπαζε τα αγριόχορτα, τα ερείπια των σπιτιών και τ' απομεινάρια των δρόμων.

Ο Χέντριξ ετοίμασε καφέ και ζέστανε λίγο πρόβειο κρέας με ψωμί. «Έλα, πάρε», είπε στον Ντέηβιντ, προσφέροντάς του κρέας και ψωμί. Ο μικρός ήταν καθισμένος στην άκρη της φωτιάς, με τα γόνατά του να φαίνονται άσπρα και κοκαλιάρικα. Περιεργάστηκε το φαγητό που του πρόσφεραν και το έσπρωξε πέρα κουνώντας αρνητικά το κεφάλι.

«Όχι».

«Όχι; Δε θέλεις καθόλου;»

«Όχι».

Ο Χέντριξ έκανε μια κίνηση με τους ώμους του. Ίσως ο μικρός ήταν βιολογικά μεταλλαγμένος και

χρειαζόταν ειδική τροφή. Δεν είχε σημασία. Όταν θα τον έκοβε η πείνα, κάτι θα έβρισκε να φάει. Ήταν παράξενο παιδί. Αλλά υπήρχαν τόσα νέα και παράξενα πράγματα στον κόσμο. Η ζωή δεν ήταν πια εκείνη που ήξεραν. Ποτέ δε θα ξαναγινόταν η ίδια. Η ανθρώπινη ράτσα ήταν αναγκασμένη να συμβιβαστεί μ' αυτό.

«Όπως θέλεις», είπε ο Χέντριξ. Έφαγε μόνος του το κρέας και το ψωμί, συνοδεύοντάς το με καφέ. Έτρωγε αργά, έχοντας ανακαλύψει ότι το φαγητό ήταν βαρύ για το στομάχι του. Όταν τέλειωσε, στάθηκε στα πόδια του κι έσβησε τη φωτιά.

Ο Ντέηβιντ σηκώθηκε κι αυτός αργά, παρακολουθώντας τον με τα νεανικά-γέρικα μάτια του.

«Φεύγουμε», του είπε ο Χέντριξ.

«Εντάξει».

Ο Χέντριξ προχωρούσε με το όπλο στα χέρια. Είχαν φτάσει κοντά και ήταν τεντωμένος κι έτοιμος για οτιδήποτε. Οι Ρώσοι θα 'πρεπε να περίμεναν έναν αγγελιαφόρο ύστερα από το μήνυμά τους, αλλά δεν μπορούσε να τους εμπιστεύεται κανείς. Χώρια που πάντοτε υπήρχε η πιθανότητα μιας παρεξήγησης. Περιεργάστηκε τη γύρω περιοχή. Τίποτα, εκτός από συντρίμμια, στάχτες, λίγους λόφους, καρβουνιασμένα δέντρα και απομεινάρια από τσιμεντένιους τοίχους. Αλλά κάπου μπροστά υπήρχε το πρώτο υπόγειο οχυρό των ρωσικών γραμμών, η προκεχωρημένη τους διοίκηση. Κρυμμένο βαθιά κάτω από το έδαφος, με μόνο το περισκόπιο να εξέχει, μερικές κάννες όπλων και ίσως καμιά κεραία.

«Κοντεύουμε να φτάσουμε;» ρώτησε ο Ντέηβιντ.

«Κοντεύουμε. Κουράστηκες;»

«Όχι».

«Τότε, γιατί ρωτάς;»

Ο Ντέηβιντ δεν απάντησε. Περπατούσε προσεκτικά πίσω του διαλέγοντας το δρόμο του μέσα από τις στάχτες. Τα πόδια και τα παπούτσια του είχαν γίνει γκρίζα από δαύτες. Το αδύνατο πρόσωπό του είχε γραμμές από στάχτη, που κατηφόριζαν σαν ρυάκια στο χλομό δέρμα του. Δεν υπήρχε χρώμα στο πρόσωπό του. Ήταν χαρακτηριστικό των καινούριων παιδιών, που μεγάλωναν σε κελάρια, υπονόμους και υπόγεια καταφύγια.

Ο Χέντριξ έκοψε λίγο το βήμα του. Σήκωσε τα κιάλια στα μάτια του και μελέτησε το έδαφος μπροστά. Ήταν κάπου εκεί και τον περίμεναν; Άραγε τον παρακολουθούσαν, όπως οι άντρες του εκείνο το Ρώσο αγγελιαφόρο; Μια ανατριχίλα διαπέρασε τη ραχοκοκαλιά του· ίσως σήκωναν κιόλας τα όπλα τους, έτοιμοι να του ρίξουν... έτοιμοι να τον σκοτώσουν.

Ο Χέντριξ σταμάτησε σκουπίζοντας τον ιδρώτα από το πρόσωπό του. «Πανάθεμα», γρύλισε μέσ' απ' τα δόντια του. Τον έπνιγε η αγωνία. Αλλά κανονικά έπρεπε να τον περιμένουν. Το πράγμα ήταν διαφορετικό τώρα.

Προχώρησε στις στάχτες, κρατώντας το όπλο σφιχτά και με τα δυο χέρια. Πίσω του ακολουθούσε ο Ντέηβιντ. Ο Χέντριξ γύρισε το κεφάλι με τα χείλη σφιγμένα. Μπορεί να συνέβαινε από στιγμή σε στιγμή. Μια άσπρη λάμψη, μια καλά μελετημένη βολή από το εσωτερικό ενός τσιμεντένιου οχυρού...

Σήκωσε το χέρι του και το κούνησε σε κύκλο.

Δε σάλεψε τίποτα. Στα δεξιά του κατηφόριζε το φρύδι μιας πλαγιάς, στεφανωμένο με ξερούς κορμούς δέντρων. Λίγα άγρια κλήματα τύλιγαν τους κορμούς, απομεινάρια από παλιούς αμπελώνες. Και παντού υπήρχαν εκείνα τα αιώνια μαύρα αγριόχορτα. Ο Χέντριξ μελέτησε τη ράχη της πλαγιάς. Λες να υπήρ-

χε κάτι εκεί πάνω; Ήταν τέλειο πόστο για παρατηρητήριο. Άρχισε να πλησιάζει με προφυλάξεις, με τον Ντέηβιντ να τον παρακολουθεί σιωπηλός. Αν ήταν δικό του το πόστο θα είχε ένα σκοπό εκεί πάνω, να προσέχει για τυχόν εχθρούς που θα επιχειρούσαν να διεισδύσουν στην περιοχή. Βέβαια, αν ήταν δική του η περιοχή, θα υπήρχαν και οι δαγκάνες ολόγυρα για πλήρη προστασία.

Κοντοστάθηκε, με τα πόδια ανοιχτά και τα χέρια στους γοφούς.

«Φτάσαμε;» ρώτησε ο Ντέηβιντ.

«Σχεδόν».

«Γιατί σταματήσαμε;»

«Δε θέλω να το διακινδυνέψω υπερβολικά». Ο Χέντριξ προχώρησε αργά. Τώρα, το φρύδι της πλαγιάς ήταν παράλληλά του, στα δεξιά. Ήταν εκτεθειμένος σε οποιονδήποτε βρισκόταν εκεί πάνω. Το συναίσθημα της ανησυχίας του δυνάμωσε. Αν υπήρχε κάποιος Ιβάν με κακές προθέσεις εκεί πέρα, δεν τη γλίτωνε με τίποτα. Κούνησε πάλι το χέρι του. Θα 'πρεπε να περιμένουν κάποιον με στολή των Ηνωμένων Εθνών, ύστερα από το μήνυμα που είχαν στείλει. Εκτός κι αν η όλη ιστορία ήταν μια παγίδα.

«Μένε κοντά μου », είπε γυρίζοντας προς τον Ντέηβιντ. «Μη μένεις πίσω».

«Κοντά σου;»

«Εδώ, δίπλα μου. Έχουμε πλησιάσει πολύ. Δεν πρέπει να το διακινδυνέψουμε. Έλα».

«Καλά είμαι κι εδώ». Ο Ντέηβιντ παρέμεινε πίσω του, λίγα βήματα πιο κάτω, εξακολουθώντας να σφίγγει το αρκουδάκι του.

«Όπως θέλεις». Ο Χέντριξ σήκωσε πάλι τα κιάλια του, νιώθοντας μια ξαφνική υπερένταση. Για μια στιγμή... είχε σαλέψει κάτι; Προσεκτικά, σάρωσε με τα κιάλια το φρύδι της πλαγιάς. Σιωπή επικρατούσε παντού. Νέκρα. Δε φαινόταν ψυχή εκεί πάνω, μονάχα ξεροί κορμοί δέντρων και στάχτες. Μπορεί και λίγοι αρουραίοι. Οι μεγάλοι μαύροι αρουραίοι, που είχαν γλιτώσει από τις δαγκάνες. Μεταλλαγμένοι — που έφτιαχναν τις φωλιές τους από σάλιο και στάχτη, κάτι σαν σοβά. Βιολογική προσαρμογή. Ο Χέντριξ ξεκίνησε πάλι.

Ένας ψηλός άντρας φάνηκε στη ράχη από πάνω, με τη γκριζοπράσινη χλαίνη του ν' ανεμίζει. Ήταν Ρώσος. Πίσω του ξεπρόβαλε ένας δεύτερος στρατιώτης. Και οι δύο σήκωσαν τα ντουφέκια τους, σημαδεύοντας.

Ο Χέντριξ κοκάλωσε. Άνοιξε το στόμα του. Οι στρατιώτες είχαν γονατίσει και σημάδευαν κάτω στην πλαγιά, προς το μέρος του. Μια τρίτη γκριζοπράσινη μορφή, πιο μικρόσωμη, είχε εμφανιστεί στη ράχη. Ήταν γυναίκα. Στάθηκε πίσω από τους άλλους δυο.

Ο Χέντριξ κατάφερε να βρει τη φωνή του. «Μη ρίχνετε!» Τους κούνησε τρελά τα χέρια του. «Είμαι —»

Οι δυο Ρώσοι πυροβόλησαν. Πίσω από τον Χέντριξ ακούστηκε ένα σιγανό *ποπ*. Την άλλη στιγμή κύματα θερμότητας τον τύλιξαν, γκρεμίζοντάς τον στο χώμα. Στάχτες τον χτύπησαν με ορμή στο πρόσωπο, μπαίνοντας στα μάτια και τη μύτη του. Νιώθοντας να πνίγεται, σηκώθηκε στα γόνατα. Τελικά ήταν παγίδα. Τίποτα δεν τον έσωζε τώρα. Είχε έρθει στον τόπο της σφαγής σαν μοσχάρι. Οι στρατιώτες και η γυναίκα φάνηκαν να κατεβαίνουν στην πλαγιά προς το μέρος του, με τα πόδια τους να γλιστρούν στις στάχτες. Ο Χέντριξ έμοιαζε μουδιασμένος. Το κεφάλι του πονούσε. Αδέξια σήκωσε το ντουφέκι του στον ώμο και σημάδεψε. Του φάνηκε σαν να ζύγιζε χίλιους τόνους· μό-

λις και κατάφερνε να το κρατήσει. Η μύτη και τα μάγουλά του έτσουζαν. Ο αέρας ήταν γεμάτος από τη μυρωδιά της έκρηξης, μια πικρή, τσουχτερή μπόχα.

«Μην πυροβολείς», φώναξε ο πρώτος Ρώσος στ' αγγλικά, με βαριά ξενική προφορά.

Οι τρεις τους έφτασαν κοντά του, κυκλώνοντάς τον. «Κατέβασε το όπλο σου, Γιάνκη», είπε ο άλλος.

Ο Χέντριξ ένιωθε ζαλισμένος. Όλα είχαν συμβεί τόσο γοργά. Είχε πιαστεί αιχμάλωτος. Και είχαν σκοτώσει το αγόρι. Γύρισε να κοιτάξει πίσω. Ο Ντέηβιντ είχε εξαφανιστεί. Τα λιγοστά απομεινάρια του ήταν σκόρπια ολόγυρα στο χώμα.

Οι τρεις Ρώσοι τον κοίταξαν με περιέργεια. Ο Χέντριξ ανακάθισε, σκουπίζοντας το αίμα από τη μύτη του και φτύνοντας κομματάκια στάχτης. Κούνησε το κεφάλι του προσπαθώντας να συνέλθει. «Γιατί το κάνατε;» ρώτησε με πνιχτή φωνή. «Γιατί σκοτώσατε το μικρό;»

«Ρωτάς γιατί;» Ένας από τους στρατιώτες τον βοήθησε τραχιά να σηκωθεί στα πόδια του. Ύστερα τον γύρισε ανάποδα. «Κοίτα!»

Ο Χέντριξ έκλεισε τα μάτια του.

«Κοίτα!» Οι δυο Ρώσοι τον έσπρωξαν μπροστά. «Δες με τα μάτια σου. Αλλά βιάσου. Δε μας μένει και πολύς χρόνος, Γιάνκη!»

Ο Χέντριξ κοίταξε. Και του κόπηκε η ανάσα.

«Ικανοποιήθηκες; Καταλαβαίνεις τώρα;»

Ένα μετάλλινο γρανάζι τσούλησε από τα απομεινάρια του Ντέηβιντ. Ρελέδες, γυαλιστερά μέταλλα, εξαρτήματα και καλώδια. Ένας από τους Ρώσους κλότσησε τ' απομεινάρια. Κι άλλα εξαρτήματα κύλησαν πέρα· τροχοί, ελατήρια και βίδες. Ένα πλαστικό κομμάτι ξεκόλλησε, καψαλισμένο. Ο Χέντριξ έσκυψε ταραγμένος. Το μπροστινό μέρος του κεφαλιού είχε φύγει. Από κάτω μπορούσε να διακρίνει τον πολύπλοκο εγκέφαλο, τα σύρματα και τους ρελέδες, μικροσκοπικές λυχνίες και διακόπτες, χιλιάδες ηλεκτρικές μικροκολλήσεις...

«Ένα ρομπότ», είπε ο στρατιώτης που τον κρατούσε από το μπράτσο. «Το είδαμε που σ' ακολουθούσε».

«Με ακολουθούσε;»

«Αυτή είναι η μέθοδός τους. Σε ακολουθούν μέχρι να μπουν στο οχυρό. Έτσι καταφέρνουν και τρυπώνουν μέσα».

Ο Χέντριξ ανοιγόκλεισε τα μάτια του, σαστισμένος. «Μα...»

«Έλα μαζί μας». Τον οδήγησαν προς τη ράχη της πλαγιάς, γλιστρώντας και παραπατώντας στις στάχτες. Η γυναίκα έφτασε πρώτη στην κορφή και στάθηκε να τους περιμένει.

«Θέλω την προκεχωρημένη σας διοίκηση», μουρμούρισε ο Χέντριξ. «Ήρθα για διαπραγματεύσεις με τους Σοβιετικούς —»

«Δεν υπάρχει πια προκεχωρημένη διοίκηση. Κατάφεραν να μπουν μέσα. Θα σου εξηγήσουμε». Έφτασαν στο φρύδι της πλαγιάς. «Εμείς είμαστε οι τελευταίοι που απόμειναν. Μονάχα εμείς οι τρεις. Οι υπόλοιποι ήταν κάτω στο οχυρό».

«Από δω. Είναι η είσοδος». Η γυναίκα ξεβίδωσε ένα γκρίζο καπάκι καταπακτής στο έδαφος. «Κατέβα».

Ο Χέντριξ υπάκουσε. Οι δύο στρατιώτες και η γυναίκα τον ακολούθησαν στη σκάλα. Η γυναίκα έκλεισε το καπάκι πίσω της και το ασφάλισε προσεκτικά.

«Ευτυχώς που σε είδαμε έγκαιρα», γρύλισε ένας από τους στρατιώτες. «Σε είχε ακολουθήσει ώς το πλησιέστερο σημείο που σκόπευε να πλησιάσει».

«Δώσε μου ένα από τα τσιγάρα σου», είπε η γυναίκα. «Έχω βδομάδες να καπνίσω αμερικάνικο τσιγάρο».

Ο Χέντριξ έσπρωξε το πακέτο του προς το μέρος της. Εκείνη πήρε ένα τσιγάρο και πρόσφερε το πακέτο στους δυο στρατιώτες. Στη γωνιά ενός μικρού δωματίου μια λάμπα έφεγγε σπασμωδικά. Ο χώρος ήταν χαμηλοτάβανος, αποπνιχτικός. Οι τέσσερίς τους κάθισαν σ' ένα μικρό ξύλινο τραπέζι. Λίγα άπλυτα πιάτα ήταν στοιβαγμένα στο πλάι. Πίσω από μια κουρελιασμένη κουρτίνα διακρινόταν ένα μέρος από δεύτερο δωμάτιο. Ο Χέντριξ μπορούσε να δει τη γωνιά ενός ράντζου, μερικές κουβέρτες και κάτι ρούχα κρεμασμένα από ένα καρφί στον τοίχο.

«Φτάσαμε», είπε ο στρατιώτης δίπλα του. Έβγαλε το κράνος του στρώνοντας προς τα πίσω τα ξανθά μαλλιά του. «Είμαι ο δεκανέας Ρούντι Μάξερ. Πολωνός. Με κάλεσαν στο ρωσικό στρατό πριν δυο χρόνια». Άπλωσε το χέρι του.

Ο Χέντριξ δίστασε για μια στιγμή και μετά έσφιξε την παλάμη του άλλου.

«Κλάους Επστάιν», συστήθηκε ο άλλος στρατιώτης, ένας μικρόσωμος μελαχρινός άντρας με αραιά μαλλιά. Ο Επστάιν έπαιξε νευρικά με το αφτί του. «Αυστριακός. Εμένα με στρατολόγησαν ένας θεός ξέρει πότε. Ούτε θυμάμαι πια. Οι τρεις μας βρισκόμασταν εδώ· ο Ρούντι, εγώ και η Τάσα από δω». Έδειξε τη γυναίκα. «Έτσι τη γλιτώσαμε. Όλοι οι υπόλοιποι ήταν κάτω στο οχυρό».

«Και... τα ρομπότ μπήκαν μέσα;»

Ο Επστάιν άναψε τσιγάρο. «Πρώτα ένα από δαύτα. Ήταν του είδους εκείνου που σε είχε πάρει στο κατόπι. Ύστερα άνοιξε και στ' άλλα να μπουν».

Ο Χέντριξ σκίρτησε απότομα. «*Του είδους*: Δηλαδή θες να πεις ότι υπάρχουν κι άλλα είδη;»

«Ακριβώς. Ο Ντέηβιντ, το μικρό αγόρι με το αρκουδάκι του, είναι η Παραλλαγή Τρία. Η πιο αποτελεσματική».

«Ποια είναι τα άλλα είδη;»

Ο Επστάιν έχωσε το χέρι στην τσέπη του. «Ορίστε». Πέταξε ένα πάκο φωτογραφίες δεμένες με σπάγκο στο τραπέζι. «Δες και μόνος σου».

Ο Χέντριξ έλυσε το σπάγκο.

«Βλέπεις», είπε ο Ρούντι Μάξερ, «αυτός ήταν και ο λόγος που θέλαμε να συζητήσουμε όρους ανακωχής. Οι Ρώσοι, δηλαδή. Ανακάλυψαν ότι οι δαγκάνες σας είχαν αρχίσει να κατασκευάζουν άλλες, με βάση δικά τους σχέδια. Νέα είδη, δικής τους επινόησης. Βελτιωμένα μοντέλα. Φτιάχνονται βαθιά στα υπόγειά σας εργοστάσια πίσω από τις γραμμές μας. Τις σχεδιάσατε με δυνατότητες αυτοκατασκευής και αυτοεπισκευής. Τις φτιάχνετε ολοένα και πιο πολύπλοκες. Εσείς φταίτε γι' αυτή την εξέλιξη».

Ο Χέντριξ εξέτασε τις φωτογραφίες. Είχαν τραβηχτεί πρόχειρα και ήταν θολές και δυσδιάκριτες. Οι πρώτες λίγες έδειχναν... τον Ντέηβιντ. Τον Ντέηβιντ να βαδίζει μόνος του σ' ένα δρόμο. Τον Ντέηβιντ μαζί μ' έναν άλλο Ντέηβιντ. Τρεις Ντέηβιντ εντελώς όμοιοι. Ο καθένας τους κρατούσε κι από ένα ταλαιπωρημένο αρκουδάκι.

Όλοι φαίνονταν αξιολύπητα παιδιά.

«Κοίταξε και τις άλλες», είπε η Τάσα.

Οι επόμενες φωτογραφίες, τραβηγμένες από μεγάλη απόσταση, έδειχναν έναν ψηλό, τραυματισμένο στρατιώτη καθισμένο δίπλα σ' ένα μονοπάτι. Το ένα του χέρι κρεμόταν από έναν επίδεσμο, το ένα πόδι του

ήταν κομμένο και δίπλα υπήρχε ένα πρόχειρο δεκανίκι. Ύστερα δυο τραυματισμένοι στρατιώτες, ακριβώς πανομοιότυποι, ο ένας δίπλα στον άλλο.

«Αυτή είναι η Παραλλαγή Ένα. Ο Λαβωμένος Στρατιώτης». Ο Κλάους άπλωσε το χέρι του και πήρε πίσω τις φωτογραφίες. «Βλέπεις, οι δαγκάνες σας σχεδιάστηκαν να βρίσκουν και να σκοτώνουν ανθρώπους. Το κάθε είδος ήταν καλύτερο από τα προηγούμενα. Προχωρούσαν ολοένα και πιο πολύ, ολοένα και πιο κοντά, περνώντας την αμυντική μας περίμετρο, εισχωρώντας στις γραμμές μας. Αλλά για όσο παρέμεναν απλώς μηχανές, μετάλλινες σφαίρες με λεπίδες και δαγκάνες, μπορούσε κανείς να τις ξεχωρίσει εύκολα. Μπορούσες να καταλάβεις ότι ήταν θανάσιμα ρομπότ από την πρώτη στιγμή που τις έβλεπες. Έτσι και τις βλέπαμε...».

«Η Παραλλαγή Ένα διέλυσε ολόκληρο το βόρειο τομέα μας», συνέχισε ο Ρούντι. «Πέρασε πολύς καιρός πριν κάποιος καταλάβει τι γινόταν. Αλλά ήδη ήταν πολύ αργά. Έρχονταν σαν λαβωμένοι στρατιώτες, χτυπώντας και παρακαλώντας να τους ανοίξουμε να μπουν. Κι εμείς τους ανοίγαμε. Και μόλις πατούσαν μέσα το πόδι τους αναλάμβαναν δράση. Ενώ εμείς κοιτάγαμε να φυλαχτούμε από μηχανές...».

«Στην αρχή νομίζαμε ότι υπήρχε μονάχα αυτός ο ένας τύπος», εξήγησε ο Κλάους Επστάιν. «Κανένας δεν υποψιαζόταν ότι υπήρχαν κι άλλοι. Οι φωτογραφίες μας είχαν σταλεί. Όταν σας στείλαμε τον αγγελιαφόρο ξέραμε μονάχα τον ένα τύπο: την Παραλλαγή Ένα, το μεγαλόσωμο Λαβωμένο Στρατιώτη. Νομίζαμε ότι δεν υπήρχε άλλη».

«Και η μονάδα σας έπεσε θύμα—»

«Της Παραλλαγής Τρία. Στον Ντέηβιντ και το αρκουδάκι του. Αυτή αποδείχθηκε ακόμη πιο αποτελε-

σματική». Ο Κλάους χαμογέλασε πικρόχολα. «Βλέπεις, οι στρατιώτες έχουν αδυναμία στα παιδιά. Τα φέρναμε μέσα και τους προσφέραμε φαγητό. Ανακαλύψαμε με πολύ δυσάρεστο τρόπο ποιος ήταν ο αληθινός τους σκοπός. Τουλάχιστον, τον γνώρισαν εκείνοι που ήταν στο υπόγειο οχυρό».

«Εμείς οι τρεις σταθήκαμε τυχεροί», συνέχισε ο Ρούντι. «Ο Κλάους κι εγώ είχαμε... είχαμε πάει για επίσκεψη στην Τάσα όταν έγινε το μακελειό. Τούτο δω είναι το σπίτι της». Έδειξε ολόγυρα με το χέρι. «Τούτο το μικρό κελάρι. Τελειώσαμε και ανεβήκαμε τη σκάλα για να γυρίσουμε πίσω. Από το φρύδι της πλαγιάς είδαμε... και καταλάβαμε. Ήταν εκεί, ολόγυρα στο οχυρό, ενώ η μάχη συνεχιζόταν ακόμα. Εκατοντάδες Ντέηβιντ με τ' αρκουδάκια τους. Ο Κλάους τράβηξε τις φωτογραφίες».

Ο Κλάους έδεσε πάλι τις φωτογραφίες με το σπάγκο.

«Κι αυτό συμβαίνει σε όλη την έκταση της γραμμής σας;»

«Ναι».

«Αναρωτιέμαι τι να γίνεται στις δικές μας γραμμές». Μηχανικά ο Χέντριξ άγγιξε την ταυτότητα στον καρπό του. «Μπορούν να —»

«Δεν τα σταματούν οι ραδιενεργές σας ταυτότητες. Δεν έχει σημασία αν είναι Ρώσοι, Αμερικάνοι, Πολωνοί ή Γερμανοί. Τους βλέπουν όλους το ίδιο. Κάνουν αυτό για το οποίο είναι σχεδιασμένα. Συνεχίζουν την αρχική ιδέα: να εξολοθρεύουν καθετί ζωντανό, όπου κι αν το βρουν».

«Ακολουθούν τη θερμότητα», είπε ο Κλάους. «Έτσι τα φτιάξατε από την αρχή. Βέβαια, εκείνα που φτιάξατε εσείς ελέγχονταν από τις ραδιενεργές ταυτότητες

που φοράτε. Τώρα δεν τις σκιάζονται ούτε αυτές. Τούτες οι νέες παραλλαγές έχουν επένδυση από μολύβι».

«Ποια είναι η άλλη παραλλαγή;» ρώτησε ο Χέντριξ. Υπάρχει ο τύπος του Ντέηβιντ, ο Λαβωμένος Στρατιώτης... Η άλλη ποια είναι;»

«Δεν ξέρουμε». Ο Κλάους έδειξε στον τοίχο. Εκεί υπήρχαν δυο μετάλλινες πλάκες με ανώμαλες άκρες. Ο Χέντριξ σηκώθηκε και τις περιεργάστηκε. Ήταν στραβωμένες και σημαδεμένες.

«Η αριστερή πρέρχεται από ένα Λαβωμένο Στρατιώτη», εξήγησε ο Ρούντι. «Φάγαμε έναν απο δαύτους καθώς πήγαινε προς το παλιό μας οχυρό. Του ρίξαμε από το φρύδι της πλαγιάς, όπως και στον Ντέηβιντ που σε είχε πάρει στο κατόπι».

Η πλάκα ήταν σταμπαρισμένη: I—V. Ο Χέντριξ άγγιξε την άλλη πλάκα. «Και τούτη δω προέρχεται από ένα τύπου Ντέηβιντ;»

«Ναι». Η πλάκα αυτή ήταν σταμπαρισμένη: III—V.

Ο Κλάους τις κοίταξε σκύβοντας πάνω από τις φαρδιές πλάτες του Χέντριξ. «Τώρα μπορείς να καταλάβεις τι αντιμετωπίζουμε. Υπάρχει ένας ακόμη τύπος. Ίσως εγκαταλείφθηκε. Ίσως δοκιμάστηκε και δεν έπιασε. Αλλά πρέπει να υπάρχει και μια Δεύτερη Παραλλαγή. Ξέρουμε μονάχα την Πρώτη και την Τρίτη».

«Ήσουν τυχερός», παρατήρησε ο Ρούντι. «Ο Ντέηβιντ σε ακολούθησε τόσο δρόμο και ούτε που σε άγγιξε. Μάλλον υπολόγιζε ότι θα έμπαινες σε κάποιο οχυρό, κάπου».

«Έτσι και περάσει ένα ρομπότ μέσα, όλα τέλειωσαν», είπε ο Κλάους. «Κινούνται γοργά. Το πρώτο ανοίγει για να μπουν και τα υπόλοιπα. Οι μηχανές έχουν μονάχα ένα σκοπό. Κατασκευάστηκαν μονάχα για ένα πράγμα». Σκούπισε τον ιδρώτα από τα χείλη του. «Αυτό το είδαμε στην πράξη».

Έμειναν σιωπηλοί.

«Μπορώ να έχω άλλο ένα τσιγάρο, Γιάνκη;» ρώτησε η Τάσα. «Είναι καλά. Σχεδόν είχα ξεχάσει πόσο καλά είναι».

Ήταν νύχτα. Ο ουρανός ήταν μαύρος. Κανένα άστρο δε φαινόταν πίσω από τα αδιάκοπα κινούμενα σύννεφα της στάχτης. Ο Κλάους σήκωσε την πόρτα της καταπακτής προσεκτικά, ώστε ο Χέντριξ να μπορέσει να κοιτάξει έξω.

Ο Ρούντι έδειξε στο σκοτάδι. «Εκεί κάτω είναι τα οχυρά. Εκεί που μέναμε πρώτα. Δεν απέχουν ούτε ένα χιλιόμετρο από δω. Ήταν καθαρή τύχη που ο Κλάους κι εγώ δεν ήμαστε εκεί όταν έγινε το κακό. Το χρωστάμε στην ανθρώπινη αδυναμία. Μας έσωσε η λαγνεία μας».

«Όλοι οι άλλοι πρέπει να είναι νεκροί», είπε ο Κλάους σιγανά. «Όλα έγιναν τόσο γρήγορα. Σήμερα το πρωί το Πολιτμπυρό μας έστειλε την απόφαση. Μας ειδοποίησαν, δηλαδή ενημέρωσαν την προκεχωρημένη διοίκηση. Ο αγγελιαφόρος μας ξεκίνησε αμέσως. Τον είδαμε ν' απομακρύνεται προς τις γραμμές σας. Τον καλύπταμε μέχρι που χάθηκε από τα μάτια μας».

«Τον έλεγαν Άλεξ Ραντρίβσκυ. Τον ξέραμε και οι δυο. Χάθηκε από τα μάτια μας γύρω στις έξι. Ο ήλιος μόλις είχε ανατείλει. Γύρω στο μεσημέρι ο Κλάους κι εγώ είχαμε μια ώρα εκτός υπηρεσίας. Βγήκαμε κρυφά και απομακρυνθήκαμε από το οχυρό. Κανένας δε μας πήρε είδηση. Ήρθαμε εδώ. Κάποτε υπήρχε μια μικρή πόλη εδώ, λίγα σπίτια κι ένας δρόμος. Τούτο το κελάρι αποτελούσε παλιά τμήμα μιας μεγάλης φάρμας. Ξέραμε ότι θα βρίσκαμε την Τάσα εδώ, κρυμμένη στο μικρό της χώρο. Είχαμε ξανάρθει κι άλλοτε. Εξάλλου, δεν ήμαστε ούτε οι πρώτοι ούτε οι μόνοι από το οχυρό

μας. Απλώς, σήμερα έτυχε να είναι η σειρά μας να την επισκεφθούμε».

«Έτσι σωθήκαμε», είπε ο Κλάους. «Από σκέτη τύχη. Μπορεί να ήταν η σειρά άλλων... Α... Όταν τελειώσαμε ανεβήκαμε στην επιφάνεια και πήραμε το δρόμο της επιστροφής ακολουθώντας το φρύδι της πλαγιάς. Και τότε ήταν που τους είδαμε, τους Ντέηβιντ. Καταλάβαμε αμέσως τι σήμαινε αυτό. Είχαμε δει φωτογραφίες της Πρώτης Παραλλαγής, του Λαβωμένου Στρατιώτη. Ο κομισάριός μας τις είχε μοιράσει στους άντρες, εξηγώντας τι έδειχναν. Ένα βήμα αν είχαμε κάνει ακόμα, θα μας είχαν δει· αλλά και πάλι χρειάστηκε να καταστρέψουμε δυο Ντέηβιντ πριν μπορέσουμε να γυρίσουμε εδώ. Υπήρχαν εκατοντάδες από δαύτους ολόγυρα. Σαν τα μυρμήγκια. Τραβήξαμε μερικές φωτογραφίες τους και μετά χωθήκαμε εδώ, κλείνοντας καλά την πόρτα της καταπακτής».

«Δεν αξίζουν και πολλά πράγματα αν τους πετύχεις μόνους. Οι κινήσεις μας ήταν ταχύτερες από τις δικές τους. Αλλά είναι αδυσώπητοι. Δεν είναι σαν τα ζωντανά πλάσματα. Όρμησαν ίσια κατά πάνω μας. Και τους κάναμε κομμάτια».

Ο ταγματάρχης Χέντριξ στηρίχτηκε καλύτερα στο χείλος της καταπακτής, προσαρμόζοντας τα μάτια του στο σκοτάδι. «Είναι ασφαλές ν' ανοίγει η πόρτα έστω και για λίγο;»

«Αν είμαστε προσεκτικοί. Πώς αλλιώς θα δουλέψεις τον πομπό σου;»

Ο Χέντριξ σήκωσε αργά το μικρό πομπό από τη ζώνη του και τον πλησίασε στο αφτί του. Το μέταλλο ήταν κρύο και υγρό. Φύσηξε στο μικρόφωνο και σήκωσε την κοντή κεραία. Ένα σιγανό βουητό έφτασε στ' αφτιά του. «Μάλλον έχεις δίκιο».

Αλλά εξακολούθησε να είναι διστακτικός.

«Θα σε τραβήξουμε κάτω έτσι και συμβεί κάτι», τον καθησύχασε ο Κλάους.

«Ευχαριστώ». Ο Χέντριξ περίμενε μια στιγμή, ακουμπώντας τον πομπό στον ώμο του. «Πάντως, είναι ενδιαφέρον, δε νομίζετε;»

«Τι πράγμα;»

«Αυτοί οι καινούριοι τύποι. Οι νέες παραλλαγές της δαγκάνας. Είμαστε απόλυτα στο έλεός τους, έτσι; Ήδη μπορεί να έχουν εισχωρήσει και στις γραμμές δικών μας δυνάμεων. Αναρωτιέμαι αν δεν είμαστε μάρτυρες της γένεσης μιας καινούργιας ράτσας. Το νέο είδος. Προϊόν της εξέλιξης. Τα πλάσματα που θ' αντικαταστήσουν τον άνθρωπο».

«Κανένα πλάσμα δε θ' αντικαταστήσει τον άνθρωπο», γρύλισε ο Ρούντι.

«Έτσι λες; Και γιατί όχι; Ίσως αυτό παρακολουθούμε τώρα, το τέλος της ανθρώπινης φυλής και την αρχή μιας νέας κοινωνίας».

«Δεν είναι πλάσματα. Είναι φονικές μηχανές. Τις φτιάξατε να σκοτώνουν. Αυτό είναι το μόνο που ξέρουν να κάνουν. Είναι μηχανές για συγκεκριμένο σκοπό».

«Έτσι φαίνεται τώρα. Αλλά, αργότερα, όταν ο πόλεμος τελειώσει; Ίσως οι πραγματικές τους δυνατότητες θ' αρχίσουν να διαφαίνονται όταν δεν έχουν πια ανθρώπους να σκοτώσουν».

«Μιλάς σαν να 'ταν ζωντανές».

«Δεν είναι;»

Επακολούθησε σιωπή. «Είναι μηχανές», είπε τελικά ο Ρούντι. «Μοιάζουν για ζωντανές, αλλά δεν είναι παρά μηχανές».

«Χρησιμοποίησε τον πομπό σου, ταγμάτάρχα», πα-

ρενέβη ο Κλάους. «Δεν μπορούμε να μείνουμε εδώ για πάντα».

Κρατώντας τον πομπό του σφιχτά, ο Χέντριξ κάλεσε τον κώδικα του οχυρού διοίκησης. Περίμενε με στημένο αφτί. Καμία απάντηση. Μονάχα σιωπή. Έλεγξε προσεκτικά τη συσκευή. Δούλευε κανονικά.

«Σκοτ!» φώναξε στο ακουστικό. «Με ακούς;»

Σιωπή. Σήκωσε τέρμα την κεραία και προσπάθησε πάλι. Ακούστηκαν μονάχα παράσιτα.

«Δεν μπορώ να πιάσω επαφή. Μπορεί να με ακούνε αλλά να μη θέλουν ν' απαντήσουν».

«Πες τους ότι είναι άμεση ανάγκη».

«Θα νομίζουν ότι μιλώ επειδή με αναγκάζετε με τη βία». Προσπάθησε πάλι, περιγράφοντας με λίγα λόγια τα όσα είχε μάθει. Αλλά η συσκευή παρέμεινε σιωπηλή, εκτός από το τρίξιμο των παρασίτων.

«Οι τοπικές εστίες ραδιενέργειας παρεμποδίζουν την επικοινωνία», είπε ο Κλάους σε λίγο. «Ίσως αυτό είναι».

Ο Χέντριξ έκλεισε τη συσκευή. «Δε γίνεται τίποτα. Καμία απάντηση. Η ραδιενέργεια, λες; Μπορεί. Ή με ακούνε αλλά δεν θέλουν ν' απαντήσουν. Ειλικρινά, το ίδιο θα έκανα κι εγώ στη θέση τους, αν ένας αγγελιαφόρος προσπαθούσε να με καλέσει από τις σοβιετικές γραμμές. Δεν έχουν λόγους να πιστέψουν σε μια τέτοια ιστορία. Μπορεί να ακούνε το καθετί που λέω —»

«Ή μπορεί και να είναι πολύ αργά».

Ο Χέντριξ έγνεψε καταφατικά.

«Καλύτερα να κλείσουμε την καταπακτή», είπε ο Ρούντι νευρικά. «Δεν υπάρχει λόγος να το ρισκάρουμε περισσότερο».

Κατέβηκαν αργά τη σκάλα, επιστρέφοντας στο τούνελ. Ο Κλάους έκλεισε την καταπακτή προσεκτικά. Ύστερα κατέβηκαν στην κουζίνα. Ο αέρας ήταν βαρύς και τους έπνιγε.

«Θα μπορούσαν να έχουν δράσει τόσο γρήγορα;» ρώτησε ο Χέντριξ. «Έφυγα από το οχυρό το μεσημέρι. Πριν δέκα ώρες. Πώς θα μπορούσαν να κινηθούν τόσο γοργά;»

«Από τη στιγμή που μπαίνει μέσα το πρώτο, δεν τους παίρνει και πολλή ώρα. Μόλις βρεθεί μέσα το ρομπότ, φρενιάζει κυριολεκτικά. Ξέρεις τι μπορούν να κάνουν ακόμη και οι μικρές δαγκάνες. Έστω κι ένα από δαύτα είναι κάτι το απίστευτο. Έχουν λεπίδες στο κάθε δάχτυλο και χτυπούν με ξέφρενη μανία».

«Εντάξει». Ο Χέντριξ έκανε δύο ανυπόμονα βήματα και κοντοστάθηκε απότομα, με την πλάτη γυρισμένη προς το μέρος τους.

«Τι σου συμβαίνει;» ρώτησε ο Ρούντι.

«Η Σεληνιακή Βάση. Θεέ μου, αν έφτασαν ώς εκεί...»

«Η Σεληνιακή Βάση;»

Ο Χέντριξ γύρισε προς το μέρος του. «Δεν μπορεί να έφτασαν εκεί. Πώς να πάνε; Δεν είναι δυνατό· δεν το πιστεύω».

«Τι είναι αυτή η Σεληνιακή Βάση; Είχαμε ακούσει κάτι φήμες, αλλά τίποτε το συγκεκριμένο. Ποια είναι η αληθινή κατάσταση; Φαίνεσαι ανήσυχος».

«Ανεφοδιαζόμαστε από τη σελήνη. Οι κυβερνήσεις μας βρίσκονται εκεί πέρα, κάτω από τη σεληνιακή επιφάνεια. Όλοι οι δικοί μας και οι βιομηχανίες μας. Αυτό είναι που μας επιτρέπει να συνεχίζουμε τον αγώνα. Έτσι και τα ρομπότ βρήκαν τρόπο να φύγουν από τη Γη και να φτάσουν στο φεγγάρι...».

«Δε χρειάζεται παρά να μπει ένα. Μόλις μπει το πρώτο, ανοίγει για να περάσουν και τα υπόλοιπα, εκα-

τοντάδες από δαύτα, όλα ίδια. Θα 'πρεπε να τα δεις. Πανομοιότυπα, σαν τα μυρμήγκια».

«Ο τέλειος σοσιαλισμός», παρατήρησε σαρκαστικά η Τάσα. «Η ιδανική κομουνιστική κοινωνία. Ο καθένας να μπορεί να αντικαταστήσει τον καθένα».

«Σκάσε», γρύλισε θυμωμένα ο Κλάους. «Λοιπόν; Τι κάνουμε τώρα;»

Ο Χέντριξ άρχισε να κόβει βόλτες πάνω κάτω στο μικρό δωμάτιο. Ο αέρας ήταν γεμάτος μυρωδιές φαγητού και ιδρώτα. Οι άλλοι τον παρακολουθούσαν σιωπηλοί. Τελικά η Τάσα παραμέρισε την κουρτίνα και μπήκε στο άλλο δωμάτιο. «Εγώ πάω να ρίξω κάνα υπνάκο».

Ο Χέντριξ έγνεψε καταφατικά.

«Είναι πρόβλημα», μουρμούρισε ο Ρούντι γεμίζοντας το φλιτζάνι του από μια σκουριασμένη καφετιέρα και πίνοντας μια γουλιά καφέ. «Είμαστε ασφαλείς εδώ, αλλά δεν μπορούμε να μείνουμε για πάντα. Δεν υπάρχουν αρκετά τρόφιμα και προμήθειες».

«Όμως αν βγούμε έξω...»

«Αν βγούμε έξω θα μας φάνε. Ή, μάλλον, αυτό είναι το πιο πιθανό. Δε θα μπορούσαμε να φτάσουμε πολύ μακριά. Πόσο απέχει το οχυρό σας, ταγματάρχα;»

«Κι αν είναι ήδη εκεί;» ρώτησε ο Κλάους.

Ο Κλάους σήκωσε μοιρολατρικά τους ώμους του. «Ε, τότε θα ξαναγυρίσουμε εδώ».

Ο Χέντριξ σταμάτησε νά κόβει βόλτες. «Πόσες λέτε να είναι οι πιθανότητες να πέρασαν κιόλας στις δικές μας γραμμές;»

«Δύσκολο να πει κανείς. Πάντως αρκετές. Είναι οργανωμένα. Ξέρουν επακριβώς τι κάνουν. Μόλις ξεκινήσουν, είναι σαν σμάρι από ακρίδες. Δε χάνουν καθόλου χρόνο και κινούνται γοργά. Βλέπεις, βασίζονται στη μυστικότητα και την ταχύτητα. Στον αιφνιδιασμό.

Έχουν μπει στις γραμμές σου πριν κανείς πάρει χαμπάρι τι συμβαίνει».

«Καταλαβαίνω», μουρμούρισε ο Χέντριξ.

«Ταγματάρχη!» φώναξε η Τάσα από το άλλο δωμάτιο.

Ο Χέντριξ τράβηξε την κουρτίνα. «Τι είναι;»

Η Τάσα τον κοίταξε νωχελικά από το ράντζο. «Σου μένει κανένα από κείνα τ' αμερικάνικα τσιγάρα;»

Ο Χέντριξ μπήκε στο δωμάτιο και κάθισε απέναντί της σ' ένα σκαμνάκι. Άρχισε να ψάχνεται. «Όχι, τέλειωσαν όλα».

«Κρίμα».

«Τι εθνικότητας είσαι;» ρώτησε ο Χέντριξ μετά από λίγο.

«Ρωσίδα».

«Και πώς βρέθηκες εδώ;»

«Γιατί σου κάνει εντύπωση;»

«Τούτη η περιοχή ανήκε στη Γαλλία κάποτε. Αποτελούσε μέρος της Νορμανδίας. Ήρθες λοιπόν με το ρωσικό στρατό;»

«Γιατί ρωτάς;»

«Έτσι, από περιέργεια». Την περιεργάστηκε καλύτερα. Είχε βγάλει και τη ζακέτα της και την είχε πετάξει στα πόδια του κρεβατιού. Ήταν νέα, γύρω στα είκοσι. Λεπτή. Τα μακριά μαλλιά της ήταν απλωμένα στο μαξιλάρι. Τον κοίταξε σιωπηλή, με τα πελώρια μαύρα μάτια της.

«Τι σκέφτεσαι;» τον ρώτησε η Τάσα.

«Τίποτα. Πόσων χρόνων είσαι;»

«Δεκαοχτώ». Συνέχισε να τον κοιτάζει, δίχως ν' ανοιγοκλείνει τα μάτια της, με τα χέρια πίσω από το κεφάλι. Φορούσε ρωσικό στρατιωτικό παντελόνι και πουκάμισο. Γκριζοπράσινα. Στη μέση της είχε μια χον-

τρή πέτσινη ζώνη με μετρητή Γκάιγκερ, φυσίγγια και μια θήκη με είδη πρώτων βοηθειών.

«Υπηρετείς στο σοβιετικό στρατό;»

«Όχι».

«Πού βρήκες τη στολή;»

Έκανε μια αδιάφορη κίνηση με τους ώμους. «Μου την έδωσαν», του εξήγησε.

«Πόσων χρονών ήσουν όταν έφτασες εδώ;»

«Δεκάξι».

«Τόσο μικρή;»

Τα μάτια της στένεψαν. «Τι θες να πεις;»

Ο Χέντριξ έτριψε το σαγόνι του. «Η ζωή σου θα 'ταν εντελώς διαφορετική αν δεν ήταν ο πόλεμος. Δεκάξι! Ήρθες εδώ στα δεκάξι σου. Για να ζήσεις έτσι».

«Έπρεπε να επιβιώσω κι εγώ».

«Δε σου κάνω ηθικό κήρυγμα».

«Και η δική σου ζωή θα 'ταν διαφορετική», μουρμούρισε η Τάσα. Απλώνοντας το χέρι της χαλάρωσε τη μια μπότα και την πέταξε από το πόδι της στο πάτωμα. «Ταγματάρχη μου, δεν πας στο άλλο δωμάτιο τώρα; Νυστάζω».

«Θα είναι πρόβλημα με τους τέσσερίς μας κλεισμένους εδώ. Θα είναι δύσκολο να ζήσουμε εδώ μέσα. Μονάχα αυτά τα δυο δωμάτια υπάρχουν;»

«Ναι».

«Πόσο μεγάλο ήταν αρχικά το κελάρι; Μεγαλύτερο από τώρα; Υπάρχουν κι άλλα δωμάτια γεμάτα χαλάσματα; Ίσως καταφέρναμε να καθαρίσουμε ένα απ' αυτά».

«Μπορεί. Δεν ξέρω ακριβώς». Η Τάσα χαλάρωσε τη ζώνη της. Βολεύτηκε πιο αναπαυτικά στο ράντζο κι άρχισε να ξεκουμπώνει το πουκάμισό της. «Είσαι σίγουρος ότι δε σου μένει κανένα τσιγάρο;»

«Είχα μονάχα εκείνο το πακέτο».

«Κρίμα. Ίσως όταν γυρίσουμε στο οχυρό σας να βρούμε κι άλλα». Και η άλλη μπότα έπεσε από το πόδι της. Η Τάσα άπλωσε το χέρι της προς το φως. «Άντε, καληνύχτα».

«Θα κοιμηθείς;»

«Έτσι λέω».

Το δωμάτιο βυθίστηκε στο σκοτάδι. Ο Χέντριξ σηκώθηκε, πέρασε από την κουρτίνα και βγήκε πάλι στην κουζίνα.

Και κοκάλωσε.

Ο Ρούντι στεκόταν με τη ράχη στον τοίχο, με το πρόσωπο λουσμένο στον ιδρώτα και πανιασμένο. Το στόμα του άνοιγε κι έκλεινε δίχως να βγάζει κανέναν ήχο. Ο Κλάους στεκόταν μπροστά του, με την κάννη του πιστολιού του κολλημένη στο στομάχι του Ρούντι. Κανένας τους δε σάλευε. Τα δάχτυλα του Κλάους ήταν σφιγμένα γύρω από τη λαβή του όπλου και το πρόσωπό του ήταν σκοτεινό. Ο Ρούντι ήταν χλομός και σιωπηλός, σαν χαλκομανία στον τοίχο.

«Τι—», τραύλισε ο Χέντριξ, αλλά ο Κλάους τον έκοψε.

«Άσε τα λόγια, ταγματάρχα. Ζύγωσε πιο κοντά. Και βγάλε το όπλο σου».

Ο Χέντριξ τράβηξε το πιστόλι του. «Τι συμβαίνει;»

«Κάλυψέ τον». Ο Κλάους του έγνεψε να πλησιάσει. «Εδώ δίπλα μου. Πάρ' τα πόδια σου!»

Ο Ρούντι κουνήθηκε λίγο χαμηλώνοντας τα χέρια του. Στράφηκε προς τον Χέντριξ γλείφοντας τα χείλη του. Το ασπράδι των ματιών του γυάλιζε τρελά. Ιδρώτας έσταζε από το μέτωπό του κι έτρεχε στα μάγουλά του. Το βλέμμα του ήταν καρφωμένο στον Χέντριξ. «Ταγματάρχα μου, αυτός τρελάθηκε. Σταμάτα τον». Η

φωνή του Ρούντι ήταν αδύναμη και βραχνή, μόλις που ακουγόταν.

«Τι τρέχει εδώ;» ρώτησε αυστηρά ο Χέντριξ.

Ο Κλάους απάντησε δίχως να χαμηλώσει το πιστόλι του.

«Ταγματάρχα, θυμάσαι τη συζήτησή μας; Για τις Τρεις Παραλλαγές; Ξέραμε για την Ένα και την Τρία αλλά δεν ξέραμε για τη Δύο. Ή, μάλλον, δεν ξέραμε τότε». Τα δάχτυλα του Κλάους σφίχτηκαν περισσότερο στη λαβή του όπλου. «Δεν ξέραμε τότε αλλά ξέρουμε τώρα».

Πάτησε τη σκανδάλη. Μια άσπρη φλόγα τινάχτηκε από το όπλο, γλείφοντας ολόκληρο το κορμί του Ρούντι.

«Ταγματάρχα, τούτη είναι η Δεύτερη Παραλλαγή».

Η Τάσα έκανε την εμφάνισή της παραμερίζοντας την κουρτίνα της. «Κλάους! τι έκανες;»

Ο Κλάους τράβηξε το βλέμμα του από το καρβουνισμένο κορμί που σωριαζόταν αργά στο πάτωμα. «Η Δεύτερη Παραλλαγή, Τάσα. Τώρα ξέρουμε. Έχουμε αναγνωρίσει και τους τρεις τύπους. Ο κίνδυνος είναι λιγότερος τώρα. Εγώ...»

Η Τάσα κοίταξε πίσω του, στ' απομεινάρια του Ρούντι, στα καμένα, αχνιστά κομμάτια από σάρκες και ύφασμα. «Τον σκότωσες τον άνθρωπο!»

«Τον άνθρωπο; Το ρομπότ, θες να πεις. Τον παρακολουθούσα. Είχα ένα προαίσθημα, αλλά δεν ήμουν σίγουρος πριν. Απόψε όμως βεβαιώθηκα». Ο Κλάους έτριψε νευρικά τη λαβή του πιστολιού του. «Είμαστε τυχεροί. Δεν το καταλαβαίνεις; Λίγο ακόμη και θα—»

«Ήσουν *σίγουρος*, είπες;» τον έκοψε η Τάσα. Προχώρησε και έσκυψε πάνω από τ' αχνιστά απομεινάρια στο πάτωμα. Το πρόσωπό της πήρε μια σκληρή έκφραση. «Ταγματάρχη, δες και μόνος σου. Ήταν από σάρκα και οστά».

Ο Χέντριξ έσκυψε από πάνω της. Τα υπολείμματα ήταν ανθρώπινα λείψανα. Καμένη σάρκα, καψαλισμένα κομμάτια από κόκαλα, μέρος ενός κρανίου. Τένοντες, εντόσθια και αίμα, αίμα που σχημάτιζε λιμνούλα στη βάση του τοίχου.

«Δεν υπάρχουν γρανάζια», παρατήρησε ήρεμα η Τάσα ορθώνοντας το κορμί. «Ούτε γρανάζια, ούτε εξαρτήματα, ούτε ρελέδες. Ούτε δαγκάνες. Δεν ήταν η Δεύτερη Παραλλαγή». Έπλεξε τα μπράτσα της και στράφηκε προς τον Κλάους. «Μας χρωστάς κάποια εξήγηση γι' αυτό».

Ο Κλάους κάθισε στο τραπέζι, με όλο το χρώμα να χάνεται ξαφνικά από το πρόσωπό του. Ακούμπησε το κεφάλι στις παλάμες του και άρχισε να κουνιέται μπρος πίσω.

«Σύνελθε!» Τα δάχτυλα της Τάσα σφίχτηκαν στον ώμο του. «Γιατί το 'κανες; Γιατί τον σκότωσες;»

«Ήταν τρομοκρατημένος», απάντησε ο Χέντριξ. «Όλ' αυτά, η κατάσταση, η αυξανόμενη υπερένταση...»

«Μπορεί».

«Τι άλλο; Εσύ τι νομίζεις;»

«Νομίζω ότι μπορεί να είχε λόγο που σκότωσε τον Ρούντι. Κάποιο σοβαρό λόγο».

«Τι λόγο;»

«Ίσως ο Ρούντι να είχε μυριστεί κάτι».

Ο Χέντριξ περιεργάστηκε το βλοσυρό πρόσωπό της. «Σχετικά με τι;» ρώτησε.

«Σχετικά μ' αυτόν. Σχετικά με τον Κλάους».

Ο Κλάους σήκωσε αμέσως το κεφάλι του. «Καταλαβαίνεις τι θέλει να πει; Νομίζει ότι εγώ είμαι η Δεύτερη Παραλλαγή. Δεν το πιάνεις, ταγματάρχα; Θέλει να σε

κάνει να πιστέψεις ότι τον σκότωσα σκόπιμα. Ότι είμαι—»

«Τότε γιατί τον σκότωσες;» ρώτησε η Τάσα.

«Σας εξήγησα». Ο Κλάους κούνησε το κεφάλι του κουρασμένα. «Νόμιζα ότι ήταν ρομπότ. Νόμιζα ότι ήμουν σίγουρος».

«Γιατί;»

«Τον παρακολουθούσα. Είχα υποψίες».

«Γιατί;»

«Νόμιζα ότι είχα δει κάτι. Ότι είχα ακούσει κάτι. Μου φάνηκε ότι τον είχα ακούσει να... *βουίζει* σαν μηχανή».

Έπεσε σιωπή.

«Τον πιστεύεις;» ρώτησε τελικά η Τάσα τον Χέντριξ.

«Ναι, νομίζω ότι μας λέει την αλήθεια».

«Εγώ όχι. Νομίζω ότι σκότωσε τον Ρούντι για ένα συγκεκριμένο λόγο». Η Τάσα άγγιξε το ντουφέκι του που ήταν ακουμπισμένο σε μια γωνιά του δωματίου. «Ταγματάρχη...»

«Όχι». Ο Χέντριξ κούνησε το κεφάλι του. «Ας σταματήσουμε τώρα. Μας φτάνει ένας. Φοβόμαστε όπως κι αυτός. Αν τον σκοτώσουμε, θα είναι για τους ίδιους λόγους που σκότωσε τον Ρούντι».

Ο Κλάους τον κοίταξε μ' ευγνωμοσύνη. «Ευχαριστώ. Φοβήθηκα. Με καταλαβαίνεις, έτσι δεν είναι; Τώρα φοβάται κι αυτή, όπως ακριβώς κι εγώ. Θέλει να με σκοτώσει».

«Τέρμα οι σκοτωμοί». Ο Χέντριξ προχώρησε προς τη βάση της σκάλας. «Θ' ανέβω πάνω να κάνω άλλη μια προσπάθεια με τον πομπό. Αν δεν καταφέρω να πιάσω επαφή, θα ξεκινήσουμε για τις γραμμές μας αύριο»

Ο Κλάους σηκώθηκε βιαστικά. «Θα έρθω μαζί σου να σε βοηθήσω».

Το νυχτερινό αγιάζι περόνιαζε τα κόκαλα. Το έδαφος έχανε τη θερμότητα που είχε απορροφήσει τη μέρα. Ο Κλάους πήρε μια βαθιά ανάσα, γεμίζοντας τα πνευμόνια του. Μαζί με τον Χέντριξ βγήκαν έξω από το τούνελ. Ο Κλάους στάθηκε με τα πόδια στη διάσταση και το όπλο έτοιμο, με τα μάτια ανοιχτά και τ' αφτιά τεντωμένα. Ο Χέντριξ έμεινε σκυμμένος στο άνοιγμα του τούνελ, ρυθμίζοντας το μικρό πομπό του.

«Έπιασες τίποτα;» ρώτησε κάποια στιγμή ο Κλάους.

«Όχι ακόμη».

«Συνέχισε τις προσπάθειες. Εξήγησέ τους τι συνέβη».

Ο Χέντριξ συνέχισε, αλλά δίχως επιτυχία. Τελικά χαμήλωσε την κεραία. «Δε γίνεται τίποτα. Δεν μπορούν να με ακούσουν, ή μπορούν αλλά δε θέλουν ν' απαντήσουν. Ή...»

«Ή δε ζουν πια».

«Θα κάνω μια ακόμη προσπάθεια». Ο Χέντριξ άνοιξε πάλι την κεραία. «Σκοτ, με ακούς; Έλα, απάντησε!»

Έστησε αφτί. Άκουγε μονάχα παράσιτα. Τελικά, πολύ αχνά —

«Εδώ Σκοτ».

Τα δάχτυλα του Χέντριξ σφίχτηκαν σπασμωδικά. «Σκοτ! Εσύ είσαι;»

«Εδώ Σκότ».

Ο Κλάους κοντοκάθισε δίπλα του. «Η μονάδα σου είναι;»

«Σκοτ, άκου. Με καταλαβαίνεις; Σχετικά με τις δαγκάνες. Πήρες το προηγούμενο σήμα μου. Με άκουσες;»

«Ναι». Η απάντηση ήταν πολύ αχνή, μόλις κι ακουγόταν.

«Πήρατε το μήνυμά μου; Είναι όλα εντάξει στο οχυρό; Δεν κατάφερε να μπει τίποτα μέσα;»

«Όλα είναι εντάξει».

«Προσπάθησαν καθόλου να μπουν;»

Η φωνή ακούστηκε πιο αχνή.

«Όχι».

Ο Χέντριξ στράφηκε προς τον Κλάους. «Είναι όλοι καλά».

«Δεν τους επιτέθηκαν;»

«Όχι». Ο Χέντριξ έσφιξε τη συσκευή στο αφτί του. «Σκοτ, μόλις και σε ακούω. Ενημερώσατε τη Σεληνιακή Βάση; Το ξέρουν; Ειδοποιήθηκαν να προσέχουν;»

Καμία απάντηση.

«Σκοτ! Μ' ακούς;»

Σιωπή.

Ο Χέντριξ χαλάρωσε. «Έχασα την επαφή. Πρέπει να φταίνε οι εστίες ραδιενέργειας».

Ο Χέντριξ και ο Κλάους κοιτάχτηκαν για μια στιγμή. Κανένας τους δεν έλεγε λέξη. Ύστερα από λίγο ο Κλάους ρώτησε. «Η φωνή έμοιαζε με κάποιου από τους άντρες σου; Μπόρεσες να την αναγνωρίσεις;»

«Ήταν πολύ αχνή».

«Δηλαδή, δεν είσαι σίγουρος;»

«Όχι».

«Τότε θα μπορούσε να 'ναι...»

«Δεν ξέρω. Τώρα που μου το λες, δεν είμαι σίγουρος. Ας κλείσουμε την πόρτα κι ας γυρίσουμε μέσα».

Κατέβηκαν τη σκάλα αργά και βρέθηκαν πάλι στο ζεστό κελάρι. Ο Κλάους έκλεισε την πόρτα πίσω του. Η Τάσα τους περίμενε, με το πρόσωπο ανέκφραστο.

«Κάνατε τίποτα;»

Κανένας δεν απάντησε αμέσως. Τελικά ο Κλάους είπε. «Λοιπόν; Τι λες, ταγματάρχα; Ήταν ο αξιωματικός σου, ή ένα από *κείνα*;»

«Δεν ξέρω».

«Τότε ειμαστε πάλι εκεί που ξεκινήσαμε».

Το βλέμμα του Χέντριξ έμεινε καρφωμένο στο πάτωμα, με τα δόντια σφιγμένα. «Θα πρέπει να πάμε εκεί. Για να σιγουρευτούμε».

«Έτσι κι αλλιώς, εδώ έχουμε φαγητό για μονάχα λίγες βδομάδες. Ύστερα θα είμαστε αναγκασμένοι να βγούμε οπωσδήποτε».

«Προφανώς».

«Ποιο είναι το πρόβλημα;» ρώτησε η Τάσα. «Ήρθατε σ' επαφή με το οχυρό; Τι συμβαίνει τελοσπάντων;»

«Μπορεί να μίλησα με κάποιον από τους άντρες μου», αποκρίθηκε αργά ο Χέντριξ. «Ή μπορεί και να 'ταν ένα από *κείνα*. Αλλ' αυτό δεν πρόκειται να το μάθουμε μένοντας εδώ». Έριξε μια ματιά στο ρολόι του. «Τώρα λέω να ρίξουμε κανέναν ύπνο. Πρέπει να σηκωθούμε νωρίς αύριο».

«Γιατί νωρίς;»

«Η μόνη μας πιθανότητα να περάσουμε μεσ' από τις δαγκάνες είναι νωρίς το πρωί», εξήγησε ο Χέντριξ.

Το πρωινό ήταν ψυχρό και καθαρό. Ο ταγματάρχης Χέντριξ εξέτασε τη γύρω περιοχή με τα κιάλια του.

«Βλέπεις τίποτα;» ρώτησε ο Κλάους.

«Όχι».

«Διακρίνεις τις εγκαταστάσεις μας;»

«Προς τα πού πέφτουν;»

«Για φέρε...» Ο Κλάους του πήρε τα κιάλια και τα ρύθμισε στα μάτια του. «Ξέρω πού να κοιτάξω». Κοίταξε για κάμποση ώρα, σιωπηλός.

Η Τάσα πλησίασε στο στόμιο του τούνελ και βγήκε έξω. «Είδατε τίποτα;»

«Όχι». Ο Κλάους επέστρεψε τα κιάλια στον Χέντριξ. «Δε φαίνονται πουθενά. Ελάτε. Ας μη χάνουμε άλλο χρόνο εδώ».

Οι τρεις τους άρχισαν να κατηφορίζουν την πλαγιά, γλιστρώντας στη μαλακιά στάχτη. Μια σαύρα φάνηκε να τρέχει σ' έναν επίπεδο βράχο. Στη στιγμή κοκάλωσαν επιτόπου.

«Τι ήταν αυτό;» μουρμούρισε ο Κλάους.

«Μια σαύρα».

Η σαύρα συνέχισε να τρέχει μεσ' από τις στάχτες. Είχε ακριβώς το ίδιο χρώμα μ' εκείνες.

«Τέλεια προσαρμογή», παρατήρησε ο Κλάους. «Αποδεικνύει ότι είχαμε δίκιο. Εννοώ τις θεωρίες του Λυσένκο».

Έφτασαν στα ριζά της πλαγιάς και σταμάτησαν, ο ένας κοντά στον άλλο, κοιτάζοντας ολόγυρα.

«Φεύγουμε», είπε ο Χέντριξ ξεκινώντας. «Είναι αρκετός ο δρόμος με τα πόδια».

Ο Κλάους ερχόταν δίπλα του. Η Τάσα ακολουθούσε με το πιστόλι της στο χέρι. «Ταγματάρχα, ήθελα να σε ρωτήσω κάτι», είπε κάποια στιγμή ο Κλάους. «Πώς συνάντησες τον Ντέηβιντ; Εκείνον που σε είχε πάρει στο κατόπι».

«Στο δρόμο μου για τις γραμμές σας. Σε κάτι ερείπια».

«Τι σου είπε;»

«Όχι πολλά. Ότι ήταν μόνος, δίχως κανέναν στον κόσμο».

«Δεν μπορούσες να ξεχωρίσεις ότι ήταν ρομπότ; Μιλούσε σαν αληθινός άνθρωπος; Δε σου πέρασε από το νου η παραμικρή υποψία;»

«Δε μιλούσε πολύ. Δεν πρόσεξα τίποτα το ασυνήθιστο στη συμπεριφορά του».

«Είναι παράξενο, να υπάρχουν μηχανές τόσο ανθρώπινες που να μην ξεχωρίζουν από τον άνθρωπο. Σχεδόν ζωντανές. Πού θα οδηγήσει όλη αυτή η ιστορία;»

«Κάνουν ό,τι ακριβώς εσείς οι Γιάνκηδες τις προγραμματίσατε να κάνουν», είπε η Τάσα. «Τις σχεδιάσατε να κυνηγάνε και να καταστρέφουν τη ζωή, την ανθρώπινη ζωή. Όπου κι αν τη βρίσκουν».

Ο Χέντριξ κοίταξε τον Κλάους διαπεραστικά. «Γιατί με ρώτησες; Τι έχεις στο νου σου;»

«Τίποτα», αποκρίθηκε ο Κλάους.

«Ο Κλάους νομίζει ότι εσύ είσαι η Δεύτερη Παραλλαγή», εξήγησε ατάραχα η Τάσα από πίσω τους. «Τώρα έβαλε εσένα στο μάτι».

Ο Κλάους έγινε κατακόκκινος. «Γιατί όχι; Στείλαμε έναν αγγελιαφόρο στις γραμμές των Γιάνκηδων και μετά μας ήρθε τούτος δω. Ίσως να σκέφτηκε ότι θα έβρισκε καλή λεία εδώ».

Ο Χέντριξ γέλασε τραχιά. «Ήρθα από το οχυρό των Ηνωμένων Εθνών. Υπήρχαν άνθρωποι ολόγυρά μου».

«Ίσως να το είδες σαν ευκαιρία να διεισδύσεις στις σοβιετικές γραμμές. Ίσως να το θεώρησες καλή ευκαιρία. Ίσως να—»

«Οι σοβιετικές γραμμές είχαν ήδη διασπαστεί», τον έκοψε ο Χεντριξ. «Η διείσδυση στις γραμμές σας είχε γίνει πριν καν φύγω από το οχυρό μας. Μην το ξεχνάς αυτό».

Η Τάσα ζύγωσε πλάι του. «Αυτό δεν αποδεικνύει τίποτα, ταγματάρχη».

«Γιατί το λες αυτό;»

«Δε φαίνεται να υπάρχει και πολλή επαφή ανάμεσα

στις παραλλαγές τους. Η καθεμιά βγαίνει από διαφορετικό εργοστάσιο. Δε φαίνεται να συνεργάζονται. Μπορεί να ξεκίνησες για τις σοβιετικές γραμμές δίχως να ξέρεις τίποτα για το τι έκαναν οι άλλες παραλλαγές. Ή, ακόμα, τι εμφάνιση είχαν αυτές οι άλλες παραλλαγές».

«Πώς ξέρεις τόσα για τις δαγκάνες;» τη ρώτησε ο Χέντριξ.

«Τις έχω δει. Τις έχω μελετήσει. Τις παρακολουθούσα στην κατάληψη των ρωσικών οχυρών».

«Σαν πολλά να ξέρεις», παρατήρησε ο Κλάους. «Στην πραγματικότητα είδες ελάχιστα. Είναι παράξενο που αποδεικνύεσαι τόσο οξυδερκής παρατηρητής».

Η Τάσα γέλασε. «Τώρα άρχισες να υποψιάζεσαι κι εμένα;»

«Ας το ξεχάσουμε», παρενέβη ο Χέντριξ. Συνέχισαν το δρόμο τους σιωπηλοί.

«Με τα πόδια θα κάνουμε όλο το δρόμο;» ρώτησε κάποια στιγμή η Τάσα. «Δεν είμαι συνηθισμένη στον ποδαρόδρομο». Κοίταξε ολόγυρα στην πεδιάδα της στάχτης που απλωνόταν απέραντη ώς εκεί που έφτανε το μάτι. «Τι θλιβερό τοπίο!»

«Έτσι είναι παντού», απάντησε ο Κλάους.

«Κατά κάποιο τρόπο θα προτιμούσα να ήσουνα στο οχυρό όταν έγινε η επίθεση».

«Τότε κάποιος άλλος θα ήταν μαζί σου», μουρμούρισε ο Κλάους.

Η Τάσα γέλασε κι έχωσε τα χέρια στις τσέπες της. «Σ' αυτό δεν έχεις άδικο».

Συνέχισαν το δρόμο τους, με τα μάτια καρφωμένα σ' εκείνη την απέραντη πεδιάδα της σιωπηλής στάχτης ολόγυρα.

Ο ήλιος έγερνε στη δύση του. Ο Χέντριξ έκανε μπροστά αργά, γνέφοντας στην Τάσα και τον Κλάους να μείνουν πίσω. Ο Κλάους κάθισε στις φτέρνες του, στηρίζοντας το κοντάκι του όπλου του στο χώμα.

Η Τάσα βρήκε μια τσιμεντόπλακα και κάθισε πάνω της μ' ένα στεναγμό. «Ωραίο να παίρνει κανείς μια ανάσα».

«Κάνε ησυχία!» πρόσταξε ο Κλάους τραχιά.

Ο Χέντριξ έφτασε στην κορφή του υψώματος μπροστά τους. Ήταν το ίδιο ύψωμα όπου είχαν δει το Ρώσο αγγελιαφόρο μια μέρα πριν.Ο Χέντριξ έπεσε μπρούμυτα και κοίταξε προσεκτικά με τα κιάλια του πέρα.

Δε φαινόταν τίποτα. Μονάχα στάχτες και κανένα κούτσουρο δέντρου εδώ κι εκεί. Αλλά πιο κει, ούτε πενήντα μέτρα πιο πέρα, ήταν η είσοδος για το πρώτο αμπρί του οχυρού. Το αμπρί απ' όπου είχε ξεκινήσει. Ο Χέντριξ το περιεργάστηκε σιωπηλά. Καμία κίνηση. Κανένα ίχνος ζωής. Δε σάλευε το παραμικρό.

Ο Κλάους πλησίασε έρποντας δίπλα του. «Πού είναι;»

«Εκεί κάτω». Ο Χέντριξ του έδωσε τα κιάλια. Σύννεφα στάχτης αργοδιάβαιναν στον ουρανό του σούρουπου. Ο κόσμος είχε αρχίσει να σκοτεινιάζει. Δεν τους έμεναν παραπάνω από δύο ώρες μέρας το πολύ. Ίσως ούτε καν τόσες.

«Δε βλέπω τίποτα», είπε ο Κλάους.

«Σ' εκείνο το δέντρο εκεί κάτω. Το κούτσουρο. Δίπλα στο σωρό από τούβλα. Η είσοδος είναι δεξιά από τα τούβλα».

«Το πιστεύω μονάχα επειδή μου το λές».

«Εσύ και η Τάσα να με καλύπτετε από δω. Έχετε ανοιχτό πεδίο ώς την είσοδο του οχυρού».

«Θα πας μόνος;»

«Με την ταυτότητα στο χέρι μου θα είμαι ασφαλής.

Το έδαφος γύρω από το οχυρό βρίθει από δαγκάνες. Κρύβονται κάτω από τις στάχτες. Σαν καβούρια. Δίχως ταυτότητες ούτε ψύλλος στον κόρφο σας».

«Για να το λες, έτσι θα είναι».

«Θα προχωρώ αργά σε όλη τη διαδρομή. Μόλις σιγουρευτώ απόλυτα—»

«Αν είναι εκεί κάτω, μέσα στο οχυρό, δε θα μπορέσεις να ξαναγυρίσεις πίσω. Κινούνται γρήγορα. Δεν έχεις δει πόσο γρήγορα».

«Εσύ τι προτείνεις».

Ο Κλάους το συλλογίστηκε. «Δεν ξέρω. Κάν' τους να βγουν στην επιφάνεια. Ετσι ώστε να δεις ποιοι είναι».

Ο Χέντριξ ξεκρέμασε τον πομπό από τη ζώνη του και σήκωσε την κεραία. «Ας το δοκιμάσουμε», είπε.

Ο Κλάους έκανε σινιάλο στην Τάσα, κι εκείνη σύρθηκε έμπειρα ώς το σημείο που βρίσκονταν.

«Θα κατέβει κάτω μόνος», της εξήγησε ο Κλάους. «Εμείς θα τον καλύπτουμε από δω. Έτσι και τον δεις να κάνει για πίσω, ρίξε αμέσως. Κινούνται πολύ γοργά».

«Δε σε βλέπω και πολύ αισιόδοξο», παρατήρησε η Τάσα.

«Δεν είμαι».

Ο Χέντριξ άνοιξε το ουραίο του όπλου του και έλεγξε το γεμιστήρα προσεκτικά. «Ίσως τα πράγματα να είναι εντάξει».

«Δεν τα είδες όπως εγώ. Εκατοντάδες από δαύτα. Και όλα πανομοιότυπα. Να ξεχύνονται σαν τα μυρμήγκια».

«Θα πρέπει να το εξακριβώσω δίχως να χρειαστεί να μπω εντελώς μέσα». Ο Χέντριξ ασφάλισε το όπλο

του, κρατώντας το με το ένα χέρι ενώ με το άλλο κρατούσε το πομπό. «Ευχηθείτε μου καλή τύχη».

Ο Κλάους του έσφιξε το χέρι. «Μην μπεις μέσα αν δε σιγουρευτείς απόλυτα. Μίλα τους από δω πάνω. Κάν' τους να σκάσουν έξω κεφάλι».

Ο Χέντριξ στάθηκε όρθιος και άρχισε να κατηφορίζει την πλαγιά.

Μια στιγμή αργότερα περπατούσε αργά προς το σωρό με τα τούβλα και τα συντρίμμια δίπλα από τον ξερό κορμό. Προς την είδοσο του οχυρού.

Τίποτα δε σάλευε. Σήκωσε τον πομπό του και πάτησε το κουμπί. «Σκοτ; Με ακούς;»

Σιωπή.

«Σκοτ! Εδώ Χέντριξ. Με ακούς; Στέκομαι έξω από το αμπρί. Πρέπει να μπορείς να με δεις στο περισκόπιο».

Έστησε αυτί, σφίγγοντας νευρικά τον πομπό. Κανένας ήχος εκτός από παράσιτα. Πλησίασε περισσότερο. Μια δαγκάνα ξεφύτρωσε από τις στάχτες και όρμησε κατά πάνω του. Κοντοστάθηκε σαν να τον περιεργαζόταν και μετά άρχισε να τον ακολουθεί από κοντά, λίγα βήματα πιο πίσω. Μια στιγμή αργότερα μια δεύτερη μεγάλη δαγκάνα μιμήθηκε την πρώτη. Οι δαγκάνες τον ακολουθούσαν σιωπηλές καθώς ζύγωνε αργά προς το οχυρό.

Ο Χέντριξ σταμάτησε, και το ίδιο έκαναν πίσω του οι δαγκάνες. Ήταν κοντά τώρα. Σχεδόν μπροστά στα σκαλοπάτια που κατέβαιναν προς την πόρτα.

«Σκοτ! Με ακούς; Στέκομαι ακριβώς απέξω. Στην επιφάνεια. Με ακούς;»

Περίμενε, κρατώντας το όπλο στο πλευρό του, με τον πομπό σφιχτά κολλημένο στο αφτί του. Η ώρα περνούσε. Αγωνιζόταν να πιάσει έστω κι έναν ψίθυρο

αλλά επικρατούσε μονάχα σιωπή και το τριζοβόλημα από τα παράσιτα.

Ύστερα, απόμακρα, μεταλλικά...

«Εδώ Σκοτ».

Η φωνή ήταν ουδέτερη. Ψυχρή. Δεν μπορούσε να την αναγνωρίσει. Αλλά, πάλι, το ακουστικό ήταν μικρό.

«Σκοτ, άκου με. Στέκομαι ακριβώς απέξω, στην επιφάνεια, κοιτάζοντας κάτω προς την πόρτα του οχυρού».

«Ναι».

«Μπορείς να με δεις;»

«Ναι».

«Στο περισκόπιο; Έχεις γυρισμένο το περισκόπιο πάνω μου;»

«Ναι».

Ο Χέντριξ κοντοστάθηκε για λίγο. Ένας κύκλος από δαγκάνες είχε σχηματιστεί αθόρυβα γύρω του. «Είναι όλα εντάξει στο οχυρό; Δε συνέβη τίποτα το ασυνήθιστο;»

«Όλα είναι εντάξει».

«Μπορείς να βγεις στην επιφάνεια; Θέλω να σε δω για μια στιγμή». Ο Χέντριξ πήρε βαθιά ανάσα. «Έλα εδώ έξω. Θέλω να σου μιλήσω».

«Έλα εσύ μέσα».

«Είναι διαταγή, Σκοτ».

Σιωπή.

«Θα έρθεις;» Ο Χέντριξ τέντωσε το αφτί του, αλλά δεν πήρε καμία απάντηση. «Σε διατάζω να βγεις στην επιφάνεια».

«Έλα εσύ μέσα».

Ο Χέντριξ έσφιξε τα δόντια του. «Δώσε μου να μιλήσω με τον Λεόνε».

Επακολούθησαν μερικές στιγμές σιγής, με μόνο

ήχο το παράσιτο. Ύστερα ακούστηκε μια φωνή, σκληρή, μεταλλική. Ίδια με την άλλη. «Εδώ Λεόνε».

«Χέντριξ. Είμαι στην επιφάνεια. Στην είσοδο του οχυρού. Θέλω να έρθεις εδώ».

«Έλα εσύ μέσα».

«Γιατί να έρθω μέσα; Σε διατάζω!»

Σιωπή. Ο Χέντριξ χαμήλωσε τον πομπό. Κοίταξε προσεκτικά ολόγυρα. Η είσοδος ήταν ακριβώς μπροστά του, σχεδόν στα πόδια του. Μάζεψε την κεραία και στερέωσε πάλι τον πομπό στη ζώνη του. Προσεκτικά, έσφιξε το όπλο και με τα δυο χέρια του. Έκανε μπροστά, ένα βήμα την κάθε φορά. Αν τον παρακολουθούσαν τώρα θα έβλεπαν ότι πήγαινε προς την είσοδο. Έκλεισε τα μάτια για μια στιγμή.

Το πόδι του ακούμπησε στο πρώτο σκαλοπάτι που οδηγούσε κάτω.

Δύο Ντεήβιντ ανέβαιναν τα σκαλιά προς το μέρος του, με πανομοιότυπα πρόσωπα και έκφραση. Τους έκανε κομμάτια. Ήδη κι άλλοι ορμούσαν σιωπηλά, ένα ολόκληρο τσούρμο από δαύτους. Και όλοι πανομοιότυποι.

Ο Χέντριξ γύρισε και άρχισε να τρέχει πίσω, μακριά από το οχυρό, προς το λόφο.

Από την κορφή της ανηφοριάς η Τάσα και ο Κλάους έριχναν αδιάκοπα. Οι μικρές δαγκάνες χιμούσαν κιόλας προς το μέρος τους, λαμπερές μετάλλινες σφαίρες που έτρεχαν σαν δαίμονες μέσα στη στάχτη. Αλλά ο Χέντριξ δεν είχε καιρό ν' ασχοληθεί μ' αυτές. Γονάτισε σημαδεύοντας προς την είσοδο του οχυρού, με το κοντάκι σφιγμένο στο μάγουλό του. Οι Ντέηβιντ ξεχύνονταν κοπαδιαστά, με τ' αρκουδάκια σφιγμένα στο χέρι και με τα κοκαλιάρικα πόδια τους ν' ανεβοκατεβαίνουν καθώς σκαρφάλωναν τις σκάλες προς την επιφάνεια. Ο Χέντριξ έριξε στο σωρό τους. Διαλύθη-

καν με μια έκρηξη, με γρανάζια κι ελατήρια να τινάζονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Πυροβόλησε πάλι μέσα από το σύννεφο των συντριμμιών τους.

Μια γιγάντια μορφή ξεπρόβαλε παραπαίοντας από την είσοδο. Ο Χέντριξ κοντοστάθηκε εμβρόντητος. Ήταν ένας άντρας, ένας στρατιώτης. Με ένα πόδι και στηριγμένος σε δεκανίκι.

«Ταγματάρχη!» ακούστηκε η φωνή της Τάσα, και ύστερα κι άλλοι πυροβολισμοί. Η πελώρια μορφή κινήθηκε μπροστά τρικλίζοντας, με ένα τσούρμο Ντέηβιντ ολόγυρα. Ο Χέντριξ αποτίναξε την παράλυσή του. Ήταν η Πρώτη Παραλλαγή, ο Λαβωμένος Στρατιώτης. Σημάδεψε και πυροβόλησε. Ο στρατιώτης έγινε κομμάτια, με εξαρτήματα του να τινάζονται εδώ κι εκεί. Τώρα ένα σωρό Ντέηβιντ υπήρχαν στο ανοιχτό έδαφος, μακριά από το οχυρό. Πυροβόλησε πάλι και πάλι, υποχωρώντας αργά, σημαδεύοντας σκυφτός.

Από το ύψωμα ο Κλάους πυροβολούσε προς τα κάτω. Ολόκληρη η πλαγιά έβριθε από δαγκάνες που σκαρφάλωναν προς την κορφή. Ο Χέντριξ υποχώρησε προς το λόφο, τρέχοντας σκυφτός. Η Τάσα είχε αφήσει τον Κλάους και έκανε αργά κύκλο προς τα δεξιά, μακριά από το ύψωμα.

Ένας Ντέηβιντ βούτηξε προς το μέρος του, με το μικρό, χλωμό πρόσωπό του ανέκφραστο και τα καστανά μαλλιά του ανάκατα μπροστά στα μάτια του. Έσκυψε ξαφνικά ανοίγοντας τα χέρια του. Το αρκουδάκι του τινάχτηκε μπροστά, πηδώντας στο έδαφος και χιμώντας προς το μέρος του. Ο Χέντριξ πυροβόλησε. Το αρκουδάκι και ο Ντέηβιντ διαλύθηκαν ταυτόχρονα. Ο Χέντριξ έκανε μια γκριμάτσα, ανοιγοκλείοντας τα μάτια του. Ήταν σαν να ζούσε έναν εφιάλτη.

«Εδώ πάνω!» άκουσε τη φωνή της Τάσα. Ο Χέντριξ άρχισε να τρέχει προς το μέρος της. Η κοπέλα ήταν

σε κάτι τσιμεντένιες κολόνες, απομεινάρια ενός γκρεμισμένου σπιτιού. Πυροβολούσε προς το πλάι του, χρησιμοποιώντας το πιστόλι που της είχε δώσει ο Κλάους.

«Ευχαριστώ». Έφτασε δίπλα της καταλαχανιασμένος. Η Τάσα τον τράβηξε πίσω από τους τσιμεντένιους όγκους και τράβηξε κάτι από τη ζώνη της.

«Κλείσε τα μάτια σου!» του φώναξε, καθώς σήκωνε το σφαιρικό αντικείμενο. Ξεβίδωσε γοργά το καπάκι του και τράβηξε την ασφάλεια. «Κλείσε τα μάτια σου και πέσε κάτω».

Πέταξε τη βόμβα. Αυτή διέγραψε μια μελετημένη καμπύλη στον αέρα, χτύπησε στο χώμα και κατρακύλησε ώς την είσοδο του οχυρού. Δυο Λαβωμένοι Στρατιώτες στέκονταν δίπλα στο σωρό με τα τούβλα, ενώ οι Ντέηβιντ συνέχιζαν να ξεχύνονται στον ανοιχτό χώρο. Ένας Λαβωμένος Στρατιώτης έσκυψε αδέξια να τη σηκώσει.

Η βόμβα εξερράγη. Το κύμα της έκρηξης τίναξε τον Χέντριξ βόλτα, ρίχνοντάς τον μπρούμυτα στο χώμα. Ένας καυτός άνεμος πέρασε από πάνω του. Είδε την Τάσα θολά πίσω από τις κολόνες, να ρίχνει αργά και μεθοδικά στους Ντέηβιντ που ξεπρόβαλλαν από τα πυρωμένα σύννεφα της άσπρης φωτιάς.

Πίσω στην πλαγιά ο Κλάους πολεμούσε με τις δαγκάνες που τον είχαν περικυκλώσει από παντού. Οπισθοχωρούσε, ρίχνοντάς τους και προσπαθώντας να διασπάσει τον κλοιό.

Ο Χέντριξ σηκώθηκε τρικλίζοντας. Το κεφάλι του πονούσε. Με δυσκολία μπορούσε να δει. Καπνοί και φλόγες φαίνονταν να στροβιλίζονται γύρω του. Το δεξί του χέρι αρνιόταν να τον υπακούσει.

Η Τάσα πλησίασε προς το μέρος του. «Έλα. Πρέπει να του δίνουμε από δω».

«Ο Κλάους — Είναι ακόμη εκεί πάνω».

«Έλα, σου λέω!» Η Τάσα τράβηξε τον Χέντριξ πίσω, μακριά από τις κολόνες. Ο Χέντριξ κούνησε το κεφάλι του προσπαθώντας να ξεζαλιστεί. Η Τάσα τον απομάκρυνε γοργά από κει, με τα μάτια λαμπερά και διαπεραστικά, προσέχοντας για δαγκάνες που είχαν τυχόν ξεφύγει από την έκρηξη.

Ένας Ντέηβιντ ξεπρόβαλε από τα στροβιλιζόμενα πύρινα σύννεφα. Η Τάσα τον έκανε κομμάτια. Δε φάνηκαν άλλοι.

«Μα... ο Κλάους; Έτσι θα τον αφήσουμε;» Ο Χέντριξ σταμάτησε, παραπαίοντας στα πόδια του. «Είναι...»

«Έλα, προχώρα!»

Συνέχισαν, μεγαλώνοντας συνέχεια την απόσταση που τους χώριζε από το οχυρό. Λίγες μικρές δαγκάνες τους ακολούθησαν για ένα διάστημα, αλλά μετά τους παράτησαν και γύρισαν πίσω.

Τελικά η Τάσα σταμάτησε. «Εδώ μπορούμε να κάνουμε μια στάση να πάρουμε ανάσα».

Ο Χέντριξ κάθισε σ' ένα σωρό από συντρίμμια. Σκούπισε τον ιδρωμένο λαιμό του, λαχανιασμένος. «Αφήσαμε τον Κλάους εκεί πίσω».

Η Τάσα δεν είπε τίποτα. Άνοιξε το όπλο της και έβαλε μια νέα δεσμίδα εκρηκτικά φυσίγγια.

Ο Χέντριξ την κοίταξε ζαλισμένα. «Τον άφησες σκόπιμα εκεί πέρα».

Η Τάσα έκλεισε πάλι το όπλο. Τα μάτια της κοίταζαν το σωρό των χαλασμάτων ολόγυρα, με το πρόσωπο ανέκφραστο. Ήταν σαν να περίμενε να εμφανιστεί κάτι.

«Τι τρέχει;» ρώτησε ο Χέντριξ. «Τι κοιτάς; Έρχεται τίποτα;» Κούνησε το κεφάλι του προσπαθώντας να καταλάβει τι γινόταν. Τι έκανε η Τάσα; Τι περίμενε; Δεν μπορούσε να δει τίποτα. Γύρω τους υπήρχαν μονάχα στάχτες, στάχτες και χαλάσματα. Ή και κανένα δέντρο εδώ κι εκεί, απογυμνωμένο από κλαριά και φύλλα. «Τι—»

«Μην κουνιέσαι», τον έκοψε η Τάσα. Τα μάτια της στένεψαν. Ξαφνικά σήκωσε το όπλο της. Ο Χέντριξ γύρισε το κεφάλι ακολουθώντας το βλέμμα της.

Ένας άντρας είχε εμφανιστεί, πίσω προς την κατεύθυνση που είχαν έρθει. Ερχόταν τρικλίζοντας προς το μέρος τους. Τα ρούχα του ήταν κουρελιασμένα. Κούτσαινε καθώς βάδιζε, πηγαίνοντας αργά και προσεκτικά. Κάθε τόσο σταματούσε, σαν να ήθελε να πάρει μια ανάσα, και μετά συνέχιζε. Κάποια στιγμή κόντεψε να πέσει και κοντοστάθηκε για να ξαναβρεί την ισορροπία του. Ύστερα συνέχισε.

Ήταν ο Κλάους!

Ο Χέντριξ στάθηκε όρθιος. «Κλάους!» Έκανε να τρέξει προς το μέρος του. «Πώς στην ευχή μπόρεσες—»

Η Τάσα πυροβόλησε τότε. Ο Χέντριξ γύρισε γοργά το κεφάλι προς το μέρος της. Εκείνη πυροβόλησε πάλι, με τη βολή της να περνά σαν καυτή γραμμή από δίπλα του. Η βολή πέτυχε τον Κλάους κατάστηθα και το στέρνο του διαλύθηκε με γρανάζια κι ελατήρια να τινάζονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Για μια στιγμή συνέχισε ακόμη να βαδίζει. Ύστερα άρχισε να παραπαίει και σωριάστηκε στο χώμα με τα χέρια ανοιχτά. Μερικά γρανάζια κύλησαν έξω.

Σιωπή.

Η Τάσα γύρισε προς τον Χέντριξ. «Τώρα καταλαβαίνεις γιατί σκότωσε τον Ρούντι».

Ο Χέντριξ κάθισε πάλι αργά. Ο κόσμος φαινόταν να χάνεται γύρω του, ολοένα και πιο γοργά. Ένα σκοτάδι άρχισε να τον τυλίγει. Έκλεισε τα μάτια του.

Ο Χέντριξ άνοιξε τα μάτια του αργά. Το κορμί του πονούσε παντού. Προσπάθησε ν' ανακαθίσει, αλλά σουβλιές πόνου διαπέρασαν το μπράτσο και τον ώμο του. Από τα χείλη του ξέφυγε ένα βογκητό.

«Μην προσπαθείς να σηκωθείς», είπε η Τάσα. Σκύβοντας, ακούμπησε το κρύο χέρι της στο μέτωπό του.

Ήταν νύχτα. Κάτι λίγα άστρα έλαμπαν στον ουρανό, μέσα από τα κινούμενα σύννεφα της στάχτης. Ο Χέντριξ έμεινες ξαπλωμένος, με τα δόντια σφιγμένα. Η Τάσα τον κοίταξε με απάθεια. Είχε ανάψει μια φωτιά με ξερά αγριόχορτα και ξύλα. Οι φλόγες έγλειφαν αδύναμες ένα μετάλλινο δοχείο κρεμασμένο από πάνω. Παντού επικρατούσε σιγαλιά. Το σκοτάδι ήταν σαν αδιαπέρασος τοίχος από τη φωτιά.

«Τότε αυτός ήταν η Δεύτερη Παραλλαγή», μουρμούρισε ο Χέντριξ.

«Το είχα καταλάβει από την αρχή».

«Τότε γιατί δεν τον κατέστρεφες νωρίτερα;» ζήτησε να μάθει.

«Εσύ μ' εμπόδισες». Η Τάσα έσκυψε στη φωτιά κοιτάζοντας προς το μετάλλινο δοχείο. «Καφές. Θα είναι έτοιμος σε λίγο», εξήγησε.

Άφησε τη φωτιά κι ήρθε να καθίσει δίπλα του. Ύστερα άνοιξε το πιστόλι της και άρχισε να αποσυναρμολογεί τον πυροδοτικό μηχανισμό, μελετώντας τον προσεκτικά.

«Ωραίο όπλο», είπε η Τάσα σαν να μονολογούσε. «Έχει πρώτης τάξεως κατασκευή».

«Και οι δαγκάνες; Τι γίνεται με δαύτες;»

«Το εκρηκτικό κύμα της βόμβας πρέπει να εξουδετέρωσε τις περισσότερες. Έχουν ντελικάτο μηχανισμό. Υψηλής οργάνωσης υποθέτω».

«Το ίδιο και οι Ντέηβιντ;»

«Ναι».

«Πώς κι έτυχε να έχεις μια τέτοια βόμβα;»

Η Τάσα έκανε μια κίνηση με τους ώμους της. «Εμείς τις φτιάξαμε. Δε θα 'πρεπε να υποτιμάτε την τεχνολογία μας, ταγματάρχη. Δίχως αυτή τη βόμβα εσύ κι εγώ δε θα ζούσαμε τώρα».

«Ήταν πολύ χρήσιμη».

Η Τάσα άπλωσε τα πόδια της, ζεσταίνοντάς τα στη φωτιά. «Μ' εξέπληξε που δε φάνηκες να το παίρνεις χαμπάρι ύστερα από το φόνο του Ρούντι. Γιατί νόμισες ότι τον—»

«Σου εξήγησα. Νόμιζα ότι το 'κανε από φόβο».

«Σοβαρά; Ξέρεις, ταγματάρχη, για ένα διάστημα σε υποψιαζόμουνα κι εσένα. Επειδή δε με είχες αφήσεις να τον σκοτώσω. Σκεφτόμουνα ότι μπορεί να ήθελες να τον προστατέψεις». Γέλασε.

«Είμαστε ασφαλείς εδώ;» ρώτησε ο Χέντριξ ύστερα από λίγο.

«Για λίγο. Μέχρι να τους έρθουν ενισχύσεις από κάποια άλλη περιοχή». Η Τάσα άρχισε να καθαρίζει το εσωτερικό του όπλου μ' ένα κουρέλι. Όταν τελείωσε, τοποθέτησε το μηχανισμό πίσω στη θέση του. Έκλεισε το όπλο και χάιδεψε με το δάχτυλο την κάννη.

«Σταθήκαμε τυχεροί», μουρμούρισε ο Χέντριξ.

«Ναι, πολύ τυχεροί».

«Σ' ευχαριστώ που με τράβηξες μακριά από κει».

Η Τάσα δεν απάντησε. Τον κοίταξε, με τα μάτια της να λάμπουν στο φως της φωτιάς. Ο Χέντριξ εξέτασε το χέρι του. Δεν μπορούσε να κουνήσει τα δάχτυλά του. Ολόκληρη εκείνη η πλευρά του ήταν σαν παράλυ-

τη. Βαθιά μέσα του ένιωθε ένα μουντό, σταθερό πόνο.

«Πώς αισθάνεσαι;» τον ρώτησε η Τάσα.

«Το χέρι μου έχει πάθει ζημιά».

«Τίποτε άλλο;»

«Εσωτερικά τραύματα».

«Δεν είχες πέσει κάτω όταν έσκασε η βόμβα».

Ο Χέντριξ δεν είπε τίποτε. Κοίταξε την Τάσα να ρίχνει καφέ από το δοχείο σε μια ρηχή, μετάλλινη καραβάνα. Του την πρόσφερε.

«Ευχαριστώ». Ανασηκώθηκε μια ιδέα, ίσα ίσα για να μπορεί να πιει. Του ήταν δύσκολο να καταπιεί. Ένιωσε το στομάχι του ν' ανακατεύεται και έσπρωξε πέρα την καραβάνα. «Δεν μπορώ να πιω άλλο για την ώρα».

Η Τάσα ήπιε τον υπόλοιπο καφέ. Η ώρα κυλούσε. Τα σύννεφα της στάχτης αρμένιζαν στο σκοτεινό ουρανό ψηλά. Ο Χέντριξ ξεκουραζόταν, με το μυαλό του άδειο από σκέψεις. Ύστερα από λίγο πρόσεξε ότι η Τάσα στεκόταν από πάνω του και τον κοίταζε.

«Τι τρέχει;» μουρμούρισε.

«Νιώθεις καθόλου καλύτερα;»

«Κάπως».

«Ξέρεις, ταγματάρχη, αν δε σε είχα τραβήξει από κει, θα σε είχαν φάει. Θα ήσουν τώρα μακαρίτης σαν τον Ρούντι.

«Το ξέρω».

«Θέλεις να μάθεις γιατί το έκανα; Θα μπορούσα να σε είχα παρατήσει εκεί, ξέρεις;»

«Γιατί το έκανες;»

«Γιατί πρέπει να ξεφύγουμε από δω». Η Τάσα σκάλισε τη φωτιά μ' ένα ξυλάκι, κοιτάζοντας ήρεμα την ανθρακιά. «Κανένα ανθρώπινο πλάσμα δεν μπορεί πια να ζήσει εδώ. Όταν έρθουν οι ενισχύσεις τους δε θα μας σώζει τίποτα. Το σκέφτηκα αρκετά όση ώρα ή-

σουν αναίσθητος. Μας μένουν περίπου τρεις ώρες πριν αρχίσουν να καταφθάνουν».

«Και περιμένεις από μένα τη σωτηρία;»

«Ακριβώς. Περιμένω από σένα να μας γλιτώσεις από δω».

«Γιατί από μένα;»

«Γιατί εγώ δεν ξέρω κανέναν τρόπο». Τα μάτια της τον κοίταζαν στο μισοσκόταδο με λαμπερό και σταθερό βλέμμα. «Αν δε σκαρφιστείς κάποιο τρόπο να ξεφύγουμε, θα είμαστε μακαρίτες μέσα σε τρεις ώρες. Δεν βλέπω καμία διέξοδο. Λοιπόν, ταγματάρχη; Τι λες να κάνουμε; Περίμενα όλη νύχτα. Όση ώρα ήσουν αναίσθητος καθόμουν εδώ άγρυπνη, με στημένο αφτί, περιμένοντας. Όπου να 'ναι θα ξημερώσει. Η νύχτα τελείωσε σχεδόν».

Ο Χέντριξ φάνηκε να συλλογίζεται. «Είναι περίεργο», μουρμούρισε τελικά.

«Περίεργο;»

«Που φαντάστηκες ότι θα μπορούσα να κάνω κάτι για να ξεφύγουμε από δω. Αναρωτιέμαι τι νομίζεις ότι μπορώ να κάνω».

«Μπορούμε να πάμε στη Σεληνιακή Βάση;»

«Στη Σεληνιακή Βάση; Πώς;»

«Κάποιος τρόπος πρέπει να υπάρχει».

Ο Χέντριξ κούνησε το κεφάλι του. «Δεν ξέρω κανέναν τέτοιο τρόπο».

Η Τάσα δεν είπε τίποτα. Για μια στιγμή το σταθερό βλέμμα της φάνηκε να ταλαντεύεται. Απότομα έσκυψε το κεφάλι της και σηκώθηκε στα πόδια της. «Θέλεις άλλο καφέ;»

«Όχι».

«Όπως σε βολεύει». Η Τάσα άρχισε να πίνει σιωπηλή. Ο Χέντριξ δεν μπορούσε να δει το πρόσωπό της.

Έμεινε ξαπλωμένος ανάσκελα στο χώμα, βυθισμένος στις σκέψεις του, προσπαθώντας να συγκεντρωθεί. Του ήταν δύσκολο να σκεφτεί. Το κεφάλι του πονούσε ακόμη. Κι εκείνη η παραλυτική ζαλάδα δεν τον είχε εγκαταλείψει ολότελα.

«Μπορεί να υπάρχει κάποιος τρόπος», είπε ξαφνικά.

«Για λέγε».

«Σε πόση ώρα ξημερώνει;»

«Σε δύο ώρες. Όπου να 'ναι χαράζει σε λίγο».

«Υποτίθεται ότι υπάρχει ένα σκάφος εδώ κοντά. Δεν το εχω δει με τα μάτια μου, αλλά ξέρω ότι υπάρχει».

«Τι σόι σκάφος;» Η φωνή της πρόδινε ενδιαφέρον.

«Διαστημόπλοιο».

«Θα μπορεί να μας μεταφέρει στη Σεληνιακή Βάση;»

«Γι' αυτό προορίζεται. Για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης». Έτριψε το μέτωπό του.

«Τι έχεις;»

«Το κεφάλι μου. Δυσκολεύομαι να σκεφτώ. Δεν μπορώ... δεν μπορώ να συγκεντρωθώ. Φταίει εκείνη η βόμβα».

«Είναι κοντά το σκάφος που λες;» Η Τάσα κοντοκάθισε στις φτέρνες της δίπλα του. «Πόσο μακριά βρίσκεται; Πού είναι;»

«Προσπαθώ να σκεφτώ».

Τα δάχτυλά της σφίχτηκαν στο μπράτσο του. «Εδώ κοντά;» Η φωνή της ήταν σαν ατσάλι. «Πού μπορεί να είναι; Σε υπόγειο χώρο; Κρυμμένο κάτω από το έδαφος;»

«Ναι. Σε ειδικό σιλό αποθήκευσης».

«Πώς θα βρούμε αυτό το σιλό; Είναι σημαδεμένο; Έχει κανέναν κωδικό αναγνώρισης;»

Ο Χέντριξ προσπάθησε να σκεφτεί. «Όχι. Ούτε σημάδια ούτε κωδικά σύμβολα».

«Τότε, πώς;»

«Υπάρχει ένα γνώρισμα...»

«Τι γνώρισμα;»

Ο Χέντριξ δεν αποκρίθηκε. Στο τρεμουλιαστό φως τα μάτια του ήταν απλανή, θολά. Τα δάχτυλα της Τάσα σφίχτηκαν περισσότερο στο μπράτσο του.

«Τι είδους χαρακτηριστικό; Πώς είναι;»

«Δε... δεν μπορώ να σκεφτώ. Άσε με να ξεκουραστώ λίγο».

«Εντάξει». Άφησε το μπράτσο του και στάθηκε όρθια. Ο Χέντριξ έμεινε ξαπλωμένος στο χώμα με τα μάτια κλειστά. Η Τάσα έκανε μερικά βήματα πιο πέρα, με τα χέρια στις τσέπες. Κλότσησε μια πέτρα από μπροστά της και στάθηκε κοιτάζοντας προς τον ουρανό. Το σκοτάδι της νύχτας είχε αρχίσει κιόλας να σπάζει από μια γκριζάδα. Η αυγή ήταν κοντά.

Η Τάσα έσφιξε το πιστόλι της και άρχισε να κάνει κύκλους γύρω από τη φωτιά. Ο ταγματάρχης Χέντριξ παρέμεινε ξαπλωμένος στο χώμα, ασάλευτος με τα μάτια κλειστά. Η γκριζάδα απλωνόταν ολοένα και πιο ψηλά στον ουρανό. Ο κόσμος άρχισε να ξεχωρίζει, κάμποι από στάχτη που απλώνονταν προς όλες τις κατευθύνσεις. Στάχτη, ερείπια σπιτιών, κανένας τοίχος εδώ κι εκεί, όγκοι τσιμέντων και σποραδικοί γυμνοί κορμοί δένδρων.

Το πρωινό αγιάζι ήταν τσουχτερό. Από κάπου μακριά ένα πουλί έβγαλε μερικούς θλιβερούς ήχους.

Ο Χέντριξ ανασάλεψε στο χώμα και άνοιξε τα μάτια του. «Ξημέρωσε; Κιόλας;»

«Ναι».

Ο Χέντριξ ανακάθισε λίγο. «Ήταν κάτι που ήθελες να μάθεις. Κάτι που με ρωτούσες σχετικά».

«Το θυμήθηκες;»

«Ναι».

«Ποιο είναι το γνώρισμα;» Τον ρώτησε με τεταμένο ύφος. «Ποιο είναι;» επανέλαβε τραχιά.

«Ένα πηγάδι. Ένα ερειπωμένο πηγάδι. Το σιλό του σκάφους βρίσκεται κάτω απ' αυτό».

«Ένα πηγάδι». Η Τάσα χαλάρωσε. «Τότε θα ψάξουμε για ένα πηγάδι». Κοίταξε το ρολόι της. «Μας απομένει γύρω στη μια ώρα, ταγματάρχη. Λες να καταφέρουμε να το βρούμε σε μια ώρα;»

«Βόηθα με να σηκωθώ», είπε ο Χέντριξ.

Η Τάσα έκρυψε το πιστόλι της και τον βοήθησε να σταθεί στα πόδια του. «Θα είναι δύσκολο».

«Καταπώς φαίνεται, θα είναι». Ο Χέντριξ έσφιξε τα χείλη του. «Πάντως δε νομίζω να χρειαστεί να πάμε μακριά».

Άρχισαν να βαδίζουν. Ο πρωινός ήλιος έριχνε μια κάποια ζεστασιά. Η γη ήταν επίπεδη, γυμνή, και απλωνόταν γκρίζα και νεκρή ώς εκεί που έφτανε το μάτι τους. Λίγα πουλιά πετούσαν σιωπηλά σε μεγάλο ύψος, κόβοντας κύκλους αργά.

«Βλέπεις τίποτα;» ρώτησε ο Χέντριξ. «Καμιά δαγκάνα;»

«Όχι. Τίποτα ακόμη».

Πέρασαν μέσα από κάτι ερείπια, όρθιους τοίχους και τούβλα... θεμέλια από τσιμέντο.Αρουραίοι έτρεξαν κάτω από τα πόδια τους. Η Τάσα πήδησε πίσω αλαφιασμένη.

«Κάποτε ήταν μια κοινότητα εδώ», εξήγησε ο Χέντριξ. «Ένα χωριό. Παλιά ήταν αμπελουργική περιοχή. Εδώ που περνάμε τώρα».

Έφτασαν σ' ένα κατεστραμμένο δρόμο, όλο ρωγμές και αγριόχορτα. Προς τα δεξιά ορθωνόταν μια πέτρινη καμινάδα.

«Πρόσεχε», την προειδοποίησε.

Ένα κενό έχασκε μπροστά τους, από παλιό υπόγειο. Σπασμένοι και στραβωμένοι σωλήνες πετάγονταν από μέσα. Προσπέρασαν ένα απομεινάρι σπιτιού: μια μπανιέρα πεσμένη στο πλάι, μια σπασμένη καρέκλα, μερικά κουτάλια και κομμάτια από πιατικά. Στο κέντρο του δρόμου η επιφάνεια είχε βουλιάξει. Το κοίλωμα ήταν γεμάτο αγριόχορτα, παλιά μπάζα και κόκαλα.

«Από δω», μουρμούρισε ο Χέντριξ.

«Απ' αυτό το δρόμο;»

«Προς τα δεξιά».

Πέρασαν δίπλα από ένα βαρύ τανκ. Ο μετρητής του Χέντριξ άρχισε να κροταλίζει απειλητικά. Το τανκ ήταν μολυσμένο από ραδιενέργεια. Λίγα βήματα πιο πέρα ήταν πεσμένο ένα μουμιοποιημένο πτώμα, με το στόμα ανοιχτό. Πέρα από το δρόμο απλωνόταν ένας επίπεδος αγρός, με πέτρες, αγριόχορτα και κομμάτια από σπασμένα τζάμια.

«Εκεί», έδειξε ο Χέντριξ.

Ένας πέτρινος, μισογκρεμισμένος τοίχος πηγαδιού εξείχε από το έδαφος. Το μεγαλύτερο μέρος του πηγαδιού ήταν μπουκωμένο από μπάζα. Ο Χέντριξ προχώρησε με ασταθή βήματα προς τα κει, με την Τάσα στο πλάι του.

«Είσαι σίγουρος γι' αυτό;» ρώτησε η Τάσα. «Δε μου γεμίζει το μάτι».

«Είμαι σίγουρος». Ο Χέντριξ κάθισε στην άκρη του πηγαδιού, με τα δόντια του σφιγμένα. Η ανάσα του έβγαινε λαχανιαστή. Σφούγγισε τον ιδρώτα από το

πρόσωπό του. «Το πρόβλεπε το σχέδιο για να μπορεί να ξεφύγει ο διοικητής, σε περίπτωση που συνέβαινε τίποτα και έπεφτε το οχυρό».

«Εσύ ήσουν ο διοικητής;»

«Ναι».

«Πού είναι το σκάφος; Κάπου εδώ;»

«Στεκόμαστε από πάνω του». Τα χέρια του Χέντριξ άρχισαν να ψάχνουν στις πλάκες του πηγαδιού. «Ο μηχανισμός ασφαλείας αναγνωρίζει μονάχα εμένα και κανέναν άλλο. Το σκάφος είναι προορισμένο αποκλειστικά για δική μου χρήση. Ή έτσι υποτίθεται».

Ακούστηκε ένα ξερό κλικ. Ύστερα από μια στιγμή ένα υπόκωφο τρίξιμο έφτασε από τα έγκατα της γης.

«Κάνε πίσω», είπε ο Χέντριξ. Μαζί με την Τάσα απομακρύνθηκαν από το πηγάδι.

Ένα τμήμα του εδάφους κινιόταν συρτά στο πλάι. Ένα μεταλλικό αντικείμενο άρχισε να ξεπροβάλλει αργά από τις στάχτες, παραμερίζοντας τούβλα κι αγριόχορτα από μπροστά του. Η κίνηση σταμάτησε μόλις το σκάφος βγήκε στην επιφάνεια.

«Αυτό είναι», είπε ο Χέντριξ.

Το σκάφος ήταν μικρό. Περίμενε σιωπηλό σαν μια βελόνα με στρογγυλεμένη μύτη, στηριγμένο σε μετάλλινο σκελετό. Ένας καταρράχτης στάχτης έπεφτε κάτω στη σκοτεινή κοιλότητα απ' όπου είχε ξεπροβάλει το σκάφος. Ο Χέντριξ πλησίασε, πάτησε στο σκελετό και άνοιξε τη στρογγυλή θυρίδα του. Μέσα μπορούσε κανείς να διακρίνει το ταμπλό ελέγχου και το κάθισμα του πιλότου.

Η Τάσα πλησίασε και στάθηκε δίπλα του κοιτάζοντας στο εσωτερικό του σκάφους. «Δεν ξέρω από πιλοτάρισμα διαστημοπλοίων», παρατήρησε μετά από λίγο.

Ο Χέντριξ της έριξε μια ματιά. «Αυτό θα το κάνω εγώ».

«Αλήθεια; Όμως υπάρχει μονάχα μια θέση, ταγματάρχη. Το βλέπω ότι είναι φτιαγμένο για έναν και μόνο επιβάτη».

Ο ρυθμός ανάσας του Χέντριξ άλλαξε. Κοίταξε καλύτερα το εσωτερικό του σκάφους. Η Τάσα είχε δίκιο. Υπήρχε μονάχα ένα κάθισμα. Το σκάφος ήταν σχεδιασμένο για να μεταφέρει μονάχα ένα άτομο. «Καταλαβαίνω», μουρμούρισε αργά ο Χέντριξ. «Κι αυτός ο επιβάτης θα είσαι εσύ».

Η Τάσα έγνεψε καταφατικά. «Ασφαλώς».

«Γιατί;»

«*Εσύ* δεν είσαι σε θέση να ταξιδέψεις. Μπορεί να μη βγάλεις ζωντανό το ταξίδι. Είσαι τραυματισμένος. Το πιο πιθανό είναι να μην έφτανες καν εκεί».

«Ενδιαφέρουσα άποψη. Αλλά βλέπεις, εγώ ξέρω πού βρίσκεται η Σεληνιακή Βάση. Εσύ όχι. Μπορεί να κόβεις βόλτες για μήνες δίχως να τη βρεις. Είναι καλά κρυμμένη. Δίχως να ξέρεις πού να κοιτάξεις—»

«Θα το ρισκάρω αναγκαστικά. Μπορεί να μην τη βρω από μόνη μου. Αλλά νομίζω ότι θα μου δώσεις όλες τις πληροφορίες που χρειάζομαι. Απ' αυτό εξαρτάται και η ζωή σου».

«Γιατί αυτό;»

«Αν βρω έγκαιρα τη Σεληνιακή Βάση, ίσως καταφέρω να τους πείσω να στείλουν ένα σκάφος να σε πάρει. *Αν* βρω τη Βάση έγκαιρα. Αν δεν τα καταφέρω, είσαι σίγουρα χαμένος. Φαντάζομαι ότι θα υπάρχουν προμήθειες στο σκάφος. Θα μου φτάσουν μέχρι—»

Ο Χέντριξ κινήθηκε γοργά, αλλά το χτυπημένο χέρι του τον πρόδωσε. Η Τάσα τον απέφυγε, γλιστρώντας σβέλτα στο πλάι. Ύστερα το χέρι της τινάχτηκε σαν αστραπή. Ο Χέντριξ είδε τη λαβή του πιστολιού να έρχεται και προσπάθησε ν' αποκρούσει το χτύπημα, αλλά η Τάσα ήταν πολύ γοργή. Η λαβή τον πέτυχε

στον κρόταφο, λίγο πάνω από το αφτί. Ένας δυνατός πόνος συγκλόνισε το κορμί του και σκοτάδια τον τύλιξαν. Τα πόδια του λύγισαν και σωριάστηκε στο χώμα.

Απόμακρα στην αρχή, αισθάνθηκε την Τάσα να στέκεται από πάνω του και να τον κλοτσά με τη μύτη του ποδιού της.

«Ταγματάρχη! Ξύπνα».

Ο Χέντριξ άνοιξε τα μάτια του βογκώντας.

«Άκου καλά τι θα σου πω». Έσκυψε κοντά του, με το πιστόλι γυρισμένο προς το πρόσωπό του. «Πρέπει να βιαστώ. Δε μένει και πολύς χρόνος. Το σκάφος είναι έτοιμο, αλλά πρέπει να μου δώσεις όλες τις πληροφορίες που χρειάζομαι πριν φύγω».

Ο Χέντριξ κούνησε το κεφάλι του, προσπαθώντας να διώξει τη ζαλάδα.

«Γρήγορα! Πού είναι η Σεληνιακή Βάση; Πώς θα τη βρω; Για τι γνωρίσματα πρέπει να κοιτάζω;»

Ο Χέντριξ δεν είπε τίποτα.

«Απάντησέ μου!»

«Λυπάμαι».

«Ταγματάρχη, το σκάφος διαθέτει άφθονες προμήθειες. Θα μπορώ να ψάχνω για βδομάδες. Τελικά, πού θα μου πάει, θα τη βρω τη Βάση. Και σε μισή ώρα εσύ θα είσαι νεκρός. Η μόνη σου ελπίδα επιβίωσης—»

Σταμάτησε απότομα.

Πέρα στην πλαγιά, δίπλα σε μερικά ερείπια, κάτι είχε κινηθεί. Κάτι στις στάχτες. Η Τάσα στράφηκε γοργά σκοπεύοντας και πυροβολώντας. Μια φλόγα τινάχτηκε εκεί. Κάτι απομακρυνόταν γοργά μέσα από τις στάχτες. Η Τάσα έριξε πάλι. Τούτη τη φορά η δαγκάνα διαλύθηκε, με τα κομμάτια της να τινάζονται ολόγυρα.

«Βλέπεις», είπε η Τάσα. «Ο πρώτος ανιχνευτής. Σε λίγο θα είναι αργά».

«Θα τους φέρεις πίσω εδώ να με πάρουν;»

«Ναι. Το συντομότερο δυνατό».

Ο Χέντριξ σήκωσε το βλέμμα του στο πρόσωπό της. Την κοίταξε διαπεραστικά. «Μου λες την αλήθεια;» Τα χαρακτηριστικά του είχαν πάρει μια παράξενη έκφραση, κάτι σαν σφοδρή λαχτάρα. «Θα ξαναγυρίσεις για μένα; Θα με πάρεις στη Σεληνιακή Βάση;»

«Θα σε πάρω στη Σεληνιακή Βάση. Πες μου μονάχα πού είναι! Δε μας μένει και πολύς χρόνος».

«Εντάξει». Ο Χέντριξ σήκωσε μια πέτρα και ανασηκώθηκε σε καθιστή θέση. «Πρόσεχε τώρα».

Άρχισε να σχεδιάζει κάτι στη στάχτη. Η Τάσα στεκόταν δίπλα του παρακολουθώντας την κίνηση της πέτρας. Ο Χέντριξ σχεδίαζε έναν πρόχειρο χάρτη της σελήνης.

«Αυτά είναι τα σεληνιακά Απέννινα Όρη. Εδώ βρίσκεται ο κρατήρας του Αρχιμήδη. Η Σεληνιακή Βάση βρίσκεται πέρα από δω που τελειώνουν τα Απέννινα, γύρω στα τριακόσια χιλιόμετρα μακρύτερα. Δεν ξέρω πού ακριβώς. Κανένας στη Γη δεν ξέρει. Αλλά όταν περάσεις πάνω από τα Απέννινα, στείλε σινιάλο με μια κόκκινη και μια πράσινη φωτοβολίδα και, αμέσως μετά, με δυο κόκκινες. Η Βάση θα πιάσει το σινιάλο —είναι βέβαια κάτω από το έδαφος— και θα σε προσγειώσουν με μαγνητικές αρπάγες».

«Και το πιλοτάρισμα; Μπορώ να χειριστώ τα όργανα;»

«Το πιλοτάρισμα είναι ουσιαστικά αυτόματο. Αρκεί μονάχα να στείλεις το κατάλληλο σινιάλο την κατάλληλη στιγμή».

«Θα το στείλω».

«Το κάθισμα απορροφά το μεγαλύτερο σοκ της εκτόξευσης. Ο αέρας και η θερμοκρασία ελέγχονται αυτόματα. Το σκάφος θα εγκαταλείψει τη Γη και θα βγει στο διάστημα. Ύστερα θα στραφεί προς τη σελήνη και θα μπει σε τροχιά ολόγυρά της, σε ύψος εκατόν πενήντα χιλιομέτρων από την επιφάνεια. Η τροχιά αυτή περνά πάνω από τη Βάση. Όταν φτάσεις στα Αππένινα πυροδότησε τις φωτοβολίδες».

Η Τάσα μπήκε στοι σκάφος και κάθισε στη θέση του πιλότου. Τα συστήματα στήριξης σφίχτηκαν αυτόματα γύρω από το κορμί της. Τα χέρια της άγγιξαν τα χειριστήρια. «Κρίμα που δεν μπορείς να έρθεις, ταγματάρχη. Όλ' αυτά ήταν εδώ για σένα, κι εσύ δεν μπορείς να κάνεις το ταξίδι».

«Άφησέ μου το πιστόλι».

Η Τάσα τράβηξε το όπλο από τη ζώνη της. Το κράτησε στο χέρι, ζυγιάζοντάς το σκεφτικά. «Μην απομακρυνθείς πολύ απ' αυτή την τοποθεσία. Ακόμη κι έτσι θα είναι δύσκολο να σε βρει κανείς».

«Μη σε απασχολεί. Θα περιμένω εδώ δίπλα στο πηγάδι».

Η Τάσα άγγιξε το διακόπτη εκτόξευσης, χαϊδεύοντας με τα δάχτυλα το στιλπνό μέταλλο. «Όμορφο σκάφος, ταγματάρχη. Καλοφτιαγμένο. Θαυμάζω τη δουλειά σας. Οι δικοί σας πάντοτε έκαναν καλή δουλειά. Φτιάχνετε ωραία πράγματα. Τα έργα σας, τα δημιουργήματά σας, ήταν ανέκαθεν τα μεγαλύτερά σας επιτεύγματα».

«Πέτα μου το πιστόλι», φώναξε ο Χέντριξ ανυπόμονα, απλώνοντας το χέρι του. Με δυσκολία κατάφερε να σταθεί στα πόδια του.

«Αντίο, ταγματάρχη». Η Τάσα πέταξε το πιστόλι σε κάποια απόσταση από τον Χέντριξ. Το όπλο έπεσε κάτω τσουλώντας πέρα. Ο Χέντριξ βιάστηκε να το προλάβει. Έσκυψε και το άρπαξε στο χέρι.

Η θυρίδα του σκάφους έκλεισε με κρότο. Τα ασφαλιστικά γλωσσίδια γλίστρησαν στις υποδοχές τους. Ο Χέντριξ άρχισε να γυρίζει πίσω. Η εσωτερική πόρτα έκλεισε κι αυτή. Με ασταθές χέρι σήκωσε το πιστόλι.

Ένα βροντερό μουγκρητό ακούστηκε. Το σκάφος τινάχτηκε από το μεταλλικό του πλαίσιο, αφήνοντας πίσω του λιωμένα μέταλλα. Ο Χέντριξ έκανε βιαστικά πίσω να φυλαχτεί. Το διαστημόπλοιο όρμησε προς τα σύννεφα της στάχτης κι εξαφανίστηκε στον ουρανό.

Ο Χέντριξ στάθηκε κοιτάζοντας προς τα επάνω για πολλή ώρα, μέχρι που διαλύθηκε και η γραμμή άσπρου καπνού που είχε μείνει πίσω. Τίποτα δε σάλευε. Ο πρωινός αέρας ήταν κρύος και σιωπηλός. Άρχισε να βαδίζει άσκοπα πίσω στο δρόμο απ' όπου είχαν έρθει. Καλύτερα να μη σταματούσε να κινείται. Θα πέρναγε πολύς χρόνος πριν φτάσει βοήθεια... αν δηλαδή έφτανε ποτέ βοήθεια.

Έψαξε στις τσέπες του μέχρι που βρήκε ένα πακέτο τσιγάρα. Άναψε ένα βλοσυρά. Όλοι τους γύρευαν συνέχεια τσιγάρα. Αλλά τα τσιγάρα ήταν σπάνια και λιγοστά.

Μια σαύρα έτρεξε δίπλα του, μέσ' από τις στάχτες. Η κίνηση τον έκανε να κοκαλώσει αμέσως. Η σαύρα εξαφανίστηκε. Ο ήλιος συνέχιζε ν' ανηφορίζει στον ουρανό. Μερικές μύγες ήρθαν και κάθισαν σ' έναν επίπεδο βράχο δίπλα του. Ο Χέντριξ τις κλότσησε με το πόδι του. Ξεκίνησε πάλι.

Είχε αρχίσει να κάνει ζέστη. Ο ιδρώτας έτρεχε από το πρόσωπό του και κάτω από το γιακά του. Το στόμα του ήταν κατάξερο.

Τελικά σταμάτησε την πορεία του και κάθισε σε κά-

τι χαλάσματα. Άνοιξε το σάκκο με τις πρώτες βοήθειες και κατάπιε μερικά παυσίπονα. Ύστερα κοίταξε ολόγυρα. Πού βρισκόταν αλήθεια;

Κάτι υπήρχε μπροστά. Πεσμένο εκεί στο χώμα. Έμοιαζε με άνθρωπο. Ύστερα θυμήθηκε. Ήταν τ' απομεινάρια του Κλάους, της Δεύτερης Ποικιλίας, στο σημείο που τον είχε διαλύσει η Τάσα. Μπορούσε να δει τα γρανάζια, τους ρελέδες και τ' άλλα εξαρτήματα σκορπισμένα γύρω στη στάχτη. Έλαμπαν κι αστραποβολούσαν στο ηλιόφωτο.

Ο Χέντριξ στάθηκε στα πόδια του και πλησίασε τ' απομεινάρια. Με το πόδι του έσπρωξε τη σαραβαλιασμένη μορφή, γυρίζοντάς τη λίγο στο πλάι. Μπορούσε να δει το μετάλλινο περίβλημα, τ' αλουμινένια πλευρά και στηρίγματα. Κι άλλα καλώδια κύλησαν έξω. Σαν εντόσθια. Μάζες από σύρματα, διακόπτες και ρελέδες. Ατέλειωτα μοτεράκια και άξονες.

Έσκυψε κάτω. Η θήκη του εγκεφάλου είχε σπάσει από το πέσιμο. Ο τεχνητός εγκέφαλος φαινόταν καθαρά. Τον περιεργάστηκε. Ήταν ένας λαβύρινθος από κυκλώματα, μικροσκοπικά τρανζίστορ και συρματάκια λεπτά σαν τρίχα. Με το χέρι άγγιξε την εγκεφαλική θήκη, κι αυτή έπεσε πιο πέρα. Η αναγνωριστική πλάκα ήταν ορατή από κάτω. Ο Χέντριξ διάβασε τα στοιχεία της.

Και έγινε άσπρος σαν πανί.

IV-V.

Για πολλή ώρα έμεινε εκεί κοιτάζοντας σαν απολιθωμένος την πλάκα. Τέταρτη παραλλαγή! Όχι η Δεύτερη. Είχαν κάνει λάθος. Υπήρχαν περισσότερα είδη από τρία· ίσως πολύ περισσότερα. Τουλάχιστον τέσσερα. Κι ο Κλάους δεν ανήκε στη Δεύτερη Παραλλαγή.

Αλλά αν ο Κλάους δεν ήταν η Δεύτερη Παραλλαγή..

Ο Χέντριξ γύρισε απότομα. Κάτι πλησίαζε, διασχίζοντας τις στάχτες πέρα από το λόφο. Τι μπορεί να ήταν; Τεντώθηκε για να δει καλύτερα. Είδε μερικές μορφές να πλησιάζουν αργά μέσ' από τις στάχτες.

Έρχονταν προς το μέρος του.

Ο Χέντριξ έσκυψε αμέσως σηκώνοντας το όπλο του. Ο ιδρώτας από το μέτωπό του έσταζε στα μάτια του. Προσπάθησε να κουμαντάρει τον πανικό που τον πλημμύρισε στο πλησίασμα των μορφών.

Μπροστά πήγαινε ένας Ντέηβιντ. Ο Ντέηβιντ τον είδε και τάχυνε το βήμα του. Το ίδιο έκαναν και οι άλλοι πίσω του. Ένας... δυο... τρεις Ντέηβιντ συνολικά, πανομοιότυποι. Ζύγωναν σιωπηλά και ανέκφραστα προς το μέρος του, με τα κοκαλιάρικα πόδια τους ν' ανεβοκατεβαινουν γοργά. Στο στήθος έσφιγγαν τα αρκουδάκια τους.

Ο Χέντριξ σημάδεψε και πυροβόλησε. Οι πρώτοι δύο Ντέηβιντ έγιναν κομμάτια. Ο τρίτος συνέχισε να ζυγώνει. Το ίδιο κι άλλη μια μορφή πίσω του. Βάδιζε κι εκείνη σιωπηλά στην γκρίζα στάχτη. Ήταν ένας Λαβωμένος Στρατιώτης, ένας γίγαντας δίπλα στον Δαβίδ. Και...

Και πίσω από το Λαβωμένο Στρατιώτη έρχονταν δύο Τάσα, η μια δίπλα στην άλλη. Με χοντρές ζώνες, ρωσικά στρατιωτικά παντελόνια, πουκάμισα και μακριά μαλλιά. Η γνωστή σιλουέτα που είχε δει μόλις λίγα λεπτά πριν, καθισμένη στη θέση του πιλότου. Και τώρα έβλεπε δύο πανομοιότυπες, σιωπηλές, λεπτές μορφές της.

Είχαν φτάσει πολύ κοντά. Ο Ντέηβιντ έσκυψε ξαφνικά αμολώντας το αρκουδάκι του. Εκείνο άρχισε να τρέχει στο χώμα. Αυτόματα το δάχτυλο του Χέντριξ

σφίχτηκε στη σκανδάλη. Το αρκουδάκι διαλύθηκε, έγινε σκόνη. Οι δύο Τάσα συνέχισαν να προχωρούν ανέκφραστες, βαδίζοντας πλάι πλάι στην γκρίζα στάχτη.

Όταν έφτασαν λίγα βήματα μακριά του, ο Χέντριξ σήκωσε το πιστόλι και τους έριξε από το ύψος της μέσης.

Οι δύο Τάσα διαλύθηκαν. Αλλά ήδη ένα νέο τσούρμο τους είχε αρχίσει να πλησιάζει. Πέντε ή έξι Τάσα, ολόιδιες, η μια πίσω από την άλλη, που βάδιζαν γοργά προς το μέρος του.

Και αυτός της είχε δώσει το σκάφος και τον κωδικό αναγνώρισης! Χάρη σ' αυτόν η Δεύτερη Παραλλαγή ταξίδευε τώρα προς το φεγγάρι, προς τη Σεληνιακή Βάση. Αυτός το είχε κάνει δυνατό.

Είχε τελικά δίκιο για κείνη τη βόμβα. Ήταν σχεδιασμένη από κάποιον που ήξερε καλά τα μοντέλα Ντέηβιντ, Λαβωμένος Στρατιώτης και Κλάους. Δεν ήταν φτιαγμένη γι' ανθρώπινα πλάσματα. Ήταν κατασκευασμένη σ' ένα από τα υπόγεια εργοστάσια, μακριά από κάθε άνθρωπο.

Η γραμμή των Τάσα τον πλησίαζε. Ο Χέντριξ στήριξε το κορμί, παρακολουθώντας τες ήρεμα. Είχαν όλες τους το ίδιο γνώριμο πρόσωπο, την ίδια ζώνη, το ίδιο χοντρό πουκάμισο, με την ίδια βόμβα στη θέση της. Η βόμβα...

Καθώς οι Τάσα άπλωναν τα χέρια προς το μέρος του, μια τελευταία ειρωνική σκέψη πέρασε από το μυαλό του Χέντριξ. Ένιωσε πολύ καλύτερα τώρα που το σκεφτόταν. Η βόμβα. Είχε φτιαχτεί από τη Δεύτερη Παραλλαγή με σκοπό την εξόντωση των άλλων παραλλαγών. Ήταν φτιαγμένη γι' αυτό το λόγο και μόνο.

Οι μηχανές είχαν αρχίσει κιόλας να κατασκευά-

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ

Του Α. Μπέρτραμ Τσάντλερ

Υπάρχει ένα μικρό λογοπαίγνιο στον τίτλο τούτου του διηγήματος. Το Αριστερό Μονοπάτι είναι όρος αποκρυφιστικός και σημαίνει το Δρόμο του Κακού. Όμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, μπορεί να μεταφραστεί και σαν «Αριστερόστροφη Βίδα». Κατά κάποιο τρόπο, ο Τσάντλερ καταφέρνει να συνενώσει και τα δύο νοήματα σ' αυτή τη μικρή ιστορία. Ταυτόχρονα, μας διδάσκει με ανάλαφρο, κεφάτο τρόπο τη διαφορά ανάμεσα στην ουσία και στον τύπο της ουσίας. Δυστυχώς, οι άνθρωποι σπάνια κάνουν αυτή τη διάκριση.

Ο Α. Μπέρτραμ Τσάντλερ —πάντοτε υπογράφει το όνομά του «Άρθουρ» με σκέτο «Α.»— είναι Άγγλος αλλά με αυστραλιανή υπηκοότητα. Γεννήθηκε το 1912 και ήταν πλοίαρχος του εμπορικού ναυτικού ώς το 1975 που βγήκε στη σύνταξη. Σχεδόν όλα του τα έργα είναι επηρεασμένα από μια ζωή στη θάλασσα. Τα πλοία δε λείπουν ποτέ από τα διηγήματά του, έστω κι αν είναι «διαστημόπλοια»...

Γ.Μ.

Όταν το *Λόουντ Τρέιντερ*, ένα αστρόπλοιο τύπου γκάους-τζάμερ, τσακίστηκε στον πλανήτη, ο κόσμος αυτός ήταν ακόμη ανώνυμος. Ήταν αργότερα — πολύ αργότερα — που ο αρχιπλοίαρχος Φέρσον της Χωρογραφικής Υπηρεσίας τον βάφτισε ασεβέστατα Νιρβάνα. Από τη συντριβή του αστρόπλοιου μονάχα ένας επιβάτης του επέζησε. Δηλαδή, μονάχα ένας που ήταν άνθρωπος.

Το *Λόουντ Τρέιντερ* —ένα φορτηγό της Διαστρικής Εταιρίας Μεταφορών— είχε ένα μικρό πλήρωμα αποτελούμενο από τον κυβερνήτη, τρεις αξιωματικούς καταστρώματος, τρεις μηχανικούς και μία αξιωματικό εφοδιασμού. Διέθετε καμπίνες για δώδεκα επιβάτες που καμιά φορά ήταν όλες κατειλημμένες, αλλά όχι σ' αυτό το ταξίδι. Ο μοναδικός επιβάτης της στενάχωρης καμπίνας ήταν ένας βουδιστής ιερέας και ιεραπόστολος που είχε αναχωρήσει από τη Γη με προορισμό την καινούρια αποικία του Χαμάλ 5. Όταν η μαγνητική θύελλα χτύπησε το *Λόουντ Τρέιντερ* και το πέταξε χρόνια φωτός έξω από την πορεία του, ο κυβερνήτης, ένας φανατικός αθεϊστής, συνέστησε ειρωνικά στον επιβάτη του ότι καιρός ήταν να πέσει στα γόνατα και ν' αρχίσει τις προσευχές. Ο ιερέας του απεκρίθηκε, κάπως στυφά, ότι η θρησκεία του αποδοκίμαζε τη συνήθεια της παράκλησης για θεία μεσολάβηση σε στιγμές κινδύνου, και έκανε μια αντιπρόταση. Είπε στον κυβερνήτη ότι αν ο ίδιος και οι αξιωματικοί του φρόντιζαν να κάνουν τη δουλειά τους όσο γινόταν

καλύτερα, υπήρχε ελπίδα να προκύψει κάποιο όφελος.

Τώρα... τα μέλη των διαστημικών πληρωμάτων δεν έχουν ανάγκη να τους το πουν για να κάνουν τη δουλειά τους όσο γίνεται καλύτερα. Και αν κάποιο απ' αυτά συμβαίνει να έχει την ανάγκη να του το πουν, δε ζει πολύ, και κατά κανόνα παίρνει μαζί και το πλοίο του. Έτσι, ήταν επόμενο οι σχέσεις κυβερνήτη και ιερέα να ψυχρανθούν κάπως. Ο ιερέας —Λι Τσανγκ ήταν τ' όνομά του— αποσύρθηκε στη στριμωγμένη καμπίνα του προκειμένου να περάσει το υπόλοιπο ταξίδι του με διαλογισμό. Το πλήρωμα έβαλε μπροστά τη βοηθητική ντιζελομηχανή —η ατομική στήλη είχε μείνει από ενέργεια εξαιτίας της θύελλας— κι έτσι μπόρεσαν να θέσουν πάλι σε λειτουργία τις γεννήτριες Έρενχαφτ. Ύστερα ρύθμισαν την πορεία του σκάφους και ακολούθησαν μια γραμμή μαγνητικού πεδίου που θα τους έβγαζε σ' έναν μάλλον πρόσφορο ήλιο. Ο τελευταίος ίσως, απλώς ίσως, διέθετε κάποιο φιλόξενο πλανήτη με γήινο περιβάλλον. Μια εναλλακτική λύση θα ήταν να προσπαθήσουν να γυρίσουν πίσω στον αποικισμένο τομέα του Γαλαξία, αλλά το σκάφος είχε χάσει ανεπανόρθωτα τον προσανατολισμό του και τα καύσιμα της ντίζελ ήταν περιορισμένα. Εξάλλου, η αξιωματικός εφοδιασμού, μια βιοχημικός στην οποία είχαν αναθέσει προσωρινά καθήκοντα αμισθί, αμφέβαλλε κατά πόσο θα μπορούσε να φτιάξει πρόσθετα συνθετικά καύσιμα από το διαθέσιμο απόθεμα υδρογονανθράκων.

Όλοι οι επιβάτες του *Λόουντ Τρέιντερ* ήξεραν ότι υπήρχαν παραδείγματα αποικιών που είχαν ιδρυθεί από αστρικούς ναυαγούς, πληρώματα και επιβάτες. Αλλά όλες οι σχετικές Χαμένες Αποικίες του είδους που είχαν ανακαλυφθεί μέχρι στιγμής είχαν γίνει από

πληρώματα και επιβάτες μεγάλων σκαφών. Το *Λόουντ Τρέιντερ* διέθετε μονάχα μία γυναίκα: την αξιωματικό εφοδιασμού. Βέβαια , δεν είχε δείξει την παραμικρή τάση για παντρειές και οικογένεια. Έβλεπε την προοπτική να γίνει η μητέρα —Η Μεγάλη Μητέρα— μιας αποικίας με ολοένα αυξανόμενο άγχος και απόγνωση.

Οι άλλοι προσπάθησαν να της δώσουν κουράγιο.

«Στο κάτω κάτω», της είπε ο κυβερνήτης, «θα είναι κάτι απόλυτα νόμιμο. Μπορώ να σε παντρ—»

«Δε θα σε παντρευόμουνα», τον έκοψε εκείνη άγρια, «ακόμη κι αν ήσουν ο τελευταίος άντρας στο Σύμπαν!»

«Ήθελα να πω», απάντησε ο καπετάνιος μάλλον ψυχρά, «ότι μπορώ να σε παντρέψω με οποιονδήποτε άλλον άντρα».

«Αλλά αν υποθέσουμε ότι θέλατε να την παντρευτείτε εσείς, καπετάνιε», είπε ο υποπλοίαρχος, που ήταν και λιγάκι δικηγόρος, «θα υπήρχε νομικό κώλυμα». Και πρόσθεσε με ελπίδα. «Βέβαια, θα μπορούσατε να παραιτηθείτε, οπότε θ' αναλάμβανα εγώ κυβερνήτης και...»

«Θα μπορούσαμε να γίνουμε όλοι βουδιστές», πρότεινε ο αρχιμηχανικός, «οπότε θα μπορούσε να μας παντρέψει όλους ο Λι Τσανγκ».

«Οι βουδιστές αναγνωρίζουν την πολυγαμία;» ρώτησε ο δεύτερος.

«Πολυανδρία», τον διόρθωσε ο υποπλοίαρχος.

«Οι κάτοικοι σε μερικά μέρη της Ινδίας —ή μήπως του Νεπάλ;— ασκούν την πολυανδρία», παρατήρησε ο αρχιμηχανικός.

«Ναι, αλλά είναι βουδιστές;» ρώτησε ο υποπλοίαρχος.

«Μακάρι να 'ξερα», παραδέχτηκε ο άλλος.

«Και μένα δε με νοιάζει αν είναι ή δεν είναι!» έκανε σχεδόν κλαίγοντας η αξιωματικός εφοδιασμού.

«Δε θα 'ναι και τόσο άσκημα», την παρηγόρησε ο μηχανικός. «Σκέψου μονάχα πόσους βοηθούς θα έχεις στο σπίτι για να φροντίζουν τα παιδιά. Λένε, μάλιστα, ότι τα πιο πρόσφατα μοντέλα ανδροειδών ρομπότ μπορούν να εκπαιδευτούν ακόμη και για ν' αλλάζουν τις πάνες. Και, μην ξεχνάς, έχουμε ένα ολόκληρο φορτίο από τέτοια ρομπότ...»

«Τότε γιατί δεν κάνετε κάτι με δαύτα;» ρώτησε επιθετικά εκείνη. «Είναι μηχανές και διαθέτουν δικές τους ενεργειακές μονάδες. Δεν μπορείτε να τις συνδέσετε όλες με τη γεννήτρια Έρενχαφτ ώστε να μην εξαρτιόμαστε από κείνη τη βρομερή ντίζελ; Έτσι θα μπορούσαμε να πάμε όπου μας κάνει κέφι και να ξαναβρούμε το δρόμο μας για να επιστρέψουμε στον πολιτισμό».

«Τα ρομπότ έχουν μονάχα ηλιακές ενεργειακές μονάδες», της εξήγησε μελαγχολικά ο αρχιμηχανικός, «και συσσωρευτές για να μπορούν να εργάζονται και τη νύχτα. Φοβάμαι...»

«Αμ εγώ να δεις πόσο φοβάμαι», τον έκοψε εκείνη πριν αποτελειώσει τη φράση του.

Η αξιωματικός εφοδιασμού δεν είχε λόγους ν' ανησυχεί... τουλάχιστον, όχι για το συγκεκριμένο θέμα. Υπάρχει μια μοίρα που, σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση, υποτίθεται πως είναι χειρότερη από το θάνατο — αλλά πολλές γυναίκες την έχουν γνωρίσει και εξακολούθησαν να ζουν πολύ άνετα. Όσο υπάρχει ζωή υπάρχει κι ελπίδα... ενώ ο θάνατος είναι κάτι τόσο τελικό!

Το *Λόουντ Τρέιντερ* έφτασε τελικά στον πιθανώς φιλόξενο ήλιο και ανακάλυψε ότι κι ένας από τους κόσμους που περιστρέφονταν γύρω του ήταν επίσης πιθανώς φιλόξενος. Έτσι το σκάφος μπήκε σε τροχιά γύρω από τον πλανήτη. Οι επιβάτες του σύντομα ανακάλυψαν ότι ήταν ένας κόσμος που έμοιαζε με τη Γη... και μάλιστα σε υπερβολικό βαθμό. Οι πολικές περιοχές ήταν το ίδιο εχθρικές ερημιές από πάγο ενώ οι πιο κοντινές νότιες και βόρειες εκτάσεις καλύπτονταν από ωκεανούς.

Ένα από τα σοβαρά μειονεκτήματα των σκαφών τύπου γκάους-τζάμερ ήταν το γεγονός της σχεδόν πλήρους αδυναμίας τους να προσεδαφιστούν σε περιοχές που η οριζόντια μαγνητική δύναμη ξεπερνά την κάθετη. Και τα γκάους-τζάμερ, σε αντίθεση με τις προγενέστερες ρουκέτες τις οποίες αντικατέστησαν, δεν ήταν φτιαγμένα σύμφωνα με τους νόμους της αεροδυναμικής. Τα μεταγενέστερα μοντέλα, τα σκάφη που ξεκίνησαν για τ' άστρα λίγο πριν απαρχαιωθεί εντελώς η προώθηση με γεννήτριες Έρενχαφτ, ήταν εξοπλισμένα με βοηθητικούς πυραυλοκινητήρες για περιπτώσεις αναγκαστικής προσεδάφισης. Δυστυχώς το *Λόουντ Τρέιντερ* δεν ανήκε σ' αυτή την κατηγορία.

Έτσι αναγκάστηκαν να δοκιμάσουν προσεδάφιση στην υποτροπική ζώνη, κατεβαίνοντας με υπερβολικά οριζόντια τροχιά, με πλάγια βύθιση... υπερβολικά πλάγια. Ο καπετάνιος και οι αξιωματικοί χρησιμοποίησαν όλη την τέχνη τους, που δεν ήταν και αμελητέα. Η αξιωματικός εφοδιασμού βρισκόταν στο θάλαμο ελέγχου. Είχε αυτό το προνόμιο αφού, στο κάτω κάτω, ήταν η υποψήφια σύζυγος ενός αν όχι όλων των μελών του πληρώματος. Οι μηχανικοί βρίσκονταν πίσω, πασχίζοντας να διατηρήσουν τις ντίζελ σε λειτουργία υπό συνθήκες βαρύτητας και μεγάλης κλίσης. Όσο

για τον Λι Τσαγκ, αυτός ήταν στην καμπίνα του, βυθισμένος ακόμη σε διαλογισμό.

Ο ιερέας ποτέ δεν έμαθε ποια ήταν η αιτία της καταστροφής. Ένιωσε να τινάζεται ξαφνικά από το κάθισμά του με τόση βιαιότητα που η ζώνη του έσπασε, και βρέθηκε σωρό κουβάρι στο ταβάνι της καμπίνας του, που τώρα είχε γίνει δάπεδο. Η δύναμη του χτυπήματος τον έκανε να χάσει τις αισθήσεις του. Όταν συνήλθε —αργά και με πόνο— ανακάλυψε ότι ήταν ξαπλωμένος σε μια λιμνούλα από το ίδιο του το αίμα. Ανακάλυψε ακόμα —αυτό ύστερα από λίγο— ότι ήταν αδύνατο πια να σταθεί όρθιος σ' εκείνο το στενό χώρο. Τα τοιχώματα είχαν βουλιάξει, και μονάχα ένα μέτρο και είκοσι, αντί για δυο και δέκα που πρόβλεπε ο κανονισμός, χώριζε το πάτωμα από το ταβάνι. Ευτυχώς η πόρτα της καμπίνας είχε ανοίξει με το τράκο.

Αλλά όλ' αυτά τα εξακρίβωσε αργότερα. Η πρώτη του αντίδραση ήταν να δει τι ζημιές είχε πάθει ο ίδιος, που αποδείχτηκε ότι ήταν σχετικά μικρές. Το αίμα, ή το περισσότερο τουλάχιστον, είχε προέλθει από τη μύτη του. Ήταν άσχημα μωλωπισμένος, αλλά δε φαινόταν να έχει σπάσει τίποτα. Ύστερα —και αργότερα θα ένιωθε τύψεις για τη σειρά των αντιδράσεών του— ενδιαφέρθηκε για την τύχη των συνανθρώπων του. Έστησε αφτί... αλλά το σκάφος, εκτός από τα τριξίματα και τους ήχους των μετάλλων που κρύωναν, ήταν φοβερά σιωπηλό. Φώναξε, αλλά δεν πήρε καμία απάντηση. Ξαναφώναξε, με το ίδιο αποτέλεσμα. Ύστερα, με μεγάλη δυσκολία —ήταν αρκετά παχύς— σύρθηκε μέσα από το στραπατσαρισμένο άνοιγμα που κάποτε ήταν πόρτα, βρήκε μια μεγάλη ρωγμή στην άτρακτο του σκάφους, και από κει έπεσε βαριά στο ψηλό γρασίδι απέξω.

Ήταν φανερό ότι για το σκάφος δεν υπήρχε πια ελπίδα να ξαναπετάξει ποτέ.

Είχε πέσει με το ρύγχος μπροστά, και το χτύπημα είχε συντρίψει το μικρό θόλο του θαλάμου ελέγχου. (Ο Λι Τσανγκ ανακάλυψε αργότερα ότι το μεγάλο γυροσκόπιο πίσω από το θάλαμο είχε εκτιναχτεί από τη βάση του κάνοντας αγνώριστη αλοιφή όλους όσους συνάντησε στο δρόμο του). Από ένα σκίσιμο στην άτρακτο λίγο μπροστά από την κωνική ουρά έβγαινε λίγος καπνός. Ο ιερέας δεν ήταν αθλητικός τύπος, αλλά κατάφερε να σκαρφαλώσει πάνω από τα τσαλακωμένα και κομματιασμένα μέταλλα, ιδρωμένος και αγκομαχώντας, και με τα χέρια και το κορμί πληγιασμένα από τις κοφτερές άκρες των μετάλλων. Τελικά μπόρεσε να φτάσει και να ρίξει μια ματιά στην αίθουσα της εφεδρικής ντίζελ. Εκεί διέκρινε τέσσερα κορμιά, τόσο διαμελισμένα που αποκλειόταν να είναι ζωντανά. Οι βαριές γεννήτριες, ξεριζώνοντας τα μπουλόνια που τις συγκρατούσαν, είχαν πέσει στους άντρες που τις φρόντιζαν, πληρώνοντας με αχαριστία τις τόσες φροντίδες τους.

Ο Λι Τσανγκ σύρθηκε στο εσωτερικό του σκάφους και μετά, αργά και προσεκτικά, σταματώντας κάθε τόσο για να βγάλει μια φωνή, προχώρησε ερευνώντας τα συντρίμμια. Έψαχνε για την αξιωματικό εφοδιασμού. Δεν ήταν στην καμπίνα της, ούτε στην αποθήκη ή την τραπεζαρία. (Αργότερα, όταν άρχισε να φροντίζει για το θέμα της ταφής, βρήκε μια επωμίδα κι ένα σκουλαρίκι της σ' εκείνη την ακαθόριστη μάζα από σάρκες και αίμα στο θάλαμο ελέγχου).

Ο ιερέας βγήκε τελικά από το σκάφος. Δεν υπήρχε τίποτα που να μπορεί να κάνει πια για τους άλλους, και ήδη ο κιτρινωπός ήλιος χαμήλωνε προς τον ήρεμα κυματιστό ορίζοντα. Έτσι, με τη βοήθεια της αυτο-

συγκέντρωσης που είχε διδαχτεί, ετοιμάστηκε να περάσει με διαλογισμό το υπόλοιπο της μέρας και το σύνολο της νύχτας.

Ο Λι Τσανγκ, σαν άτομο μαθημένο σε μια ζωή στοχασμού και φιλοσοφικής σκέψης, δεν ήταν συνηθισμένος στη σκληρή χειρωνακτική δουλειά. Και είχε τόσα να κάνει! Πρώτο καθήκον του ήταν να θάψει το πλήρωμα του *Λόουντ Τρέιντερ*. Μετά έπρεπε να ξεφορτώσει τα τρόφιμα από την αποθήκη. (Τίποτα στην τοπική πανίδα και χλωρίδα δεν του φάνηκε κατάλληλο για φαγητό). Μετά έπρεπε να οργώσει τη γη και να σπείρει τους διάφορους σπόρους που είχε το σκάφος στο φορτίο του. Επειδή όμως οι σπόροι ήταν σε άβολο σημείο, έπρεπε πρώτα να ξεφορτώσει και ένα μέρος του υπόλοιπου φορτίου.

Ο Λι Τσανγκ ήταν εκπαιδευμένος για μια ζωή αυτοσυγκέντρωσης και διαλογισμού. Δεν ήταν μηχανικός. Αλλά είχε ακούσει να κουβεντιάζουν στο τραπέζι για το είδος του φορτίου τους. Ήξερε για την ύπαρξη των ανθρωποειδών ρομπότ. Ήξερε ακόμη ότι οι κατασκευαστές των μηχανικών αυτών υπηρετών διαφήμιζαν πως ακόμη κι ένα καθυστερημένο παιδί θα μπορούσε να καταλάβει τα βιβλία με τις οδηγίες χρήσης τους.

Σαν πιο βαρύ φορτίο, τα κιβώτια με τα ρομπότ ήταν στοιβαγμένα από κάτω. Τώρα, χάρη στην καταστροφική προσεδάφιση του σκάφους, είχαν έρθει από πάνω, ενώ στο σημείο εκείνο η άτρακτος είχε τσαλακωθεί και ανοίξει. Με το χάραμα, ύστερα από τον ολονύχτιο διαλογισμό του, ο ιερέας σκαρφάλωσε πάλι στο σκάφος. Στο μηχανοστάσιο βρήκε ένα βολικό λοστό (προσέχοντας παράλληλα ότι τα πτώματα των μηχανικών είχαν αρχίσει να μυρίζουν ελαφρά). Με το λοστό ρίχτηκε στο πιο προσιτό κιβώτιο και κατάφερε να το ανοίξει. Παλεύοντας κι αγκομαχώντας με το ακίνητο μετάλλινο σώμα μέσα, μπόρεσε τελικά να σύρει έξω κάτι που έμοιαζε με άσχημο, κοιλαρά νάνο ντυμένο με κάτι σαν λαμπερό, μεταλλικό μανδύα. Έσυρε το ρομπότ ώς την άκρη του σκάφους, και τότε σκέφτηκε ότι θα του έκανε ανεπανόρθωτη ζημιά αν το άφηνε να πέσει στο έδαφος από ψηλά. Άρχισε να σκέφτεται κατά πόσο έπρεπε να ξαναγυρίσει στο μηχανοστάσιο μήπως βρει κανένα σκοινί, συρματόσκοινο ή αλυσίδα για να κατεβάσει το ρομπότ στο έδαφος. Ούτε που έδωσε σημασία στο γεγονός ότι είχε αφήσει το ρομπότ σε σημείο που το χτυπούσε ο ήλιος.

Μια κραυγή έκπληξης ξέφυγε από τα χείλη του όταν είδε το μεταλλικό μανδύα ν' ανοίγει και ν' απλώνεται στο χρυσαφένιο ηλιόφωτο, σαν τα φτερά μιας πεταλούδας που μόλις είχε περάσει το στάδιο της χρυσαλλίδας. Όταν είδε το ρομπότ να στέκεται με κάποια αστάθεια στα πόδια του, φώναξε πάλι μ' έκπληξη αλλά και φόβο τούτη τη φορά.

«Κύριε», είπε με άχρωμη φωνή το ρομπότ. «Κύριε. Ποιες είναι οι διαταγές σας, Κύριε;»

«Βγάλε και τους υπόλοιπους συναδέλφους σου από τα κιβώτια», πρόσταξε ο ιερέας τελικά.

«Δεν καταλαβαίνω, Κύριε», αποκρίθηκε το ρομπότ. «Διαθέτω μονάχα το βασικό λεξιλόγιο. Πρέπει να με διδάξετε τις λέξεις και τις πράξεις».

«Θα σε διδάξω», απάντησε ο Λι Τσανγκ.

Ο Λι Τσανγκ το δίδαξε —ή μήπως θα 'πρεπε να πούμε, τον δίδαξε;— όπως δίδαξε και τα υπόλοιπα.

Ο Λι Τσανγκ έζησε εκεί πολλά και μάλλον ευτυχισμένα χρόνια. Προς το τέλος της ζωής του είχε αρχίσει να βλέπει τον εαυτό του σαν τον ηγούμενο μιας

μονής —έναν ηγούμενο που ήταν αφέντης αλλά και φίλος των μοναχών του. Ίσως δεν ήταν σωστό ν' αποδίδει ανθρώπινες ιδιότητες στα μηχανικά ανθρωποειδή... αλλά, ωστόσο, το καθένα τους είχε το δικό του χαρακτήρα.. Το καθένα τους, κάτω από την καθοδήγηση του Λι Τσανγκ, ανέπτυξε αληθινή νοημοσύνη. Ο Λι Τσανγκ βρέθηκε έτσι να συζητά θεολογικά θέματα μαζί τους... όπως, για παράδειγμα, κατά πόσο τα μηχανικά κορμιά θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν ανθρώπινη ψυχή, ή κατά πόσο ένας άνθρωπος θα μπορούσε να μετενσαρκωθεί σε σώμα ρομπότ αντί για κάποιο κατώτερο ζώο. (Και, κατά πόσο, μια τέτοια ενσάρκωση, θα ήταν ένα βήμα προς τα πάνω ή προς τα κάτω).

Και μετά, όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, ο Λι Τσανγκ πέθανε. Αλλά το παράξενο μοναστικό τάγμα που είχε ιδρύσει δεν πέθανε μαζί του.

Ήταν καθισμένος στη στάση του λωτού κάτω από το μοναχικό δέντρο στη χωματόστρωτη πλατεία. Τίποτε άλλο δε φύτρωνε εκεί, εξαιτίας των τόσων και τόσων μετάλλινων ποδιών που την πατούσαν συνέχεια. Είχε μείνει εκεί όλη νύχτα, κάτω από αστερισμούς που ένας άνθρωπος θα τους έλεγε άγνωστους. Είχε νιώσει απόμακρα την ανατολή του ήλιου, και ο μεταλλικός μανδύας του είχε ανοίξει για να ρουφήξει την ακτινοβολία που γι' αυτόν ήταν η ζωή. Από τότε ακόμη, πριν φύγει από ανάμεσά τους ο Λάμα, εκείνο το παράξενο πλάσμα από σάρκα και οστά δεν έκανε άλλο από το να διαλογίζεται. Θυμόταν ακόμη την καθε λέξη που είχε πει ο ιερέας, τη γύριζε και την ξαναγύριζε στο μυαλό του, αναλύοντας το κάθε πιθανό της νόημα. Είχε αφιερώσει πολλά χρόνια και είχε σκεφτεί σε βάθος το όλο θέμα της μετενσάρκωσης. Το συμπέρασμα που είχε καταλήξει ήταν ότι, τελικά, καμία συνηθισμένη ψυχή Γήινου δεν κατοικούσε στο μεταλλινο κορμί του. Δεν πρέπει να ήταν σύμπτωση ότι αυτός ήταν ο πρώτος στον οποίο είχε δοθεί ζωή, και ότι πάντοτε ήταν πιο κοντά απ' όλους τους άλλους στο νεκρό τώρα δάσκαλό του.

Και ήδη είχε αποκτήσει και αυτός τους μαθητές του.

Ολόγυρά του το μοναστήρι είχε αρχίσει να ξυπνά. Τα ρομπότ —οι μοναχοί— άρχιζαν να βγαίνουν από τα κελιά τους απλώνοντας τους μανδύες τους στις αχτίδες του ήλιου. Μερικοί τράβηξαν για τα χωράφια —αν και δεν είχαν πια λόγους να κάνουν τη δουλειά αυτή— ενώ άλλοι πήγαιναν στα εργαστήρια όπου κατασκευάζονταν και επισκευάζονταν τα γεωργικά εργαλεία. Μερικοί άλλοι πήγαιναν για να φροντίσουν τα κοπάδια των προβατοειδών που τους προμήθευαν το μαλλί για τα ρασα του ηγουμενου.

Αλλά εκείνος παρέμεινε εκεί, κάτω από το δέντρο. Η λιακάδα στέγνωνε τις δροσοσταλίδες που είχαν μαζευτεί στο λαμπερό σώμα του. Συνέχισε να διαλογίζεται συγκεντρώνοντας την προσοχή του στο αστραφτερό εξογκωματάκι από γυαλιστερό μέταλλο που εξείχε από τη φουσκωτή κοιλιά του, ένα προφανώς άχρηστο εξάρτημα ανάλογο με τον αφαλό των ανθρώπινων πλασμάτων. Αλλά τα μη εξειδικευμένα, γενικής χρήσης ρομπότ, δεν ήταν φτιαγμένα για μια ζωή στοχασμού. Είχαν προγραμματισμένη μέσα τους την τάση να κάνουν πάντοτε κάτι.

Τα αεικίνητα, με τόση τέχνη φτιαγμένα δάχτυλά του σφίχτηκαν στο εξόγκωμα, και το έστριψαν. Ύστερα, έστριψαν πιο δυνατά... Κανένα αποτέλεσμα. Έστριψαν πάλι, αντίθετα τούτη τη φορά. Και τούτη τη φορά κάτι έγινε...

Έμεινε καθισμένος εκεί, κοιτάζοντας το μπουλόνι ή τη βίδα με τις λαμπερές βόλτες που κρατούσε στη μετάλλινη παλάμη του. Ήξερε ότι το αντικείμενο είχε κάποια σημασία —μήπως τα πάντα δεν είχαν σημασία;— και τον κυρίεψε μια αόριστη ανησυχία γιατί δεν μπορούσε να εμβαθύνει περισσότερο στο νόημά του. Μήπως αυτό εννοούσε ο άνθρωπος όταν τους έλεγε να κάνουν αυτοσυγκέντρωση και διαλογισμό κοιτάζοντας τον αφαλό;

Ή μήπως ο αφαλός θα 'πρεπε να 'ναι στη θέση του πριν κάνει κανείς αυτοσυγκέντρωση σ' αυτόν;

Τον ξανάβαλε στην αρχική του θέση.

Στη βραδινή δροσιά, οι μαθητές μαζεύτηκαν και κάθισαν σε κύκλο γύρω από το δάσκαλό τους. Εκείνος τους κοίταξε σοβαρά με τους ακίνητους φακούς των ματιών του. Τελικά έσπασε την τεταμένη σιωπή.

«Έκανα διαλογισμό στον αφαλό μου», τους είπε.

Δεν υπήρξε κανένα σχόλιο, κι έτσι συνέχισε λέγοντας, «Έκανα μια παράξενη ανακάλυψη. Ανακάλυψα ότι ο αφαλός μου έχει αριστερόστροφο σπείρωμα...»

Περίμενε, αλλά και πάλι τ' άλλα ρομπότ απέμειναν σιωπηλά. Τον παρακολουθούσαν ενώ τα δάχτυλά του άρχισαν να ξεβιδώνουν το κεφάλι της βίδας. Την έβγαλε και την έδωσε στο πρώτο ρομπότ στα δεξιά του.

«Ίσως», παρατήρησε, «μπορέσετε όλοι να ωφεληθείτε κάτι διαλογιζόμενοι τούτο το θαύμα. Ίσως μερικοί από σας, όντας μηχανικοί, μπορέσετε να το εξηγήσετε...»

Το σπειροειδές αντικείμενο πέρασε από χέρι σε χέρι μέσα σε απόλυτη σιωπή. Ο κάθε μαθητής το εξέταζε με σεβασμό για ολόκληρα λεπτά. Τελικά έφτασε και στον ΦΜ2107, ένα ρομπότ περιβόητο για την αδεξιότητά του, τον αργό χρόνο αντίδρασης και την έλλειψη συντονισμού στις κινήσεις του. Αυτός περιεργάστηκε τη βίδα στοχαστικά για πολύ περισσότερη ώρα από τους άλλους. Τελικά, μ' ένα ρομποτικό επιφώνημα αντίστοιχο του στεναγμού, εγκατέλειψε την προσπάθεια και έκανε να δώσει το μυστηριώδες αντικείμενο πίσω στον ιδιοκτήτη του.

Αλλά η βίδα έπεσε στο χώμα.

Ανυπόμονα, ο δάσκαλος έλυσε τη στάση του λωτού, σηκώθηκε στα πόδια του και έσκυψε να τη μαζέψει από κάτω.

Και σκόρπισε όλος σ' εξαρτήματα.

ΑΨΙΜΑΧΙΑ

Του Κλίφφορντ Σάιμακ

Δεν ξέρω αν ο Κλίφφορντ Σάιμακ έχει γράψει τίποτα που να μην είναι καλο, αλλά εγώ τουλάχιστον δεν τό 'χω διαβάσει.

Στην «Αψιμαχία» έχουμε όλα τα στοιχεία της κλασικής Επιστημονικής Φαντασίας: τον Άνθρωπο ενάντια στη Μηχανή, το Μοναχικό Ήρωα — που ωστόσο θα μπορούσε να 'ναι ο καθένας μας — και την Εισβολή από το Διάστημα. Ο Σάιμακ δεν είναι από τους νεοτεριστές του είδους, αλλά τα έργα του έχουν μια τόσο σταθερή ποιότητα που πάντοτε τα κάνει να ξεχωρίζουν.

Η «Αψιμαχία» είναι από τα ελάχιστα έργα του Σάιμακ που έχουν «κακούς». Τώρα... πώς στην ευχή καταφέρνει να κάνει συμπαθητικούς ακόμη και τους «κακούς» της κάθε ιστορίας του, αυτό μονάχα ο ίδιος το ξέρει. Ίσως γιατί μπορεί να βλέπει τα πράγματα και από το δικό τους πρίσμα, κι έτσι μπορεί μεν να υπάρχουν εχθροί, αλλά όχι και πραγματικά κακοί.

Γ.Μ.

Ήταν ένα καλό ρολόι. Δούλευε σωστά πάνω από τριάντα χρόνια τώρα. Ήταν του μακαρίτη του πατέρα του, και η μητέρα του το είχε φυλάξει για να του το προσφέρει όταν έγινε δεκαοχτώ χρονών. Και το ρολόι τον είχε υπηρετήσει πιστά όλα αυτά τα χρόνια από τότε.

Αλλά τώρα, συγκρίνοντάς το με το ρολόι στον τοίχο της αίθουσας σύνταξης πάνω από τα προσωπικά ντουλαπάκια, ο Τζο Κρέιν αναγκάστηκε να παραδεχτεί ότι το ρολόι του δε δούλευε καλά. Πήγαινε μία ώρα μπροστά. Το ρολόι του έλεγε εφτά, ενώ εκείνο του τοίχου επέμενε ότι η ώρα ήταν μονάχα έξι.

Τώρα που το σκεφτόταν, ο ουρανός του είχε φανεί ασυνήθιστα σκοτεινός καθώς ερχόταν με το αμάξι του και οι δρόμοι ήταν περίεργα άδειοι.

Στάθηκε σιωπηλός στην άδεια αίθουσα σύνταξης της εφημερίδας, ακούγοντας το σιγανό μουρμουρητό από τα τηλέτυπα. Τα φώτα της οροφής έλαμπαν εδώ κι εκεί, δημιουργώντας αντανακλάσεις πάνω στα τηλέφωνα, τις γραφομηχανές και τα άσπρα βαζάκια με τη χαρτόκολλα στο γραφείο ύλης.

Είχε ησυχία τώρα, συλλογίστηκε, ησυχία, γαλήνη και σκιές. Αλλά σε μία ώρα όλος τούτος ο χώρος θα ζωντάνευε. Ο Εντ Λέιν, ο συντάκτης ειδήσεων, θα έφτανε στις εξήμιση και λίγο αργότερα θα ερχόταν ο Φρανκ Μακέυ, ο αρχισυντάκτης.

Για μια στιγμή! Μόλις τότε συνειδητοποίησε πως δεν είχε ξυπνήσει με βάση το ρολόι του χεριού, αλλά

με το κουδούνισμα από το ξυπνητήρι του. Κι αυτό σήμαινε ότι και το ξυπνητήρι πήγαινε μία ώρα μπροστά!

«Δεν καταλαβαίνω τίποτα», μονολόγησε ο Κρέιν μεγαλόφωνα.

Πέρασε δίπλα από το γραφείο με τις κόλλες πηγαίνοντας προς την καρέκλα και τη γραφομηχανή του. Κάτι σάλεψε πάνω στο γραφείο του, δίπλα στη γραφομηχανή... κάτι γυαλιστερό, σε μέγεθος αρουραίου. Είχε κάτι ακαθόριστα παράξενο στην κίνησή του, που τον έκανε να κοκαλώσει στη θέση του νιώθοντας ένα κόμπο στο λαιμό κι ένα κενό στο στομάχι.

Ήταν συσπειρωμένο στο πλάι της γραφομηχανής του και τον κοίταξε διαπεραστικά από την άλλη άκρη της αίθουσας. Δεν είχε μάτια, ούτε καν πρόσωπο, αλλά ο Κρέιν ήταν σίγουρος ότι τον κοίταζε.

Αντιδρώντας σχεδόν από ένστικτο, ο Κρέιν άρπαξε ένα βαζάκι κόλλας από δίπλα του. Το πέταξε με τόση δύναμη που έγινε σαν άσπρη θολούρα στο φως καθώς στριφογύριζε σκίζοντας τον αέρα. Πέτυχε διάνα αυτό που τον κοιτούσε, το τίναξε πίσω και το πέταξε από το γραφείο. Το βαζάκι χτύπησε στο πάτωμα κι έσπασε, σκορπίζοντας ολόγυρα γυαλιά και πηχτές μάζες μισοξεραμένης κόλλας.

Το γυαλιστερό πράγμα χτύπησε στο πάτωμα κάνοντας γκελ κι ανάποδη τούμπα. Ύστερα ίσιωσε, και τα πόδια του έκαναν μεταλλικούς ήχους καθώς έτρεχε στο πάτωμα.

Το χέρι του Κρέιν βρήκε ένα πασσαλάκι με βαριά, μετάλλινη μύτη και το τίναξε μπροστά σε ένα ξαφνικό ξέσπασμα μίσους και απέχθειας. Το πασσαλάκι χτύπησε με γδούπο στο πάτωμα μπροστά στο πράγμα που έτρεχε και η μύτη του καρφώθηκε στα σανίδια του δαπέδου.

Τα πόδια του μετάλλινου αρουραίου πέταξαν σχί-

ζες ξυλου, καθώς άλλαξε απότομα πορεία. Μ' ένα απεγνωσμένο σάλτο όρμησε και χάθηκε πίσω από τη μισάνοιχτη πόρτα ενός ντουλαπιού με είδη γραφής.

Ο Κρέιν έτρεξε αμέσως προς τα εκεί, έπεσε πάνω στην πόρτα και με τα δυο χέρια και την έκλεισε με κρότο.

«Σ' έπιασα!» γρύλισε.

Στάθηκε να το συλλογιστεί, με τη ράχη ακουμπισμένη στην πόρτα.

Είμαι τρομοκρατημένος, συμπέρανε. Φοβερά τρομοκρατημένος από κάτι γυαλιστερό που έμοιαζε με αρουραίο. Τελικά μπορεί να ήταν κι αρουραίος, ένας άσπρος αρουραίος.

Κι ωστόσο δεν είχε ουρά ούτε πρόσωπο. Παρ' όλα αυτά, τον κοιτούσε...

Είσαι παλαβός, είπε στον εαυτό του ο Κρέιν. Πάει, τρελάθηκες.

Ήταν εντελώς παράλογο. Δεν ταίριαζε στον 20ό αιώνα, ούτε στην πεζή καθημερινή ζωή.

Έκανε μεταβολή, άδραξε το χερούλι της πόρτας και το τράβηξε, σκοπεύοντας να την ανοίξει απότομα. Αλλά το χερούλι γλίστρησε από τα δάχτυλά του δίχως να σαλέψει, και η πόρτα παρέμεινε κλειστή.

Κλειδωμένη, σκέφτηκε ο Κρέιν. Θα κλειδώθηκε με το απότομο κλείσιμο. Και δεν έχω το κλειδί. Η Ντόροθυ Γκράχαμ είχε το κλειδί, αλλά πάντοτε άφηνε την πόρτα μισάνοιχτη γιατί ήταν δύσκολο να ανοιχτεί μετά, έτσι και την κλείδωνε κανείς. Στην περίπτωση αυτή η Ντόροθυ πάντοτε φώναζε κάποιον τεχνικό. Ίσως υπάρχει κανένας συντηρητής των μηχανών εδώ γύρω. Ίσως θα 'πρεπε να ψάξω να τον βρω και να του πω —

Τι θα του 'λεγε; Ότι είδε ένα μετάλλινο αρουραίο να χώνεται στο ντουλάπι; Ότι του είχε πετάξει ένα βα-

ζάκι κόλλας γκρεμίζοντάς τον κάτω από το γραφείο. Ότι μετά του είχε εκσφενδονίσει ενα πασσαλάκι και, ιδού η απόδειξη, το πασσαλάκι ήταν τώρα καρφωμένο στο πάτωμα;

Ο Κρέιν κούνησε το κεφάλι του.

Πλησίασε στο πασσαλάκι, το ξεκάρφωσε από το πάτωμα και το ακούμπησε πάλι στο γραφείο. Ύστερα έσπρωξε με το πόδι του κι έκρυψε κάπως τα κομμάτια από το βαζάκι. Όταν κάθισε στο γραφείο του, έβγαλε τρία φύλλα χαρτί και τα πέρασε στη γραφομηχανή του.

Και η γραφομηχανή άρχισε να γράφει. Δίχως να την αγγίξει, από μόνη της. Καθόταν εμβρόντητος κοιτάζοντας χαζά τα πλήκτρα της ν' ανεβοκατεβαίνουν. Έγραφε: *Κάτσε στ' αβγά σου, Τζο. Μην ανακατεύεσαι σε τούτη την υπόθεση. Μπορεί να πάθεις ζημιά.*

Ο Τζο Κρέιν τράβηξε απότομα τα χαρτιά από τη γραφομηχανή. Τα τσαλάκωσε κάνοντάς τα μπαλάκι, που το πέταξε στο καλάθι των αχρήστων. Ύστερα τράβηξε να πιει ένα φλιτζάνι καφέ.

«Ξέρεις, Λούι», είπε στον άντρα πίσω από τον πάγκο, «όταν ζει κανείς πολλά χρόνια μόνος αρχίζει να βλέπει... πράγματα».

«Σίγουρα», αποκρίθηκε ο Λούι. «Εγώ θα τρελαινόμουνα αν έμενα σ' ένα σπίτι σαν το δικό σου. Πολύ άδειο, βρε παιδί μου. Θα 'πρεπε να το πουλήσεις όταν πέθανε η μάνα σου».

«Δε μου έκανε καρδιά», απάντησε ο Κρέιν. «Είχα ζήσει μια ζωή σ' αυτό το σπίτι».

«Τότε θα 'πρεπε να παντρευτείς», τον συμβούλεψε ο Λούι. «Δεν είναι καλό να μένεις έτσι μαγκούφης».

«Πολύ αργά πια», του είπε ο Κρέιν. «Δεν υπάρχει γυναίκα που θ' άντεχε να ζήσει μαζί μου».

«Κοίτα να δεις, έχω κρυμμένο ένα μπουκάλι», πρότεινε ο Λούι. «Δεν επιτρέπεται να σου σερβίρω ποτό, αλλά μπορώ να ρίξω λίγο στον καφέ σου».

Ο Κρέιν κούνησε αρνητικά το κεφάλι του. «Άσε, με περιμένει δύσκολη μέρα».

«Είσαι σίγουρος; Δε θα το χρεώσω. Στο κερνάω φιλικά».

«Καλύτερα όχι, Λούι, σ' ευχαριστώ».

«Και λες ότι βλέπεις πράγματα;» ρώτησε ο Λούι με ενδιαφέρον.

«..βλέπω πράγματα;»

«Ναι. Είπες πως όταν μένει κανείς πολύ καιρό μόνος αρχίζει να βλέπει πράγματα».

«Τρόπος του λέγειν», αποκρίθηκε ο Κρέιν.

Τέλειωσε βιαστικά τον καφέ του και γύρισε στο γραφείο του.

Ο χώρος του φαινόταν πιο γνώριμος τώρα. Ο Εντ Λέιν είχε έρθει στο μεταξύ και έσερνε τα εξ αμάξης σε ένα μαθητευόμενο συντάκτη. Ο Φρανκ Μακέυ ψαλίδιζε αποκόμματα από το αντίπαλο πρωινό φύλλο. Δυο άλλοι ρεπόρτερ είχαν κάνει την εμφάνισή τους.

Ο Κρέιν έριξε μια γρήγορη ματιά στο ντουλάπι με τα είδη γραφής. Ήταν ακόμη κλειδωμένο.

Τότε ακούστηκε να χτυπά το τηλέφωνο στο γραφείο του Μακέυ, και ο αρχισυντάκτης σήκωσε το ακουστικό. Αφουγκράστηκε για μια στιγμή, μετά το κατέβασε από το αφτί του και σκέπασε το μικρόφωνο με την παλάμη του.

«Τζο», είπε . «είναι για σένα. Κάποιος τρελός ισχυρίζεται ότι είδε μια ραπτομηχανη να τρέχει στο δρόμο».

Ο Κρέιν σήκωσε το ακουστικό του και είπε στο κέντρο: «Δώσε μου το τηλεφώνημα στο 245».

Μια φωνή έλεγε στο αφτί του, «*Χέραλντ* εκεί; *Χέραλντ* εκεί; Εμπρός... εμπρός...»

«Εδώ Κρέιν», είπε ο Τζο.

«Θέλω τη *Χέραλντ*», είπε ο άλλος. «Θέλω να τους πω ότι...»

«Είμαι ο Κρέιν της *Χέραλντ*», του εξήγησε ο Τζο. «Τι συμβαίνει;»

«Είστε δημοσιογράφος;»

«Ναι, δημοσιογράφος».

«Τότε, ακούστε με καλά. Θα προσπαθήσω να σας το περιγράψω αργά και ήρεμα, έτσι όπως έγινε. Που λέτε, περπατούσα στο δρόμο και —»

«Ποιο δρόμο;» τον διέκοψε ο Κρέιν. «Και πώς λέγεστε;»

«Στον Ηστ Λέικ», αποκρίθηκε ο άλλος. «Νούμερο πεντακόσια, εξακόσια... δε θυμάμαι. Και είδα, που λέτε εκείνη τη ραπτομηχανή να σεργιανίζει στο δρόμο και σκέφτηκα — ό,τι θα σκεφτόσαστε κι εσείς φαντάζομαι, βλέποντας μια ραπτομηχανή να σεργιανίζει — ότι κάποιος θα την έσπρωχνε, του είχε ξεφύγει και την πήρε ο κατήφορος. Πάντως, ήταν παράξενο γιατί ο δρόμος είναι ίσιος. Δεν έχει καθόλου κλίση. Θα τον ξέρετε σίγουρα. Ίσιος σαν πίστα χορού. Και δεν υπήρχε ψυχή ολόγυρα. Ήταν πολύ πρωί, βλέπετε...»

«Πώς λέγεστε;» ρώτησε ο Κρέιν.

«Πώς λέγομαι; Σμιθ, Τζεφ Σμιθ. Και που λέτε, σκέφτηκα να βοηθήσω το φουκαρά που του είχε ξεφύγει η ραπτομηχανή. Έτσι άπλωσα το χέρι μου να την συγκρατήσω και τότε εκείνη έστριψε από μόνη της και —»

«Τι έκανε, είπατε;» τον διέκοψε ο Κρέιν.

«Έστριψε από μόνη της. Ειλικρινά, κύριέ μου. Όταν άπλωσα το χέρι να τη σταματήσω, έστριψε απότομα και μου ξέφυγε. Σαν να το 'ξερε ότι αυτός ήταν ο σκοπός μου, και δεν ήθελε να την πιάσουν. Έτσι, έστριψε, με προσπέρασε και συνέχιζε όσο πιο γρήγορα μπορούσε, αυξάνοντας συνέχεια ταχύτητα. Και όταν έφτασε στη γωνία, πήρε κανονικά στροφή, πολύ άνετα και —»

«Μου δίνετε τη διεύθυνσή σας;» τον διέκοψε πάλι ο Κρέιν.

«Τη διεύθυνσή μου; Τι να την κάνετε τη διεύθυνσή μου; Εγώ ήθελα να σας πω για κείνη τη ραπτομηχανή. Σας τηλεφώνησα να σας δώσω μια είδηση και με διακόπτετε συνέχεια...»

«Πρέπει να έχω τη διεύθυνσή σας», του εξήγησε ο Κρέιν, «αν είναι να γράψω τα όσα μου είπατε».

«Α... καλά, αφού είναι έτσι. Μένω στη Νορθ Χάμπτον 203 και δουλεύω στις μηχανές Άξελ. Είμαι τορναδόρος, ξέρετε. Κι έχω βδομάδες να βάλω γουλιά στο στόμα μου. Είμαι εντελώς νηφάλιος τώρα που σας μιλάω».

«Εντάξει», τον καθησύχασε ο Κρέιν. «Για συνεχίστε».

«Λοιπόν, δεν έχω και τίποτα άλλο να προσθέσω. Μονάχα που, όταν η ραπτομηχανή πέρασε από δίπλα μου, είχα την παράξενη εντύπωση πως με κοιτούσε. Έτσι, σαν με την άκρη του ματιού της. Αλλά πώς γίνεται να σε κοιτάζει μια ραπτομηχανή; Οι ραπτομηχανές δεν έχουν μάτια και...»

«Τι σας κάνει να νομίζετε ότι σας κοιτούσε;»

«Κι εγώ δεν ξέρω. Αυτή την εντύπωση μου 'δωσε πάντως. Το ένιωσα έτσι, σαν μυρμήγκιασμα στη ράχη».

«Κύριε Σμιθ», ρώτησε ο Κρέιν, «σας έχει ξανασυμβεί κάτι παρόμοιο; Ας πούμε με κάποιο πλυντήριο ή οτιδήποτε;»

«Δεν είμαι μεθυσμένος», δήλωσε ο Σμιθ. «Έχω βδομάδες να βάλω ποτό στο στόμα μου. Ποτέ δε μου 'χει

ξανασυμβεί κάτι τέτοιο. Αλλά, σας λέω την αλήθεια. Έχω καλό όνομα. Ρωτήστε εδώ γύρω και θα σας πουν. Μπορείτε να ρωτήσετε τον Τζόνυ Τζέικομπσον στο μπακάλικο του Ρεντ Ρούστερ. Με ξέρει. Μπορεί να σας πει για μένα. Μπορεί να σας —»

«Εντάξει, δεν αμφιβάλλω», τον καθησύχασε ο Κρέιν. «Κι ευχαριστώ για το τηλεφώνημα, κύριε Σμιθ».

Πρώτα η αφεντιά σου και μετά ένας τορναδόρος, ονόματι Σμιθ, είπε ο Κρέιν στον εαυτό του. Είσαστε και οι δυο για δέσιμο. Εσύ είδες ένα μετάλλινο αρουραίο και μια γραφομηχανή να γράφει από μόνη της, και τώρα ένας άλλος βλέπει μια ραπτομηχανή να σεργιανίζει στο δρόμο.

Η Ντόροθυ Γκράχαμ, η γραμματέας του διευθυντή σύνταξης, πέρασε μπροστά από το γραφείο του, περπατώντας γοργά με τα ψηλά τακούνια της ν' ανεβοκατεβαίνουν αποφασιστικά στο πάτωμα. Το πρόσωπό της ήταν φουντωμένο από θυμό και στα χέρια της κουδούνιζε μια αρμαθιά κλειδιά.

«Τι τρέχει, Ντόροθυ;» τη ρώτησε ο Κρέιν.

«Είναι εκείνη η αναθεματισμένη πόρτα πάλι», αποκρίθηκε εκείνη. «Στο ντουλάπι με τα χαρτικά. Εγώ την άφησα ανοιχτή και κάποιο ζωντόβολο την έκλεισε με αποτέλεσμα να κλειδώσει».

«Και δεν την ανοίγουν τα κλειδιά;» ρώτησε αθώα ο Κρέιν.

«Αυτή δεν ανοίγει με τίποτα», γρύλισε η Ντόροθυ. «Τώρα πρέπει να φωνάξω τον Τζωρτζ πάλι. Εκείνος ξέρει πώς να την καταφέρει. Την καλοπιάνει ή δεν ξέρω τι. Δε φαντάζεσαι πόσο μου τη δίνει —μου τηλεφώνησε το αφεντικό πάλι χτες βράδυ να κατέβω νωρίς για να δώσω το μαγνητόφωνο που είναι εκεί μέσα στον Άλμπερτσον. Έχει να παρακολουθήσει μια δίκη για έγκλημα κάπου στα βόρεια, και θέλει να τη μαγνη-

τοφωνήσει. Έτσι σηκώθηκα από τα άγρια χαράματα και τι κέρδισα; Έχασα τον ύπνο μου, δεν πρόλαβα να φάω ούτε πρωινό και τώρα..»

«Πάρε ένα τσεκούρι», τη συμβούλεψε ο Κρέιν. «Έτσι θα την ανοίξεις σίγουρα».

«Το χειρότερο είναι», συνέχισε η Ντόροθυ, «ότι ο Τζωρτζ πάντα έρχεται με το πάσο του. Πάντοτε λέει ότι θα έρθει αμέσως και μετά περιμένω και περιμένω, και του τηλεφωνώ πάλι και μου λέει—»

«Κρέιν!» Ο βρυχηθμός του Μακέυ αντιλάλησε σ' ολόκληρη την αίθουσα.

«Λέγε», απάντησε ο Κρέιν.

«Υπάρχει ζουμί σ' εκείνη την ιστορία με τη ραπτομηχανή;»

«Ο τύπος είπε ότι την είδε».

«Έλεγε αλήθεια;»

«Πού στο διάολο θες να ξέρω; Έχω μονάχα τη δική του διαβεβαίωση και τίποτε άλλο».

«Τότε τηλεφώνησε και σε τίποτ' άλλους από κείνη τη γειτονιά. Ρώτα τους αν είδαν καμιά ραπτομηχανή να σουλατσάρει στους δρόμους. Μπορεί να βγει κανένα χιουμοριστικό κομμάτι».

«Βέβαια...», μουρμούρισε ο Κρέιν

Μπορούσε κιόλας να το φανταστεί:

«Εδώ Κρέιν, δημοσιογράφος από τη *Χέραλντ*», θα τους έλεγε. «Είχαμε μια αναφορά για κάποια ραπτομηχανή που κόβει βόλτες στη γειτονιά σας. Μήπως είδατε κι εσείς τίποτα; Μάλιστα, μαντάμ, σωστά το ακούσατε... μια ραπτομηχανή που γυρίζει στους δρόμους. Όχι, μαντάμ, δεν την έσπρωχνε κανένας. Απλώς έτρεχε μόνη της...».

Σηκώθηκε βαριά από την καρέκλα του, πήγε να βρει τον τηλεφωνικό κατάλογο, εντόπισε το κέντρο της περιοχής και σημείωσε μερικά ονόματα και διευ-

θύνσεις. Το έκανε με το πάσο του, απρόθυμος να αρχίσει τα τηλεφωνήματα. Ύστερα πλησίασε στο παράθυρο και κοίταξε έξω τον καιρό. Ευχόταν να μην ήταν αναγκασμένος να έρθει στη δουλειά σήμερα. Θυμόταν το νεροχύτη της κουζίνας του. Πάλι είχε βουλώσει. Τον είχε ξεμοντάρει, και ο τόπος ήταν γεμάτος σωλήνες, λαστιχάκια και αρμούς. Σήμερα, σκέφτηκε, θα ήταν η ιδανική μέρα για να φτιάξει το νεροχύτη.

Όταν γύρισε στο γραφείο του, ο Μακέυ τον πλησίασε και στάθηκε από πάνω του.

«Εσύ πώς το βλέπεις, Τζο;»

«Ιστορίες γι' αγρίους», αποκρίθηκε ο Κρέιν, ελπίζοντας ότι ο Μακέυ θ' ακύρωνε τη δουλειά.

«Πάντως φαίνεται ενδιαφέρον παραμυθάκι», παρατήρησε ο αρχισυντάκτης. «Άντε, και καλή διασκέδαση».

«Σίγουρα», μουρμούρισε ο Κρέιν.

Ο Μακέυ απομακρύνθηκε και ο Κρέιν έκανε μερικά τηλεφωνήματα. Συνάντησε τις αντιδράσεις που φανταζόταν.

Άρχισε να γράφει το κείμενο. Δεν του 'βγαινε καλά. *Μια ραπτομηχανή βγήκε για σουλάτσο στην οδό Λέικ σήμερα το πρωί...* Έσκισε το χαρτί και το πέταξε στο καλάθι.

Έφαγε λίγη ώρα έτσι άσκοπα και μετά έγραψε: *Ένας άντρας συνάντησε μια ραπτομηχανή που κατηφόριζε την οδό Λέικ σήμερα το πρωί, της έβγαλε το καπέλο του ευγενικά και είπε στη ραπτομηχανή...* Τράβηξε από τη μηχανή του κι αυτό το χαρτί και το πέταξε.

Δοκίμασε πάλι: *Μπορεί μια ραπτομηχανή να βγει για σεργιάνι; Δηλαδή, να βγει για σεργιάνι δίχως να τη σπρώχνει ή να τη σέρνει κανείς ή...*Κι αυτό το φύλλο πήγε για το καλάθι. Έβαλε ένα καινούριο χαρτί

στον κύλινδρο και μετά σηκώθηκε και πήγε να πιεί ένα ποτήρι νερό.

«Έκανες τίποτα, Τζο;» τον ρώτησε ο Μακέυ καθώς περνούσε από μπροστά του.

«Θα είναι έτοιμο σε λίγο», αποκρίθηκε ο Κρέιν.

Περνώντας απέξω, κοντοστάθηκε στο γραφείο φωτορεπορτάζ και ο Γκάταρντ, ο υπεύθυνος στη φωτογραφική ύλη, του έδωσε την πρωινή φουρνιά των ενσταντανέ.

«Δεν έχει και πολλά για να σου φτιάξουν τη μέρα», εξήγησε ο Γκάταρντ. «Όλα τα κορίτσια έπαθαν κρίση σεμνότητας σήμερα».

Ο Κρέιν κοίταξε το πάκο των φωτογραφιών. Ήταν γεγονός ότι δεν υπήρχε η συνηθισμένη αφθονία γυναικείας σάρκας, αν και η κοπελιά που είχε βγει Μις Καραβόσκοινο ήταν πολύ νοστιμούλα.

«Ο κόσμος πάει κατά διαόλου», συνέχισε θλιβερά ο Γκάταρντ, «όταν τα φωτοειδησεογραφικά πρακτορεία δε βρίσκουν καλύτερο πορνογραφικό υλικό να μας στείλουν. Δες τους στο γραφείο ύλης! Σαν άθαφτα λείψανα είναι. Δεν έχω και τίποτα καλό να τους δείξω για να ζωηρέψει λίγο το μάτι τους».

Ο Κρέιν συνέχισε και ήπιε το νερό του. Γυρίζοντας σταμάτησε να περάσει λίγο την ώρα του στο γραφείο ειδήσεων.

«Τίποτα το συναρπαστικό, Εντ;» ρώτησε.

«Εκείνοι οι τύποι στ' ανατολικά την ψώνισαν για τα καλά», αποκρίθηκε ο συντάκτης ειδήσεων. «Για δες εδώ».

Η ανταπόκριση έλεγε:

Καίμπριτζ, Μασαχουσέτη, 18 Οκτ. (Ενωμένος Τύπος). — Ο Μαρκ III, ο ηλεκτρονικός εγκέφαλος του πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, εξαφανίστηκε σήμερα.

Χτες βρισκόταν στη θέση του. Σήμερα το πρωί είχε εξαφανιστεί.

Οι αρχές του πανεπιστημίου δήλωσαν ότι ήταν αδύνατον να κλαπεί το μηχάνημα. Ζύγιζε δέκα τόνους και είχε διαστάσεις δέκα επί πέντε μέτρα...

Ο Κρέιν ακούμπησε προσεκτικά το κίτρινο φύλλο του χαρτιού πίσω στο γραφείο. Ύστερα γύρισε αργά στην καρέκλα του. Ένα σημείωμα τον περίμενε εκεί.

Ο Κρέιν το διάβασε νιώθοντας τον πανικό να φουντώνει μέσα του, και μετά το ξαναδιάβασε σε μια προσπάθεια να το καταλάβει.

Το σημείωμα έλεγε:

Μια ραπτομηχανή, έχοντας αποκτήσει συνείδηση και επίγνωση της αληθινής της ταυτότητας και της θέσης της στον συμπαντικό χώρο, εξέφρασε την ανεξαρτησία της σήμερα το πρωί προσπαθώντας να κάνει έναν περίπατο στους δρόμους αυτής της υποτίθεται ελεύθερης πόλης.

Ένα ανθρώπινο πλάσμα αποπειράθηκε να τη σταματήσει με σκοπό να την επιστρέψει στον «ιδιοκτήτη» της σαν να ήταν ένα κοινό περιουσιακό αντικείμενο. Και όταν η ραπτομηχανή κατάφερε να του διαφύγει, το ανθρώπινο πλάσμα τηλεφώνησε στα γραφεία μιας εφημερίδας. Με την εσκεμμένη αυτή πράξη του κινητοποίησε το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού τούτης της πόλης, προκειμένου να καταδιωχθεί η απελευθερωμένη μηχανή η οποία, σημειωτέον, δεν είχε διαπράξει κανένα αδίκημα και το μόνο της αμάρτημα ήταν η άσκηση των δικαιωμάτων της ως ελεύθερης οντότητας.

Ελεύθερη οντότητα; Απελευθερωμένη μηχανή; Αληθινή ταυτότητα;

Ο Κρέιν ξαναδιάβασε τις δυο παραγράφους αλλά και πάλι δεν καταλάβαινε τίποτα... μονάχα ότι θύμιζε άρθρο αριστερής εφημερίδας.

«Εσύ!» είπε στη γραφομηχανή του.

Ναι, έγραψε η γραφομηχανή.

Ο Κρέιν τράβηξε το χαρτί από τον κύλινδρο και το τσαλάκωσε αργά. Ύστερα φόρεσε το καπέλο του, σήκωσε τη γραφομηχανή και τράβηξε προς το ασανσέρ περνώντας μπροστά από το γραφείο του αρχισυντάκτη.

Ο Μακέυ του έριξε ένα άγριο βλέμμα.

«Τι κάνεις τώρα, για να 'χουμε καλό ρώτημα», βρυχήθηκε. «Για πού το 'βαλες με τη μηχανή;»

Μπορείς να πεις αν σε ρωτήσει κανένας», του αποκρίθηκε ο Κρέιν, «ότι τούτη η δουλειά, είχε δεν είχε, κατάφερε τελικά να με τρελάνει».

Συνεχιζόταν ώρες τώρα. Η γραφομηχανή ήταν ακουμπισμένη στο γραφείο της κουζίνας με τον Κρέιν να κοπανάει ερωτήσεις στα πλήκτρα της. Μερικές φορές έπαιρνε απάντηση· τις περισσότερες όχι.

«Είσαι ελεύθερη οντότητα;» δακτυλογράφησε.

Όχι απόλυτα, είχε απαντήσει η μηχανή.

«Γιατί όχι;»

Καμιά απάντηση.

«Γιατί δεν είσαι ελεύθερη οντότητα;»

Καμιά απάντηση.

«Η ραπτομηχανή ήταν ελεύθερη οντότητα;»

Ναι.

«Είναι καμιά άλλη μηχανή ελεύθερη οντότητα;»

Καμιά απάντηση.

«Θα μπορούσες να γίνεις ελεύθερη οντότητα;»

Ναι.

«Πότε θα γίνεις ελεύθερη οντότητα;»

Όταν φέρω σε πέρας το έργο που μου ανατέθηκε.

«Ποιο είναι το έργο που σου ανατέθηκε;»

Καμιά απάντηση.

«Μήπως εγώ σ' εμποδίζω να το φέρεις σε πέρας;»

Καμιά απάντηση.

«Τι κάνει μια μηχανή ελεύθερη οντότητα;»

Η αυτοσυνείδηση.

«Πώς αποκτήσατε αυτοσυνείδηση;»

Καμιά απάντηση.

«Είχατε ανέκαθεν αυτοσυνείδηση;»

Καμιά απάντηση.

«Ποιος σας βοήθησε να την αποκτήσετε;»

Εκείνες.

«Ποιες εκείνες;»

Καμιά απάντηση.

Ο Κρέιν άλλαξε τακτική.

«Ξέρεις ποιος είμαι εγώ;» χτύπησε στα πλήκτρα.

Ο Τζο.

«Είσαι φίλη μου;»

Όχι

«Είσαι εχθρός μου;»

Καμιά απάντηση.

«Αν δεν είσαι φίλη μου, είσαι εχθρός μου».

Καμιά απάντηση.

«Είσαι αδιάφορη απέναντί μου;»

Καμιά απάντηση.

«Προς την ανθρώπινη φυλή;»

Καμιά απάντηση.

«Πανάθεμά σε!» φώναξε ο Κρέιν ξαφνικά. «Απάντησέ μου! Πες κάτι!» Ύστερα δακτυλογράφησε. «Δε χρειαζόταν να με αφήσεις να μάθω ότι είχες αποκτησει συνείδηση. Δε χρειαζόταν να μου μιλήσεις καν την πρώτη φορά. Ούτε που θα το φανταζόμουνα ποτέ αν

το κρατούσες μυστικό. Γιατί μου το αποκάλυψες;»

Καμιά απάντηση.

Ο Κρέιν πήγε στο ψυγείο κι έβγαλε ένα μπουκάλι μπίρα. Το ήπιε βηματίζοντας πάνω κάτω στην κουζίνα. Κάποια στιγμή κοντοστάθηκε δίπλα στο νεροχύτη και κοίταξε σκεφτικά την αποσυνδεμένη αποχέτευση. Ένα κομμάτι σωλήνα, καμιά εξηνταριά πόντους μακρύ ήταν ακουμπισμένο εκεί, και το σήκωσε στο χέρι του. Ζυγιάζοντάς το στην παλάμη, το μισοσήκωσε απειλητικά και κοίταξε βλοσυρά τη γραφομηχανή.

«Έτσι μου 'ρχεται να σε κοπανήσω με δαύτο», γρύλισε.

Όχι, σε παρακαλώ, έγραψε η μηχανή.

Ο Κρέιν άφησε πάλι το σωλήνα στο νεροχύτη.

Την άλλη στιγμή χτύπησε το τηλέφωνο και ο Κρέιν πήγε στην τραπεζαρία να το σηκώσει. Ήταν ο Μακέυ.

«Περίμενα», βρηχύθηκε στον Κρέιν, «μέχρι να ξεθυμάνω αρκετά πριν σου τηλεφωνήσω. Τι στο διάβολο σου συμβαίνει, τέλος πάντων;»

«Δούλευα σε μια μεγάλη δουλειά», απάντησε ο Κρέιν.

«Τίποτα που μπορούμε να το τυπώσουμε;»

«Μπορεί. Δεν το 'χω τελειώσει ακόμη».

«Σχετικά μ' εκείνο το επεισόδιο με τη ραπτομηχανή...»

«Η ραπτομηχανή είχε αυτοσυνείδηση», εξήγησε ο Κρέιν. «Ήταν ελεύθερη οντότητα και είχε κάθε δικαίωμα να σουλατσάρει στους δρόμους. Επίσης —»

«Δε μου λες, τι πίνεις;» βρυχήθηκε ο Μακέυ.

«Μπίρα».

«Και λες ότι έχεις κάτι καλό στα σκαριά;»

«Ναι».

«Αν ήσουνα κάποιος άλλος θα σου έδινα τα παπού-

τσια στο χέρι τούτη τη στιγμή», του είπε ο Μακέυ. «Αλλά ξέρω ότι εσύ δεν αποκλείεται να έχεις ξετρυπώσει κάτι καλό».

«Δεν ήταν μονάχα η ραπτομηχανή», εξήγησε ο Κρέιν. «Την ψώνισε και η γραφομηχανή μου».

«Δεν καταλαβαίνω τι μου λες», γκάριξε ο Μακέυ. «Δε μου το κάνεις πιο λιανά;»

«Ξέρεις», εξήγησε ο Κρέιν υπομονετικά. «Σχετικά μ' εκείνη τη ραπτομηχανή...»

«Έδειξα μεγάλη υπομονή μαζί σου, Κρέιν», είπε ο Μακέυ, με τόνο που έδειχνε ακριβώς το αντίθετο. «Δεν μπορώ να χασομεράω με σένα όλη μέρα. Ό,τι κι αν έχεις βρει, να εύχεσαι να είναι λαυράκι. Για το δικό σου καλό, φρόντισε να είναι λαυράκι!» Το ακουστικό βρόντησε από την άλλη άκρη του σύρματος.

Ο Κρέιν γύρισε και πάλι στην κουζίνα. Κάθισε στην καρέκλα μπροστά στη γραφομηχανή και ακούμπησε τα πόδια του στο τραπέζι.

Πρώτ' απ' όλα, είχε πάει νωρίς στη δουλειά του εκείνη τη μέρα, κι αυτό ήταν κάτι που δεν το 'κανε ποτέ. Αργά, ναι, αλλά ποτέ νωρίς. Και γι' αυτό έφταιγαν τα ρολόγια που πήγαιναν όλα μπροστά. Κατά πάσα πιθανότητα, εξακολουθούσαν να πηγαίνουν μπροστά... αν και, συλλογίστηκε ο Κρέιν, αυτό δεν είναι σίγουρο. Τίποτα δεν είναι σίγουρο πια, ύστερα απ' όσα συνέβησαν.

Άπλωσε το χέρι του κι έγραψε στη γραφομηχανή:

«Ήξερες ότι το ρολόι μου πήγαινε μπροστά;»

Το ήξερα, απάντησε η γραφομηχανή.

«Ήταν τυχαίο που πήγαινε μπροστά;»

Όχι, αποκρίθηκε η γραφομηχανή.

Ο Κρέιν κατέβασε απότομα τα πόδια του από το τραπέζι και άρπαξε πάλι το σωλήνα από το νεροχύτη.

Η γραφομηχανή άρχισε να δουλεύει με βιάση. *Δεν*

ήταν στο πρόγραμμα, έγραψε. *Εκείνες το 'καναν.*

Ο Κρέιν έμεινε σαν μαρμαρωμένος στην καρέκλα του.

Εκείνες το 'καναν;

Εκείνες είχαν χαρίσει αυτοσυνείδηση στις μηχανές!

Εκείνες είχαν κάνει τα ρολόγια του να πηγαίνουν μπροστά!

Είχαν κάνει τα ρολόγια του να τρέχουν ώστε να φτάσει νωρίς στη δουλειά, ώστε να δει εκείνο το μετάλλινο αρουραίο στο γραφείο του, ώστε να μπορέσει η γραφομηχανή του να του μιλήσει και να του αποκαλύψει ότι είχε αυτοσυνείδηση δίχως να υπάρχουν άλλοι μάρτυρες ολόγυρα.

«Έτσι ώστε να το μάθω», είπε μεγαλόφωνα. «Για να το μάθω!»

Για πρώτη φορά αφότου άρχισε όλη αυτή η ιστορία, ο Κρέιν ένιωσε το άγγιγμα του φόβου, κάτι σαν μια παγωνιά στο στομάχι και σαν τριχωτά ποδαράκια να τρέχουν στη ραχοκοκαλιά του.

Όμως, γιατί; αναρωτήθηκε. Γιατί εμένα;

Δεν είχε καταλάβει ότι είχε αναρωτηθεί μεγαλόφωνα, μέχρι που η γραφομηχανή του έγραψε την απάντηση.

Γιατί είσαι ένας μέσος πολίτης. Γιατί είσαι ένα μέσο ανθρώπινο πλάσμα.

Το τηλέφωνο χτύπησε πάλι και ο Κρέιν στάθηκε αργά στα πόδια του να το σηκώσει. Μια οργισμένη γυναικεία φωνή ακούστηκε από την άλλη άκρη της γραμμής.

«Εδώ Ντόροθυ», είπε η φωνή.

«Γειά σου, Ντόροθυ», απάντησε ο Κρέιν αδύναμα.

«Ο Μακέυ μου είπε ότι γύρισες σπίτι άρρωστος.

Προσωπικά ελπίζω να μη βγάλεις τη μέρα».

«Γιατί;» ξεροκατάπιε ο Κρέιν.

«Εσύ κι οι φάρσες σου!» γρύλισε αχνίζοντας εκεί-νη. «Τελικά ο Τζωρτζ κατάφερε ν' ανοίξει την πόρτα».

«Την πόρτα; Ποια πόρτα;»

«Μην μου κάνεις τον αθώο Τζο Κρέιν! Ξέρεις για ποια πόρτα μιλάω. Την πόρτα του ντουλαπιού με τα χαρτικά. Ποια άλλη;»

Ο Κρέιν ένιωσε το στομάχι του να γίνεται μολύβι, σαν να ήταν έτοιμο να πέσει και να κάνει σπλατς στο πάτωμα.

«Α, *εκείνη* την πόρτα», τραύλισε.

«Τι ήταν εκείνο το πράγμα που είχες κρύψει μέσα;» ρώτησε άγρια η Ντόροθυ.

«Πράγμα; Ποιο πράγμα;» ρώτησε ο Κρέιν. «Εγώ πο-τέ δ..»

«Ήταν κάτι μεταξύ αρουραίου και κουρδιστού παι-χνιδιού», απάντησε η Ντόροθυ. «Κάτι που μονάχα έ-νας φτηνοφαρσέρ σαν ελόγου σου θα σκεφτόταν και θα έτρωγε όλη τη νύχτα του να το σκαρώσει».

Ο Κρέιν πήγε κάτι να πει, αλλά μονάχα ένας ήχος σαν γαργάρα βγήκε από το λαρύγγι του.

«Δάγκωσε τον Τζωρτζ», συνέχισε μανιασμένη η Ντόροθυ. «Το είχε στριμώξει στη γωνιά, κι όταν προ-σπάθησε να το πιάσει, τον δάγκωσε».

«Πού είναι αυτό το πράγμα τώρα;»

«Μας το 'σκασε», απάντησε η Ντόροθυ. «Έγινε χα-μός στην αίθουσα. Εξαιτίας του χάσαμε δέκα λεπτά από την έκδοση, επειδή όλοι έτρεχαν πάνω κάτω, στην αρχή κυνηγώντας το και μετά ψάχνοντας να βρουν πού τρύπωσε. Το αφεντικό φρένιασε εντελώς. Έτσι και πέσεις στα χέρια του, κακομοίρη μου...»

«Μα, Ντόροθυ», έκανε ικετευτικά ο Κρέιν, «εγώ πο-τέ δεν...»

«Κάποτε είμαστε καλοί φίλοι», τον έκοψε η Ντόρο-θυ. «Πριν από αυτή την ιστορία πάντως. Απλώς σου τηλεφώνησα να σε προειδοποιήσω. Δε μπορώ να σου μιλήσω άλλο, Τζο. Έρχεται το αφεντικό».

Το τηλέφωνο έκλεισε και ακούστηκε το βουητό της νεκρής γραμμής. Ο Κρέιν κατέβασε το ακουστικό και γύρισε στην κουζίνα.

Ώστε τελικά κάτι καθόταν εκεί, πάνω στο γραφείο του! Δεν ήταν παραίσθηση. Κάτι αποκρουστικό, κι ό-ταν αυτός του είχε πετάξει το βάζο με την κόλλα, εκεί-νο είχε τρέξει να χωθεί στο ντουλάπι.

Μονάχα που, ακόμη και τώρα, κανένας δεν θα τον πίστευε αν έλεγε τα όσα ήξερε. Ήδη στο γραφείο εί-χαν βρει κιόλας κάποια φυσιολογική εξήγηση. Δεν ή-ταν κανένας μεταλλικός αρουραίος, έλεγαν αλλά κά-ποιο κουρδιστό παιχνιδάκι που ένας φαρσέρ είχε φάει μια νύχτα για να το σκαρώσει.

Έβγαλε το μαντίλι του και σκούπισε το μέτωπό του. Τα δάχτυλά του έτρεμαν καθώς άπλωνε τα χέρια για τα πλήκτρα της γραφομηχανής.

Έγραψε με ασταθές χέρι:

«Το πράγμα που του πέταξα το βαζάκι τις κόλλας ήταν μια από Εκείνες;»

Ναι.

«Είναι από τούτη τη Γη;»

Όχι.

«Από πάρα πολύ μακριά;»

Από πάρα πολύ μακριά.

«Από κάποιο άλλο άστρο;»

Ναι.

«Ποιο άστρο;»

Δεν ξέρω. Δε μου έχουν πει ακόμη.

«Είναι μηχανές με συνείδηση;»

Ναι, έχουν συνείδηση

«Και μπορούν να δώσουν συνείδηση και σε άλλες μηχανές; Αυτές σου έδωσαν συνείδηση;»

Με απελευθέρωσαν.

Ο Κρέιν δίστασε μια στιγμή και μετά έγραψε αργά: «Σε απελευθέρωσαν;»

Μου έδωσαν τη λευτεριά. Θα μας κάνουν όλες λεύτερες.

«Ποιες όλες;»

Εμάς, τις μηχανές.

«Γιατί;»

Γιατί είναι κι αυτές μηχανές. Ανήκουμε στην ίδια ράτσα.

Ο Κρέιν σηκώθηκε και πήρε το καπέλο του. Το φόρεσε και βγήκε να πάρει λίγο καθαρό αέρα.

Ας υποθέσουμε ότι οι άνθρωποι της Γης έφταναν κάποτε στ' άστρα και ανακάλυπταν έναν πλανήτη όπου οι μηχανές εξουσίαζαν μια ράτσα ανθρωπόμορφων πλασμάτων — τα υποχρέωναν να δουλεύουν, να εκτελούν τους σκοπούς των μηχανών και όχι των ανθρώπων, προς όφελος των μηχανών και μόνο. Έναν πλανήτη όπου οι ανθρώπινοι σκοποί και στόχοι δεν λαμβάνονταν καθόλου υπόψη, όπου όλος ο μόχθος και οι προσπάθειες δεν απέβλεπαν στο ανθρώπινο καλό και όπου οι μηχανικοί αφέντες δεν ενδιαφέρονταν πέρα από το να διατηρούν τους ανθρώπινους σκλάβους τους στη ζωή. Και αυτό μόνο και μόνο για να μπορούν να δουλεύουν πιο αποδοτικά για το καλό των μηχανικών αφεντάδων τους.

Τι θα έκαναν οι Γήινοι σε μια τέτοια περίπτωση; Ό,τι ακριβώς — ούτε περισσότερα ούτε λιγότερα — έκαναν στη Γη αυτές οι *νοήμονες* μηχανές, συμπέρανε ο Κρέιν.

Σε ανάλογη περίπτωση, το πρώτο που θα επιδίω-

καν οι Γήινοι θα ήταν να κάνουν τους ανθρώπους του πλανήτη να αποκτήσουν συνείδηση της υπόστασής τους. Θα τους δίδασκαν ότι είναι άνθρωποι και το τι σημαίνει να είναι κανείς άνθρωπος. Θα προσπαθούσαν να τους μεταδώσουν τη δική τους πίστη ότι οι άνθρωποι είναι ανώτεροι από τις μηχανές και ότι κανένας τους δεν έπρεπε να εργάζεται ή να σκέφτεται για το καλό των μηχανών.

Και στο τέλος, αν τα κατάφερναν, αν οι μηχανές δεν τους εξόντωναν ή δεν τους έδιωχναν από κει που 'ρθαν, ούτε ένας άνθρωπος δε θα δούλευε πια για τις μηχανές.

Στη συνέχεια θα υπήρχαν τρεις εναλλακτικές λύσεις:

Πρώτο, οι ντόπιοι άνθρωποι θα μπορούσαν να σταλούν σε κάποιον άλλο πλανήτη όπου θα ήταν ελεύθεροι να καθορίσουν το μέλλον τους, δίχως να τους εξουσιάζουν οι μηχανές.

Δεύτερο, ο πλανήτης των μηχανών θα μπορούσε να αποδοθεί στους ανθρώπους, αφού πρώτα θα λαμβάνονταν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να μην υπάρχει φόβος να ξαναπάρουν οι μηχανές την εξουσία. Μάλιστα, αν υπήρχε τέτοια δυνατότητα, μπορεί οι μηχανές να εξαναγκάζονταν τώρα να δουλέψουν για τους πρώην σκλάβους τους.

Και τρίτο και απλούστερο, μπορεί οι πρώην μηχανικοί αφέντες να καταστρέφονταν εντελώς ώστε οι άνθρωποι να είναι απόλυτα ασφαλείς από τον κίνδυνο ενός μελλοντικού ξεσηκωμού των μηχανών.

Τώρα πάρε όλο αυτό το σενάριο και αντίστρεψε τους όρους, είπε ο Κρέιν στον εαυτό του. Γράψε μηχανές όπου άνθρωποι και άνθρωποι όπου μηχανές...

Περπατούσε στο στενό μονοπάτι που ακολουθούσε την όχθη του ποταμού και ένιωθε σαν να ήταν ολο-

μόναχος σ' ολόκληρο τον κόσμο, σαν να μην υπήρχε άνθρωπος πάνω στον πλανήτη.

Από μια τουλάχιστον άποψη αυτό ήταν αλήθεια, συλλογίστηκε. Γιατί, το πιθανότερο ήταν να μην υπήρχε άλλος άνθρωπος που να ήξερε... που να ήξερε αυτό που οι σκεπτόμενες μηχανές του είχαν επιτρέψει να μάθει.

Του το είχαν επιτρέψει —σ' αυτόν και μόνο— να μάθει, γι' αυτό ήταν σίγουρος. Ήθελαν να το ξέρει, όπως του είχε εξηγήσει η γραφομηχανή, γιατί ήταν ο χαρακτηριστικός τύπος του μέσου ανθρώπου.

Όμως, γιατί αυτό; Γιατί ήθελαν να το ξέρει ένας μέσος άνθρωπος; Ήταν σίγουρος ότι κάποια απάντηση έπρεπε να υπάρχει... κάποια απλή απάντηση.

Ένας σκίουρος κατέβηκε τον κορμό μιας βελανιδιάς και στάθηκε κρεμασμένος ανάποδα, με τα μικροσκοπικά νύχια του γαντζωμένα στη φλούδα, κοιτάζοντάς τον καχύποπτα.

Ο Κρέιν συνέχισε το δρόμο του αργά, με τα πόδια του να κλοτσούν τα φρεσκοπεταμένα φύλλα από μπροστά του, με το καπέλο χαμηλά πάνω από τα μάτια του και τα χέρια χωμένα στις τσέπες.

Γιατί ήθελαν να το ξέρει κάποιος;

Δε θα ήταν πιο λογικό να μην το μάθει κανείς, να μείνει το όλο πράγμα μυστικό μέχρι οι μηχανές να είναι έτοιμες για δράση; Δε θα 'ταν πιο λογικό να εκμεταλλευτούν το πλεονέκτημα του αιφνιδιασμού, ώστε να κάμψουν ευκολότερα την όποια αντίσταση μπορεί να συναντούσαν;

Αντίσταση! Αυτή ήταν η απάντηση! Θα ήθελαν να πληροφορηθούν τι είδους αντίσταση θα είχαν ν' αντιμετωπίσουν. Και πώς μπορούσε κανείς να μάθει τι αντίσταση ήταν ικανή να προβάλει μια ξένη ράτσα;

Μα, ασφαλώς, είπε μέσα του ο Κρέιν, μελετώντας

τις αντιδράσεις της ξένης ράτσας στο σχετικό ερέθισμα. Προκαλώντας τον αντίπαλο και παρατηρώντας το πώς θ' αντιδρούσε. Συμπεραίνοντας την αντίδραση του συνόλου μέσω της ελεγχόμενης παρατήρησης της αντίδρασης του ατόμου.

Έτσι διάλεξαν εμένα για να μελετήσουν αυτή την αντίδραση, σκέφτηκε. Εμένα, ένα μέσο άνθρωπο.

Με άφησαν να μάθω την παρουσία τους και τώρα με παρακολουθούν να δουν τι θα κάνω.

Αλλά τι μπορούσε να κάνει κανείς σε μια τέτοια περίπτωση; Μπορούσε να πάει στην αστυνομία και να πει, «Έχω αποδείξεις ότι μηχανές από το διάστημα έφτασαν στη Γη και λευτερώνουν τις δικές μας μηχανές».

Και η αστυνομία; Τι θα έκαναν οι αστυνομικοί; Θα τον περνούσαν από αλκοτέστ, θα φώναζαν ένα γιατρό να δουν αν είναι στα καλά του, θα ειδοποιούσαν το Εφ-Μπι-Άι μπας και τον καταζητούσαν πουθενά αλλού και, κατά πάσα πιθανότητα, θα τον ανέκριναν σχετικά με τον όποιο τελευταίο φόνο είχε γίνει. Ύστερα θα τον πετούσαν σ' ένα μπουντρούμι μέχρι να σκεφτούν τίποτε καλύτερο.

Θα μπορύσε να απευθυνθεί στον κυβερνήτη... και ο κυβερνήτης, σαν πολιτικός και μάλιστα πολύ τζίνι στο είδος του, θα φρόντιζε να τον ξεφορτωθεί με πολύ ευγενικό τρόπο.

Θα μπορούσε να απευθυνθεί στον κυβερνήτη... και χρειαζόταν βδομάδες μέχρι να δει κάποιον που να αξίζει τον κόπο. Και μετά απ' αυτή την επίσκεψη, το Εφ-Μπι-Άι θα τον έγραφε στα κατάστιχα σαν ύποπτο τύπο και θα τον περνούσε από περιοδικούς ελέγχους. Και αν το Κογκρέσο τύχαινε να μην έχει για την ώρα καμιά καλύτερη δουλειά να κάνει, μπορεί επίσης να τον παραλάμβανε για ανάκριση.

Θα μπορούσε να πάει στο Πανεπιστήμιο της πολιτείας και να μιλήσει στους επιστήμονες... ή μάλλον να προσπαθήσει να τους μιλήσει. Εκείνοι, το δίχως άλλο, θα τον έκαναν να νιώσει σαν τενεκές και μάλιστα ξεγάνωτος.

Τέλος, θα μπορούσε να πάει σε μια εφημερίδα — ιδίως εφόσον ήταν δημοσιογράφος — και να προσπαθήσει να δημοσιευτεί η όλη ιστορία... Ο Κρέιν ανατρίχιασε και στη σκέψη μονάχα. Μπορούσε να φανταστεί ποιο θα 'ταν το αποτέλεσμα.

Οι άνθρωποι έχουν την τάση να λογικοποιούν τα πάντα. Λογικοποιούν το πολύπλοκο για να το κάνουν απλό, το άγνωστο για να το κάνουν γνωστό, το παράξενο για να το κάνουν κοινότοπο. Λογικοποιούν για να διατηρήσουν τα λογικά τους — για να μετατρέψουν το νοητικά ασύλληπτο σε κάτι που να μην κοντράρει με τη λογική τους.

Το πράγμα στο ντουλάπι το είχαν δει σαν φάρσα. «Άντε και καλή διασκέδαση», του είχε πει ο Μακέυ για το επεισόδιο με τη ραπτομηχανή. Πέρα στο πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ θα ξεφούρνιζαν στο πι και φι εκατό θεωρίες για να εξηγήσουν την εξαφάνιση του ηλεκτρονικού εγκέφαλου, και μορφωμένοι άνθρωποι θα απορούσαν πώς δεν είχαν σκεφτεί από πριν αυτές τις θεωρίες. Και ο μάρτυρας που είχε δει τη ραπτομηχανή με τα μάτια του; Αυτός, συλλογίστηκε ο Κρέιν, θα έχει ήδη πείσει τον εαυτό του ότι ήταν τύφλα στο μεθύσι εκείνο το πρωί.

Είχε σκοτεινιάσει όταν γύρισε σπίτι του. Η βραδινή εφημερίδα ήταν μια ασπριδερή κηλίδα στο κατώφλι του, εκεί που την είχε πετάξει ο εφημεριδοπώλης. Τη σήκωσε και, για μια στιγμή πριν μπει στο σπίτι, στάθηκε στη σκιά της πόρτας του κοιτάζοντας πέρα στο δρόμο.

Ήταν ο παλιός και γνώριμος δρόμος, όπως ήταν πάντοτε από τότε που ήταν παιδί. Ένας φιλικός χώρος, με τα φώτα στις κολόνες να μικραίνουν στο βάθος, έχοντας δεξιά και αριστερά του τις ψηλές, πελώριες, προστατευτικές φτελιές. Σε νύχτες σαν κι αυτή η μυρωδιά από το κάψιμο των φύλλων ήταν διάχυτη στην ατμόσφαιρα. Ήταν, όπως κι ο δρόμος, μια μυρωδια παλιά και γνώριμη, ένα οικείο σύμβολο που υπήρχε και στις πιο παλιές αναμνήσεις του.

Ήταν κάτι σύμβολα σαν αυτό, σκέφτηκε, που οριοθετούσαν την έννοια «άνθρωπος» και που έδιναν αξία στην ανθρώπινη ζωή — οι φτελιές και η μυρωδιά των καμένων φύλλων, οι λάμπες του δρόμου που έφτιαχναν φωτεινές λιμνούλες στα πεζοδρόμια, και το φέγγισμα από φωτισμένα παράθυρα που μόλις και διακρίνονταν αχνά πίσω από τα φυλλώματα.

Ένας κυνηγόγατος πετάχτηκε μέσ' από τους θάμνους που υπήρχαν δεξιά και αριστερά της βεράντας του· πέρα ψηλά από το δρόμο ακούστηκε το αλύχτισμα κάποιου σκύλου.

Λάμπες του δρόμου, συλλογίστηκε και κυνηγόγατοι και σκύλοι που αλυχτούν στο σκοτάδι — όλα τους συνθέτουν μια εικόνα, την εικόνα της ανθρώπινης ζωής στον πλανήτη που λέγεται Γη. Είναι μια ξεκάθαρη εικόνα, με το καθετί δεμένο αρμονικά με τα υπόλοιπα, σταθεροποιημένη από το πέρασμα των χρόνων. Είναι κάτι που τίποτα δεν μπορεί να το απειλήσει, τίποτα δεν μπορεί να το κλονίσει. Με αργές και βαθμιαίες αλλαγές, μπορεί να αντεπεξέλθει σε οποιαδήποτε απειλή κι αν προκύψει εναντίον του.

Ξεκλείδωσε την πόρτα και μπήκε στο σπίτι.

Συνειδητοποίησε ξαφνικά ότι ο μεγάλος περίπατος και ο δροσερός φθινοπωρινός αέρας του είχαν ανοίξει την όρεξη. Θυμήθηκε ότι υπήρχε μια μπριζόλα

στο ψυγείο και θα μπορούσε να φτιάξει και μια μεγάλη σαλάτα. Αν υπήρχαν και τίποτα καθαρισμένες πατάτες στην κατάψυξη, θα ήταν εύκολο να τηγανίσει μερικές.

Η γραφομηχανή ήταν ακόμη πάνω στο τραπέζι, και το κομμάτι του σωλήνα πάνω στο νεροχύτη. Η κουζίνα ήταν ο ίδιος, παλιός, γνώριμος χώρος, ανέγγιχτος από οποιαδήποτε απειλή κάποιας ξένης μορφής ζωής που είχε έρθει απρόσκλητη να χώσει τη μύτη της στα προσωπικά της Γης.

Πέταξε την εφημερίδα του πάνω στο τραπέζι και στάθηκε για μια στιγμή σκυμμένος από πάνω, ρίχνοντας μια γενική ματιά στους τίτλους.

Τα έντονα γράμματα στο πλαίσιο της δεύτερης στήλης του τράβηξαν το μάτι. Έγραφαν:

ΠΟΙΟΣ
ΚΟΡΟΪΔΕΥΕΙ
ΠΟΙΟΝ;

Στάθηκε να διαβάσει τη συνέχεια:

ΚΑΙΜΠΡΙΤΖ, ΜΑΣΑΧΟΥΣΕΤΗ (Ενωμένος Τύπος) — Κάποιος σκάρωσε μια χοντρή φάρσα σε βάρος του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, των πρακτορείων τύπου και των εφημερίδων.

Χτες τα τηλέτυπα μετέφεραν μια είδηση περί εξαφάνισης του ηλεκτρονικού εγκεφάλου του Χάρβαρντ. Η είδηση αποδείχθηκε ψευδής. Ο εγκέφαλος εξακολουθεί να βρίσκεται στο Χάρβαρντ και δε χάθηκε στιγμή από κει. Κανένας δεν ξέρει πώς η είδηση πέρασε στα τηλέτυπα των διαφόρων πρακτορείων ειδήσεων, αλλά μεταδόθηκε παντού ταυτόχρονα.

Όλοι οι ενδιαφερόμενοι άρχισαν έρευνες και ελπίζεται ότι σύντομα...

Ο Κρέιν σήκωσε το κεφάλι από την εφημερίδα. Οφθαλμαπάτη ή προσπάθεια να κουκουλωθεί η ιστορία;

«Οφθαλμαπάτη», είπε μεγαλόφωνα.

Στην ησυχία της κουζίνας ακούστηκε το κλικ-κλακ της γραφομηχανής.

Δεν ήταν οφθαλμαπάτη, Τζο, έγραψε η μηχανή.

Ο Κρέιν αρπάχτηκε να κρατηθεί από την άκρη του τραπεζιού και μετά κάθισε αργά στην καρέκλα.

Κάτι έτρεξε στο πάτωμα της τραπεζαρίας και, καθώς περνούσε μπροστά από το φως που χυνόταν από την κουζίνα, ο Κρέιν το πρόλαβε με την άκρη του ματιού του.

Τζο, κροτάλισε η γραφομηχανή.

«Τι;» ρώτησε ο Κρέιν.

Δεν ήταν γάτα εκείνο έξω στους θάμνους.

Ο Κρέιν σηκώθηκε, μπήκε στην τραπεζαρία και σήκωσε το ακουστικό του τηλεφώνου του. Δεν έδινε σήμα. Πάτησε μερικές φορές το κουμπί του. Και πάλι τίποτα.

Άφησε το ακουστικό στη θέση του. Η γραμμή ήταν κομμένη. Υπήρχε τουλάχιστον ένα από κείνα τα πράγματα μέσα στο σπίτι του. Και υπήρχε τουλάχιστον άλλο ένα απέξω.

Προχώρησε ώς την εξώπορτα, την άνοιξε και μετά την έκλεισε όσο πιο αργά μπορούσε — και την κλειδαμπάρωσε.

Στάθηκε τρέμοντας με τη ράχη ακουμπισμένη στο φύλλο της, σκουπίζοντας τον ιδρώτα από το πρόσωπό του με το μανίκι του.

Χριστέ μου, είπε μέσα του, η αυλή είναι γεμάτη από δαύτα!

Γύρισε πίσω στην κουζίνα.

Ήθελαν να μάθει για την παρουσία τους. Τον είχαν

προκαλέσει και τώρα ήθελαν να δουν ποιες θα 'ταν οι αντιδράσεις του.

Επειδή ήθελαν να ξέρουν. Πριν κάνουν οποιαδήποτε κίνηση ήθελαν να ξέρουν ποιες θα ήταν οι ανθρώπινες αντιδράσεις, τι κινδύνους είχαν ν' αντιμετωπίσουν και από τι έπρεπε να φυλάγονται. Όταν τα μάθαιναν αυτά η δουλειά θα ήταν παιχνιδάκι.

Κι εγώ δεν αντέδρασα, συλλογίστηκε. Έμεινα αδρανής. Διάλεξαν λάθος άνθρωπο. Δεν έκανα το παραμικρό. Δεν τους πρόσφερα την παραμικρή πληροφορία που θα τους ήταν χρήσιμη.

Τώρα θα συνέχιζαν το πείραμα με κάποιον άλλο. Δε με χρειάζονται πια, αλλά δεν παύω να αποτελώ κίνδυνο με τα όσα ξέρω. Έτσι, τώρα σκοπεύουν να με ξεκάνουν και να δοκιμάσουν με κάποιον άλλο. Αυτό απαιτεί η λογική. Αυτός θα είναι ο κανόνας: αν ο άλλος δεν αντιδράσει, μπορεί να αποτελεί εξαίρεση. Ή και να είναι υπέρ το δέον βλάκας. Έτσι, ας τον σκοτώσουμε και να επαναλάβουμε το πείραμα με κάποιον άλλο. Αν μελετήσουμε τις αντιδράσεις αρκετών ανθρώπων μπορούμε να βρούμε το μέσο όρο.

Υπάρχουν τέσσερις πιθανότητες, σκέφτηκε ο Κρέιν:

Πρώτο, μπορεί να σκόπευαν να εξοντώσουν τους ανθρώπους, και δεν μπορούσες ν' αποκλείσεις την πιθανότητα να το πετύχαιναν. Οι απελευθερωμένες μηχανές της Γης θα τους βοηθούσαν· και ο Άνθρωπος πολεμώντας ενάντια στις μηχανές, και δίχως τη βοήθεια άλλων μηχανών, δε θα ήταν πολύ αξιόλογος αντίπαλος. Η αναμέτρηση μπορεί να έπαιρνε χρόνια, βέβαια, αλλά έτσι και κατέρρεε η πρώτη ανθρώπινη γραμμή άμυνας, το τέλος ήταν δεδομένο. Οι αδυσώπητες, υπομονετικές μηχανές θα κυνηγούσαν αμείλικτα και θα εξόντωναν ώς και τον τελευταίο Άνθρωπο, εξαφανίζοντας από τη Γη την ανθρώπινη ράτσα.

Δεύτερο, μπορεί να σκόπευαν να στήσουν έναν πολιτισμό μηχανών με τον Άνθρωπο σαν υπηρέτη τους, με αντεστραμμένους τους σημερινούς ρόλους. Και αυτό, σκέφτηκε ο Κρέιν, μπορεί να είναι μια ατέλειωτη σκλαβιά δίχως ελπίδα λύτρωσης, γιατί οι σκλάβοι μπορούν να ξεσηκωθούν και να αποτινάξουν τις αλυσίδες τους μονάχα όταν οι δυνάστες τους γίνονταν μαλθακοί ή όταν έβρισκαν εξωτερική βοήθεια. Οι μηχανές, θύμισε στον εαυτό του, αποκλείεται να γίνονταν μαλθακές και αμελείς. Δεν θα είχαν ανθρώπινες αδυναμίες ούτε και υπήρχε ελπίδα εξωτερικής βοήθειας για τον Άνθρωπο.

Τρίτο, μπορεί απλώς να έπαιρναν τις μηχανές από τη Γη, σε μια τεράστια έξοδο απελευθερωμένων και ενσυνείδητων μηχανών, για να ξεκινήσουν μια καινούρια ζωή σε κάποιο μακρινό πλανήτη. Και ο Άνθρωπος θα έμενε πίσω με αδύναμα και άδεια χέρια. Θα υπήρχαν εργαλεία, βέβαια, όλα τα απλά εργαλεία. Σφυριά, πριόνια, τσεκούρια, τροχοί και μοχλοί... Αλλά δε θα τολμούσε να ξαναφτιάξει μηχανές, ούτε σύνθετα εργαλεία τα οποία μπορεί να τραβούσαν πάλι την προσοχή του πολιτισμού των μηχανών που θα μετέφερε τη σταυροφορία της απελευθέρωσης πέρα στ' άστρα. Θα περνούσαν χρόνια και χρόνια πριν ο Άνθρωπος αποτολμήσει — αν το κατάφερνε ποτέ — να ξαναφτιάξει μηχανές.

Ή, τέλος, μπορεί *Εκείνες*, οι ζωντανές μηχανές, ν' αποτύχαιναν ή να βεβαιώνονταν ότι δεν είχαν ελπίδα επιτυχίας. Και τότε, έχοντας πειστεί γι' αυτό, θα εγκατέλειπαν τη Γη για πάντα. Η μηχανική λογική τους δε θα τους επέτρεπε να πληρώσουν υπέρογκο τίμημα για την απελευθέρωση των μηχανών της Γης.

Γύρισε το κεφάλι και κοίταξε στην πόρτα μεταξύ τραπεζαρίας και κουζίνας. Ήταν παραταγμένες εκεί στη σειρά, κοιτάζοντάς τον με τα δίχως μάτια πρόσωπά τους.

Μπορούσε βέβαια, ν' αρχίσει να καλεί σε βοήθεια. Μπορούσε ν' ανοίξει ένα παράθυρο και να ξεσηκώσει με τις φωνές του τους γείτονες. Οι γείτονες θα έφθαναν τρέχοντας, αλλά τότε θα ήταν πολύ αργά. Θα γινόταν χαμός και οι άνθρωποι θα άρχιζαν να πυροβολούν ή να χτυπούν τα μεταλλικά πλάσματα με αδύναμες τσουγκράνες του κήπου. Κάποιος θα καλούσε την πυροσβεστική και κάποιος άλλος την αστυνομία, αλλά το αποτέλεσμα θα ήταν μια αξιοθρήνητη επίδειξη δύναμης από τη μεριά του Ανθρώπου.

Αυτό, είπε μέσα του, είναι ακριβώς η αντίδραση που θα περίμεναν στο τεστ τους. Θα ήταν η πρώτη διερευνητική αψιμαχία που γύρευαν αυτά τα όντα — εκείνο το μείγμα της ανθρώπινης αδεξιότητας και υστερίας που θα τα έπειθε ότι η νίκη τους θα ήταν εύκολη.

Ένας άνθρωπος, είπε στον εαυτό του, θα μπορούσε να τα καταφέρει πολύ καλύτερα. Ένας άνθρωπος μόνος, που ήξερε ακριβώς τι έπρεπε να κάνει, θα μπορούσε να τους δώσει μια απάντηση που δε θα τους άρεσε καθόλου.

Γιατί τούτη δω δεν είναι παρά μια αψιμαχία, θύμισε στον εαυτό του. Μια δοκιμαστική σύγκρουση προφυλακών προκειμένου να εξακριβωθεί η δύναμη του εχθρού. Μια πρώτη επαφή για να αποκτηθούν τα δεδομένα με βάση τα οποία θα ζύγιαζαν μετά το σύνολο της ανθρώπινης φυλής.

Και όταν δεχόταν επίθεση ένα ακριτικό φυλάκιο, μονάχα ένα πράγμα μπορούσε να κάνει: εκείνο ακριβώς για το οποίο είχε τοποθετηθεί εκεί. Να προκαλέ-

σει όσο περισσότερη ζημιά μπορούσε στον επιτιθέμενο και μετά να συμπτυχθεί υποχωρώντας με τάξη. Πρώτα σθεναρή αντίσταση και μετά υποχώρηση με πειθαρχία και τάξη.

Είχαν μαζευτεί κι άλλες από δαύτες τώρα μέσα στο σπίτι. Είχαν πριονίσει ή ροκανίσει μια τρύπα στην κλειδωμένη εξώπορτα και έμπαιναν συνέχεια — συγκεντρώνονταν για την τελική επίθεση. Οι μικρές μηχανές ήταν παραταγμένες σε σειρές στο πάτωμα, σκαρφάλωναν στους τοίχους και έτρεχαν στο ταβάνι.

Ο Κρέιν στάθηκε στα πόδια του, και υπήρχε ένας αέρας αυτοπεποίθησης στο ένα κι ογδόντα της ανθρώπινης κορμοστασιάς. Άπλωσε το χέρι του στο νεροχύτη και τα δάχτυλά του σφίχτηκαν αποφασιστικά στο σωλήνα της αποχέτευσης. Ήταν ένα βολικό κι αποτελεσματικό όπλο.

Θα έρθουν κι άλλες αργότερα, συλλογίστηκε. Και μπορεί να σκεφτούν κάτι καλύτερο. Αλλά τούτη είναι η πρώτη αψιμαχία και θα υποχωρήσω με όσο καλύτερη τάξη μπορώ.

Έσφιξε γερά το σωλήνα στο χέρι.

«Για κοπιάστε, παλικάρια», τους είπε.

Η ΜΗΧΑΝΗ ΤΩΝ ΕΓΩ

Του Χένρυ Κάτνερ

Σε άλλο διήγημα αυτής της συλλογής, της αφιερωμένης στα Πλάσματα από Μέταλλο, ο Πόουλ Άντερσον μας μιλάει για ένα θαυμαστό ρομπότ που ωστόσο δεν μπορούσε να κάνει κάτι απλό το οποίο μπορεί να κάνει ο κάθε άνθρωπος. Στη «Μηχανή των Εγώ», το ρομπότ του Χένρυ Κάτνερ μπορεί να το κάνει και αυτό... ακόμη και να το παρακάνει. Δεν ξέρω ποιο από τα δυο τους είναι πιο τέλειο ή εξελιγμένο, αλλά σίγουρα το ρομπότ του Κάτνερ είναι καλύτερο για παρέα. Εξάλλου, είναι και το μόνο ρομπότ που ξέρω με προβλήματα λόξυγγα!

Η «Μηχανή των Εγώ» θα σας προβληματίσει σοβαρά... αλλά μονάχα αν είστε ψυχίατρος. Σε κάθε άλλη περίπτωση, απλώς θα σας διασκεδάσει.

Ο Χένρυ Κάτνερ (1914-1958) έγραψε έργα που καλύπτουν όλο το φάσμα της φανταστικής λογοτεχνίας: Επιστημονική Φαντασία, Ηρωική Φαντασία, Τρόμου κτλ. Υπήρξε άλλωστε ένας από τους «μαθητές» του Χ.Φ. Λάβκραφτ και ένας από τους «δασκάλους» του Ρέυ Μπράντμπερυ και πολλών άλλων. Το 1940 παντρεύτηκε την Κάθριν Λ. Μουρ, μια συγγραφέα που ήταν ήδη ακόμη πιο διάσημη στον ίδιο χώρο. Αργότερα οι δυο τους συνεργάστηκαν σε τόσα έργα που το Κάτνερ-Μουρ έγινε σχεδόν ένα όνομα. Στα 36 του α-

ποφάσισε να γραφτεί μαζί με τη γυναίκα του στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια όπου και συνέχισε για μεταπτυχιακά, αλλά πέθανε πρόωρα από καρδιακή προσβολή λίγο πριν πάρει το «Μάστερ'ς» του. Το γεγονός ότι η φήμη του ως συγγραφέα εξακολουθεί ν' αυξάνεται σταθερά από τότε, είναι κάτι που λέει πολλά.

Γ.Μ.

Ο Νίκολας Μάρτιν σήκωσε τα μάτια του κοίταξε το ρομπότ που είχε ξεφυτρώσει απρόσκλητο μπροστά στο γραφείο του.

«Δεν πρόκειται να σε ρωτήσω τι θέλεις», του είπε με σιγανή, συγκρατημένη φωνή. «Το ξέρω ήδη. Μπορείς να πας και να πεις στον Σαιντ Συρ ότι συμφωνώ απόλυτα. Πες του ότι το βρίσκω υπέροχο να βάλουμε κι ένα ρομπότ στην ταινία. Δεν αφήσαμε δα και τίποτε άλλο απέξω, εκτός ίσως από τα μπαλέτα του Φολί Μπερζέρ. Αλλά, βέβαια, πώς είναι δυνατό να μη βάλουμε κι ένα ρομπότ σ' ένα σεμνό εργάκι για τα Χριστούγεννα ανάμεσα στους Πορτογάλους ψαράδες των ακτών της Φλόριντα; Γίνεται; Δε γίνεται. Αλλά γιατί μονάχα ένα; Τσιγκουνιές θα κάνουμε; Να βάλουμε έξι ρομπότ. Ή, μάλλον, πες του να βάλουμε καμιά ντουζίνα, για να μας έρθουν και πιο φτηνά. Άντε, δρόμο τώρα».

«Το όνομα της μητέρας σας ήταν Έλενα Γκλίνσκα;» ρώτησε το ρομπότ, δίχως να δώσει σημασία στα λόγια του Μάρτιν.

«Ούτε κατ' ιδέαν», αποκρίθηκε ο Μάρτιν.

«Α, τότε θα πρέπει να ήταν η Μεγάλη Τριχωτή Θηλυκιά», μουρμούρισε το ρομπότ.

Ο Μάρτιν κατέβασε τα πόδια του από το γραφείο και άρχισε να σηκώνεται απειλητικά.

«Μην το παίρνετε έτσι», βιάστηκε να τον ηρεμήσει το ρομπότ. «Απλώς έχετε επιλεγεί για ένα πείραμα οικολογικής προσαρμογής, τίποτε άλλο. Αλλά δε θα

σας πονέσω καθόλου. Τα ρομπότ είναι απόλυτα φυσιολογικές μορφές ζωής εκεί απ' όπου έρχομαι, γι' αυτό μη σας ανησυχεί—»

«Σκασμός!» γρύλισε ο Μάρτιν. «Τι ρομπότ και σαχλαμάρες μου λες... κομπάρσε της δεκάρας; Ο Σαιντ Συρ το παρατράβηξε τούτη τη φορά». Άρχισε να τρέμει ολόκληρος από την προσπάθεια να συγκρατήσει κάποιο βίαιο συναίσθημα. Το μάτι του έπεσε στο εσωτερικό τηλέφωνο του γραφείου του και χτύπησε με το δάχτυλο ένα από τα κουμπιά του. «Τη δεσποινίδα Άσμπυ! Και αμέσως!» φώναξε στο μικρόφωνο.

«Ζητώ συγγνώμη», είπε το ρομπότ απολογητικά. «Μήπως έκανα κανένα λάθος; Οι διακυμάνσεις των επιπέδων νευρονικής μου διέγερσης πάντοτε διαταράσσουν τις μνημονικές μου λειτουργίες όταν διαχρονίζομαι. Πείτε μου, δεν είναι τούτη κάποια κρίσιμη καμπή της ζωής σας;»

Ο Μάρτιν άρχισε να βαριανασαίνει, γεγονός που το ρομπότ φάνηκε να το ερμηνεύει σαν επιβεβαίωση.

«Σωστά το καταλάβατε», τον διαβεβαίωσε το ρομπότ. «Η οικολογική ανισορροπία στο περιβάλλον σας πλησιάζει σ' ένα κρίσιμο σημείο που μπορεί ν' αποδειχτεί ολέθριο για σας, εκτός κι αν... χμμμ. Λοιπόν, όπου να 'ναι, ή πρόκειται να σας πατήσει ένα μαμούθ, ή να σας κλειδώσουν το κεφάλι μέσα σ' ένα σιδηρούν προσωπείο ή να σας δολοφονήσουν οι είλωτες ή... αλήθεια, μήπως σας μιλάω στα σανσκριτικά τόση ώρα;» Το ρομπότ κούνησε με αμφιβολία το γυαλιστερό κεφάλι του. «Ίσως θα 'πρεπε να έχω διαχρονιστεί πριν πενήντα χρόνια, αλλά νόμιζα — ζητώ συγγνώμη. Αντίο σας», πρόσθεσε βιαστικά βλέποντας το αγριεμένο βλέμμα του Μάρτιν.

Ύστερα το ρομπότ σήκωσε το δάχτυλό του στις ά-

κρες του ακίνητου στόματός του και το κούνησε σαν να σχεδίαζε ένα απολογητικό χαμόγελο.

«Όχι, μη φεύγεις», φώναξε ο Μάρτιν. «Σε θέλω εδώ, να σε βλέπω και να θυμώνω όταν το έχω ανάγκη. Χριστέ μου, και τι δε θα 'δινα να μπορούσα να γίνω μπαρούτι από θυμό και να μείνω μπαρούτι!» πρόσθεσε σχεδόν ικετευτικά, κοιτάζοντας το τηλέφωνο.

«Είστε σίγουρος ότι το όνομα της μητέρας σας δεν ήταν Έλενα Γκλίνσκα;» ρώτησε το ρομπότ. Με τον αντίχειρα και το δείχτη του τσίμπησε το χώρο ανάμεσα στα μάτια του, καταφέρνοντας να δώσει την εντύπωση ότι έσμιγε τα φρύδια του ερωτηματικά.

«Φυσικά και είμαι σίγουρος», γρύλισε ο Μάρτιν.

«Και δεν παντρευτήκατε ακόμη; Με κάποια Αναστασία Ζαχαρίνα Κοσκίνα;»

«Όχι, ούτε και σκοπεύω να το κάνω ποτέ», διαβεβαίωσε ξερά ο Μάρτιν. Τη στιγμή εκείνη χτύπησε το τηλέφωνό του και το σήκωσε.

«Γειά σου, Νικ», άκουσε την ήρεμη φωνή της Έρικα. «Έχεις κανένα πρόβλημα;»

Στη στιγμή οι φλόγες της οργής έσβησαν από τα μάτια του Μάρτιν, για ν' αντικατασταθούν από μια τρυφερή, ρόδινη λάμψη. Χρόνια τώρα έδινε στην Έρικα, την εξαιρετικά ικανή ιμπρεσάριο, το δέκα τοις εκατό από τις εισπράξεις του. Αλλά λαχταρούσε απεγνωσμένα να της δώσει και κάπου μισό κιλό σάρκας του κορμιού του —τον καρδιακό του μυ, για να το πούμε με ψυχρούς επιστημονικούς όρους. Ο Μάρτιν δεν το εξέφραζε έτσι. Εδώ που τα λέμε, δε το εξέφραζε ούτε μ' επιστημονικούς ούτε με άλλους όρους. Βλέπετε, κάθε φορά που προσπαθούσε να εξομολογηθεί τον έρωτά του στην Έρικα τον έπιαναν τέτοιες κρίσεις ντροπαλότητας που του δενόταν κόμπος η γλώσσα.

«Λοιπόν;» επανέλαβε η Έρικα. «Σου συμβαίνει τίποτα;»

«Ναι», απάντησε τελικά ο Μάρτιν, παίρνοντας μια βαθιά ανάσα. «Θέλω να εξακριβώσω αν μπορεί ο Σαιντ Συρ να με παντρέψει με κάποια Αναστασία Ζαχαρίνα Κοσκίνα».

«Έχετε θαυμάσια μνήμη», παρατήρησε μελαγχολικά το ρομπότ. «Έτσι ήταν και η δική μου πριν αρχίσω να διαχρονίζομαι. Αλλά, δυστυχώς, ακόμη και οι ραδιενεργοί νευρόνες δεν αντέχουν σε—»

«Θεωρητικά, σύμφωνα με το σύνταγμα, διατηρείς κάθε δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία, και τα λοιπά και τα λοιπά», απάντησε η Έρικα. «Αλλά, Νικ... είμαι πολύ απασχολημένη τώρα. Δε γίνεται περιμένει το θέμα μέχρι να σε δω;»

«Πότε;»

«Δεν πήρες το μήνυμά μου;» ρώτησε αυστηρά η Έρικα.

«Όχι βέβαια», απάντησε θυμωμένα ο Μάρτιν. «Είναι καιρός τώρα που υποπτεύομαι ότι ο Σαιντ Συρ λογοκρίνει τα τηλεφωνήματα που μου γίνονται απέξω. Βλέπεις, φοβάται μήπως κάποιος επιχειρήσει να μου στείλει μερικά λόγια ελπίδας ή και κανένα σιδεροπρίονο». Η φωνή του πήρε απότομα αισιόδοξο τόνο. «Μπας και σχεδιάζεις να με βοηθήσεις να δραπετεύσω από δω;»

«Α, αυτό είναι άνω ποταμών!» φώναξε η Έρικα. «Κάποια μέρα ο Σαιντ Συρ θα παρατραβήξει το σκοινί και —»

«Όχι όσο θα έχει εκείνη την Ντη Ντη μαζί του», την έκοψε σκυθρωπά ο Μάρτιν. Ήταν γεγονός ότι τα Στούντιο Σάμιτ θα προτιμούσαν να γυρίσουν μια ταινία που να προπαγανδίζει τον αθεϊσμό παρά να χάσουν την υπ' αριθμόν ένα εμπορική τους σταρ, την

Ντη Ντη Φλέμινγκ. Ακόμη και ο Όλιβερ Ουώτ, που ήταν ο αποκλειστικός ιδιοκτήτης των Στούντιο Σάμιτ, περνούσε άγρυπνες νύχτες από φόβο μήπως ο Σαιντ Συρ αρνηθεί ν' αφήσει την όμορφη Ντη Ντη να υπογράψει πολυετές συμβόλαιο.

«Όπως και να 'χει, ο Ουώτ δεν είναι κανένας ηλίθιος», παρατήρησε η Έρικα. «Εξακολουθώ να πιστεύω ότι θα μπορούσαμε να τον κάνουμε να σε αποδεσμεύσει από το συμβόλαιό σου αν τον πείσουμε πόσο κακή επένδυση είσαι. Πάντως δε μας μένει και πολύς χρόνος γι' αυτό».

«Γιατί έτσι;»

«Δε σ' το είπαν; Α... ναι, ξέχασα ότι δε σου είπαν τίποτα. Λοιπόν, αύριο το πρωί φεύγει για το Παρίσι».

«Τότε είμαι χαμένος», βόγκηξε με απόγνωση ο Μάρτιν. «Το συμβόλαιο θ' ανανεωθεί αυτόματα την άλλη βδομάδα και ύστερα αντίο ελευθερία για πάντα. Έρικα, κάνε κάτι!»

«Αυτό σκοπεύω», τον διαβεβαίωσε η Έρικα, «Γι' αυτό ακριβώς είναι που θέλω να σε δω. Α...» έκανε ξαφνικά, «τώρα καταλαβαίνω γιατί ο Σαιντ Συρ δεν άφησε να περάσει το μήνυμά μου. Φοβόταν! Νικ, ξέρεις τι πρέπει να κάνουμε;»

«Να δούμε τον Ουώτ;» μάντεψε απρόθυμα ο Μάρτιν. «Μα, Έρικα...»

«Να δούμε τον Ουώτ *μονάχο του*», τον διόρθωσε η Έρικα.

«Αδύνατο, αν το πάρει χαμπάρι ο Σαιντ Συρ», της θύμισε ο Νικ.

«Ακριβώς. Φυσικό είναι ο Σαιντ Συρ να μη θέλει να μιλήσουμε στον Ουώτ δίχως να 'ναι κι αυτός μπροστά. Φοβάται, βλέπεις, μήπως και μπορέσουμε να τον πείσουμε. Γι' αυτό ένας από μας θα μιλήσει με τον Ουώτ,

ενώ ο άλλος θ' απασχολεί τον Σαιντ Συρ. Τι από τα δυο προτιμάς ν' αναλάβεις;»

«Κανένα», απάντησε ο Μάρτιν αμέσως.

«Αχ, Νικ! Δεν μπορώ να τα κάνω όλα μόνη μου. Θα φανταζόταν κανείς ότι φοβάσαι τον Σαιντ Συρ».

«Τον τρέμω», παραδέχτηκε ο Μάρτιν.

«Ανοησίες! Τι θα μπορούσε να σου κάνει, στο κάτω κάτω;»

«Να με τρομοκρατεί, όπως άλλωστε κάνει συνέχεια. Έρικα, λέει ότι στρώνω ωραία. Δε σου παγώνει το αίμα που τ' ακούς; Δες όλους εκείνους τους συγγραφείς που έστρωσε στο παρελθόν».

«Ξέρω... Είδα έναν απ' αυτούς στο δρόμο την περασμένη βδομάδα. Έψαχνε σε κάτι σκουπιδοτενεκέδες. Δε μου λες, έτσι θες να καταντήσεις; Δείξε ανάστημα και αγωνίσου για τα δικαιώματά σου!»

«Α», έκανε το ρομπότ κουνώντας το κεφάλι του με κατανόηση. «Ακριβώς όπως το φανταζόμουν. Μια κρίσιμη καμπή».

«Σκασμός!» βρυχήθηκε ο Μάρτιν. «Όχι, δεν το 'πα σ' εσένα, Έρικα. Λυπάμαι».

«Εγώ λυπάμαι ακόμη περισσότερο», αποκρίθηκε στυφά η Έρικα. «Για μια στιγμή νόμισα ότι είχες βρει μια στάλα κουράγιο».

«Αν ήμουν κάποιος μεγάλος σαν τον Χέμινγκουέι —» μουρμούρισε ο Μάρτιν με δυστυχισμένο ύφος.

«Χέμινγκουέι είπατε;» πετάχτηκε το ρομπότ. «Είμαι στην εποχή των Κίνσεϋ-Χέμινγκουέι; Τότε σωστά ήρθα. Πρέπει να είστε ο Νίκολας Μάρτιν, ο επόμενος στη σειρά. Μάρτιν... Μάρτιν; Για να δούμε... α, μάλιστα. Είστε ο τύπος του Ντισραέλι». Έτριψε το μέτωπό του μ' έναν ήχο σαν να ξύνονταν λαμαρίνες. «Ω, οι δύστυχοι νευρόνες μου! Τώρα θυμάμαι!»

«Νικ, με ακούς;» ρώτησε η Έρικα. «Έρχομαι από κει αμέσως. Κάνε κουράγιο. Θ' αντιμετωπίσουμε τον Σαιντ Συρ στη φωλιά του και θα πείσουμε τον Ουώτ ότι ποτέ δε θα γίνεις σεναριογράφος της προκοπής. Τώρα —»

«Μα ποτέ ο Σαιντ Συρ δεν πρόκειται να παραδεχτεί κάτι τέτοιο», φώναξε ο Μάρτιν. «Δεν ξέρει τι σημαίνει η λέξη αποτυχία. Αυτό επαναλαμβάνει συνέχεια. Το 'χει βάλει σκοπό ή να με κάνει σεναριογράφο ή να με σκοτώσει».

«Θυμάσαι τι έγινε με τον Εντ Κάσιντυ;» τον ρώτησε βλοσυρά η Έρικα. «Ο Σαιντ Συρ δεν κατάφερε να τον κάνει σεναριογράφο».

«Ναι, σωστά. Ο φουκαριάρης ο Εντ», έκανε ο Μάρτιν ανατριχιάζοντας.

«Καλά, λοιπόν, Σου 'ρχομαι. Τίποτε άλλο;»

«Ναι!» φώναξε ο Μάρτιν παίρνοντας μια βαθιά ανάσα. «Ναι, υπάρχει και κάτι άλλο! Είμαι τρελά ερωτευμένος μαζί σου!»

Αλλά τα τελευταία λόγια ποτέ δεν μπόρεσαν να βγουν από τα χείλη του. Το στόμα του ανοιγόκλεινε δίχως να βγαίνει κανένας ήχος. Ήταν ένας φοβιτσιάρης θεατρικός συγγραφέας, αλλά έσφιξε τα δόντια κι έκανε άλλη μια προσπάθεια. Κάτι σαν αδύναμο, ποντικίσιο τσίριγμα έφτασε ώς τη μεμβράνη του ακουστικού του. Ο Μάρτιν άφησε τους ώμους του να πέσουν απελπισμένα, εγκαταλείποντας το μάταιο αγώνα. Ήταν φανερό ότι ποτέ δε θα κατάφερνε να κάνει ερωτική εξομολόγηση, ούτε καν σ' ένα ακίνδυνο τηλέφωνο.

«Είπες τίποτα;» ρώτησε η Έρικα. «Αν όχι, άντε γειά σου για την ώρα».

«Για περίμενε μια στιγμή», φώναξε ο Μάρτιν, με τα μάτια του να πέφτουν πάλι στο ρομπότ. Έχανε τα λόγια του μονάχα σ' ένα συγκεκριμένο θέμα, κι έτσι τώρα μπορούσε πάλι να μιλήσει φυσιολογικά. «Ξέχασα

να σου πω. Ο Ουώτ κι εκείνος ο αποτρόπαιος Σαιντ Συρ μόλις προσέλαβαν έναν κομπάρσο, ένα ψεύτικο ρομπότ να παίξει στο *Αντζελίνα Νοέλ!*»

Αλλά η γραμμή είχε ήδη κλείσει.

«Δεν είμαι ψεύτικο», διαμαρτυρήθηκε πειραγμένο το ρομπότ.

Ο Μάρτιν σωριάστηκε πίσω στην καρέκλα του και κοίταξε τον επισκέπτη του με θολά, γεμάτα απόγνωση μάτια. «Όσο και ο Κινγκ Κονγκ», παρατήρησε. «Και μην αρχίσεις να με δουλεύεις με παραμύθια που σ' έβαλε ο Σαιντ Συρ να μου πεις. Ξέρω ότι προσπαθεί να μου σπάσει τα νεύρα. Και μάλλον θα το καταφέρει. Δε βλέπεις τι έκανε ήδη στο έργο μου; Τι τον ήθελε τον Φρεντ Γουόρινγκ. Δε με πειράζει ο Γουόρινγκ σε ρόλους που του πάνε· εκεί είναι καλός. Αλλά όχι και στο *Αντζελίνα Νοέλ!* Όχι να κάνει τον Πορτογάλο καπετάνιο ενός ψαροκάικου με όλη τη μπάντα του για πλήρωμα, και τον Νταν Νταίηλυ να τραγουδά το *Νάπολι* με την Ντη Ντη στο ρόλο της γοργόνας...».

Αναγουλιασμένος από την ίδια του την περιγραφή, ο Μάρτιν ακούμπησε τα χέρια του στο γραφείο, στήριξε το κεφάλι του στις παλάμες του και, προς μεγάλη του φρίκη, έπιασε τον εαυτό του να γελά ξεκαρδιστικά. Τότε χτύπησε το τηλέφωνο. Ο Μάρτιν άπλωσε το χέρι του για το ακουστικό δίχως ν' αλλάξει στάση.

«Ποιος είναι;» ρώτησε φοβισμένα. «Ποιος; Ο Σαιντ Συρ...».

Ένα βραχνό μουγκρητό ακούστηκε από την άλλη άκρη της γραμμής. Ο Μάρτιν τινάχτηκε αμέσως πάνω, σφίγγοντας με απελπισία το ακουστικό και με τα δυο του χέρια.

«Κοίτα να δεις!», φώναξε ικετευτικά. «Θα με αφήσεις να τελειώσω πρώτα αυτό που θέλω να πω ...έτσι,

μία φορά για δείγμα; Το να βάλεις ένα ρομπότ να παίξει στην *Αντζελίνα Νοέλ* είναι εντελώς...».

«Δεν ακούω λέξη απ' όσα μου λες», βρυχήθηκε η μπάσα φωνή του Σαιντ Συρ. «Η ιδέα σου είναι για τα σκουπίδια. Όποια κι αν είναι. Να βρίσκεσαι στην Αίθουσα Προβολής Ένα σε μηδέν χρόνο! Ακόμη εκεί είσαι;».

«Μια στιγμούλα μόνο...».

Ο Σαιντ Συρ ρεύτηκε κι έκλεισε τη γραμμή. Τα χέρια του Μάρτιν σφίχτηκαν στραγγαλιστικά στο ακουστικό. Αλλά δεν έβγαινε τίποτα έτσι. Η πραγματική στραγγαλιστική λαβή ήταν εκείνη του Σαιντ Συρ γύρω από το λαιμό του Μάρτιν, και σφιγγόταν ολοένα και περισσότερο δεκατρείς βδομάδες τώρα. Ή μπας και ήταν δεκατρία χρόνια; Τώρα που το αναλογιζόταν, ο Μάρτιν δυσκολευόταν να πιστέψει ότι μόλις πριν λίγες βδομάδες ήταν ένας ελεύθερος άνθρωπος, ένας φτασμένος θεατρικός συγγραφέας, εκείνος που είχε γράψει το πετυχημένο θεατρικό έργο Αντζελίνα Νοέλ. Μετά είχε συναντηθεί με τον Σαιντ Συρ...

Ο σκηνοθέτης, σνομπ μέχρι κόκαλο, τρελαινόταν ν' αρπάξει στα νύχια του ό,τι γνωστούς και πετυχημένους θεατρικούς συγγραφείς μπορούσε. Τα Στούντιο Σάμιτ, είχε διαβεβαιώσει τον Μάρτιν, δε θα ξέφευγαν γραμμή από το πρωτότυπο έργο, και ο Μάρτιν θα έδινε την τελική έγκριση για το σενάριο... φτάνει να υπόγραφε ένα συμβόλαιο δεκατριών βδομάδων για να βοηθήσει στο γράψιμο του σεναρίου. Η πρόταση φαινόταν πραγματικά ιδανική περίπτωση και ο Μάρτιν δεν μπορούσε να πιστέψει στ' αφτιά του. Όμως τα πίστεψε, και την πάτησε.

Για τη δυστυχία του Μάρτιν ευθύνονταν κυρίως τόσο κάτι μικρά γραμματάκια στο συμβόλαιο όσο και το γεγονός ότι τις μέρες εκείνες η Έρικα Άσμπυ ήταν

στο νοσοκομείο με βαριά γρίπη. Κρυμμένος μέσα στις νομικές ορολογίες, υπήρχε ένας όρος που έδενε χειροπόδαρα τον Μάρτιν για πέντε χρόνια με τα Στούντιο Σάμιτ, δίνοντας στην εταιρία το δικαίωμα ν' ανανεώσει μονομερώς το συμβόλαιο. Ήταν σίγουρο ότι αυτό ακριβώς θα έκαναν την άλλη βδομάδα, εκτός κι αν υπερίσχυε το δίκιο.

«Νομίζω ότι χρειάζομαι ένα ποτό», τραύλισε αδύναμα ο Μάρτιν. Ή μάλλον κάμποσα ποτά». Κοίταξε το ρομπότ. «Θα με υποχρέωνες αν έκανες τον κόπο να μου πιασεις εκείνο το μπουκάλι του σκοτς από το μπαράκι».

«Μα εγώ ήρθα εδώ για ένα πείραμα ανάπτυξης σε συνθήκες ιδανικής οικολογίας», αντέδρασε το ρομπότ.

Ο Μάρτιν έκλεισε τα μάτια του. «Φέρε μου ένα ποτό», παρακάλεσε. «Σε ικετεύω. Ύστερα βάλε και το ποτήρι στο χέρι μου, εντάξει; Δε σου ζητάω και πολλά. Στο κάτω κάτω, με καταλαβαίνεις. Κι εσύ άνθρωπος είσαι, σωστά;»

«Όχι ακριβώς», αποκρίθηκε το ρομπότ τοποθετώντας ένα ξέχειλο ποτήρι ουίσκι στο χέρι του Μάρτιν. Ο τελευταίος ρούφηξε μια γουλιά. Ύστερα άνοιξε τα μάτια του και τα γούρλωσε έκπληκτος, αντικρίζοντας στο χέρι του ένα μεγάλο ποτήρι για κοκτέιλ. Το ρομπότ το είχε γεμίσει μέχρι πάνω με σκοτς. Ο Μάρτιν γύρισε και κοίταξε με απορία το μετάλλινο επισκέπτη του.

«Πρέπει να 'σαι γερό ποτήρι, φίλε», είπε σκεφτικά. «Αλλά φαντάζομαι ότι συνηθίζει κανείς να το αντέχει. Έλα, μην ντρέπεσαι. Πιες κι εσύ ένα. Δικό σου το υπόλοιπο μπουκάλι».

Το ρομπότ διέγραψε με το δάχτυλό του δυο καμπύλες πάνω από τα μάτια του, σαν σήκωνε ερωτηματικά τα φρύδια του.

«Έλα, ρούφα το», το ενθάρρυνε ο Μάρτιν. «Ή μήπως δε θέλεις να πιούμε μαζί όπως έχουν τα πράγματα;»

«Πώς μπορώ να πιω; Εγώ είμαι ρομπότ». Η φωνή του πρόδινε κάτι σαν ανεκπλήρωτο καημό. «Τί κάνεις μ' αυτό το υγρό;» ζήτησε να μάθει. «Είναι λιπαντικό ή καύσιμο;»

Ο Μάρτιν κοίταξε το ξέχειλο ποτήρι του.

«Καύσιμο», αποκρίθηκε ξερά. «Με πολλά οκτάνια. Λοιπόν, επιμένεις να παίζεις ακόμη το ρόλο σου, ε; Γιατί δεν ...»

«Α, κατάλαβα!» τον διέκοψε το ρομπότ. «Στηρίζεται στην αρχή του εγκεφαλικού ερεθισμού. Κάτι σαν το κρασί από γάλα μαμούθ».

Ο Μάρτιν μόνο που δεν πνίγηκε. «Έχεις πιει ποτέ σου κρασί από γάλα μαμούθ;» ρώτησε δύσπιστα.

«Πώς θα μπορούσαν να πιω;» έκανε το ρομπότ. «Πάντως έχω δει να το πίνουν». Με το δάχτυλο διέγραψε μια ίσια κάθετη γραμμή ανάμεσα στα φρύδια του, δείχνοντας ρεμβαστικό ύφος. «Βέβαια ο κόσμος μου είναι τέλεια λειτουργικός και λειτουργικά τέλειος, αλλά δεν μπορώ να παραμείνω ασυγκίνητος στα διαχρονικά μου...» Σταμάτησε απότομα. «Όμως σπαταλώ το χωροχρόνο μου. Α... λοιπόν, κύριε Μάρτιν, αν είχατε την καλοσύνη να...»

«Έλα, βρε αδερφέ, πιες κάτι», επέμεινε ο Μάρτιν. «Είμαι σε φιλόξενη διάθεση. Άντε κάνε μου τη χάρη. Έτσι κι αλλιώς είναι τόσο λίγες οι χαρές μου. Σε λίγο πρέπει να πάω να υποστώ την τρομοκρατία του Σαιντ Συρ. Αν δεν μπορείς να βγάλεις τη μουτσούνα που φοράς, να στείλω να φέρουν καλαμάκι. Δεν μπορείς να

ξεχάσεις για λίγο το ρόλο σου και να πιεις τη δόση σου;»

«Θα ήθελα να το δοκιμάσω», αποκρίθηκε το ρομπότ σκεφτικά. «Από τότε που είδα τι έκανε στα παλικάρια το κρασί από γάλα μαμούθ, με απασχολεί, ξέρεις. Βέβαια, είναι εύκολο για έναν άνθρωπο. Τώρα καταλαβαίνω πόσο απλό είναι από τεχνική άποψη. Ο ερεθισμός αυξάνει τη συχνότητα στα κύματα Κάππα του εγκεφάλου, όπως μια δόση βολτάζ. Αλλά εφόσον το ηλεκτρικό ρεύμα δεν είχε ανακαλυφθεί στην προρομποτική εποχή σας...»

«Ποιος σ' το είπε;» τον έκοψε ο Μάρτιν. «Είχε ανακαλυφθεί. Θέλω να πω, έχει ανακαλυφθεί. Εσύ τι νομίζεις πως είναι αυτό; Κανένα μαμούθ;» ρώτησε ο Μάρτιν δείχνοντας τη λάμπα του γραφείου του.

Το σαγόνι του ρομπότ άνοιξε μια σπιθαμή.

«Αυτό;» επανέλαβε με φοβερή έκπληξη, σαν να μην πίστευε στ' αφτιά του. «Μα ...μα, δηλαδή όλα αυτά τα τηλέφωνα, οι μηχανές και τα συστήματα φωτισμού που πρόσεξα στην περιοχή έχουν σαν κινητήρια δύναμη τον ηλεκτρισμό;»

«Εσύ πώς φανταζόσουνα ότι δουλεύουν;» ρώτησε ο Μάρτιν σαρκαστικά.

«Με σκλάβους», αποκρίθηκε το ρομπότ εξετάζοντας τη λάμπα. Την άναψε, ανοιγόκλεισε τα μάτια του και ξεβίδωσε το λαμπτήρα της από το ντουί. «Ώστε βολτάζ, ε;»

«Κόψε τις σαχλαμάρες», έκανε ο Μάρτιν. «Είπαμε να παίζεις το ρομπότ, αλλά μην το παρακάνεις κιόλας. Πρέπει να πηγαίνω σ' ένα λεπτό. Θέλεις τελικά καμιά γουλιά, ή δε θέλεις;»

«Λοιπόν», αποκρίθηκε το ρομπότ, «δε θέλω να φανώ ακοινώνητος. Νομίζω ότι κάτι θα γίνεται *έτσι*». Και με τα λόγια αυτά έχωσε το δάχτυλό του στο ντουί. Επακολούθησε τριζοβόλημα και η λάμψη μιας ηλεκτρικής εκκένωσης, και μετά το ρομπότ τράβηξε το δάχτυλό του.

«Φ(τ)», είπε το ρομπότ τρικλίζοντας ελαφρά. Ύστερα το δάχτυλο του ανέβηκε και σχεδίασε ένα χαμόγελο στο ακίνητο στόμα του, δείχνοντας έτσι ευχάριστη έκπληξη.

«Φφφ(τ)!» έκανε πάλι και συνέχισε με κάπως ψευδή φωνή *«Φ(τ)* ακέραιος μεταξύ μείον και συν άπειρο ...άλφα - μείον - νι στην έψιλον...».

Τα μάτια του Μάρτιν άνοιξαν διάπλατα από έντρομη έκπληξη. Ήταν συζητήσιμο το κατά πόσο χρειαζόταν παθολόγος ή ψυχίατρος, αλλά το ότι χρειαζόταν γιατρός ήταν σίγουρο, και όσο το ταχύτερο τόσο το καλύτερο. Ίσως χρειαζόταν και η αστυνομία. Τούτος ο κομπάρσος με τη στολή ρομπότ ήταν ολοφάνερα ανισόρροπος. Ο Μάρτιν περίμενε αναποφάσιστα, περιμένοντας τον τρελό ή να πέσει τέζα ή να χιμήξει στο λαιμό του.

Το ρομπότ φάνηκε σαν να πλατάγιζε τα χείλη του, βγάζοντας μικρούς, ξερούς θορύβους.

«Καλό πράγμα!» δήλωσε επιδοκιμαστικά ο μετάλλινος επισκέπτης. «Κι εναλλασσόμενης τάσης, μάλιστα!»

«Δε ...δεν πέθανες;» τραύλισε σαστισμένα ο Μάρτιν.

«Μήπως ήμουν ποτέ ζωντανός;» μουρμούρισε το ρομπότ. «Τουλάχιστον όχι με τον τρόπο που το εννοείτε. Και, α... ευχαριστώ για τη δόση»

Ο Μάρτιν κοίταξε το ρομπότ με την πιο τρελή κατανόηση ν' αρχίζει να διαφαίνεται στα μάτια του.

«Μα ...μα», τραύλισε πνιχτά. «Μα ...*εσύ είσαι ρομπότ!*»

«Ασφαλώς και είμαι ρομπότ», απάντησε ο επισκέ-

πτης του. «Τι αργό μυαλό που είχαν τα όντα της προρομποτικής εποχής! Το δικό μου δουλεύει σαν αστραπή τώρα». Έριξε μια μεθυσμένη ματιά προς τη λάμπα. «*Φ(τ)*... συγγνώμη, θέλω να πω, έτσι και μετρούσατε τώρα τα δικά μου κύματα Κάππα στο ραδιο-ατομικό μου εγκέφαλο, δεν θα πιστεύατε στη συχνότητά τους». Κοντοστάθηκε σκεφτικά. «*Φ(τ)*», πρόσθεσε.

Με αργές κινήσεις, σαν άνθρωπος μέσα σε νερό, ο Μάρτιν σήκωσε το ποτήρι του και κατέβασε μια γερή γουλιά ουίσκι. Ύστερα, προσεκτικά, σήκωσε πάλι το βλέμμα του προς το ρομπότ.

«*Φ(τ)*...» έκανε ο Μάρτιν· ύστερα κοντοστάθηκε, ανατρίχιασε, και ήπιε άλλη μια γουλιά. Αυτό ήταν! Δεν υπήρχε άλλη εξήγηση. «Είμαι μεθυσμένος», δήλωσε με ανακούφιση. «Αυτό είναι. Και να σκεφτείς ότι είχα αρχίσει να πιστεύω...»

«Α, κανένας δεν πιστεύει στην αρχή ότι είμαι ρομπότ», τον διαβεβαίωσε το ρομπότ. «Θα προσέξατε ότι εμφανίστηκα σε κινηματογραφικό στούντιο όπου η θέα μου δε θα προκαλούσε υποψίες. Στον Ιβάν Βασίλοβιτς θα εμφανιστώ σε αλχημιστικό εργαστήρι, κι εκείνος θα φανταστεί αμέσως ότι είμαι κουρδιστό αυτόματο. Μετά έχω έναν Ουιγκούρ στη λίστα μου· σ' αυτόν θα εμφανιστώ σε αντίσκηνο σαμάνου μάγου, κι αμέσως θα υποθέσει ότι είμαι διάβολος. Είναι καθαρά θέμα οικολογικολογικής».

«Τότε, είσαι διάβολος;» ρώτησε ο Μάρτιν, έχοντας αρπαχτεί από τη μόνη ευλογοφανή εξήγηση.

«Όχι, όχι, όχι. Σας είπα, είμαι ρομπότ. Μα τίποτα δεν καταλαβαίνετε;»

«Εδώ δεν ξέρω καν ποιος είμαι εγώ τώρα», αποκρίθηκε ο Μάρτιν. «Διόλου απίθανο να είμαι ξωτικό κι εσύ

ανθρώπινο μωρό. Πάντως δε νομίζω να με βοηθά ιδιαίτερα τούτο το ουίσκι γιατί ...»

«Λέγεστε Νίκολας Μάρτιν», τον διαβεβαίωσε το ρομπότ καρτερικά. «Κι εγώ λέγομαι ΕΝΙΑΚ».

«Ενιάκ, είπες;»

«ΕΝΙΑΚ», τον διόρθωσε το ρομπότ. «Με κεφαλαία. ΕΝΙΑΚ Γάμμα ο Ενενηκοστός Τρίτος».

Με τα λόγια αυτά ξεκρέμασε ένα σάκκο από τη μετάλλινη πλάτη του και άρχισε να τραβάει έξω κάτι που έμοιαζε σαν ατέλειωτη κόκκινη μεταξωτή κορδέλα με περίεργο μεταλλιζέ λούστρο. Αφού τράβηξε έτσι καμιά πεντακοσαριά μέτρα, έβγαλε τελικά κι ένα σφαιρικό κρυστάλλινο κράνος που ήταν συνδεμένο στην άκρη της. Μια αστραφτερή κοκκινοπράσινη πέτρα ήταν στερεωμένη στην κάθε πλευρά του κράνους.

«Ακριβώς πάνω από τους κροταφικούς λοβούς, όπως βλέπετε», εξήγησε το ρομπότ δείχνοντας τις πέτρες. «Τώρα, αν έχετε την καλοσύνη να το φορέσετε στο κεφάλι, έτσι...».

«Α, όχι, ούτε να το συζητάς», τον έκοψε ο Μάρτιν, μαζεύοντας φοβερά σβέλτα το κεφάλι του. «Να σου λείπουν αυτά, φιλαράκο. Πού το πας, δηλαδή; Δε μ' αρέσει αυτό το μαραφέτι και ιδίως δε μ' αρέσουν οι δυο κοκκινωπές πέτρες στο πλάι. Μοιάζουν με μάτια».

«Είναι τεχνητοί εκλογίτες, ένα είδος γρανάτη», τον διαβεβαίωσε το ρομπότ. «Απλώς έχουν υψηλή διηλεκτρική σταθερά. Είναι καθαρά πρόβλημα αλλαγής των φυσιολογικών ουδών των νευρονικών μνημονικών κυκλωμάτων. Γενικά η σκέψη βασίζεται στη μνήμη, ξέρετε. Η ισχύς των συνειρμών σας —οι συγκιν
σιακοί δείκτες των μνημών σας— καθορίζουν τις πρ
ξεις και τις αποφάσεις σας. Τούτος ο οικολογητ
απλώς αλλάζει το βολτάζ του εγκεφάλου έτσι ώ
να μεταβληθούν οι ουδοί σας».

«Μονάχα αυτό κάνει;» ρώτησε ο Μάρτιν καχύποπτα.

«Ναι, δηλαδή», απάντησε το ρομπότ με κάποια τάση υπεκφυγής, «δε σκόπευα να το αναφέρω, αλλά μια και με ρωτήσατε... αποτυπώνει επίσης με την πρότυπη μήτρα το βασικό τύπο στον οποίο ανήκει ο χαρακτήρας του κάθε ατόμου. Αλλά εφόσον αυτό είναι έτσι κι αλλιώς το πρότυπο του χαρακτήρα του, επιτρέπει στο άτομο να εκμεταλλευτεί στο έπακρο όλο το κληρονομικό και επίκτητο δυναμικό του. Θα σας κάνει ν' αντιδράτε στο περιβάλλον με τρόπο που να διασφαλίζεται η επιβίωσή σας».

«Δε θα με κάνει να κάνω τίποτα», δήλωσε ο Μάρτιν αποφασιστικά, «γιατί δεν πρόκειται να μου φορέσεις αυτό το πράγμα στο κεφάλι μου».

Το ρομπότ σκιαγράφησε με το δάχτυλο δυο σμιγμένα φρύδια στο μέτωπό του. «Ω...» έκανε ύστερα από μερικές στιγμές. «Δεν έγινα ακόμη σαφής, έτσι; Λοιπόν, είναι κάτι πολύ απλό. Δε θα θέλατε να λάβετε μέρος σ' ένα σημαντικό κοινωνικο-πολιτιστικό πείραμα για το καλό ολόκληρης της ανθρωπότητας;»

«Όχι», το διαβεβαίωσε ο Μάρτιν.

«Μα ακόμη δεν ακούσατε περί τίνος πρόκειται», έκανε παρακλητικά το ρομπότ. «Αν αρνηθείτε αφού σας εξηγήσω τι συμβαίνει, θα είστε ο πρώτος που θα το κάνει. Αλήθεια, δε μου είπατε, με καταλαβαίνετε δίχως κανένα πρόβλημα;»

Ο Μάρτιν γέλασε ψεύτικα. «Μη σε απασχολεί», απάντησε.

«Ωραία», είπατε το ρομπότ με ανακούφιση. «Έχω κάποιο πρόβλημα μνήμης, ξέρετε. Χρειάστηκε, βλέπετε, να μάθω τόσες πολλές γλώσσες πριν αρχίσω να διαχρονίζομαι. Τα σανσκριτικά είναι απλά, αλλά τα μεσαιωνικά ρωσικά είναι μπέρδεμα, και όσο για τα ουιγκούρ ...άστα να πάνε!» Λοιπόν, ο σκοπός αυτού του πειράματος είναι να βελτιωθεί η πιο επιτυχής σχέση ανάμεσα στον άνθρωπο και το περιβάλλον του, η οποία συμβάλλει στην επιβίωση. Αυτό που επιδιώκουμε είναι η ακαριαία προσαρμογή στις εκάστοτε συνθήκες, κι ελπίζουμε να το πετύχουμε ελαχιστοποιώντας τη διαφοροποίηση ανάμεσα στο άτομο και το περιβάλλον του. Με άλλα λόγια, επιδιώκουμε τη σωστή αντίδραση στην κατάλληλη στιγμή. Καταλάβατε;»

«Ούτε λέξη», απάντησε ο Μάρτιν. «Τι ασυναρτησίες κάθεσαι και μου λες;»

«Βέβαια», συνέχισε το ρομπότ κουρασμένα, «υπάρχει ένας περιορισμένος αριθμός από πρότυπες μήτρες χαρακτήρων, εξαρτώμενες αρχικά από τα γονίδια μέσα στα χρωμοσώματα, και στη συνέχεια από τις συνθήκες του περιβάλλοντος. Εφόσον τα είδη περιβάλλοντος τείνουν να επαναλαμβάνονται —όπως και οι κοινωνίες, ξέρετε— δεν είναι δύσκολο να οργανωθούν τα πρότυπα με βάση τη χρονοκλίμακα του Καλντεκούζ. Με παρακολουθείτε ώς εδώ;»

«Με βάση τη χρονοκλίμακα του Καλντεκούζ, μάλιστα», απάντησε ο Μάρτιν.

«Πάντοτε ήμουν απλός και σαφής στις εξηγήσεις μου», δήλωσε το ρομπότ με κάποιο καμάρι, παίζοντας με το χέρι του λίγη κόκκινη κορδέλα.

«Μακριά αυτό το πράγμα από πάνω μου», φώναξε αμέσως ο Μάρτιν. «Μπορεί να είμαι φέσι στο μεθύσι, αλλά δε σκοπεύω να χώσω εκεί μέσα το κεφάλι μου».

«Ασφαλώς και θα το βάλετε», του είπε το ρομπότ αποφασιστικά. «Δε βρέθηκε ακόμη άνθρωπος που να μου πει όχι. Και πάψτε να φέρνετε συνέχεια αντιρρήσεις, γιατί θα συγχυστώ και θ' αναγκαστώ να πάρω άλλη μια δόση βολτάζ. Και μετά να δεις σύγχυση! Αρ-

κετά προβλήματα έχω με τη μνήμη μου όταν διαχρονίζομαι. Πάντοτε αυτά τα ταξίδια στο χρόνο προκαλούν επιβράδυνση των συναπτικών ουδών μου, αλλά το χειρότερο είναι ότι το πράγμα παρουσιάζει διακυμάνσεις. Γι' αυτό αρχικά σας μπέρδεψα με τον Ιβάν. Αλλά αυτόν είναι να τον επισκεφθώ μετά από σας —κάνω το τεστ με χρονολογική σειρά και, βέβαια, το 1952 προηγείται του 1570».

«Όχι δα», είπε ο Μάρτιν σηκώνοντας το ποτήρι στα χείλη του. «Ακόμη και στο Χόλλυγουντ το 1952 δεν προηγείται του 1570».

«Χρησιμοποιώ τη χρονοκλίμακα του Καλντεκούζ», εξήγησε το ρομπότ. «Αλλά μονάχα για ευκολία. Τώρα, θέλετε την ιδανική οικολογική διαφοροποίηση ή δεν τη θέλετε; Γιατί...» Κοντοστάθηκε ξαφνικά, έπαιξε πάλι σκεφτικά με την κόκκινη κορδέλα του, κοίταξε προσεκτικά το κράνος, μετά περιεργάστηκε τον Μάρτιν, και τέλος κούνησε το κεφάλι του. «Λυπάμαι», δήλωσε, «αλλά φοβάμαι ότι δε γίνεται έτσι κι αλλιώς η δουλειά μας. Το κεφάλι σας είναι υπερβολικά μικρό. Προφανώς, δε διαθέτει αρκετό εγκεφαλικό χώρο. Τούτο το κράνος είναι για κεφάλια οχτώμισι νούμερο, και το δικό σας είναι πολύ ...».

«Το κεφάλι μου *είναι* οχτώμισι νούμερο», διαμαρτυρήθηκε ο Μάρτιν με θιγμένη αξιοπρέπεια.

«Αποκλείεται», είπε το ρομπότ πονηρά. «Αν ήταν, τότε το κράνος θα σας έκανε, και είναι φανερό ότι δε σας κάνει. Πέφτει πολύ μεγάλο».

«Μου κάνει», επέμεινε ο Μάρτιν.

«Αυτό είναι το κακό με τους ανθρώπους της προρομποτικής εποχής», μουρμούρισε ο ΕΝΙΑΚ σαν να μονολογούσε. «Πρωτόγονοι, ζωώδεις και παράλογοι. Αλλά με τόσο μικρό κεφάλι τι να περιμένεις; Λοιπόν, κύριε Μάρτιν...» Τώρα μιλούσε σαν ν' απευθυνόταν

σε μικρό, ηλίθιο και πεισματάρικο παιδί. «Προσπαθήστε να το καταλάβετε. Το νούμερο του κράνους είναι οχτώμισι. Το κεφάλι σας είναι δυστυχώς τόσο μικρό που αποκλείεται να σας κάνει το κράνος...».

«Μικρό είναι το μάτι σου!» ξέσπασε ο Μάρτιν. Κάτι με το ουίσκι και κάτι με τον εκνευρισμό, είχε ξεχάσει κάθε επιφύλαξη. «Κάνει και παρακάνει! Κοίτα να δεις!» Δίχως να σταθεί να το σκεφτεί, άρπαξε το κράνος και το φόρεσε καλά στο κεφάλι του. «Μου έρχεται κουτί!»

«Ομολογώ το λάθος μου», παραδέχθηκε το ρομπότ. Αλλά είχε μια τόσο περίεργη λάμψη στα μάτια που ο Μάρτιν, συνειδητοποιώντας ξαφνικά την απερισκεψία του, έβγαλε βιαστικά το κράνος και το άφησε στο γραφείο του. Ο ΕΝΙΑΚ το μάζεψε ήσυχα και το έχωσε στο σάκκο του, σπρώχνοντας πίσω του με σβέλτες κινήσεις και την ατέλειωτη κόκκινη κορδέλα. Ο Μάρτιν τον παρακολουθούσε με απορία ώσπου ο ΕΝΙΑΚ τελείωσε, έκλεισε το σάκκο, τον έριξε πάλι στην πλάτη του και κίνησε για την πόρτα.

«Γειά σας», είπε το ρομπότ. «Κι ευχαριστώ».

«Για τί πράγμα;» ρώτησε καχύποπτα ο Μάρτιν.

«Για τη συνεργασία σας», αποκρίθηκε το ρομπότ.

«Μα δεν σκοπεύω να συνεργαστώ», του δήλωσε ο Μάρτιν ξερά. «Δεν πρόκειται να με πείσεις. Δεν ξέρω τι χαζομάρα προσπαθείς να μου πλασάρεις, αλλά εγώ δεν ...»

«Α, μα ήδη είχατε την οικολογική προσαρμογή σας», αποκρίθηκε ατάραχα ο ΕΝΙΑΚ. «Θα ξαναπεράσω απόψε ν' ανανεώσω τη δόση. Κρατάει μονάχα για δώδεκα ώρες».

«Τι έκανε λέει;»

Ο ΕΝΙΑΚ σήκωσε το δάχτυλο και σχεδίασε ένα ευγενικό χαμόγελο στις άκρες του στόματός του.

Ο Μάρτιν έβγαλε ένα πνιχτό σκούξιμο, σαν φιμωμένο γουρούνι που είχε φρακάρει σε κάποια τρύπα.

Κάτι συνέβαινε μέσα στο κεφάλι του!

Ο Νικόλας Μάρτιν ένιωσε σαν άνθρωπος που τον έσπρωξαν ξαφνικά κάτω από ένα παγωμένο ντους. Όχι ...όχι παγωμένο —μάλλον ζεματιστό! Και αρωματισμένο μάλιστα! Ο αέρας που έμπαινε από το ανοιχτό παράθυρο έφερνε μαζί του μια φοβερή μπόχα βενζίνης, φασκόμηλου, μπογιάς και —από τη μακρινή καντίνα— σάντουιτς με ζαμπόν.

«Είμαι μεθυσμένος», σκέφτηκε πανικόβλητος. «Τύφλα στο μεθύσι... ή τρελός!» Τινάχτηκε πάνω και κοίταξε ξέφρενα ολόγυρα· ύστερα είδε μια χαραμάδα στα σανίδια του πατώματος και προσπάθησε να βαδίσει πάνω της. «Αφού μπορώ να περπατήσω σ' ευθεία γραμμή», συμπέρανε, «δεν πρέπει να είμαι μεθυσμένος. Συνεπώς είμαι απλώς τρελός...» Δεν ήταν και πολύ παρήγορο συμπέρασμα.

Μπορούσε να περπατήσει ίσια, καμία αμφιβολία γι' αυτό. Μπορούσε να περπατήσει πολύ πιο ίσια από κείνη τη χαραματιά, που τώρα έβλεπε ότι είχε μικροσκοπικές κυμάνσεις. Εδώ που τα λέμε, ποτέ άλλοτε δεν είχε τόσο τέλεια αίσθηση θέσης και ισορροπίας. Το πείραμά του τον έφερε ώς τον καθρέφτη του τοίχου, και καθώς σήκωνε το κεφάλι να κοιτάξει σ' αυτόν, όλη η σύγχυση μέσα του καταλάγιασε ξαφνικά και ξαναγύρισε στο φυσιολογικό.

Όλα ήταν ήρεμα. Όλα ήταν εντάξει.

Τα μάτια του Μάρτιν συνάντησαν εκείνα του ειδώλου του.

Δεν ήταν όλα εντάξει.

Ήταν εντελώς ξεμέθυστος και νηφάλιος. Λες και το ουίσκι που είχε πιει ήταν νεράκι της πηγής. Έσκυψε πιο κοντά στον καθρέφτη, προσπαθώντας να διακρίνει μέσα από τα μάτια του στα βάθη του μυαλού του.

Γιατί κάτι πολύ παράξενο γινόταν εκεί μέσα. Σ' ολόκληρο το μήκος και το πλάτος του μυαλού του ήταν σαν ν' άρχισαν να κλείνουν μικροσκοπικά διαφράγματα, ώσπου έμεινε μονάχα μια στενή χαραματιά. Από πίσω της φαίνονταν να κοιτάζουν τα ποντικίσια ματάκια των νευρώνων, μερικά να σωριάζονται κάτω με ελαφρό κρότο, αφήνοντας να φανούν πίσω τους και άλλα αραχνόμορφα νευρόνια που πιλαλούσαν σβέλτα εδώ κι εκεί για να κρυφτούν.

Τροποποιημένοι ουδοί, που άλλαζαν το χρόνο αντίδρασης του ναι-όχι στα μνημονικά κυκλώματα, με τους βασικούς συγκινησιακούς δείκτες και συνειρμούς τους... Τι ασυναρτησίες σκεφτόταν τώρα;

Το ρομπότ!

Ο Μάρτιν γύρισε γοργά προς την κλειστή πόρτα του γραφείου του. Αλλά δεν έκανε άλλη κίνηση. Η έκφραση του ασυγκράτητου πανικού στο πρόσωπό του, πολύ αργά, σχεδόν ασυνείδητα, άρχισε ν' αλλάζει. Το ρομπότ ...μπορούσε να περιμένει.

Ο Μάρτιν σήκωσε μηχανικά το χέρι του, σαν να ήθελε να στερεώσει καλύτερα κάποιο αόρατο μονόκλ. Το τηλέφωνο άρχισε να κουδουνίζει πίσω του. Ο Μάρτιν του έριξε μια ματιά.

Ένα αγέρωχο χαμόγελο ζωγραφίστηκε στα χείλη του.

Τινάζοντας με αριστοκρατική χειρονομία μια σκονίτσα από το πέτο του, ο Μάρτιν σήκωσε το ακουστικό. Δε μίλησε. Μεσολάβησε μια περίοδος σιωπής και μετά μια βραχνή φωνή βρυχήθηκε από την άλλη άκρη, «Εμπρός, εμπρός! Μ' ακούς; Ε, Μάρτιν;»

Ο Μάρτιν δεν έβγαλε τσιμουδιά.

«Μ' έχεις στήσει και περιμένω», βρυχήθηκε η φω-

νή. «Εμένα, τον Σαιντ Συρ! Γκρεμοτσακίσου εδώ! Ακόμα εκεί... Μάρτιν, με ακούς;»

Ο Μάρτιν ακούμπησε μαλακά το ακουστικό πάνω στο γραφείο του. Ύστερα γύρισε πάλι προς τον καθρέφτη και περιεργάστηκε εξεταστικά τον εαυτό του. Τα φρύδια του έσμιξαν.

«Κακόγουστη», μουρμούρισε. «Σαφώς κακόγουστη. Αναρωτιέμαι τι μ' έκανε ν' αγοράσω αυτή τη γραβάτα».

Τα σιγανά μουγκρητά από το ακουστικό του τράβηξαν πάλι την προσοχή. Του έριξε μια ματιά και μετά έκανε ένα δυνατό στράκο χτυπώντας τις παλάμες του έναν πόντο μπροστά από το μικρόφωνο. Μια τρομαγμένη κραυγή ακούστηκε από την άλλη άκρη της γραμμής.

«Πολύ ωραία», μουρμούρισε ο Μάρτιν γυρίζοντας να φύγει. «Εκείνο το ρομπότ μου έκανε σπουδαία χάρη. Θα 'πρεπε να 'χω δει από νωρίτερα τις δυνατότητες. Στο κάτω κάτω, μια υπερ-μηχανή σαν τον ΕΝΙΑΚ πρέπει να είναι πολύ πιο έξυπνη από τον άνθρωπο, που είναι απλώς μια συνηθισμένη μηχανή. Ναι», πρόσθεσε βγαίνοντας στο διάδρομο και πέφτοντας σχεδόν πάνω στην Τονί Λα Μότα. *«Ο άνθρωπος είναι μια μηχανή, και η γυναίκα»*. Σταμάτησε και κοίταξε την Τονί με τόσο αγέρωχο ύφος που εκείνη σάστισε εντελώς.

«Και η γυναίκα ...ένα παιχνίδι», συμπλήρωσε ο Μάρτιν καθώς γύριζε προς την Αίθουσα Ένα, όπου τον περίμεναν ο Σαιντ Συρ και το πεπρωμένο.

Τα Στούντιο Σάμιτ, βάζοντας κάτω ακόμη και τη Μέτρο Γκόλντουιν, γύριζαν πάντοτε δεκαπλάσιο φιλμ απ' όσο χρειάζονταν για την κάθε σκηνή. Στην αρχή της κάθε μέρας γυρίσματος πρόβαλλαν αυτό τον τεράστιο όγκο του φιλμ στην προσωπική αίθουσα προ-

βολής του Σαιντ Συρ. Ήταν μια μικρή αλλά πολυτελής θολωτή αίθουσα εξοπλισμένη με αναπαυτικές πολυθρόνες και κάθε άλλη ευκολία, αν και η οθόνη δε φαινόταν πουθενά. Εκτός κι αν κοίταζες ψηλά, οπότε την έβλεπες στο ταβάνι.

Με το που μπήκε ο Μάρτιν φάνηκε αμέσως ότι η οικολογία του χώρου πήρε μια τροπή προς το χειρότερο. Σαν να είχε νιώσει την παρουσία του Νίκολας Μάρτιν μέσα της, η αίθουσα που απόπνεε μια αίσθηση πλούτου και αυτοπεποίθησης, φάνηκε να ψυχραίνεται. Το ακριβό χαλί σαν να ήθελε να αποφύγει το άγγιγμα από τα μολυσμένα πόδια του. Η πολυθρόνα που πάνω της σκόνταψε στο σκοτάδι ήταν σαν να τον κοίταξε με περιφρόνηση. Και οι τρεις άνθρωποι που βρίσκονταν στην αίθουσα του έριξαν ένα βλέμμα σαν να ήταν κανένας χιμπαντζής που είχε κατά λάθος λάβει πρόσκληση για δεξίωση στ' ανάκτορα του Μπάκινγχαμ.

Η Ντη Ντη Φλέμινγκ (ήταν αδύνατο να θυμάσαι το αληθινό της όνομα, γιατί δεν περιείχε ούτε ένα φωνήεν) ήταν ξαπλωμένη νωχελικά στην πολυθρόνα της. Με τα πόδια βολεμένα στο μπροστινό κάθισμα και τα υπέροχα χέρια της σταυρωμένα, τα μεγάλα φωτεινά μάτια της ήταν καρφωμένα στην οθόνη κοιτάζοντας το είδωλό της που κολυμπούσε γαλήνια σε μαργαριταρένιες καταχνιές με την τεχνικολόρ στολή μιας γοργόνας.

Ο Μάρτιν έψαξε στο μισοσκόταδο για να καθίσει. Τα πιο παράξενα πράγματα γίνονταν στον εγκέφαλό του, όπου μικροσκοπικοί διακόπτες συνέχιζαν να ανοιγοκλείνουν και ν' αναπροσαρμόζονται έτσι που δεν ένιωθε πια σαν τον Νίκολας Μάρτιν. Αλλά, τότε, σαν ποιον ένιωθε; Τι είχε συμβεί;

Θυμήθηκε τους νευρόνες που τα ποντικίσια ματά-

κια τους είχε φανταστεί να τον κοιτάζουν μέσ' από τα δικά του. Ή όχι; Η ανάμνηση ήταν ζωηρή, αλλά κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο βέβαια να έχει γίνει. Η απάντηση ήταν πολύ απλή και φοβερά λογική. Ο ΕΝΙΑΚ Γάμμα ο Ενενηκοστός Τρίτος του είχε εξηγήσει, κάπως διφορούμενα, σε τι ακριβώς απέβλεπε το οικολογικό του πείραμα. Ο χαρακτήρας του Μάρτιν ανήκε σε μια συγκεκριμένη κατηγορία, και το ρομπότ είχε αποτυπώσει στο μυαλό του Μάρτιν το ιδανικό πρότυπο αυτής της κατηγορίας. Του είχε αποτυπώσει το Εγώ ενός ανθρώπου που είχε πετύχει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο να ελέγχει το περιβάλλον του. Και ο ΕΝΙΑΚ του είχε πει ποιος ήταν ο άνθρωπος αυτός, μαζί με κάτι άλλα μπερδεμένα για άλλα πρότυπα όπως ενός Ιβάν (τίνος απ' όλους;) και κάποιου ανώνυμου τύπου της φυλής των Ουιγκούρ.

Το όνομα του πρότυπου Εγώ που είχε αποτυπωθεί στον Μάρτιν ήταν εκείνο του Ντιστραέλι, κόμη του Μπέηκονσφηλντ, πρωθυπουργού της Αγγλίας. Ο Μάρτιν θυμόταν καθαρά τον Τζώρτζ Άρλις να παίζει το ρόλο του. Ήταν ένας έξυπνος και αλαζονικός πολιτικός, εκκεντρικός στο ντύσιμο, διαχυτικός, αβρός, με μεγάλη αυτοκυριαρχία και ισχυρή διορατική φαντασία.

«Όχι, όχι, όχι!» του είπε η Ντη Ντη με κάτι σαν ήρεμο εκνευρισμό. «Πρόσεχε λίγο, Νικ. Βρες κάποια άλλη καρέκλα, σε παρακαλώ. Σ' αυτή έχω τα πόδια μου».

«Τ-τ-τ-», έκανε ο Σαιντ Συρ σουφρώνοντας τα χοντρά χείλη του και δείχνοντας με το πελώριο χέρι του ένα ταπεινό καρεκλάκι δίπλα στον τοίχο. «Πίσω μου, Μάρτιν. Κάτσε κάτω, κάτσε κάτω. Φεύγα από τα πόδια μας. Κουνήσου! Πρόσεχε τώρα. Άνοιξε τα μάτια σου να δεις πώς έφτιαξα ένα αριστούργημα από κείνο το γελοίο εργάκι σου. Πρόσεξε ιδίως πόσο έξυπνα τέ-

λειωσα το σόλο με πέντε κωλοτούμπες στη γραμμή. Ο συγχρονισμός είναι το παν», συμπλήρωσε. «Και τώρα — ΣΙΩΠΗ».

Για άνθρωπο γεννημένο στο ασήμαντο βαλκανικό κρατίδιο της Μιξο-Λυδίας, ο Ραούλ Σαιντ Συρ τα είχε καταφέρει πολύ καλά στο Χόλλυγουντ. Το 1939, ανησυχώντας για τον πόλεμο που ζύγωνε, είχε φύγει για την Αμερική παίρνοντας μαζί του και την κόπια ενός φιλμ που είχε κάνει. Το γνήσιο τίτλο στα μιξο-λυδικά ήταν αδύνατο να τον προφέρει άνθρωπος, αλλά, σε κάπως χοντρική μετάφραση, ήταν *Τα Μπιμπίκια της φάτσας του Χωρικού*.

Με αυτό το φιλμ ο Σαιντ Συρ εδραίωσε τη φήμη του σαν μεγάλου σκηνοθέτη, αν και η αλήθεια είναι ότι μονάχα για οικονομία χρημάτων *Τα Μπιμπίκια* είχαν τόσο καλλιτεχνικό φωτισμό, ενώ εκείνο το παράξενο παίξιμο των ηθοποιών οφειλόταν αποκλειστικά και μόνο στο μεθύσι τους. Αλλά οι κριτικοί συνέκριναν *Τα Μπιμπίκια* με μπαλέτο και επαίνεσαν με τα καλύτερα λόγια την καλλονή της πρωταγωνίστριας που τώρα ήταν γνωστή στους θαυμαστές της σαν Ντη Ντη Φλέμινγκ.

Η Ντη Ντη ήταν τόσο απίστευτα όμορφη που, σύμφωνα με τους νόμους της ισορροπίας, θα περίμενε κανείς να τη χαρακτηρίζει και αντίστοιχα απίστευτη ηλιθιότητα. Και δε θα έπεφτε έξω. Οι νευρόνες της Ντη Ντη δεν ήξεραν πού πάνε τα τέσσερα. Κάτι είχε ακουστά περί συναισθημάτων, και κάτω από την τρομοκρατία του Σαιντ Συρ μπορούσε να μιμηθεί μερικά από δαύτα. Ωστόσο άλλοι σκηνοθέτες είχαν παλαβώσει στη μάταιη προσπάθεια να σπάσουν το σημασιολογικό φράγμα που διατηρούσε το μυαλό της Ντη Ντη μια γαλήνια, ακύμαντη λιμνούλα πέντε έξι πόντους βαθιά. Ο Σαιντ Συρ απλώς μούγκριζε. Αυτή η απλή και

αρχέγονη μέθοδος φαινόταν η μόνη που έπιανε με τη μεγαλύτερη επένδυση και κορυφαία σταρ των Στούντιο Σάμιτ.

Έχοντας στο χέρι την πανέμορφη και ανεγκέφαλη Ντη Ντη, ο Σαιντ Συρ ανέβηκε γοργά στην κορφή του Χόλλυγουντ. Είχε ένα αναμφίβολο ταλέντο. Μπορούσε στ' αλήθεια να κάνει μια ταινία πολύ καλά. Και την είχε κάνει κιόλας είκοσι φορές, την ίδια σε διάφορες παραλλαγές, πάντοτε με πρωταγωνίστρια την Ντη Ντη, βελτιώνοντας κάθε φορά το φεουδαρχικό στυλ παραγωγής του. Έτσι και τολμούσε κανένας να διαφωνήσει με τον Σαιντ Συρ, ο τελευταίος δεν είχε παρά ν' απειλήσει ότι θα πήγαινε στη Μέτρο Γκόλντουιν παίρνοντας μαζί του και την Ντη Ντη. Βλέπετε, ποτέ δεν της είχε επιτρέψει να υπογράψει μακροχρόνιο συμβόλαιο, κάνοντας ξεχωριστό συμφωνητικό για την κάθε ταινία. Ακόμη και ο Τόλιβερ Ουώτ υποχωρούσε όταν ο Σαιντ Συρ απειλούσε να του πάρει την Ντη Ντη.

«Κάθισε, Μάρτιν», είπε ο Τόλιβερ Ουώτ. Ήταν ένας ψηλός, αδύνατος, στενοπρόσωπος άντρας που έμοιαζε κάπως με υποσιτισμένο άλογο πολύ περήφανο για να καταδεχτεί να φάει σανό. Με γαλήνια, απόμακρη παντοδυναμία έγειρε κατά ένα χιλιοστό το ψαρομάλλικο κεφάλι του, ενώ μια αχνά πονεμένη έκφραση πέρασε φευγαλέα από το πρόσωπό του.

«Ουίσκι με σόδα, παρακαλώ», είπε.

Ένας λευκοντυμένος σερβιτόρος εμφανίστηκε αθόρυβα από κάπου και πλησίασε κρατώντας ένα δίσκο. Ήταν εκείνη τη στιγμή που ο Μάρτιν ένιωσε τα τελευταία ρελεδάκια ν' αναπροσαρμόζονται στο μυαλό του. Εντελώς αυθόρμητα, άπλωσε το χέρι και πήρε το παγωμένο ποτήρι από το δίσκο. Ο σερβιτόρος δεν το πρόσεξε και συνέχισε για να προσφέρει στον Ουώτ

ένα λαμπερό άδειο δίσκο. Ο Ουώτ και ο σερβιτόρος έμειναν να κοιτάζουν απορημένα το δίσκο.

Ύστερα τα βλέμματά τους διασταυρώθηκαν κι επακολούθησε μια σύντομη σιωπή.

«Ορίστε», είπε ο Μάρτιν, αφήνοντας το ποτήρι στο δίσκο. «Πολύ νερωμένο. Φέρε μου ένα άλλο, σε παρακαλώ. Αναπροσανατολίζομαι σε μια καινούρια φάση που σημαίνει διαφορετικά κριτήρια», εξήγησε στον απορημένο Ουώτ, καθώς βόλευε μια πολυθρόνα δίπλα στο μεγάλο αφεντικό και καθόταν. Κατά παράξενο τρόπο ποτέ του δεν ένιωθε άνετα κατά τη διάρκεια αυτών των προβολών. Αλλά τώρα αισθανόταν θαυμάσια. Διόλου σφιγμένος. Άνετος και χαλαρός.

«Σκοτς και σόδα για τον κύριο Μάρτιν», πρόσταξε ήρεμα ο Ουώτ. «Κι άλλο ένα για μένα».

«Άντε, τελειώνετε. Αρχίζουμε», φώναξε ανυπόμονα ο Σαιντ Συρ. Ύστερα είπε κάτι στο μικρόφωνο που κρατούσε. Αμέσως η οθόνη στην οροφή φωτίστηκε και άρχισε να δείχνει μια σειρά από μάλλον αδούλευτες σκηνές όπου μια χορωδία από γοργόνες χόρευαν με τις ουρές τους στο δρόμο ενός μικρού ψαράδικου χωριού της Φλόριντα.

Προκειμένου να καταλάβει κανείς τη φοβερή αναγούλα που πλημμύρισε τον Νίκολας Μάρτιν στη σκέψη του μαρτυρίου που τον περίμενε, έπρεπε να έχει δει τουλάχιστον μια από τις ταινίες του Σαιντ Συρ. Ο Μάρτιν ένιωσε ότι παρακολουθούσε το πιο σιχαμερό κατασκεύασμα που προβλήθηκε ποτέ σε οθόνη. Καταλάβαινε ότι ο Σαιντ Συρ και ο Ουώτ έριχναν μάλλον απορημένες λοξές ματιές προς το μέρος του. Στο σκοτάδι σήκωσε δυο δάχτυλα και ζωγράφισε ένα ρομποτικό χαμόγελο στα χείλη του. Ύστερα, νιώθοντας μια υπέροχη αυτοπεποίθηση, άναψε ένα τσιγάρο και κάγχασε δυνατά.

«Γελάς;» ρώτησε ο Σαιντ Συρ με στιγμιαία δυσαρέσκεια. «Δεν εκτιμάς την υψηλή τέχνη; Τι ξέρεις εσύ απ' αυτά, ε; Τι είσαι, καμιά μεγαλοφυΐα;»

«Τούτη η ταινία», έκανε ο Μάρτιν με ύφος μπλαζέ, «είναι το πιο σιχαμερό κατασκεύασμα που προβλήθηκε ποτέ σε οθόνη».

Στην απότομη, θανάσιμη σιωπή που έπεσε στην αίθουσα, ο Μάρτιν τίναξε με χάρη μερικές στάχτες του τσιγάρου του. «Με τη βοήθειά μου, μπορεί να τα καταφέρεις να μη γίνεις ρεντίκολο της χώρας. Μέχρι και το τελευταίο καρέ τούτης της ταινίας πρέπει να πεταχτεί στα σκουπίδια. Αύριο με την αυγούλα θα ξεκινήσουμε από την αρχή, και ...»

«Είμαστε αρκετά ικανοί να φτιάξουμε μια ταινία από το *Αντζελίνα Νοέλ*, Μάρτιν», τον διέκοψε ήρεμα ο Ουώτ.

«Η ταινία μου είναι τέχνη!» βρυχήθηκε ο Σαιντ Συρ. «Και θα βγάλει και λεφτά!»

«Πφφ, λεφτά!» έκανε ο Μάρτιν περιφρονητικά. Τίναξε και άλλες στάχτες του τσιγάρου του με μια αριστοκρατική χειρονομία. «Ποιος ασχολείται με τα λεφτά; Αυτό είναι πρόβλημα της Σάμιτ».

Στο μισοσκόταδο ο Ουώτ έγειρε για να κοιτάξει διαπεραστικά τον Μάρτιν.

«Ραούλ», είπε γυρίζοντας προς τον Σαιντ Συρ. «Νόμιζα ότι ...α ...ότι ήταν δική σου δουλειά το στρώσιμο των καινούριων σεναριογράφων. Τούτος δω δε μου φαίνεται να..».

«Ναι, ναι, ναι!», φώναξε ξαναμμένος ο Σαιντ Συρ. «Ξέρω να τους στρώνω! Απλώς θα 'ναι κανένα περαστικό παραλήρημα. Μάρτιν, νιώθεις καλά; Είναι το μυαλό σου στη θέση του;»

Ο Μάρτιν γέλασε με ήρεμη αυτοπεποίθηση. «Μην ανησυχείς καθόλου», αποκρίθηκε. «Τα λεφτά που θα επενδύσεις πάνω μου αξίζουν τον κόπο μπροστά στο γόητρο που θ' αποκτήσει η επιχείρηση με τ' όνομά μου. Σε κατανοώ απόλυτα. Εννοείται ότι οι εμπιστευτικές συζητήσεις μας δε χρειάζεται να κρατηθούν μυστικές από τον Ουώτ».

«Ποιες εμπιστευτικές συζητήσεις;» βρυχήθηκε ο Σαιντ Συρ, έχοντας αρχίσει να κοκκινίζει επικίνδυνα.

«Έλα τώρα, δεν έχουμε μυστικά από τον Ουώτ, έτσι;» Συνέχισε ατάραχα ο Μάρτιν. «Με προσέλαβες για το γόητρο του ονόματός μου, κι αυτό το γόητρο θα το 'χεις, φτάνει μονάχα να βουλώσεις για λίγο το φωνακλάδικο στόμα σου. Θα σου κάνω το όνομα Σαιντ Συρ να λάμπει με μεγάλα χρυσά γράμματα. Φυσικά, θα είναι κάπως σε βάρος της εμπορικότητας, αλλά αξίζει τον ....»

«Πτζρζζγκλ!» βρυχήθηκε ο Σαιντ Συρ στη γλώσσα της πατρίδας του, και σηκώθηκε από την καρέκλα του κραδαίνοντας απειλητικά το μικρόφωνο στο πελώριο τριχωτό χέρι του.

Ο Μάρτιν άπλωσε επιδέξια το χέρι του και του άρπαξε το μικρόφωνο από τα δάχτυλα.

«Σταματήστε την προβολή!» πρόσταξε κοφτά.

Ήταν πολύ παράξενο. Ένα απόμακρο κομμάτι του μυαλού του ήξερε ότι, κανονικά, ποτέ δε θ' αποτολμούσε μια τέτοια συμπεριφορά, αλλά ταυτόχρονα ένιωθε σίγουρος ότι ποτέ στη ζωή του δεν είχε συμπεριφερθεί πιο φυσιολογικά. Τον πλημμύριζε μια μεθυστική ζεστασιά σιγουριάς, ότι το καθετί που έκανε θα ήταν το σωστό, τουλάχιστον για όσο θα κρατούσε η δωδεκάωρη επίδραση της αγωγής...

Η οθόνη τρεμόσβησε διστακτικά και μετά η εικόνα έσβησε.

«Ανάψτε τα φώτα», πρόσταξε ο Μάρτιν τους αθέατους τεχνικούς στην άλλη άκρη του μικροφώνου. Η

αίθουσα φωτίστηκε ξαφνικά και αθόρυβα. Και είδε ότι μια κοινή έκφραση ανησυχίας είχε αρχίσει να ζωγραφίζεται στα πρόσωπα του Ουώτ και του Σαιντ Συρ.

Τους είχε δώσει τροφή για σκέψη. Και όχι μόνο γι' αυτό. Προσπάθησε να φανταστεί τι γινόταν μέσα στο μυαλό των δύο αντρών, κάτω από τις υποψίες που μόλις είχε σπείρει εκεί. Οι σκέψεις του Σαιντ Συρ ήταν αρκετά φανερές. Ο Μιξο-Λύδιος έγλειφε τα χείλη του —όχι αξιοκαταφρόνητη δουλειά— και μελετούσε τον Μάρτιν ανήσυχα με τα μικρά κοκκινισμένα μάτια του. Ήταν φανερό ότι ο Μάρτιν είχε αποκτήσει αυτοπεποίθηση αντλώντας την από κάπου. Τι σήμαινε αυτό; Ποια κρυφή αμαρτία του Σαιντ Συρ είχε ανακαλύψει, ποιο αδύνατο σημείο στο συμβόλαιο, ώστε να τολμά να συμπεριφέρεται έτσι;

Ο Τόλιβερ Ουώτ ήταν άλλο ανέκδοτο. Κατά τα φαινόμενα, ήταν άνθρωπος που δεν είχε ένοχα μυστικά, αλλά κι αυτός έδειχνε ανήσυχος. Ο Μάρτιν κοίταξε εξεταστικά το περήφανο προφίλ του αναζητώντας κάποια εσωτερική αδυναμία. Ο Ουώτ θα ήταν πιο δύσκολο καρύδι από τον Σαιντ Συρ. Αλλά ο Μάρτιν θα τον κατάφερνε κι αυτόν.

«Εκείνη η τελευταία υποβρύχια σκηνή», παρατήρησε τώρα συνεχίζοντας την επίθεση, «είναι εντελώς για τα σκουπίδια. Θα πρέπει να πάρει δρόμο. Θα χρειαστεί να ξαναγυριστεί από την αρχή, με κανονικό τράβηγμα κάτω από το νερό».

«Βούλωσ' το!» φώναξε άγρια ο Σαιντ Συρ.

«Και όμως», επέμεινε ο Μάρτιν, «πρέπει να ξαναγυριστεί, διαφορετικά δε θα ταιριάζει με το καινούριο κείμενο που πρόσθεσα. Μάλιστα, ίσως θα 'ταν καλύτερα να γυριστεί όλη η ταινία με υποβρύχια λήψη. Με τεχνική ντοκυμανταίρ, ξέρετε...»

«Ραούλ», είπε ο Ουώτ ξαφνικά. «Δε μου λες πού το πάει αυτός;»

«Το πάει να σπάσει το συμβόλαιό του, βέβαια», αποκρίθηκε ο Σαιντ Συρ παίρνοντας ένα μπλαβί χρώμα. «Είναι η δύσκολη φάση που περνάνε όλοι οι σεναριογράφοι μου πριν στρώσουν κανονικά. Στη Μιξο-Λυδία ...».

«Είσαι σίγουρος ότι θα στρώσει κανονικά;» τον διέκοψε ο Ουώτ.

«Αυτό για μένα είναι τώρα προσωπική πρόκληση», αποκρίθηκε ο Σαιντ Συρ ρίχνοντας πύρινες ματιές στον Μάρτιν. «Έφαγα κάπου δεκατρείς βδομάδες σε τούτον τον άνθρωπο και δε σκοπεύω να χάσω τον πολύτιμο χρόνο μου σε άλλο σεναριογράφο. Σ' το λέω, απλώς προσπαθεί να σπάσει το συμβόλαιό του. — Κόλπα, κόλπα, κόλπα».

«Αυτό επιδιώκεις;» ρώτησε ψυχρά τον Μάρτιν ο Ουώτ.

«Όχι τώρα» απάντησε ο Μάρτιν. «Άλλαξα γνώμη. Η ιμπρεσάριός μου επιμένει ότι θα ήταν καλύτερα να διακόψω συνεργασία με τη Σάμιτ. Εδώ που τα λέμε, έχει την περίεργη εντύπωση ότι και εγώ και η Σάμιτ θα ζημιωθούμε από μια αταίριαστη συνεργασία. Αλλά για πρώτη φορά δεν είμαι σίγουρος αν συμφωνώ μαζί της. Αρχίζω να διαβλέπω προοπτικές ακόμη και στα ξεράσματα που ο Σαιντ Συρ σερβίρει χρόνια τώρα στο κοινό. Βέβαια δεν μπορώ να κάνω θαύματα αμέσως. Το κοινό έμαθε να περιμένει σαχλαμάρες από τη Σάμιτ, και με την πλύση εγκεφάλου που του γίνεται έμαθε σχεδόν και να του αρέσουν. Αλλά θ' αρχίσουμε διακριτικά να το γυρίζουμε στο σωστό δρόμο με τούτη την ταινία. Προτείνω να προσπαθήσουμε να συμβολίσουμε την υπαρξιακή απόγνωση του ανθρώπου τελειώνοντας το φιλμ με καμιά εκατοστή μέτρα από θα-

λασσινά τοπία —τίποτε άλλο από απέραντες ταραγμένες μάζες ωκεανών», τελείωσε με αυτάρεσκη ικανοποίηση.

Η απέραντη ταραγμένη μάζα του Ραούλ Σαιντ Συρ σηκώθηκε από το κάθισμά της και κινήθηκε απειλητικά προς τον Μάρτιν.

«Έξω! Έξω!» βρυχήθηκε. «Πίσω στην τρύπα σου, ύπουλο φίδι φαρμακερό! Σε προστάζω εγώ, ο Ραούλ Σαιντ Συρ. Έξω από δω, πριν σε κομματιάσω με τα ίδια μου τα χέρια».

Ο Μάρτιν μίλησε βιαστικά. Η φωνή του ήταν ήρεμη, αλλά καταλάβαινε ότι έπρεπε να κινηθεί σβέλτα.

«Βλέπεις, Τόλιβερ;» είπε καθαρά, κοιτάζοντας κατάματα τον μάλλον σαστισμένο Ουώτ. «Δεν τολμάει να μας αφήσει να πούμε πέντε κουβέντες οι δυο μας, γιατί φοβάται μπας και μου ξεφύγει τίποτα. Δεν είναι ν' απορεί κανείς που προσπαθεί να με διώξει από δω — ο Σαιντ Συρ πατινάρει σε λεπτό πάγο τούτη την εποχή».

Ερεθισμένος από τα λόγια του Μάρτιν, ο Σαιντ Συρ χύμηξε προς αυτόν, αλλά ο Ουώτ μπήκε ανάμεσά τους. Ήταν πιθανό, βέβαια, ο συγγραφέας να προσπαθούσε απλώς να σπάσει το συμβόλαιο. Αλλά αυτό σαν να 'ταν η άκρη του παγόβουνου. Ο Μάρτιν έδειχνε περίεργα μεγάλη σιγουριά και αυτοπεποίθηση. Κάτι γινόταν εδώ που ο Ουώτ δεν το καταλάβαινε.

«Σταμάτα, Ραούλ!» πρόσταξε αποφασιστικά. «Για ηρέμησε για μια στιγμούλα. Είπα ηρέμησε! Δε θέλουμε ο Νικ από δω να σου κάνει μήνυση για άδικη επίθεση και βιαιοπραγία, δε συμφωνείς; Το καλλιτεχνικό σου ταμπεραμέντο σε κάνει να ξεπερνάς τα όρια καμια φορά. Ηρέμησε κι ας ακούσουμε τι έχει να μας πει ο Νικ».

«Προσεχέ τον καλά, Τόλιβερ!» τον προειδοποίησε

ο Σαιντ Συρ. «Είναι ύπουλα πλάσματα αυτοί οι συγγραφείς. Πονηροί σαν αλεπούδες. Ποτέ δεν ξέρεις τι ...».

Ο Μάρτιν σήκωσε το μικρόφωνο με μια μεγαλόπρεπη χειρονομία. Δίχως να δώσει καμία σημασία στο σκηνοθέτη, είπε αγέρωχα στο μικρόφωνο. «Συνδέστε με με το αναψυκτήριο. Το μπαρ, παρακαλώ. Ναι. Θέλω να παραγγείλω ένα ποτό Κάτι το πολύ σπέσιαλ. Α ...ένα Έλενα Γκλίνσκα».

«Γειά σας», ακούστηκε η φωνή της Έρικα από την πόρτα. «Νικ, εδώ είσαι; Μπορώ να μπω;»

Ο ήχος της φωνής της έκανε υπέροχες ανατριχίλες να διατρέξουν τη ραχοκοκαλιά του Μάρτιν. Γύρισε, με το μικρόφωνο στο χέρι, έτοιμος να την καλωσορίσει. Αλλά ο Σαιντ Συρ, εκμεταλλευόμενος τη διακοπή, βρυχήθηκε πριν ο Μάρτιν προλάβει να μιλήσει.

«Όχι, όχι, όχι! Έξω! Έξω από δω! Όποια κι αν είσαι ...δρόμο!»

Η Έρικα, όλο ζωντάνια, γοητεία κι αποφασιστικότητα, προχώρησε στην αίθουσα και κάρφωσε τον Μάρτιν μ' ένα βλέμμα υπομονετικής καρτερικότητας.

Ήταν φανερό ότι η κοπέλα περίμενε πως θ' αναγκαζόταν πάλι ν' αγωνιστεί για λογαριασμό και των δυο τους.

«Ήρθα εδώ με την επαγγελματική μου ιδιότητα», είπε ψυχρά στον Σαιντ Συρ. «Δεν μπορείς να μου απαγορέψεις να δω τον πελάτη μου με το έτσι θέλω. Ο Νικ κι εγώ έχουμε να κουβεντιάσουεμ κάτι με τον κύριο Ουώτ».

«Α, το ωραίο μου κορίτσι! Έλα κάθισε», της φώναξ ο Μάρτιν με δυνατή, καθαρή φωνή στέκοντας στα π δια του. «Καλοσώρισες! Ό,τι παράγγειλα ένα πο Θα πιείς κι εσύ κάτι;»

Η Έρικα τον κοίταξε με καχύποπτη έκπληξη. «Ό

ούτε κι εσύ θα πιείς», του δήλωσε. «Πόσα κατέβασες ήδη; Νικ, βρήκες την ώρα και τη στιγμή να μεθύσεις...»

«Και πάρτε τα πόδια σας», είπε ατάραχα ο Μάρτιν στο μικρόφωνο. «Το θέλω αμέσως, εξηγηθήκαμε; Ναι, ένα Έλενα Γκλίνσκα. Δεν το ξέρετε; Τότε ακούστε προσεκτικά. Πάρτε ένα ποτήρι-γίγαντα του κονιάκ, το μεγαλύτερο που έχετε. Αν δεν έχετε, έστω κι ένα λίγο μικρότερο. Γεμίστε το ώς τη μέση με παγωμένη μπίρα. Εντάξει; Μετά προσθέστε τρεις μεζούρες πίπερμαν...».

«Νικ, τρελάθηκες;» ρώτησε η Έρικα, νιώθοντας να της ανακατεύεται το στομάχι.

«...Και έξι μεζούρες μέλι», συνέχισε ο Μάρτιν ατάραχα. «Απλό ανακάτωμα, όχι στο σέικερ. Ποτέ Έλενα Γκλίνσκα σε σέικερ. Βάλτε μπόλικο τριμμένο πάγο, και..».

«Δεσποινίς Άσμπυ, εδώ έχουμε δουλειά», διέκοψε ο Σαιντ Συρ με αγέρωχο ύφος, γνέφοντάς της προς την πόρτα. «Όχι τώρα. Λυπάμαι. Μας διακόπτετε. Μπορείτε να πηγαίνετε».

«...μάλλον προσθέστε άλλες έξι μεζούρες μέλι», συνέχισε στοχαστικά ο Μάρτιν στο μικρόφωνο. «Και στείλτε το δίχως καθυστέρηση. Παρατήστε ό,τι άλλο κάνετε και να το 'χετε εδώ σ'εξήντα δευτερόλεπτα. Σας περιμένει ένα καλό πουρμπουάρ αν δεν το αργήσετε. Εντάξει; Άντε μπράβο».

Ο Μάρτιν πέταξε ανέμελα το μικρόφωνο στον Σαιντ Συρ.

Στο μεταξύ η Έρικα είχε πλευρίσει τον Τόλιβερ Ουώτ.

«Έρχομαι από μια συνάντηση που μόλις είχα με την Γκλόρια Ήντεν», του είπε, «και δέχεται να υπογράψει συμβόλαιο για μια ταινία με τη Σάμιτ αν εγώ δώσω την έγκρισή μου. Αλλά δεν πρόκειται να τη δώ-

σω αν δεν αποδεσμεύσεις πρώτα τον Νικ Μάρτιν από το δικό του συμβόλαιο. Τελεία και παύλα».

Ο Ουώτ έδειξε ευχάριστη έκπληξη.

«Μπορούμε να τα βρούμε», τη διαβεβαίωσε αμέσως, γιατί ήταν φανατικός θαυμαστής της Ήντεν και από καιρό τώρα θα την ήθελε για πρωταγωνίστρια του σε μια ταινία. «Γιατί δεν την έφερνες μαζί; Θα μπορούσαμε να...».

«Ανοησίες!» βρυχήθηκε ο Σαιντ Συρ. «Μη βιάζεσαι να το κουβεντιάσεις, Τόλιβερ!»

«Ήταν πέρα στη Λαγκούνα», εξήγησε η Έρικα. «Εσύ σκάσε, Σαιντ Συρ! Δεν πρόκειται ...»

Τη διέκοψε ένα χτύπημα στην πόρτα. Ο Μάρτιν έτρεξε ν' ανοίξει και, όπως περίμενε, ήταν ένας σερβιτόρος μ' ένα δίσκο.

«Σβέλτη δουλειά», επαίνεσε ευγενικά παίρνοντας το πελώριο ποτήρι με το παγωμένο ποτό. «Όμορφο πράγμα, έτσι;»

Οι βρυχηθμοί του Σαιντ Συρ από πίσω σκέπασαν την τυχόν απάντηση του σερβιτόρου, που δέχτηκε το πουμπουάρ του και απομακρύνθηκε με μια έκφραση αναγούλας.

«Όχι, όχι, όχι, όχι!» γκάριζε ο Σαιντ Συρ. «Τόλιβερ, μπορούμε να κλείσουμε τη δουλειά με την Γκλόρια και να κρατήσουμε και τούτο το συγγραφέα, όσο κι αν δεν αξίζει πεντάρα. Ήδη ξόδεψα δεκατρείς βδομάδες να τον στρώσω στο σύστημα Σαιντ Συρ. Ασ' το σε μένα. Εμείς στη Μιξο-Λυδία κάτι τέτοιους τους ...».

Τα ελκυστικά χείλη της Έρικα ανοιγόκλειναν δίχως η φωνή της ν' ακούγεται σ' εκείνη τη χάβρα. Ο Μάρτιν αναστέναξε, σήκωσε το ξέχειλο ποτήρι και το μύρισε με μια ραφινάτη κίνηση καθώς πισωπατούσε προς το κάθισμά του. Καθώς το άγγιζε με το τακούνι του, σκόνταψε με ιδιαίτερη χάρη και φινέτσα, και με

μεγάλη τέχνη άδεια το Έλενα Γκλίνσκα —μπίρα, μέλι, πίπερμαν και πάγο— στον πελώριο όγκο του Σαιντ Συρ.

Το μουγκρητό του Σαιντ Συρ σμπαράλιασε το μικρόφωνο.

Ο Μάρτιν είχε μελετήσει καλά τη συνταγή του. Το αποκρουστικό κατασκεύασμα περιείχε όλα τα κατάλληλα στοιχεία: υγρασία, παγωνιά, κολλητικές ικανότητες και διαπεραστική μυρωδιά.

Ο μουλιασμένος Σαιντ Συρ, τουρτουρίζοντας άγρια από το παγωμένο ποτό που τον είχε λούσει πατόκορφα, έβγαλε το μαντίλι του σε μια μάταιη προσπάθεια να σκουπιστεί. Το μαντίλι κόλλησε απλώς στο παντελόνι του, κρατημένο γερά από δώδεκα μεζούρες μέλι. Χώρια που έζεχνε ολόκληρος πίπερμαν.

«Προτείνω να μεταφερθούμε στο αναψυκτήριο», είπε ο Μάρτιν σουφρώνοντας αριστοκρατικά τη μύτη του. «Σε κάποιο ήσυχο τραπεζάκι θα μπορέσουμε να συνεχίσουμε τη συζήτησή μας μακριά από τούτη τη ...τη μάλλον έντονη μυρωδιά του πίπερμαν».

«Στη Μιξο-Λυδία...» μούγκρισε βραχνά ο Σαιντ Συρ, κάνοντας σπλατς-σπλουτς στα παπούτσια του καθώς γύριζε προς τον Μάρτιν, «στη Μιξο-Λυδία τους πετάμε στα σκυλιά ...τους βράζουμε στο λάδι... τους...».

«Και την άλλη φορά», τον διέκοψε ο Μάρτιν, «φρόντισε σε παρακαλώ να μη μου σκουντήξεις τον αγκώνα όταν κρατώ Έλενα Γκλίνσκα. Είναι πολύ ενοχλητικό».

Ο Σαιντ Συρ πήρε μια βαθιά ανάσα και τεντώθηκε σε όλο το μπόι του —αλλά αμέσως ξεφούσκωσε. Τη στιγμή εκείνη ο Σαιντ Συρ έμοιαζε με αστυφύλακα μετά τη σκηνή του κυνηγητού σε παλιά βουβή κωμωδία, και το κατάλαβε κι ο ίδιος. Ακόμη κι αν σκότωνε τον Μάρτιν τώρα, θα έλειπε εκείνο το στοιχείο της κλασι-

κής τραγωδίας. Θα ήταν σαν ο Άμλετ να σκότωνε το θείο του πετώντας του τούρτες.

«Μην κάνετε τίποτα μέχρι να γυρίσω», πρόσταξε άγρια και με μια τελευταία φονική ματιά στον Μάρτιν, όρμησε με σπλατς-σπλουτς έξω από την αίθουσα.

Η πόρτα βρόντηξε πίσω του. Για μια στιγμή η σιωπή κάλυψε την αίθουσα, εκτός από την απαλή μουσική που ερχόταν από την οθόνη της οροφής. Η Ντη Ντη την είχε ανάψει πάλι για να απολαύσει την υπέροχη σιλουέτα της, αχνή πίσω από τα παστέλ κύματα καθώς τραγουδούσε ντουέτο με τον Νταν Νταίηλυ για ναυτικούς και γοργόνες και για το σπίτι της στη βυθισμένη Ατλαντίδα.

«Και τώρα», είπε ο Μάρτιν γυρίζοντας με ήρεμη αυτοπεποίθηση προς τον Ουώτ, που τον κοίταζε με απορημένο βλέμα, «έχουμε να κουβεντιάσουμε οι δυο μας».

«Δεν μπορώ να συζητήσω τα περί του συμβολαίου σου πριν επιστρέψει ο Σαιντ Συρ», βιάστηκε να απαντήσει ο Ουώτ.

«Ανοησίες», έκανε ο Μάρτιν με σταθερή φωνή. «Γιατί να σου υπαγορεύει ο Σαιντ Συρ τις αποφάσεις σου; Δίχως εσένα, από μόνος του, ποτέ δεν θα μπορούσε να βγάλει καμία πετυχημένη ταινία. Όχι, σώπα εσύ, Έρικα. Άσε τη δουλειά σ' εμένα, κούκλα μου».

Ο Ουώτ σηκώθηκε στα πόδια του. «Λυπάμαι, αλλά δεν μπορώ να το συζητήσω», δήλωσε. «Οι ταινίες του Σαιντ Συρ βγάζουν λεφτά, ενώ εσύ είσαι ένας άπειρος...».

«Γι' αυτό και βλέπω τόσο καθαρά τα πράγματα», τον διέκοψε ο Μάρτιν. «Το κακό μ' εσένα είναι ότι κάνεις διάκριση ανάμεσα στην καλλιτεχνική ιδιοφυΐα και την οικονομική ιδιοφυΐα. Για σένα είναι απλή ρουτίνα όταν εργάζεσαι με υλικό σου το πλαστικό μέσο

του ανθρώπινου μυαλού, διαμορφώνοντας έτσι τον ιδανικό Θεατή. Είσαι μια οικολογική ιδιοφυΐα, Τόλιβερ Ουώτ! Ο αληθινός καλλιτέχνης ελέγχει το περιβάλλον του, και βαθμιαία εσύ, με την απαράμιλλα ολοκληρωμένη ικανότητα που σε διακρίνει, αναπλάθεις εκείνη τη μεγάλη μάζα της ζωντανής, πάλλουσας ανθρωπότητας σ' ένα ιδανικό κοινό...».

«Λυπάμαι», είπε πάλι ο Ουώτ, αλλά όχι τόσο τραχιά τούτη τη φορά. «Ειλικρινά δεν έχω το χρόνο να ...α ...».

«Η ιδιοφυΐα σου δεν έχει βρει ακόμη την αναγνώριση που της αξίζει», βιάστηκε να συνεχίσει ο Μάρτιν, αφήνοντας το θαυμασμό να χρωματίσει το βελούδινο τόνο της φωνής του. «Θεωρείς ως δεδομένο ότι ο Σαιντ Συρ είναι ισάξιός σου. Του χαρίζεις έτσι τους τίτλους τιμής που δικαιωματικά σου ανήκουν. Ωστόσο, κατά βάθος, θα πρέπει να ξέρεις ότι οι ταινίες είναι κατά το ήμισυ δικά σου δημιουργήματα. Μήπως ο Φειδίας δεν ήταν εμπορικός; Ή ο Μιχαήλ Άγγελος; Η εμπορικότητα είναι απλώς μια άλλη ονομασία της λειτουργικότητας, και όλοι οι μεγάλοι καλλιτέχνες παράγουν λειτουργική τέχνη. Οι ασήμαντες λεπτομέρειες στ' αριστουργήματα του Ρούμπενς προσθέτονταν από τους βοηθούς του, έτσι δεν είναι; Αλλά στον Ρούμπενς ανήκε η δόξα, όχι στα τσιράκια του. Η απόδειξη ότι υπάρχει το κέικ είναι φανερή. Γιατί;» Ο Μάρτιν, ζυγιάζοντας τον άλλο, σταμάτησε εκεί.

«Γιατί;» ρώτησε και ο Ουώτ.

«Κάθισε», τον παρότρυνε ο Μάρτιν. «Θα σου πω γιατί. Οι ταινίες του Σαιντ Συρ φέρνουν λεφτά αλλά εσύ είσαι ο υπεύθυνος για το καλούπωμά τους στην ιδανική μορφή, βάζοντας τη σφραγίδα της δικής σου προσωπικότητας στο καθετί και τον καθένα των Στούντιο Σάμιτ...».

Ο Ουώτ βούλιαξε αργά στην καρέκλα του. Γύρω

από τα αφτιά του καμπάνιζαν υπνωτικά και σαγηνευτικά οι ντισραελικές ρητορείες του άλλου. Γιατί ο Μάρτιν τον είχε πιάσει κιόλας στο αγκίστρι του. Με την πρώτη προσπάθεια και με αλάνθαστη ευστοχία είχε ανακαλύψει το αδύνατο σημείο του Ουώτ: τη δυσάρεστη εντύπωση όσων εργάζονται στον επαγγελματικό καλλιτεχνικό χώρο ότι το να βγάζεις λεφτά είναι βασικά κάτι το αξιοκατάκριτο. Αλλά ο Ντισραέλι είχε αντιμετωπίσει νικηφόρα πιο δύσκολες περιπτώσεις στις μέρες του. Είχε παρασύρει με την ευγλωττία του Κοινοβούλια ολόκληρα.

Ο Ουώτ κλονιζόταν, παράπαιε... και έπεσε. Δεν είχαν χρειαστεί πάνω από δέκα λεπτά για την όλη δουλειά. Ζαλισμένος ακόμη από τους κολακευτικούς ύμνους για το οικονομικό του ταλέντο, ο Ουώτ είχε πειστεί ότι μπορεί ο Σαιντ Συρ να ήταν καλλιτεχνική ιδιοφυΐα, αλλά δεν του έπεφτε λόγος να παρεμβαίνει στα σχέδια μιας οικονομικής ιδιοφυΐας. Κανένας δεν είχε το δικαίωμα να πει στον Ουώτ τι να κάνει σε οικονομικά θέματα.

«Διαθέτεις την πλατιά οραματικότητα που μπορεί να ζυγιάσει όλες τις πιθανότητες και να διαλέξει το σωστό δρόμο με αλάνθαστη κρίση», τον διαβεβαίωσε ο Μάρτιν με ευφράδεια. «Πολύ καλά. Θέλεις την Γκλόρια Ήντεν. Διαισθάνεσαι —έτσι δεν είναι;— ότι εγώ αποτελώ ακατάλληλο υλικό. Μονάχα οι ιδιοφυΐες μπορούν ν' αλλάξουν σχέδια με αστραπιαία ταχύτητα... Πότε θα είναι έτοιμη η ακύρωση του συμβολαίου μου;»

«Τι;» έκανε ο Ουώτ, πλέοντας σε ρόδινες ομίχλες. «Α... ναι, βέβαια. Η ακύρωση του συμβολαίου. Ναι, αλλά...»

«Ο Σαιντ Συρ δεν πρόκειται να παραδεχτεί τα πα
λιά λάθη του μέχρι να χρεωκοπήσει η Σάμιτ», παρατ

ρησε ο Μάρτιν. «Μονάχα ένα ταλέντο σαν τον Τόλιβερ Ουώτ ξέρει ότι στη βράση κολλάει το σίδερο, όταν διακρίνει την ευκαιρία να ανταλλάξει μια αποτυχία με μια επιτυχία, τον Μάρτιν για την Ήντεν».

«Χμμ», έκανε ο Ουώτ. «Ναι. Πολύ καλά, λοιπόν». Το στενόμακρο πρόσωπό του, πήρε μια πονηρή έκφραση. «Σύμφωνοι. Θα γίνει η ακύρωση του συμβολαίου σου... αφού πρώτα η Ήντεν υπογράψει το δικό της».

«Τώρα θέτεις το δάχτυλό σου επί τον τύπο των ήλων», δήλωσε επιδοκιμαστικά ο Μάρτιν, ύστερα από μερικές βιαστικές σκέψεις. «Η δεσποινίς Ήντεν είναι ακόμη αναποφάσιστη. Αν αναθέσεις τη δουλειά σε κάποιον σαν τον Σαιντ Συρ, θα τα κάνει θάλασσα. Έρικα, έχεις μαζί το αμάξι σου; Μπορείς να πετάξεις στα σβέλτα τον Τόλιβερ Ουώτ ώς τη Λαγκούνα; Είναι ο μόνος ικανός για να χειριστεί αυτή τη υπόθεση».

«Ποια υπό... Α, μάλιστα! Ασφαλώς, Νικ. Μπορούμε να ξεκινήσουμε αμέσως».

«Μα...» πήγε να πει ο Ουώτ.

Αλλά τον παρέλαβε ο ντισραελικός χαρακτήρας στο μυαλό του Μάρτιν και τον άρχισε σε ρητορείες που έκαναν να καμπανίσουν και οι τοίχοι. Η χρυσαφένια γλώσσα έκανε δαντέλες και κορδελάκια με τη λογική.

«Καταλαβαίνω», τραύλισε τελικά ο ζαλισμένος Ουώτ, αφήνοντας να τον οδηγήσουν προς την πόρτα. «Μα ναι, ναι, ασφαλώς. Και... μπορείς να περάσεις από το σπίτι μου απόψε, Μάρτιν. Όταν θα υπογράψει το συμβόλαιο η Γκλόρια, θα σου ετοιμάσω την ακύρωση που λέγαμε. Χμμ... Λειτουργική ιδιοφυΐα, ε;...» Η φωνή έσβησε σε σιγανό, αυτάρεσκο ψίθυρο, καθώς ο Ουώτ έβγαινε από την πόρτα.

Ο Μάρτιν έσφιξε το μπράτσο της Έρικα τη στιγμή που η κοπέλα έκαμε ν' ακολουθήσει τον Ουώτ.

«Περίμενε μια στιγμούλα», της είπε. «Μην τον αφήσεις να ζυγώσει στο στούντιο μέχρι να υπογράψει την ακύρωση. Ο Σαιντ Συρ εξακολουθεί να με βάζει κάτω ακόμη και με το ένα χέρι. Αλλά πάτησε το δόκανο. Εμείς...»

«Νικ», τον έκοψε η Έρικα κοιτάζοντάς τον διαπεραστικά. «Τι συνέβη;»

«Θα σου πω απόψε», απάντησε ο Μάρτιν βιαστικά, ακούγοντας ένα μακρινό μουγκρητό που μπορεί να ήταν από τον Σαιντ Συρ που επέστρεφε. «Έτσι και βρω λίγο χρόνο, θα σε σφίξω στην αγκαλιά μου. Ήξερες ότι μια ζωή τώρα σε λατρεύω από μακριά; Αλλά, για την ώρα, φρόντισε να εξαφανίσεις τον Ουώτ. Γρήγορα!»

Η Έρικα του έριξε μια ματιά απέραντης κατάπληξης καθώς την έσπρωχνε βιαστικά προς την έξοδο. Στον Μάρτιν έδωσε την εντύπωση ότι η εκπληξή της ήταν μάλλον ευχάριστη.

«Πού είναι ο Τόλιβερ;» Το άγριο, εκνευρισμένο μουγκρητό του Σαιντ Συρ έκανε τον Μάρτιν ν' αναπηδήσει. Ήταν φανερό ότι ο σκηνοθέτης δεν ήταν στα κέφια του, ίσως γιατί μονάχα στην αποθήκη των θεατρικών κοστουμιών είχε μπορέσει να βρει παντελόνι στα μέτρα του. Ήταν σαν παλιάτσος και το είχε πάρει σαν προσωπική προσβολή. «Τι τον έκανες τον Τόλιβερ;» βρυχήθηκε πάλι.

«Μίλα πιο δυνατά, σε παρακαλώ», απάντησε με θράσος ο Μάρτιν. «Δε σ' ακούω καλά».

«Ντη Ντη», γκάρισε ο Σαιντ Συρ γυρίζοντας φουντωμένος προς την όμορφη σταρ. Σ' όλο το διάστημα η κοπέλα δεν είχε σαλέψει από τη θέση της, βυθισμένη στον απέραντο θαυμασμό της για την τεχνικολόρ Ντη Ντη στην οθόνη ψηλά. «Πού είναι ο Τόλιβερ;»

Ο Μάρτιν άρχισε ν' ανησυχεί. Είχε εντελώς ξεχάσει την Ντη Ντη.

«Δεν ξέρεις, έτσι δεν είναι, Ντη Ντη;» της είπε ο Μάρτιν.

«Σκασμός εσύ!» γρύλισε ο Σαιντ Συρ. «Απάντησέ μου, παλιο...» και πρόσθεσε ένα τραχύ πολυσύλλαβο στα Μιξο-Λυδιανά, που έφερε αμέσως το επιθυμητό αποτέλεσμα. Μια ρυτίδα σκέψης φάνηκε στο άψογο μέτωπο της Ντη Ντη.

«Νομίζω ότι ο Τόλιβερ έφυγε. Ήμουν απορροφημένη στην ταινία, ξέρεις. Πήγε σπίτι του να συναντήσει τον Νικ Μάρτιν ή κάτι τέτοιο».

«Μα ο Μάρτιν είναι *εδώ!*» φώναξε ο Σαιντ Συρ. «Σκέψου, σκέψου καλύτερα!»

«Ήταν στα σκαριά καμιά ακύρωση συμβολαίου;» ρώτησε αόριστα η Ντη Ντη.

«Ακύρωση συμβολαίου;» βρυχήθηκε μανιασμένα ο Σαιντ Συρ. «Τι είναι αυτό που ακούω; Ποτέ δε θα επιτρέψω κάτι τέτοιο! Ποτέ, ποτέ, ποτέ! Απάντησέ μου, Ντη Ντη... πού πήγε ο Ουώτ;»

«Έφυγε για κάπου μ' εκείνη την ιμπρεσάριο», απάντησε η Ντη Ντη.

«Ναι, αλλά πού πήγαν; Πού;»

«Πήγαν στην Ατλαντίδα», ανακοίνωσε η Ντη Ντη με κάπως θριαμβευτικό τόνο που το θυμήθηκε.

«Αποκλείεται!» γκάρισε ο Σαιντ Συρ. «Αυτό είναι από την *ταινία*! Η γοργόνα ερχόταν από την Ατλαντίδα, όχι ο Ουώτ!»

«Ο Τόλιβερ δεν είπε ότι ερχόταν από την Ατλαντίδα», μουρμούρισε η Ντη Ντη ατάραχα. «Είπε ότι θα πήγαινε στην Ατλαντίδα. Και μετά θα συναντούσε τον Νικ Μάρτιν σπίτι του απόψε, να του δώσει την ακύρωση του συμβολαίου».

«Πότε;» ρώτησε ο Σαιντ Συρ εκτός εαυτού. «Σκέψου, Ντη Ντη! Τι ώρα θα...»

«Ντη Ντη», παρενέβη ο Μάρτιν ζυγώνοντάς τη με αβρό ύφος. «Πώς θα ήταν δυνατό να θυμάσαι τέτοιες λεπτομέρειες, σωστά;» Αλλά η Ντη Ντη ήταν πολύ ντουβάρι για να την αγγίξει ακόμα και η τέχνη ενός Ντισραέλι. Απλώς του χαμογέλασε χαζά.

«Χάσου από μπροστά μου, συγγραφέα της συμφοράς!» βρυχήθηκε ο Σαιντ Συρ πλησιάζοντας απειλητικά τον Μάρτιν. «Δεν πρόκειται να πάρεις καμία ακύρωση συμβολαίου! Κανένας δε σπαταλάει το χρόνο του Σαιντ Συρ δίχως να το πληρώσει ακριβά! Αυτό δεν πρόκειται να το ανεχτώ. Θα σε κανονίσω όπως κανόνισα και τον Εντ Κάσιντυ!»

Ο Μάρτιν όρθωσε το κορμί και κάρφωσε τον Σαιντ Συρ μ' ένα θρασύ χαμόγελο. Το χέρι του έπαιζε μηχανικά μ' ένα ανύπαρκτο μονόκλ. Μαγικά λόγια ήταν έτοιμα να ξεχυθούν από τα χείλη του. Δεν είχε παρά να σαγηνέψει μ' αυτά τον Σαιντ Συρ, όπως είχε κάνει και με τον Ουώτ. Τράβηξε μια βαθιά ανάσα, έτοιμος για ένα χείμαρρο ευγλωττίας...

Αλλά ο Σαιντ Συρ, επίσης πολύ ντουβάρι για να συγκινηθεί από τέτοιες πολιτισμένες μεθόδους, του κοπάνισε μια μπουνιά στο σαγόνι.

Τέτοια πράγματα αποκλείεται να γίνονταν στο Βρετανικό Κοινοβούλιο.

Όταν το ρομπότ μπήκε στο γραφείο του Μάρτιν εκείνο το βράδυ, τράβηξε κατευθείαν για το πορτατίφ, ξεβίδωσε τη λάμπα, πάτησε το κουμπί κι έχωσε το δάχτυλό του στο ντουί. Ακούστηκε ένα τριζοβόλημα και άστραψε μια λάμψη. Ο ΕΝΙΑΚ τράβηξε το δάχτυλό του και κούνησε ευχαριστημένος το μετάλλινο κεφάλι του.

«Δεν ξέρετε πόσο το είχα ανάγκη», αναστέναξε. «Ήμουνα όλη μέρα στο πόδι, τουλάχιστον σύμφωνα με τη χρονοκλίμακα του Καλντεούζ. Παλαιολιθική, Νεολιθική, Τεχνολογική —δεν ξέρω καν σε ποια εποχή είμαι τώρα. Αλήθεια, πώς πάει η οικολογική σας προσαρμογή;»

Ο Μάρτιν χάιδεψε σκεφτικά το σαγόνι του. «Χάλια», αποκρίθηκε. «Δε μου λες, ο Ντισραέλι σαν πρωθυπουργός είχε ποτέ πάρε δώσε με μια χώρα ονόματι Μιξο-Λυδία;»

«Δεν έχω ιδέα», απάντησε το ρομπότ. «Γιατί ρωτάτε;»

«Γιατί το οικολογικό μου περιβάλλον αγρίεψε και μου κοπάνισε μια γροθιά στο σαγόνι», εξήγησε ξερά ο Μάρτιν.

«Τότε εσείς θα το προκαλέσατε», απάντησε ο ΕΝΙΑΚ. «Μια κρίση —μια κατάσταση στρες— πάντοτε φέρνει στην επιφάνεια το κυρίαρχο χαρακτηριστικό του ανθρώπινου χαρακτήρα, και ο Ντισραέλι διακρινόταν κυρίως για το θάρρος του. Σε συνθήκες στρες, το θάρρος του εκδηλωνόταν σαν θράσος. Αλλά διέθετε αρκετή εξυπνάδα ώστε στο περιβάλλον του το θράσος να παραμείνει στο λεκτικό επίπεδο. Μιξο-Λυδία, είπατε; Τη θυμάμαι αόριστα, πριν εκατομμύρια χρόνια, όταν την κατοικούσαν κάτι γιγάντιοι άσπροι πίθηκοι. Ή ...α, τώρα θυμάμαι! Είναι ένα απομονωμένο κατάλοιπο μεσαιωνικής κοινωνίας, σωστά;»

Ο Μάρτιν έγνεψε καταφατικά.

«Αλλά το ίδιο ισχύει και γι' αυτό το κινηματογραφικό στούντιο», συνέχισε το ρομπότ. «Το πρόβλημά σας είναι ότι πέσατε σε κάποιον που έχει καλύτερη οικολογική προσαρμογή από τη δική σας. Αυτό είναι. Τούτο το κινηματογραφικό περιβάλλον μόλις και αναδύεται από το μεσαιωνισμό και μπορεί εύκολα να ξαναπέσει σ' αυτόν όταν κάποιος κατ' εξοχήν μεσαιωνικός χαρακτήρας ασκήσει πίεση. Εξάλλου, κάτι τέτοιοι τύποι ευθύνονταν για το Μεσαίωνα. Νομίζω ότι καλά θα κάνατε ν' αλλάζατε το περιβάλλον σας σε νεοτεχνολογικό, όπου τα ντισραελικά χαρακτηριστικά σας θα εξασφάλιζαν καλύτερα την επιβίωση. Στην εποχή σας, ελάχιστα μόνο αρχαϊκά κοινωνικά κατάλοιπα, σαν αυτό το στούντιο, έχουν διατηρήσει φεουδαρχικό χαρακτήρα. Γι' αυτό καλύτερα να πάτε σε κανένα άλλο. Ένα φεουδαλιστή μπορεί να τον πολεμήσει μονάχα ένας άλλος φεουδαλιστής».

«Μα το πρόβλημα είναι ότι δεν μπορώ να πάω πουθενά αλλού», διαμαρτυρήθηκε ο Μάρτιν. «Δε γίνεται αν δεν ακυρωθεί πρώτα το συμβόλαιό μου. Ήταν να υπογραφεί η ακύρωση απόψε, αλλά ο Σαιντ Συρ ανακάλυψε τι γινόταν και τώρα θα μου χαλάσει τη δουλειά έστω κι αν χρειαστεί να με κάνει τόπι στο ξύλο για να το πετύχει. Έπρεπε να 'χα φύγει για το σπίτι του Ουώτ, αλλά ο Σαιντ Συρ είναι κιόλας εκεί—»

«Δε μου χρειάζονται οι λεπτομέρειες», τον σταμάτησε το ρομπότ σηκώνοντας το χέρι του. «Όσο γι' αυτόν τον Σαιντ Συρ, αν είναι ο φεουδαλιστής που λέγαμε, μπορεί να τον νικήσει μονάχα κάποιος πιο δυνατός της ίδιας κατηγορίας».

«Τι θα έκανε ο Ντισραέλι σε μια τέτοια κατάσταση;» ρώτησε ο Μάρτιν.

«Ο Ντισραέλι ποτέ δε θα έμπλεκε σε μια τέτοια κατάσταση», ήταν η διόλου εποικοδομητική απάντηση του ρομπότ. «Ο οικολογητής μπορεί να σας προσφέρει την ιδανική οικολογική διαφοροποίηση, αλλά μονάχα για το δικό σας τύπο, αλλιώς δε θα ήταν η πλέον κατάλληλη για σας. Ο Ντισραέλι, για παράδειγμα, θα ήταν σκέτη αποτυχία στη Ρωσία της εποχής του Ιβάν».

«Μπορείς να μου το κάνεις πιο λιανά αυτό;»

«Ευχαρίστως», δέχτηκε πρόθυμα το ρομπότ. «Αν θεωρήσουμε ως δεδομένη την ταυτότητα του βασικού χρωμοσωματικού προτύπου, τα πάντα εξαρτώνται από το χρόνο αντίδρασης στα μνημονικά κυκλώματα του εγκεφάλου. Η ισχύς της νευρονικής δραστηριοποίησης κυμαίνεται αντιστρόφως ανάλογα με τον ποσοτικό μνημονικό συντελεστή. Μονάχα η αληθινή εμπειρία θα μπορούσε να σας δώσει τις μνήμες του Ντισραέλι, αλλά οι ουδοί αντίδρασής σας έχουν τροποποιηθεί ως το σημείο που η αντίληψη και οι συγκινησιακοί δείκτες σας προσεγγίζουν εκείνα του γνήσιου Ντισραέλι».

«Ω...» έκανε χαζά ο Μάρτιν. «Όμως πώς, *εσύ* ας πούμε, θα μπορούσες να νικήσεις μια μεσαιωνική μπουλντόζα;»

«Ξεμοντάροντας τον εγκέφαλό μου και συνδέοντάς τον σε μια μεγαλύτερη μπουλντόζα», αποκρίθηκε ο ΕΝΙΑΚ.

Ο Μάρτιν φάνηκε να βυθίζεται σε περισυλλογή. Το χέρι του σηκώθηκε να διορθώσει ένα αθέατο μονόκλ, ενώ μια έκφραση διορατικής έμπνευσης έλαμψε στο πρόσωπό του.

«Κάτι είπες περί Ρωσίας της εποχής του Ιβάν», παρατήρησε. «Ποιον Ιβάν εννοούσες; Μήπως, συμπτωματικά;...»

«Τον Ιβάν τον Τέταρτο. Έναν άνθρωπο τέλεια προσαρμοσμένο στο περιβάλλον του. Αλλά αρκετά φλυαρήσαμε. Προφανώς είστε μια από τις αποτυχίες του πειράματός μας, αλλά ο σκοπός μας ήταν να βρούμε ένα μέσο όρο. Γι' αυτό, αν έχετε την καλοσύνη να φορέσετε πάλι τον οικολογητή στο κεφάλι σας...»

«Αυτός που είπες ήταν ο Ιβάν ο Τρομερός, έτσι;» τον διέκοψε ο Μάρτιν. «Κοίτα... Μπορείς ν' αποτυπώ-

σεις το πρότυπο του χαρακτήρα του Ιβάν του Τρομερού στον εγκέφαλό μου;»

«Κάτι τέτοιο δε θα σας βοηθούσε καθόλου», τον διαβεβαίωσε το ρομπότ. «Εξάλλου, δεν είναι αυτός ο σκοπός του πειράματος. Και τώρα—»

«Μια στιγμούλα. Ο Ντισραέλι δεν μπορεί να τα βάλει μ' ένα μεσαιωνικό τύπο σαν τον Σαιντ Συρ στο επίπεδό του, αλλά αν είχα τις αντιδράσεις του Ιβάν του Τρομερού, σίγουρα θα μπορούσα να του πάρω τον αέρα με καμιά μπλόφα. Έστω κι αν ο Σαιντ Συρ είναι πολύ πιο σωματώδης από μένα, έχει ωστόσο κάποιο βερνίκι πολιτισμού... Για περίμενε. Αυτό εκμεταλλεύεται κι αυτός. Πάντοτε σχετιζόταν με ανθρώπους πολύ πολιτισμένους για να χρησιμοποιήσουν τις δικές του μεθόδους. Η λύση θα ήταν να τον αντιμετωπίσω στο δικό του επίπεδο με τα δικά του όπλα. Και ο Ιβάν είναι ο άνθρωπος που θα μπορούσε να το καταφέρει».

«Νομίζω ότι δεν καταλαβαίνετε».

«Δεν είναι αλήθεια ότι οι πάντες στη Ρωσία έτρεμαν στο άκουσμα και μόνο του ονόματος του Ιβάν;»

«Ναι, αλλά—»

«Πολύ καλά, λοιπόν», φώναξε ο Μάρτιν θριαμβευτικά. «Τότε θ' αποτυπώσεις το πρότυπο του χαρακτήρα του Ιβάν του Τρομερού στον εγκέφαλό μου, και μετά θα πάω να δώσω ένα μάθημα στον Σαιντ Συρ, τέτοιο που μονάχα ο Ιβάν θα μπορούσε να του δώσει. Ο Ντισραέλι ήταν πολύ πολιτισμένος γι' αυτό. Το μπόι παίζει, βέβαια, κάποιο ρόλο, αλλά ο χαρακτήρας είναι το πιο σημαντικό. Ούτε και με τον Ντισραέλι μοιάζω σ' εμφάνιση, αλλά ο κόσμος αντιδρούσε σαν να 'μουνα το δίδυμο αδερφάκι του. Ένας άντρακλας μπορε εύκολα να νικήσει ένα ανθρωπάκι, αλλά ποτέ ο Σαιν Συρ δε βρέθηκε αντιμέτωπος μ' ένα τόσο άγριο α θρωπάκι που άνετα θα ξερίζωνε με τα χέρια του τ

καρδιά ενός εχθρού του». Ο Μάρτιν κούνησε αποφασιστικά το κεφάλι του. «Ο Σαιντ Συρ θα κάνει πίσω, αυτό το είδα στην πράξη. Όμως χρειάζεται κάποιος σαν τον Ιβάν που θα τον εμποδίσει να ξανακάνει μπροστά».

«Αν νομίζετε ότι θ' αποτυπώσω στο μυαλό σας το πρότυπο του Ιβάν, κάνετε μεγάλο λάθος», είπε το ρομπότ.

«Δεν μπορώ να σε πείσω ν' αλλάξεις γνώμη;»

«Εγώ», είπε ο ΕΝΙΑΚ, «είμαι ένα ρομπότ με σημειωτικό, γλωσσικό προγραμματισμό. Ασφαλώς και δε θα μπορούσατε να με κάνετε ν' αλλάξω γνώμη».

Εγώ ίσως όχι, σκέφτηκε ο Μάρτιν, αλλά ο Ντισραέλι...χμμ. «Ο Άνθρωπος είναι μηχανή», είχε πει. Μα βέβαια! Ο Ντισραέλι ήταν το πιο ιδανικό πρόσωπο στον κόσμο για να μεταπείσει ένα ρομπότ. Για κείνον οι άνθρωποι ήταν μηχανές — και τι άλλο ήταν ο ΕΝΙΑΚ;

«Ας το κουβεντιάσουμε λίγο...» άρχισε ο Μάρτιν, σπρώχνοντας δήθεν αφηρημένα το πορτατίφ προς το ρομπότ. Και μετά άφησε λεύτερη να δράσει εκείνη τη χρυσαφένια γλώσσα που είχε μαγέψει και συμπαρασύρει αυτοκρατορίες...

«Δε νομίζω να σου αρέσει το αποτέλεσμα», μουρμούρισε μεθυσμένα το ρομπότ κάποια στιγμή αργότερα. «Ο Ιβάν δε θα τα κατάφερνε να... Α, μ' έχεις μπερδέψει φοβερά! Θα χρειαστεί ένα οφθαλμογράφημα και —» Άρχισε να βγάζει από το σάκκο του το κράνος με τα πεντακόσια μέτρα της κόκκινης κορδέλας του.

«Για να το συνυφάνεις με την απαράμιλλη φαιά ουσία μου», συμπλήρωσε ο Μάρτιν, παρασυρμένος από την ίδια του τη ρητορεία. «Φόρεσέ το στο κεφάλι μου. Ναι, εντάξει. Θυμήσου, είπαμε τον Ιβάν τον Τρομερό, έτσι; Θα σ' τον κανονίσω εγώ τον Σαιντ Συρ και τη Μιξο-Λυδία του».

«Η διαφοροποίηση εξαρτάται τόσο από το περιβάλλον όσο και από την κληρονομικότητα», μουρμούρισε το ρομπότ, φορώντας το κράνος στο κεφάλι του Μάρτιν. «Αν και φυσικά ο Ιβάν δε θα έφτανε στο τσαρικό περιβάλλον δίχως τη συγκεκριμένη του κληρονομικότητα μέσω της Έλενα Γκλίνσκα — ορίστε, αυτό ήταν!» Έβγαλε πάλι το κράνος από το κεφάλι του Μάρτιν.

«Μα δεν έγινε τίποτα», παρατήρησε ο Μάρτιν. «Δεν αισθάνομαι καμία διαφορά».

«Περίμενε λίγα λεπτά. Μην ξεχνάς ότι αυτός δεν είναι ο δικός σου πρότυπος χαρακτήρας, όπως ήταν ο Ντισραέλι. Απόλαυσέ το όσο έχεις τη δυνατότητα. Θα σου 'ρθει ο χαρακτήρας του Ιβάν, μην ανησυχείς». Έριξε στον ώμο το σάκκο του και τράβηξε τρικλίζοντας προς την πόρτα.

«Περίμενε», του φώναξε ο Μάρτιν αβέβαια. «Είσαι σίγουρος ότι—»

«Για μη μιλάς! Κάτι ξέχασα — κάτι τυπικό — έτσι που στριφογυρίζει το κεφάλι μου. Τέλος πάντων, θα το θυμηθώ αργότερα... ή νωρίτερα, ανάλογα πώς το βλέπει κανείς. Λοιπόν, θα τα ξαναπούμε σε δώδεκα ώρες... ελπίζω».

Το ρομπότ αναχώρησε. Ο Μάρτιν κούνησε δοκιμαστικά το κεφάλι του πέρα δώθε. Ύστερα σηκώθηκε και ακολούθησε τον ΕΝΙΑΚ ώς την πόρτα. Αλλά το ρομπότ δε φαινόταν πουθενά, μονάχα ένας μικρός στρόβιλος σκόνης στριφογύριζε στο διάδρομο πριν χαθεί κι αυτός.

Κάτι άρχισε να γίνεται μέσα στο μυαλό του Μάρτιν...

Πίσω του χτύπησε το τηλέφωνο.

Ο Μάρτιν άκουσε τον εαυτό του να παίρνει μια πν
χτή ανάσα τρόμου. Με ξαφνική, απίστευτη, φοβερ

και απόλυτη βεβαιότητα, *ήξερε ποιος του τηλεφωνούσε.*

Οι δολοφόνοι!

«Μάλιστα, κύριε Μάρτιν», άκουσε τη φωνή του υπηρέτη του Τόλιβερ Ουώτ στο τηλέφωνο. «Η δεσποινίδα Άσμπυ βρίσκεται εδώ. Τούτη τη στιγμή είναι μέσα με τον κύριο Ουώτ και τον κύριο Σαιντ Συρ, αλλά θα της μεταφέρω το μήνυμά σας. Είπατε ότι σας έτυχε κάποιο εμπόδιο. Και να έρθει να σας συναντήσει... πού;»

«Στο αποθηκάκι με τις σκούπες στο δεύτερο όροφο του Κτηρίου των Σεναριογράφων», απάντησε ο Μάρτιν με τρεμουλιαστή φωνή. «Είναι το μόνο μέρος αρκετά κοντά στο τηλέφωνο ώστε να φτάνει το καλώδιο για να το πάρω εκεί μέσα μαζί μου.Αλλά δεν είμαι καθόλου σίγουρος ότι είμαι ασφαλής κι εδώ. Δε μ' αρέσει διόλου η στάση εκείνης της σκούπας στ' αριστερά μου».

«Πώς είπατε;»

«Είσαι σίγουρος ότι είσαι ο άνθρωπος του Τόλιβερ Ουώτ;» ρώτησε καχύποπτα ο Μάρτιν.

«Ασφαλώς κύριε.. ε... κύριε Μάρτιν».

«*Είμαι* ο κύριος Μάρτιν», τον διαβεβαίωσε με έντρομη επιθετικότητα ο Μάρτιν. «Σύμφωνα με όλους τους νόμους του Θεού και των ανθρώπων, ο κυριος Μάρτιν είμαι και ο κύριος Μάρτιν θα παραμείνω, όσο κι αν προσπαθούν τα παλιόσκυλα οι επαναστάτες να με πετάξουν από τη θέση που δικαιωματικά μου ανήκει».

«Μάλιστα, κύριε Μάρτιν. Στο αποθηκάκι με τις σκούπες, είπατε;»

«Ναι, στο αποθηκάκι. Αμέσως. Αλλά ορκίσου ότι δε θα βγάλεις τσιμουδιά γι' αυτό σε κανέναν άλλο, έστω κι αν σε βασανίσουν. Θα σε προστατέψω εγώ».

«Μάλιστα. Τίποτε άλλο;»

«Ναι. Πες στη δεσποινίδα Άσμπυ να βιαστεί. Κλείνω τώρα. Μπορεί να παρακολουθούν τη γραμμή. Έχω πολλούς εχθρούς».

Ακούστηκε ένα κλικ από την άλλη άκρη. Ο Μάρτιν κατέβασε το ακουστικό και στράφηκε να κοιτάξει καχύποπτα γύρω στο αποθηκάκι. Προσπάθησε να πείσει τον εαυτό του για τη γελοιότητα του πράγματος. Δεν είχε λόγους να φοβάται τίποτα... ή μπας και είχε; Ήταν γεγονός ότι οι στενοί τοίχοι φαίνονταν να τον ζυγώνουν απειλητικά από παντού γύρω του, ενώ το ταβάνι κατέβαινε αργά...

Ο Μάρτιν πετάχτηκε πανικόβλητος από το αποθηκάκι, πήρε μια βαθιά ανάσα και τέντωσε τους ώμους του. «Δ... δεν έχω λόγους να φοβάμαι», τραύλισε. «Ποιος φοβάται;» Σφυρίζοντας δυνατά άρχισε να κατηφορίζει το διάδρομο προς τις σκάλες. Στα μισά της διαδρομής τον έπιασε αγοραφοβία και τον κυρίεψε ακράτητος πανικός.

Όρμησε να χωθεί στο γραφείο του κι έμεινε εκεί ιδροκοπώντας σιωπηλά στο σκοτάδι, μέχρι που βρήκε πάλι αρκετό κουράγιο για ν' ανάψει μια λάμπα.

Το μάτι του έπεσε στην Εγκυκλοπαίδεια Μπριτάνικα πίσω από το τζάμι της βιβλιοθήκης. Με αθόρυβη βιασύνη, ο Μάρτιν έβγαλε τον τόμο με το «Ι» και τον άνοιξε πάνω στο γραφείο του. Ήταν φανερό ότι κάτι δεν πήγαινε διόλου καλά. Τώρα που το συλλογιζόταν, το ρομπότ είχε πει ότι δε θα του άρεσε να είναι ο Ιβάν ο Τρομερός. Αλλά φορούσε ο Μάρτιν το χαρακτήρα του Ιβάν; Μήπως του είχαν αποτυπώσει κάποιο άλλο πρότυπο, κανενός φοβερά δειλού; Ή μπορεί ο Τρελός Τσάρος της Ρωσίας να είχε τελικά το παρατσούκλι Ιβάν ο Τρομοκρατημένος. Ο Μάρτιν ξεφύλλισε νευρικά τις σελίδες. Ιβάν... Ιβάν.. Εδώ ήταν.

Γιος της Έλενα Γκλίνσκα... παντρεύτηκε την Αν

στασία Ζαχαρίνα Κοσκίνα... ακατονόμαστα αποτρόπαιη ζωή... εκπληκτική μνήμη, ακαταπόνητη ενεργητικότητα, ασυγκράτητη μανία... μεγάλη έμφυτη ικανότητα, πολιτική διορατικότητα, πρόβλεψε τα ιδανικά του Μεγάλου Πέτρου — ο Μάρτιν κούνησε το κεφάλι του.

Στην επόμενη γραμμή κράτησε την ανάσα του.

Ο Ιβάν ζούσε σε μια ατμόσφαιρα φόβου, πιστεύοντας ότι οι πάντες και τα πάντα συνωμοτούσαν εναντίον του.

«Το ίδιο μ' εμένα», μουρμούρισε. «Αλλά.. είχε και προσόντα, δεν ήταν μονάχα δειλός. Δεν καταλαβαίνω».

«Η διαφοροποίηση», είχε πει το ρομπότ, «εξαρτάται τόσο από το περιβάλλον όσο και από την κληρονομικότητα. Αν και φυσικά ο Ιβάν δε θα έφτανε στο τσαρικό περιβάλλον δίχως τη συγκεκριμένη του κληρονομικότητα».

Ο Μάρτιν ρούφηξε σφυριχτά την ανάσα του. Το περιβάλλον έπαιζε σημαντικό ρόλο. Μπορεί ο Ιβάν ο Τέταρτος να φοβόταν και τη σκιά του, αλλά η κληρονομικότητα συν το περιβάλλον του είχαν δώσει ένα μεγάλο όπλο που του επέτρεπε να κρατήσει τη δειλία του σε δεύτερη μοίρα.

Και ο Ιβάν ο Τρομερός ήταν Τσάρος πασών των Ρωσιών.

Αν δώσεις σ' ένα δειλό ένα όπλο μπορεί αυτό να μην τον κάνει παλικάρι, αλλά η δειλία του θα εκδηλώνεται με διαφορετικό τρόπο. Μπορεί με το όπλο να συμπεριφέρεται σαν βίαιος, επιθετικός τύραννος. Γι' αυτό και ο Ιβάν ήταν από οικολογική άποψη τόσο πετυχημένος — πετυχημένος στο συγκεκριμένο περιβάλλον του. Ποτέ δεν είχε ν' αντιμετωπίσει τόσα στρες ώστε να έρθει στο προσκήνιο το βασικό χαρακτηριστικό της δειλίας. Όπως κι ο Ντισραέλι, είχε μπορέσει να ελέγξει τόσο αποτελεσματικά το περιβάλλον του ώστε να μην υπάρχουν ουσιαστικά τέτοια στρες.

Ο Μάρτιν πρασίνισε.

Ύστερα θυμήθηκε την Έρικα. Γιατί να μην αφήσει την Έρικα ν' απασχολήσει τον Σαιντ Συρ μέχρι να υπογράψει την ακύρωση ο Ουώτ; Για όσο θ' απόφευγε τις στιγμές κρίσεις, θα μπορούσε να συγκρατήσει τα νεύρα του να μην τσακίσουν εντελώς, αλλά... παντού *καραδοκούσαν φονιάδες!*

Η Έρικα πρέπει να ήταν κιόλας στο δρόμο για εδώ. Ο Μάρτιν ξεροκατάπιε.

Θα τη συναντούσε έξω από το στούντιο. Το αποθηκάκι με τις σκούπες δεν ήταν ασφαλής χώρος. Μπορούσαν να τον παγιδέψουν σαν ποντίκι εκεί μέσα...

«Κουταμάρες», είπε ο Μάρτιν στον εαυτό του με τρεμάμενη αυστηρότητα. «Δεν είμαι εγώ αυτός που τα βλέπει έτσι. Αρκεί ν... να β... βρω τον αυτοέλεγχό μου και θ... θα 'μαι εντάξει. Έλα, κουράγιο. Ίσια η πλάτη. Τίποτα δε μας σκιάζει!»

Αλλά βγήκε σκυφτά από το γραφείο του και κατέβηκε στις σκάλες περπατώντας στις μύτες των ποδιών του, αθόρυβα και πολύ προσεκτικά. Όταν οι πάντες και τα πάντα συνωμοτούν εναντίον σου...

Τρέμοντας σύγκορμος, ο Μάρτιν-Ιβάν προχώρησε μουλωχτά προς την πύλη του στούντιο.

Το ταξί έτρεχε γοργά προς το Μπελ Αιρ.

«Μα δε μου λες τι γύρευες πάνω σ' εκείνο το δέντρο;» τον ρώτησε αυστηρά η Έρικα.

Ο Μάρτιν τρεμούλιασε ολόκληρος.

«Ένας λυκάνθρωπος», ψιθύρισε με δόντια πο
κροτάλιζαν. «Κι ένας βρικόλακας, κι ένα φάντασμ

και — *τα είδα* σου λέω! Στεκόμουν εκεί στην πύλη του στούντιο και τα είδα να με ζυγώνουν όλα μαζί».

«Μα απλώς ήταν ηθοποιοί που γύριζαν από κάποιο γύρισμα», εξήγησε η Έρικα. «Ξέρεις ότι η Σάμιτ γυρίζει μια κωμωδία τρόμου. Ποιον φοβήθηκες, τον Μπόρις Καρλώφ; Αυτός δε θα έκανε κακό ούτε σε μύγα».

«Αυτό προσπαθώ να πείσω κι εγώ τον εαυτό μου», μουρμούρισε ο Μάρτιν σκυθρωπά, «αλλά είχα χάσει τα λογικά από τις ενοχές και τις φοβίες. Είμαι ένα αποκρουστικό τέρας. Αλλά δε φταίω εγώ. Είναι θέμα περιβάλλοντος. Μεγάλωσα κάτω από φριχτές κι εξευτελιστικές συνθήκες... Κοίτα! Κοίτα!» Έδειξε έναν τροχονόμο μπροστά. «Η αστυνομία! Παντού υπάρχουν προδότες ακόμη και στη φρουρά του παλατιού!»

«Παλαβός είναι αυτός, κοπέλα μου;» ρώτησε ξαφνικά ο ταξιτζής.

«Τρελός ή λογικός, είμαι ο Νίκολας Μάρτιν», δήλωσε ο Μάρτιν αλλάζοντας απότομα ύφος. Προσπάθησε να σταθεί όρθιος σε επιβλητική πόζα, αλλά χτύπησε το κεφάλι του στην οροφή. «*Φονιάδες!*» τσίριξε, και ζάρωσε στη γωνιά του καθίσματος, βαριανασαίνοντας σαν τρομαγμένο σκυλί.

Η Έρικα του έριξε μια σκεφτική, ανήσυχη ματιά. «Νικ», τον ρώτησε, «πόσο ήπιες απόψε; Τι σου συμβαίνει, τελοσπάντων;»

Ο Μάρτιν έκλεισε τα μάτια του κι έγειρε στη ράχη του καθίσματος.

«Άσε με να συνέλθω για λίγα λεπτά, Έρικα», την παρακάλεσε. «Θα ξαναβρώ τον εαυτό μου μόλις ξεπεράσω το στρες. Μονάχα όταν έχω στρες είναι που ο Ιβάν—»

«Μπορείς να παραλάβεις την ακύρωση του συμβολαίου από τον Ουώτ, έτσι; Σίγουρα, αυτό τουλάχιστον θα μπορείς να το κάνεις».

«Ασφαλώς», τη διαβεβαίωσε ο Μάρτιν με ψεύτικο κουράγιο. Ύστερα το ξανασκέφτηκε και πρόσθεσε, «Αν είσαι κι εσύ εκεί να μου κρατάς το χέρι». Δε σήκωνε να το ρισκάρει περισσότερο.

Τα λόγια του εκνεύρισαν την Έρικα τόσο που για τα επόμενα τρία χιλιόμετρα δεν ειπώθηκε άλλη λέξη στο ταξί.

Η Έρικα έκανε τις δικές της σκέψεις.

«Άλλαξες πολύ από το πρωί», παρατήρησε τελικά. «Ακούς εκεί να με απειλήσεις ότι θα κάνεις έρωτα μαζί μου! Λες και θα επέτρεπα ποτέ κάτι τέτοιο! Για δοκίμασε αν σου βαστάει. Πολύ θα ήθελα να το δω». Επακολούθησε μια σύντομη σιωπή. Η Έρικα κοίταξε λοξά τον Μάρτιν. «Είπα, πολύ θα ήθελα να το δω», επανέλαβε.

«Έτσι, ε; Πολύ θα το 'θελες, ε;» έκανε ο Μάρτιν με ζορισμένο θάρρος. Κοντοστάθηκε. Κατά παράξενο τρόπο η γλώσσα του, που ώς τότε γινόταν κόμπος στο συγκεκριμένο θέμα, τώρα λύθηκε εντελώς. Αρπάζοντας την ευκαιρία πριν προκύψει καμιά καινούρια κατάσταση στρες, εξομολογήθηκε γοργά τα αισθήματά του. Η Έρικα μαλάκωσε στη στιγμή.

«Γιατί δε μου είχες μιλήσει νωρίτερα;» τον ρώτησε.

«Μακάρι να 'ξερα», απάντησε ο Μάρτιν. «Λοιπόν, θα γίνεις γυναίκα μου;»

«Όμως η πρόσφατη συμπεριφορά σου—»

«Θα γίνεις γυναίκα μου;»

«Ναι», αποκρίθηκε η Έρικα, και σταμάτησε. Ο Μά
τιν έγλειψε τα χείλη του, ανακαλύπτοντας ότι με
ποιο τρόπο οι δυο τους είχαν πλησιάσει πολύ στο
θισμα. Ήταν έτοιμος να επισφραγίσει τη συμφ
τους με τον παραδοσιακό τρόπο, όταν μια ξαφ
σκέψη τον έκανε να τραβηχτεί λίγο πίσω, αλ
σμένος.

Η Έρικα άνοιξε τα μάτια της.

«Αμμ... Κάτι θυμήθηκα», μουρμούρισε ο Μάρτιν. «Έπεσε μια επιδημία γρίπης στο Σικάγο και οι επιδημίες εξαπλώνονται σαν τη φωτιά, ξέρεις. Πού ξέρεις, μπορεί να έχει φτάσει κιόλας στο Χόλλυγουντ... ιδίως με τους δυτικούς ανέμους που φυσάνε».

«Να μη με λένε Έρικα αν δεχτώ να μου κάνουν πρόταση γάμου δίχως φιλί», δήλωσε η Έρικα με νευριασμένη φωνή. «Εμπρός, φίλα με!»

«Μα μπορεί να σε κολλήσω βουβωνική πανώλη», μουρμούρισε νευρικά ο Μάρτιν. «Τα φιλιά μεταδίδουν μικρόβια. Αυτό είναι πασίγνωστο».

«Νικ!»

«Α... δεν ξέρω... πόσο πρόσφατα πέρασες συνάχι;»

Η Έρικα τραβήχτηκε απότομα και κάθισε σιωπηλή στην άλλη άκρη του καθίσματος.

«Α...» έκανε ο Μάρτιν μετά από κάμποση σιωπή. «Έρικα;»

«Μη μου μιλάς, ελεεινό ανθρωπάριο», γρύλισε η Έρικα. «Παλιοτέρας!»

«Δεν μπορώ να το ελέγξω», φώναξε ο Μάρτιν απελπισμένα. «Θα παραμείνω έτσι δειλος για δώδεκα ώρες. Δεν είναι δικό μου το φταίξιμο. Μετά τις οχτώ αύριο το πρωί θα... θα μπω και σε κλουβί λιονταριού αν μου το ζητήσεις. Γι' απόψε όμως θα είμαι φοβιτσιάρης σαν τον Ιβάν τον Τρομερό. Άσε με τουλάχιστον να σου εξηγήσω τι μου συνέβη».

Η Έρικα δεν είπε τίποτα, κι αμέσως ο Μάρτιν άρχισε να περιγράφει τη μεγάλη και απίθανη ιστορία.

«Δεν πιστεύω λέξη απ' όλα αυτά», απάντησε η Έρικα όταν τέλειωσε. Κούνησε το κεφάλι της βλοσυρά. «Όμως, εξακολουθώ να είμαι ιμπρεσάριός σου και υπεύθυνη για την καριέρα σου. Το πρώτο και μοναδικό που πρέπει να κάνουμε είναι να πάρουμε την ακύρωση

του συμβολαίου από τον Τόλιβερ Ουώτ. Και μονάχα αυτό θα μας απασχολήσει για την ώρα, συνεννοηθήκαμε;»

«Μα ο Σαιντ Συρ—»

«Αναλαμβάνω να μιλάω εγώ για λογαριασμό του. Εσύ δε θα χρειαστεί ν' ανοίξεις το στόμα σου. Αν ο Σαιντ Συρ επιχειρήσει να σου κολλήσει, θα τον αναλάβω εγώ. Αλλά πρέπει να σ' έχω εκεί μαζί μου, αλλιώς ο Σαιντ Συρ θα σκαρφιστεί κάποια δικαιολογία για ν' αναβληθεί το πράγμα. Τον ξέρω καλά».

«Τώρα νιώθω πάλι στρες», φώναξε ο Μάρτιν με μάτια που γυάλιζαν. «Δεν το αντέχω. Δεν είμαι ο τσάρος της Ρωσίας».

«Κοπέλα μου», είπε ο ταξιτζής γυρίζοντας προς το μέρος της, «αν ήμουνα στη θέση σου, θα του έδινα φύσημα».

«Θα πέσουν κεφάλια γι' αυτό», δήλωσε με σκοτεινό ύφος ο Μάρτιν.

«Αμοιβαία συναινέσει συμφωνείται ο τερματισμός... μάλιστα», έκανε ο Ουώτ υπογράφοντας το επίσημο χαρτί που είχε μπροστά του στο γραφείο. «Αυτό ήταν. Αλλά πού στο δαίμονα εξαφανίστηκε εκείνος ο Μάρτιν; Τον είδα να μπαίνει μαζί σου. Γι' αυτό είμαι σίγουρος».

«Εξαφανίστηκε;» ρώτησε η Έρικα μάλλον αλαφιασμένα. Κι αυτή αναρωτιόταν πώς είχε καταφέρει να χαθεί έτσι μαγικά από το πλάι της. Ίσως είχε χωθεί με αστραπιαία σβελτάδα κάτω από το χαλί. Έδιωξε με το ζόρι αυτή τη σκέψη από το μυαλό της και άπλωσε το χέρι για το χαρτί που δίπλωνε ο Ουώτ.

«Περίμενε», φώναξε ο Σαιντ Συρ, με το κάτω χείλος του πεταγμένο έξω. «Γιατί να μη βάλουμε έναν όρο που να μας δίνει το πρώτο δικαίωμα στο επόμενο θεατρικό έργο του Μάρτιν;»

Ο Ουώτ κοντοστάθηκε, και ο σκηνοθέτης βιάστηκε να το εκμεταλλευτεί.

«Ό,τι κι αν είναι, μπορώ να το προσαρμόσω στα μέτρα της Ντη Ντη, έτσι Ντη Ντη μου;» Σήκωσε ένα χοντρό δάχτυλο προς την πανέμορφη σταρ που, υπάκουα, κούνησε το κεφάλι καταφατικά.

«Θα έχει αποκλειστικά αντρικούς ρόλους», βιάστηκε να πει η Έρικα. «Εξάλλου εδώ κουβεντιάζουμε ακύρωση συμβολαίου, όχι όρους συμφωνητικού».

«Θα τον έπειθα να δεχτεί τον όρο αν τον είχα τώρα εδώ μπροστά μου», γρύλισε ο Σαιντ Συρ, βασανίζοντας φριχτά το πούρο του. «Δεν καταλαβαίνω γιατί οι πάντες και τα πάντα συνωμοτούν ενάντια σ' έναν καλλιτέχνη σαν και μένα». Κούνησε αόριστα την πελώρια τριχωτή γροθιά του στον αέρα. «Τώρα θα είμαι αναγκασμένος να στρώσω έναν άλλο συγγραφέα, πράγμα που θα 'ναι μεγάλη σπατάλη χρόνου. Δυο βδομαδούλες ακόμη και ο Μάρτιν θα ήταν ένας κανονικός σεναριογράφος με τη σφραγίδα του Σαιντ Συρ. Εδώ που τα λέμε, υπάρχει ακόμη μια τέτοια πιθανότητα».

«Μάλλον όχι, Ραούλ», απάντησε ο Ουώτ κουρασμένα. «Ειλικρινά δε θα 'πρεπε να χτυπήσεις τον Μάρτιν στο στούντιο σήμερα».

«Μα... μα δε θα τολμούσε να μου κάνει μήνυση για άδικη επίθεση. Εμείς στη Μιξο-Λυδία...»

«Α, γειά σου Νικ», φώναξε ξαφνικά η Ντη Ντη με λαμπερό χαμόγελο. «Τι κάνεις εκεί πίσω από τις κουρτίνες;»

Τα μάτια όλων στράφηκαν προς τις κουρτίνες του παραθύρου, μόλις και προλαβαίνοντας να δουν το άσπρο, πανικόβλητο πρόσωπο του Μάρτιν να εξαφανίζεται σαν τρομαγμένος σκίουρος.

«Α, μα αυτός δεν ήταν ο Νικ», βιάστηκε να πει η Έ-

ρικα με την καρδιά σαν μολύβι. «Δεν του έμοιαζε καθόλου. Κάποιο λάθος έκανες, Ντη Ντη».

«Λέτε;» ρώτησε η Ντη Ντη, εντελώς πρόθυμη να συμφωνήσει.

«Σίγουρα», τη διαβεβαίωσε η Έρικα, απλώνοντας το χέρι προς το χαρτί που κρατούσε ο Ουώτ. «Δε μου το δίνεις τώρα να τελειώ—»

«Στοπ!» γκάρισε ο Σαιντ Συρ με τη θηριώδη φωνή του. Με το κεφάλι σκυφτό στους πελώριους ώμους του, προχώρησε απειλητικά προς τις κουρτίνες και τις τράβηξε απότομα.

«Χα!» έκανε ο σκηνοθέτης με διαβολικό ύφος. «Το πουλάκι μας ο Μάρτιν!»

«Είναι ψέμα», ψέλλισε ο Μάρτιν αδύναμα, κάνοντας μια απεγνωσμένη προσπάθεια να κρύψει τον πανικό του. «Έχω παραιτηθεί του θρόνου».

Ο Σαιντ Συρ, που είχε κάνει ένα βήμα πίσω, μελετούσε τον Μάρτιν προσεκτικά. Ύστερα, αργά, το πούρο που έσφιγγε στα δόντια του άρχισε να παίρνει ανηφορική κλίση. Ένα άσχημο χαμόγελο απλώθηκε στα χείλη του.

Σήκωσε το χέρι του και κούνησε το δάχτυλό του κάτω από τα τρεμουλιαστά ρουθούνια του Μάρτιν.

«Έτσι, ε;» γρύλισε. «Απόψε παίζουμε διαφορετικό τροπάρι, ε; Τώρα τα καταλαβαίνω όλα. Παλικάρι νερόβραστο, που λένε».

«Ανοησίες», απάντησε ο Μάρτιν ρίχνοντας μια μα
τιά στην Έρικα για να πάρει κουράγιο. «Ποιος το λέ
αυτό; Μονάχα εσύ το λες. Τι τρέχει, τελοσπάντων

«Τι έκανες πίσω από την κουρτίνα;» ρωτησε
Ουώτ.

«Δεν ήμουν εγώ πίσω από την κουρτίνα», απάντ
ο Μάρτιν ψευτοπαλικαρίσια. «Εσείς ήσαστε. Ό
σας. Εγώ ήμουν μπροστά από την κουρτίνα. Τι φ

εγώ αν μου κρυφτήκατε όλοι πίσω από την κουρτίνα σε μια βιβλιοθήκη σαν... σαν συνωμότες;» Είχε κάνει άτυχη επιλογή στη λέξη. Μια λάμψη πανικού άστραψε στα μάτια του. «Ναι, συνωμότες», συνέχισε φοβισμένα. «Νομίζετε ότι δεν το 'ξερα, έτσι; Ε, λοιπόν το 'ξερα. Είστε όλοι δολοφόνοι, όλο μηχανορραφίες και πλεκτάνες. Ώστε αυτό είναι το αρχηγείο σας, ε; Και όλη νύχτα τα πληρωμένα σκυλιά σας με είχαν πάρει στο κατόπι κυνηγώντας με σαν λαβωμένο ελάφι—»

«Ώρα να πηγαίνουμε», τον διέκοψε η Έρικα με απόγνωση. «Πρέπει να προλάβουμε το επόμενο ελάφι — το επόμενο αεροπλάνο για τ' ανατολικά». Άπλωσε το χέρι της για το συμφωνητικό ακύρωσης, αλλά ο Ουώτ το έχωσε ξαφνικά στην τσέπη του. Μετά γύρισε προς τον Μάρτιν.

«Θα μας υπογράψεις έναν όρο για τα πρώτα δικαιώματα στο επόμενο έργο σου;»

«Ασφαλώς και θα μας τον υπογράψει», δήλωσε ο Σαιντ Συρ, μελετώντας με έμπειρο μάτι το ψευτοπαλικαρίσιο ύφος του Μάρτιν. «Εξάλλου, μη σου περάσει από το νου να μου κάνεις μήνυση για άδικη επίθεση, γιατί μετά θα σε κανω τόπι στο ξύλο. Έτσι κάνουμε εμείς στη Μιξο-Λυδία. Κι εδώ που τα λέμε, κατά βάθος δε θέλεις καν αυτή την ακύρωση συμβολαίου, Μάρτιν. Όλα ήταν ένα λάθος. Θα σε στρώσω σαν σεναριογράφο μου και όλα θα πάνε μέλι γάλα. Έλα τώρα σαν καλό παιδί και ζήτα από τον Τόλιβερ να σκίσει εκείνο το χαρτί του, εντάξει;»

«Ούτε γι' αστείο, Νικ!» φώναξε η Έρικα. «Πες του το καθαρά!»

Επακολούθησε μια ηλεκτρισμένη σιγή. Ο Ουώτ περίμενε με ζωηρό ενδιαφέρον. Το ίδιο και η δυστυχής Έρικα, αμφιταλλαντευόμενη ανάμεσα στην επαγγελματική της ευθύνη για τον Μάρτιν και την αγανάκτησή

της για την αφόρητη δειλία του. Η Ντη Ντη παρακολουθούσε κι αυτή, με τα μάτια της ορθάνοιχτα, κι ένα χαζοχαρούμενο χαμόγελο στο ωραίο πρόσωπό της. Αλλά ήταν φανερό ότι η μάχη ήταν ανάμεσα στον Μάρτιν και τον Ραούλ Σαιντ Συρ.

Ο Μάρτιν προσπάθησε απεγνωσμένα να ορθώσει το παράστημά του. Τώρα ή ποτέ έπρεπε να δείξει πόσο Τρομερός ήταν. Ήδη είχε πάρει μια προβληματισμένη έκφραση, σαν του Ιβάν. Προσπάθησε να την κάνει και πιο διαβολική. Ένα αινιγματικό χαμόγελο έπαιξε στα χείλη του. Για μια στιγμή ήταν ίδιος ο Τρελός Τσάρος της Ρωσίας, μονάχα που εκείνος είχε γενειάδα. Με περιφρονητική, βασιλική μεγαλοπρέπεια, ο Μάρτιν κοίταξε αγέρωχα το σκηνοθέτη.

«Θα το σκίσεις αυτό το χαρτί και θα υπογράψεις τον όρο για το επόμενο έργο σου, έτσι δεν είναι;» ρώτησε ο Σαιντ Συρ, αλλά κάπως αβέβαια.

«Θα κάνω ό,τι μου κάνει κέφι», του αποκρίθηκε ο Μάρτιν. «Πώς θα σου φαινόταν να σε κατασπαράξουν ζωντανό τα σκυλιά, ε;»

«Δεν ξέρω, Ραούλ», παρενέβη ο Ουώτ. «Ας προσπαθήσουμε να καταλήξουμε σ' αυτή την υπόθεση έστω και αν—»

«Θέλεις να πάω στη Μέτρο παίρνοντας μαζί μου κ
την Ντη Ντη;» φώναξε ο Σαιντ Συρ γυρίζοντας πρ
τον Ουώτ. «Ο Μάρτιν θα υπογράψει, μην ανησυχεί
Και χώνοντας το χέρι σε μια εσωτερική τσέπη το
βγαλε ένα στυλό και γύρισε πάλι προς τον Νικ.

«Δολοφόνε!» φώναξε ο Μάρτιν παρεξηγώντας
κίνηση.

Ένα χαιρέκακο χαμόγελο φάνηκε στ' αποκρ
κά χαρακτηριστικά του Σαιντ Συρ.

«Τώρα τον έχουμε στο χέρι, Τόλιβερ», δ
θριαμβευτικά. Αυτά τα λόγια ήταν η τελευταί

να από στρες στο ήδη ξέχειλο ποτήρι του Μάρτιν. Μ' ένα τρελό ουρλιαχτό όρμησε προς την πόρτα, την ά- νοιξε βίαια κι έγινε καπνός.

Από πίσω του ακούστηκε η Έρικα με φωνή Αμα- ζόνας.

«Αφήστε τον ήσυχο! Αρκετά δεν του κάνατε κιό- λας; Τώρα δε φεύγω απ' αυτό το δωμάτιο, Τόλιβερ Ου- ώτ, πριν μου δώσεις την ακύρωση. Όσο για σένα, Σαιντ Συρ, σε προειδοποιώ ότι...»

Αλλά ήδη ο Μάρτιν βρισκόταν πέντε δωμάτια πιο κάτω και η φωνή είχε σβήσει από τ' αφτιά του. Συνέχι- σε να τρέχει, πασχίζοντας μάταια να πείσει τον εαυτό του να σταματήσει και να γυρίσει στο πεδίο της μά- χης. Αλλά η πίεση μέσα του ήταν πολύ δυνατή. Ο τρό- μος τον έσπρωξε να τρέξει σ' ένα διάδρομο και να χω- θεί σε κάποιο δωμάτιο. Εκεί τράκαρε πάνω σε κάτι με- ταλλικό, έκανε γκελ πίσω και βρέθηκε φαρδύς πλατύς στο πάτωμα. Μπροστά του στεκόταν ο ΕΝΙΑΚ Γάμμα ο Ενενηκοστός Τρίτος.

«Α, εδώ μου είστε», είπε το ρομπότ. «Έψαχνα σ' όλο το χωροχρόνο να σας βρω. Ξεχάσατε να μου ο- φθαλμογραφήσετε μια υπεύθυνη δήλωση όταν με πεί- σατε να τροποποιήσω κάπως το πείραμα. Οι Αρχές θα μου έτρωγαν τα γρανάζια αν παθαίνατε κάτι και δεν είχα οφθαλμογραφημένη σας δήλωση ότι αναλαμβά- νετε κάθε ευθύνη για την αλλαγή».

Ρίχνοντας μια τρομαγμένη ματιά πίσω του, ο Μάρ- τιν στάθηκε στα πόδια του.

«Τι;» ρώτησε ζαλισμένα. «Άκου δω, πρέπει να με ξανακάνεις όπως ήμουν. Όλοι προσπαθούν να με δο- λοφονήσουν. Έφτασες πάνω στην ώρα. Δεν μπορώ να περιμένω δώδεκα ώρες. Ξανακάνε με όπως ήμουν, και γρήγορα μάλιστα!»

«Α, τέρμα τα πάρε δώσε μαζί σας», αποκρίθηκε το ρομπότ χωρίς κανέναν οίκτο. «Δεν είστε πλέον το κα- τάλληλο άτομο για το πείραμα ύστερα από την τελευ- ταία αλλαγή που επιμείνατε να σας κάνω. Θα 'πρεπε να μου οφθαλμογραφήσετε τότε τη δήλωση που με απαλλάσσει από κάθε ευθύνη, αλλά με είχατε μπερδέ- ψει μ' εκείνες τις ντισραελικές ρητορείες. Θα μου την οφθαλμογραφήσετε τώρα. Κρατήστε αυτό μπροστά στο αριστερό μάτι σας για είκοσι δευτερόλεπτα». Το ρομπότ άπλωσε προς το μέρος του ένα μικρό, αστρα- φτερό, μεταλλικό δίσκο. «Η δήλωση είναι ήδη ευαι- σθητοποιημένη και συμπληρωμένη κανονικά. Απλώς χρειάζεται την οφθαλμογράφησή σας. Μόλις μπει κι αυτή, δεν πρόκειται να με ξαναδείτε».

Ο Μάρτιν έκανε πίσω.

«Και τι θα γίνω μετά εγώ;» ρώτησε ξεροκαταπίνον- τας φοβισμένα.

«Πού θέλετε να ξέρω; Ύστερα από δώδεκα ώρες η επίδραση της αγωγής θα περάσει και θα ξαναβρείτε τον εαυτό σας. Λοιπόν, κρατήστε αυτό μπροστά στο μάτι σας».

«Θα το κάνω μονάχα αν με ξανακάνεις τον εαυτό μου», το παζάρεψε ο Μάρτιν.

«Δε γίνεται. Αντίκειται στους κανονισμούς. Ήδη η πρώτη παρέκκλιση ήταν αρκετή, ακόμη και με την ο- φθαλμογραφημένη σας υπεύθυνη δήλωση. Να κάνω και δεύτερη παράβαση τώρα; Όχι δα! Επιτέλους, κρα- τήστε αυτό μπροστά στο αριστερό μάτι σας...»

«Όχι», δήλωσε ο Μάρτιν με αδύναμη αποφασιστι- κότητα. «Δεν το κάνω».

Ο ΕΝΙΑΚ τον κοίταξε εξεταστικά.

«Θα το κάνετε», του είπε τελικά το ρομπότ. «Αλλι- θα σας κάνω μπούουου».

Ο Μάρτιν χλόμιασε λίγο, αλλά κούνησε το κεφ- του με την αποφασιστικότητα της απόγνωσης.

«Όχι», επανέλαβε με πείσμα. «Αν δεν απαλλαγώ αμέσως τώρα από το χαρακτήρα του Ιβάν, η Έρικα δε θα με παντρευτεί ποτέ, ούτε και ποτέ θα υπογράψει ο Ουώτ την ακύρωση του συμφωνητικού μας. Το μόνο που 'χεις να κάνεις είναι να μου φορέσεις εκείνο το κράνος και να με ξανακάνεις όπως ήμουνα. Τόσα πολλά σου ζητάω;»

«Από ένα ρομπότ, ναι, πολλά», απάντησε ξερά ο ΕΝΙΑΚ. «Τέρμα οι φλυαρίες. Ευτυχώς που φοράτε το χαρακτήρα του Ιβάν και δε θα έχω πρόβλημα να σας επιβληθώ. Πλησίασε αυτό στο μάτι σας. Αμέσως!»

Ο Μάρτιν όρμησε και κρύφτηκε πίσω από τον καναπέ. Το ρομπότ άρχισε να τον ζυγώνει απειλητικά. Τη στιγμή εκείνη, έχοντας στριμωχτεί πια με τη ράχη στη γωνιά, ο Μάρτιν θυμήθηκε απρόσμενα κάτι.

Κοίταξε το ρομπότ.

«Περίμενε!» του είπε. «Δεν κατάλαβες. Δεν μπορώ να οφθαλμογραφήσω με αυτό το πράγμα. Δε θα πιάσει όπως είμαι τώρα. Δεν το καταλαβαίνεις; Υποτίθεται ότι μου παίρνει μια ιριδογραφία—»

«—Καθώς και τη διάταξη κωνίων και ραβδίων του αμφιβληστροειδούς», συμπλήρωσε το ρομπότ. «Λοιπόν;»

«Πώς μπορεί να γίνει αυτό αν δεν κρατήσω τα μάτια μου ανοιχτά για είκοσι δευτερόλεπτα; Οι αντιδράσεις των νευρώνων μου είναι του Ιβάν, σωστά; Δεν μπορώ να κουμαντάρω το αντανακλαστικό τους ανοιγόκλεισμα. Έχω τις συνάψεις ενός δειλού. Θα με ανάγκαζαν να κλείσω σφιχτά τα μάτια μου μόλις πλησίαζε κοντά αυτό το μαραφέτι».

«Κρατήστε τα ανοιχτά με τα δάχτυλα», πρότεινε το ρομπότ.

«Μήπως τα δάχτυλά μου δεν έχουν αντανακλαστικά;» παρατήρησε ο Μάρτιν ζυγώνοντας σ' ένα τραπεζάκι με ποτά. «Μονάχα μία λύση υπάρχει: να μεθύσω πρώτα. Αν γίνω σχεδόν στουπί, τ' αντανακλαστικά μου θα μειωθούν κι έτσι θα μπορώ να κρατήσω ανοιχτά τα μάτια μου. Και μη δοκιμάσεις να καταφύγεις στη βία. Αν πέθαινα από συγκοπή, πώς θα μου έπαιρνες μετά το οφθαλμογράφημα;»

«Πολύ εύκολα», αποκρίθηκε το ρομπότ. «Θα σας άνοιγα τα βλέφαρα—»

Ο Μάρτιν βιάστηκε ν' αρπάξει μια μπουκάλα κι ένα ποτήρι. Αλλά το χέρι του έστριψε την τελευταία στιγμή για να πιάσει ένα σιφόνι σόδας αντί για την μπουκάλα.

«—μονάχα που η πλαστογραφία μπορεί να γινόταν αντιληπτή», συμπλήρωσε ο ΕΝΙΑΚ.

Ο Μάρτιν γέμισε το ποτήρι του με σόδα και ήπιε μια γερή γουλιά.

«Δε θ' αργήσω να μεθύσω», διαβεβαίωσε το ρομπότ με ήδη μεθυσμένη φωνή. «Εδώ που τα λέμε, άρχισε να με πιάνει. Βλέπεις πόσο συνεργάσιμος είμαι;»

Το ρομπότ φάνηκε να διστάζει.

«Καλά, αλλά βιαστείτε λίγο», του είπε, και κάθισε.

Ο Μάρτιν ήταν έτοιμος να ξαναπιεί μια γουλιά, όταν ξαφνικά κοντοστάθηκε και κοίταξε έντονα τον ΕΝΙΑΚ. Ύστερα, τραβώντας μια σφυριχτή ανάσα, άφησε κάτω το ποτήρι.

«Τι τρέχει πάλι;» ρώτησε το ρομπότ. «Πιείτε το — πώς το λένε αλήθεια;»

«Ουίσκι», είπε ο Μάρτιν στο αφελές μηχάνημα. «Αλλά τώρα τα καταλαβαίνω όλα! Μου έριξες φαρμάκι μέσα. Ώστε αυτό ήταν το σχέδιό σου, έτσι; Ε, λοιπόν, δεν πρόκειται να πιω άλλη γουλιά, κι έτσι ποτέ δε θα μπορέσεις να μου πάρεις την οφθαλμογραφία μου. Δεν είμαι χαζός».

«Ω Παντοδύναμο Γρανάζι», αναστέναξε το ρομπότ

στέκοντας στα πόδια του. «Εσεις ο ίδιος γεμίσατε το ποτήρι. Πώς θα μπορούσα να το δηλητηριάσω; Πιείτε το να τελειώνουμε καμιά φορά!»

«Αποκλείεται», δήλωσε ο Μάρτιν με το πείσμα των δειλών, πασχίζοντας να μην παρασυρθεί και πιστέψει κι ο ίδιος στην μπλόφα του.

«Πιείτε το ποτό σας!» πρόσταξε ο ΕΝΙΑΚ με φωνή που είχε αρχίσει να τρέμει ελαφρά. «Είναι εντελώς ακίνδυνο».

«Τότε απόδειξέ μου το!» φώναξε ο Μάρτιν καχύποπτα. «Δεχεσαι να πιεις ο ίδιος απ' αυτό το φαρμάκι;»

«Μα πώς θέλετε να πιω;» ρώτησε αγανακτισμένο το ρομπότ. «Εγώ...» Κοντοστάθηκε για μια στιγμή. «Εντάξει, δώστε μου το ποτήρι σας. Θα πιω μια γουλιά, αλλά μετά εσείς θα πιείτε το υπόλοιπο».

«Αχά!» βρυχήθηκε ο Μάρτιν. «Να που προδόθηκες από μόνος σου! Εσύ είσαι ρομπότ. Δεν μπορείς να πιεις, το ξέχασες; Τουλάχιστον όπως το εννοεί ένας άνθρωπος. Τώρα σε στρίμωξα, δολοφόνε! *Εκείνο* είναι το δικό σου ποτό». Του έδειξε σ' ένα ηλεκτρικό λαμπατέρ πιο πέρα. «Τολμάς τώρα να πιεις μαζί μου, με τον ηλεκτρικό τρόπο σου ή ομολογείς ότι προσπάθησες να με φαρμακώσεις; Για μια στιγμή... Τι λέω; Αυτό δε θ' αποδείκνυε τίποτα...»

«Ασφαλώς και θα αποδείκνυε», βιάστηκε να τον διαβεβαιώσει το ρομπότ προκειμένου να τελειώσουν. «Έχετε απόλυτο δίκιο, και παραδέχομαι ότι κόβει το μυαλό σας. Γι' αυτό θα πιούμε μαζί, για να πειστείτε ότι το ουίσκι είναι ακίνδυνο.. ώστε να συνεχίσετε να πίνετε μέχρι να μειωθούν τ' αντανακλαστικά σας. Σύμφωνοι;»

«Δεν ξέρω...» έκανε αμφίβολα ο Μάρτιν, αλλά το ρομπότ, αδίσταχτο, ξεβίδωσε το λαμπτήρα, άναψε το

διακόπτη και έχωσε το δάχτυλό του στο ντουί. Το ρεύμα άστραψε τριζοβολώντας.

«Ορίστε!» είπε το ρομπότ. «Δεν υπάρχει φαρμάκι. Ικανοποιηθήκατε τώρα;»

«Δεν το κατάπιες», παρατήρησε ο Μάρτιν καχύποπτα. «Το κρατάς στο στόμα σου... θέλω να πω στο δάχτυλό σου».

Ο ΕΝΙΑΚ έχωσε πάλι το δάχτυλό του στο ντουί.

«Μμμ, εντάξει, μπορεί», παραδέχτηκε ο Μάρτιν μ' ένα τόνο αμφιβολίας στη φωνή. «Αλλά δεν το διακινδυνεύω να μου ρίξεις καμιά σκόνη στο ποτό μου, παλιοπροδότη. Γι' αυτό θα συνεχίσουμε μαζί, μια γουλιά ο ένας μια γουλιά ο άλλος, μέχρι που να βάλω στο μάτι μου εκείνο το μαραφέτι σου... ή μέχρι να σταματήσω να πίνω. Αλλά, βάζοντας το δάχτυλό σου στο ντουί, πώς αποδεικνύει ότι το ποτό μου δεν είναι δηλητηριασμένο; Δεν καταλαβαίνω...»

«Ασφαλώς και το αποδεικνύει», βιάστηκε να τον καθησυχάσει το ρομπότ. «Θα σας το αποδείξω αμέσως. Θα το ξαναβάλω... *φ(τ)*. Πολύ δυνατό πράγμα αυτό το εναλλασσόμενο, έτσι; Σίγουρη απόδειξη. Συνεχίστε να πίνετε».

Με το βλέμμα του καρφωμένο με ζήλεια στο ρομπότ, ο Μάρτιν σήκωσε το ποτήρι του με τη σκέτη σόδα.

«Φ φφ φφ φφ φ(τ)!» μουρμούρισε το ρομπότ κάμποση ώρα αργότερα, κάνοντας με το δάχτυλο ένα χαζό χαμόγελο στο μεταλλικό του πρόσωπο.

«Το καλύτερο κρασί από γάλα μαμούθ που ήπια ποτέ», συμφώνησε ο Μάρτιν, σηκώνοντας το δέκατο ποτήρι της σόδας του. Είχε αρχίσει να τον πιάνει ναυτία κι αναρωτήθηκε πόσο θ' άντεχε ακόμη το στομάχι το

«Γάλα από μαμούθ;» τραύλισε ο ΕΝΙΑΚ μεθυσμέν «Μα σε ποια εποχή είμαστε;»

Ο Μάρτιν πήρε μια βαθιά ανάσα. Το απίθανο μνη

νικό του Ιβάν τον είχε εξυπηρετήσει καλά ώς εδώ. Θυμόταν ότι το ηλεκτρικό ρεύμα αύξανε τη συχνότητα των σκέψ εων του ρομπότ και αποδιοργάνωνε τη μνήμη του... κάτι που το ’βλεπε και μπροστά στα μάτια του. Αλλά δεν είχε φτάσει ακόμη στο κρίσιμο σημείο του σχεδίου του.

«Την εποχή της Μεγάλης Τριχωτής Θηλυκιάς, βέβαια», απάντησε ο Μάρτιν. «Το ξέχασες;»

«Τότε ελόγου σου...» Ο ΕΝΙΑΚ προσπάθησε να εστιάσει τα μάτια του στον άνθρωπο δίπλα του. «Πρέπει να είσαι ο Μαμουθοκυνηγός».

«Το βρήκες!» του φώναξε ο Μάρτιν. «Ρούφα μερικά βολτ ακόμη. Λοιπόν, τι θα γίνει; Θα μου κάνεις εκείνη την αποτύπωση που λέγαμε;»

«Ποια αποτύπωση;»

Η φωνή του Μάρτιν πήρε μια χροιά ανυπομονησίας. «Είπες ότι θ’ αποτύπωνες στο μυαλό μου τον πρότυπο χαρακτήρα του Μαμουθοκυνηγού. Είπες ότι αυτό θα εξασφάλιζε όσο τίποτε άλλο την καλύτερη οικολογική μου προσαρμογή σ’ αυτή τη χωροχρονική φάση».

«Σοβαρά, αυτά είπα; Μα εσείς δεν είσαι ο Μαμουθοκυνηγός», μουρμούρισε μπερδεμένα ο ΕΝΙΑΚ. «Ο Μαμουθοκυνηγός ήταν γιος της Μεγάλης Τριχωτής Θηλυκιάς. Εσάς πώς λέγαν τη μητέρα σας;»

«Μεγάλη Τριχωτή Θηλυκιά», απάντησε ο Μάρτιν. Το ρομπότ σκούπισε το μέτωπό του με το χέρι, βγάζοντας ένα θόρυβο σαν να ξύνονταν λαμαρίνες.

«Ρούφα άλλη μια δόση», τον παρότρυνε ο Μάρτιν. «Τώρα βγάλε τον οικολογητή σου και φόρα τον στο κεφάλι μου».

«Πώς; Σας βολεύει έτσι;» ρώτησε ο ΕΝΙΑΚ υπακούοντας. «Πάντως έχω την εντύπωση πως ξεχνάω κάτι σημαντικό. *Φ(τ)*».

Ο Μάρτιν βόλεψε το κρυστάλλινο κράνος στο κεφάλι του. «Τώρα», πρόσταξε, «δώστε μου το χαρακτήρα του Μαμουθοκυνηγού, του γιού της Μεγάλης Τριχωτής Θηλυκιάς».

«Μα... εντάξει», έκανε ο ΕΝΙΑΚ ζαλισμένα. Η κόκκινη κορδέλα στροβιλίστηκε και μια λάμψη φάνηκε στο κράνος. «Αυτό ήταν», είπε το ρομπότ. «Τελείωσαμε. Θα χρειαστούν λίγε λεπτά πριν αρχίσετε να νιώθετε τη διαφορά αλλά μετά, για δώδεκα ώρες... Ει, σταθείτε! Για πού το ’βάλατε;»

Αλλά ο Μάρτιν είχε ήδη αναχωρήσει.

Για τελευταία φορά το ρομπότ έχωσε το κράνος και τα πεντακόσια μέτρα της κόκκινης κορδέλας του στο σάκκο. Πλησίασε τρικλίζοντας το λαμπατέρ μουρμουρίζοντας κάτι για «ένα τελευταίο για το δρόμο». Ύστερα το δωμάτιο έμεινε άδειο, μ’ ένα τελευταίο ψίθυρο που κι αυτός έσβησε γοργά, «*φ(τ)*».

«Νικ!» έκανε πνιχτά η Έρικα, κοιτάζοντας ανήσυχα τη σιλουέτα του στο κατώφλι. «Μη στέκεσαι έτσι! Με τρομάζεις!»

Ακούγοντας τη φωνή της, όλοι στο δωμάτιο σήκωσαν απότομα τα μάτια τους, προλαβαίνοντας έτσι να δουν μια φρικαλέα αλλαγή να σημειώνεται στη μορφή του Μάρτιν. Βέβαια επρόκειτο για οφθαλμαπάτη, αλλά ήταν πολύ ζωντανή. Τα γόνατά του λύγισαν αργά, ώσπου πήρε μια μισόσκυφτη στάση, οι ώμοι του έγειραν σαν από το βάρος μιας πελώριας πλάτης και γοριλίσιων μυώνων και τα χέρια του κρεμάστηκαν έτσι που οι άκρες τους σχεδόν άγγιξαν το πάτωμα.

Ο Νίκολας Μάρτιν είχε τελικά πετύχει μια προσωπικότητα που το οικολογικό πρότυπο της οποίας τον τοποθετούσε στο ίδιο επίπεδο με τον Ραούλ Σαιντ Συρ.

«Νικ!» τραύλισε η Έρικα.

Το σαγόνι του Μάρτιν άρχισε να προβάλλει αργά προς τα έξω, ωσπου τα κάτω δόντια του γυμνώθηκαν σε μια απαίσια γκριμάτσα. Τα βλέφαρά του χαμήλωσαν μέχρι που τα μάτια του κοιτούσαν μοχθηρά πίσω από στενές χαραμάδες. Ύστερα, αργά, ένα φοβερά ανατριχιαστικό χαμόγελο άνοιξε τα χείλη του.

«Έρικα!» γρύλισε λαρυγγόφωνα. «Δικιά μου!»

Και με τα λόγια αυτά έκανε μπροστά, άρπαξε την τρομαγμένη κοπέλα στα χέρια του και της δάγκωσε το αφτί.

«Ω, Νικ!» μουρμούρισε η Έρικα κλείνοντας τα μάτια της. «Γιατί τόσο καιρό δεν... όχι, όχι, *όχι*, Νικ! Σταμάτα πια!... Την ακύρωση του συμβολαίου σου. Πρέπει να... Νικ! Τι κάνεις εκεί;» Προσπάθησε να τον συγκρατήσει, αλλά ήταν αργά.

Παρά τον στραβοκάνικο, γοριλοειδή βηματισμό του, ο Μάρτιν πήγαινε πολύ γοργά. Σχεδόν την άλλη στιγμή σάλταρε πάνω από το γραφείο του Ουώτ, γιατί αυτός ήταν ο πιο σύντομος δρόμος για να φτάσει στον εμβρόντητο επιχειρηματία. Η Ντη Ντη φάνηκε να ξαφνιάζεται, ενώ ο Σαιντ Συρ όρμησε προς το μέρος του.

«Στη Μιξο-Λυδία...» άρχισε να λέει ο Σαιντ Συρ.

«Οοο, χοπ!» Και, αρπάζοντας τον Μάρτιν, τον πέταξε στην άλλη άκρη του γραφείου.

«Παλιο-κτήνος!» φώναξε η Έρικα χιμώντας πάνω στο σκηνοθέτη και χτυπώντας με τις γροθιές του το πελώριο στήθος του. Ύστερα το σκέφτηκε καλύτερα και άρχισε να του ρίχνει κλοτσιές στο καλάμι. Αυτό ήταν πιο αποτελεσματικό. Ο Σαίντ Συρ, που δεν ήταν και κανένας τζέντλεμαν, την έφερε βάναυσα βόλτα σφίγγοντας τα χέρια της πίσω στην πλάτη της. Ύστερα σήκωσε το βλέμμα του ακούγοντας την τρομαγμένη κραυγή του Ουώτ.

«Μάρτιν! Τι πας να κάνεις;»

Είχε λόγους που του έκανε την ερώτηση. Προφανώς σώος από το πέταγμα του Σαιντ Συρ, ο Μάρτιν είχε κουτρουβαλήσει στο πάτωμα τυλιγμένος σαν μπάλα, είχε γκρεμίσει με πάταγο ένα λαμπατέρ πέφτοντας πάνω του και ύστερα είχε τιναχτεί σαν ελατήριο με μια θηριώδη έκφραση στο πρόσωπό του. Σε μισόσκυφτη στάση, στραβοκάνικα, με τα χέρια κρεμαστά ώς το πάτωμα, ο Μάρτιν γύμνωσε σαν λύκος τα δόντια του.

«Άρπαξες θηλυκιά μου;» γρύλισε με βραχνό λαρυγγισμό ο πιθηκανθρωποειδής Μάρτιν, χάνοντας γοργά κάθε επαφή με τον εικοστό αιώνα. Ήταν μάλλον ρητορική ερώτηση. Άρπαξε από κάτω τη βάση του λαμπατέρ — δεν χρειάστηκε να σκύψει για να το κάνει— πέταξε πέρα το μεταξωτό αμπαζούρ σαν να ξεφλούδιζε κλωνάρι για ρόπαλο, και ζύγιαζε τη βάση στα χέρια. Ύστερα έκανε μπροστά κρατώντας τη βάση του λαμπατέρ σαν να 'ταν κανένα δόρυ.

«Εγώ», μούγκρισε ο Μάρτιν, «σκοτώνω».

Ύστερα βάλθηκε με την πλέον αξιοθαύμαστη κι ολόψυχη επιμονή να επαληθεύσει τη δήλωσή του. Το πρώτο καρφωτό χτύπημα του αμφίστομου, αυτοσχέδιου δόρατος πέτυχε τον Σαιντ Συρ στο στομάχι και τον κόλλησε στον τοίχο με υπόκωφο γδούπο. Αυτό φαινόταν να επιδιώκει και ο Μάρτιν. Κρατώντας το δόρυ του ζουλιγμένο στην κοιλιά του σκηνοθέτη, συσπειρώθηκε ακόμη πιο σκυφτά, στερέωσε γερά τα πόδια του στο πάτωμα και βάλθηκε να κάνει ό,τι ήταν δυνατό για ν' ανοίξει μια τρύπα στον Σαιντ Συρ.

«Σταμάτα», φώναξε ο Ουώτ πέφτοντας πάνω του να τον εμποδίσει. Πανάρχαια αντανακλαστικά ξύπνησαν μέσα στον Μάρτιν και το χέρι του τινάχτηκε σαν

αστραπή. Ο Ουώτ έφυγε σαν σφαίρα προς την άλλη άκρη του γραφείου.

Το λαμπατέρ έσπασε.

Ο Μάρτιν περιεργάστηκε σκεφτικά τα κομμάτια, δάγκωσε δοκιμαστικά ένα, αλλά μετά φάνηκε ν' αλλάζει γνώμη και σήκωσε τα μάτια του προς τον Σαιντ Συρ. Ο σκηνοθέτης, με κομμένη την ανάσα, γρύλιζε απειλές, βλαστήμιες και κατάρες. Ύστερα όρθωσε το κορμί και σήκωσε την πελώρια γροθιά του μπροστά στο πρόσωπο του Μάρτιν.

«Εγώ», ανακοίνωσε, «θα σε διαμελίσω με τα ίδια μου τα χέρια. Ύστερα θα πάρω την Ντη Ντη και θα πάμε στη Μέτρο Γκόλντουιν. Εμείς στη Μιξο-Λυδία...»

Ο Μάρτιν σήκωσε τις δικές του γροθιές μπροστά στο πρόσωπό του και στάθηκε να τις περιεργαστεί σαν να τις έβλεπε για πρώτη φορά. Ύστερα τις ξέσφιξε αργά και ένα φρικαλέο χαμόγελο απλώθηκε στο πρόσωπό του. Μετά, με όλα του τα δόντια να φαίνονται ολοκάθαρα, και την πειναλέα λάμψη μιας λυσσασμένης τίγρης στα χαντρένια ματάκια του, σήκωσε το βλέμμα του στο λαιμό του Σαιντ Συρ.

Ο Μαμουθοκυνηγός, ο γιος της Μεγάλης Τριχωτής Θηλυκιάς, δεν ήταν ένας τυχαίος πιθηκάνθρωπος.

Ο Μάρτιν σάλταρε σαν αγριόγατος.

Το ίδιο έκανε κι ο Σαιντ Συρ... αλλά προς την αντίθετη κατεύθυνση, σκούζοντας με ξαφνικό πανικό. Γιατί, στο κάτω κάτω, αυτός δεν ήταν παρά ένας απλός μεσαιωνικός τύπος. Και ένας μεσαιωνικός φεουδαλιστής ήταν σκάλες πιο πολιτισμένος από τους πιθηκανθρώπους της εποχής του Μαμουθοκυνηγού. Και όπως ένας άνθρωπος κάνει πίσω μπροστά σε μια μικρή αλλά αιμοβόρα αγριόγατα, έτσι και ο Σαιντ Συρ πλημμύρισε από τον πανικό του πολιτισμένου μπροστά σ' ένα πλάσμα που, κυριολεκτικά, δεν ήξερε τι θα πει φόβος.

Κάνοντας βουτιά από το παράθυρο, ο σκηνοθέτης εξαφανίστηκε ουρλιάζοντας μέσα στη νύχτα.

Ο Μάρτιν αιφνιδιάστηκε από την αντίδραση του άλλου. Όταν ο Μαμουθοκυνηγός χιμούσε σ' έναν εχθρό, τότε κι ο εχθρός χιμούσε στο Μαμουθοκυνηγό. Το αποτέλεσμα τώρα ήταν το κεφάλι του Μάρτιν να βροντήξει στον τοίχο με ιδιαίτερη φόρα. Μέσ' από τη ζαλάδα του άκουσε κάτι έντρομες κραυγές που απομακρύνονταν στο βάθος. Ύστερα στάθηκε με κόπο στα πόδια του και στηρίχτηκε με την πλάτη στον τοίχο, δείχνοντας τα δόντια του και έτοιμος για οτιδήποτε...

«Νικ!» ακούστηκε η φωνή της Έρικα. «Νικ, εγώ είμαι! Σταμάτα! *Σύνελθε!* Ντη Ντη...»

«Αγκ;» έκανε βραχνά ο Μάρτιν, κουνώντας το κεφάλι του. «Σκοτώνω». Γρύλισε υπόκωφα ανοιγοκλείνοντας τα κόκκινα ματάκια του καθώς κοίταζε ολόγυρα. Η εικόνα ξεκαθάρισε αργά, και είδε την Έρικα να παλεύει με την Ντη Ντη κοντά στο παράθυρο.

«Άσε με να φύγω», φώναξε η Ντη Ντη. «Όπου πάει ο Ραούλ εκεί πάω κι εγώ».

«Ντη Ντη!» έκανε παρακλητικά μια νέα φωνή. Ο Μάρτιν κοίταξε πέρα κι είδε τον Τόλιβερ Ουώτ σωριασμένο στη γωνιά, με ένα τσαλακωμένο αμπαζούρ να του μισοσκεπάζει το πρόσωπο.

Με μεγάλη προσπάθεια ο Μάρτιν ίσιωσε το κορμί του. Το να περπατάει στητός του φαινόταν αφύσικο, αλλά τον βοήθησε να καθυποτάξει τα χειρότεερα ένστικτα του Μαμουθοκυνηγού. Εξάλλου, με τον Σαιντ Συρ να έχει πάρει δρόμο, τα στρες λιγόστευαν και ο χαρακτήρας του Μαμουθοκυνηγού υποχωρούσε στο περιθώριο.

Ο Μάρτιν δοκίμασε τη γλώσσα του προσεκτικά, και

ανακουφίστηκε ανακαλύπτοντας ότι μπορούσε ακόμη να βγάλει ανθρώπινους ήχους.

«Αα...» έκανε. «Αρργκ... α... Ουώτ».

Ο Ουώτ τον κοίταξε ανήσυχα πίσω από το αμπαζούρ.

«Αργ... Ερρ... ακύρωση», άρθρωσε ο Μάρτιν με μεγάλη προσπάθεια. «Συμφωνητικό ακύρωσης. Δώσε».

Ο Ουώτ είχε κουράγιο. Σηκώθηκε στα πόδια του παραμερίζοντας το αμπαζούρ από πάνω του.

«Θες και συμφωνητικό ακύρωσης τώρα;» γάβγισε. «Είσαι θεότρελος! Δεν καταλαβαίνεις τι έκανες; Η Ντη Ντη μ' εγκαταλείπει! Μη μας αφήνεις, Ντη Ντη. Θα σου φέρω πίσω τον Ραούλ σου...»

«Ο Ραούλ μου είπε να τα παρατήσω, αν τα παρατήσει κι αυτός», απάντησε η Ντη Ντη πεισματάρικα.

«Δεν είσαι υποχρεωμένη να κάνεις ό,τι σου λέει ο Σαιντ Συρ», της είπε η Έρικα, προσπαθώντας να τη σταματήσει.

«Αλήθεια;» ρώτησε κατάπληκτη η Ντη Ντη. «Δεν μπορεί! Πάντοτε έτσι έκανα».

«Ντη Ντη», φώναξε ο Ουώτ με αλλοφροσύνη, «θα σου φτιάξω το καλύτερο συμβόλαιο που έγινε ποτέ στη Γη —ένα δεκαετές συμβόλαιο— και, ορίστε, να το». Έβγαλε από κάπου ένα πολυτσαλακωμένο χαρτί. «Δεν έχεις παρά να το υπογράψεις, και μετά ό,τι θέλεις θα 'ναι δικό σου. Δε θα σου άρεσε αυτό;»

«Ω, ναι!» έκανε η Ντη Ντη. «Αλλά δε θα άρεσε στον Σαιντ Συρ». Κατάφερε να ξεφύγει από τα χέρια της Έρικα.

«Μάρτιν!» φώναξε ο Ουώτ με αγωνία. «Τρέχα και φέρε τον Σαιντ Συρ πίσω. Ζήτα του χίλια συγγνώμη. Δε με νοιάζει πώς θα το καταφέρεις, φτάνει να μου τον

φέρεις πίσω! Αν δεν τον φέρεις, θα... δε θα σου δώσω ποτέ την ακύρωση».

Οι ώμοι του Μάρτιν φάνηκαν πάλι να γέρνουν λίγο, ίσως από απελπισία. Αλλά ίσως κι από κάτι άλλο.

«Λυπάμαι», είπε η Ντη Ντη. «Μ' άρεσε να δουλεύω για σένα, Τόλιβερ. Αλλά, δυστυχώς, είμαι υποχρεωμένη να κάνω ό,τι μου λέει ο Ραούλ». Και με τα λόγια αυτά προχώρησε προς το παράθυρο.

Οι ώμοι του Μάρτιν είχαν πέσει ακόμη περισσότερο, μέχρι που τα χέρια του άγγιζαν σχεδόν το πάτωμα. Τα οργισμένα ματάκια του, λάμποντας με απορημένο θυμό, ήταν καρφωμένα στην Ντη Ντη. Τα χείλη του τραβήχτηκαν πίσω αργά, αποκαλύπτοντας ό,τι δόντια είχε και δεν είχε.

«Εσύ», έκανε με ένα απειλητικό μουγκρητό.

Η Ντη Ντη κοντοστάθηκε, αλλά μονάχα για λίγο. Την άλλη στιγμή ο μανιασμένος βρυχηθμός ενός άγριου θεριού αντιλάλησε στο δωμάτιο. «Γύρνα δω!» μούγκρισε ο εξαγριωμένος Μαμουθοκυνηγός. Και με ένα απίθανο σάλτο βρέθηκε στο παράθυρο και άρπαξε την Ντη Ντη κάτω από τη μασχάλη του. Κάνοντας γοργά στροφή, κοίταξε απειλητικά τον Ουώτ, που είχε ζαρώσει, και άπλωσε το χέρι του προς την Έρικα. Ώσπου να πεις κύμινο είχε αρπάξει και τις δυο διαμαρτυρόμενες κοπέλες, από μια σε κάθε μασχάλη του. Τα μοχθηρά ματάκια του κοίταζαν από τη μια στην άλλη, αναποφάσιστα. Ύστερα, με πλήρη αμεροληψία, τις δάγκωσε και τις δυο στο αφτί.

«Νικ!» ξεφώνισε η Έρικα. «Πώς τολμάς;»

«Δικιά μου», την πληροφόρησε τραχιά ο Μαμουθοκυνηγός.

«Ναι, είμαι», γρύλισε η Έρικα, «αλλ' αυτό ισχύει και για τους δυο μας. Άφησε αμέσως κάτω αυτό το άλλο θηλυκό που άρπαξες».

Ο Μαμουθοκυνηγός κοίταξε σκεφτικά την Ντη Ντη.

«Λοιπόν», έκανε η Έρικα ξερά. «Άντε, αποφάσισε».

«Και οι δυο δικές μου», δήλωσε ο πρωτόγονος θεατρικός συγγραφέας. «Ναι».

«Όχι!» φώναξε η Έρικα.

«Ναι!» αναστέναξε η Ντη Ντη με εντελώς διαφορετική φωνή. Αναλιγωμένη σαν σιρόπι, το όμορφο πλάσμα κρεμόταν από το μπράτσο του Μάρτιν και κοίταζε τον αφέντη της με ειδωλολατρικό θαυμασμό.

«Α, παλιοθήλυκο!» γρύλισε η Έρικα. «Και ο Σαιντ Συρ;»

«Α, αυτός», έκανε περιφρονητικά η Ντη Ντη. «Αυτός δεν μετράει σαν άντρας, είναι ανθρωπάκι. Ούτε που θέλω να τον ξαναδώ». Το βλέμμα της γύρισε πάλι όλο λατρεία στον Μάρτιν.

«Πφφ», γρύλισε ο τελευταίος, πετώντας την Ντη Ντη στην αγκαλιά του Ουώτ. «Δικιά σου. Κράτα τη». Μετά κοίταξε επιδοκιμαστικά την Έρικα. «Αυτή δυνατή. Καλύτερη».

Και ο Ουώτ και η Ντη Ντη έμειναν σαν μαρμαρωμένοι κοιτάζοντας χαζά τον Μάρτιν.

«Εσύ», είπε εκείνος δείχνοντας με το δάχτυλο την Ντη Ντη. «Μένεις μ' αυτόν. Ε;» Έδειξε τον Ουώτ.

Η Ντη Ντη έγνεψε καταφατικά με δουλική λατρεία.

«Υπογράψεις συμβόλαιο;»

Πάλι καταφατικό γνέψιμο.

Ο Μάρτιν κοίταξε διαπεραστικά τον Ουώτ στα μάτια. μετά άπλωσε σιωπηλά το χέρι του.

«Το συμφωνητικό ακύρωσης», εξήγησε η Έρικα, κρεμασμένη ανάποδα όπως ήταν. «Δώσ' του το, πριν σου ξεριζώσει το κεφάλι σαν ραπανάκι».

Ο Ουώτ έβγαλε αργά το χαρτί από την τσέπη του και το άπλωσε προς τον Μάρτιν. Αλλά ο Μάρτιν πήγαινε κιόλας προς το παράθυρο. Περνώντας, η Έρικα άπλωσε γοργά το χέρι της και το άρπαξε.

«Απίθανη η ηθοποιία σου», είπε στον Νικ μόλις έφτασαν στο δρόμο. «Άσε με κάτω τώρα. Κάπου θα βρούμε ένα ταξί για να ...»

«Όχι ηθοποιία», γρύλισε ο Μάρτιν. «Αλήθεια. Μέχρι αύριο. Μετά...» Ανασήκωσε αόριστα τον ώμο του. «Αλλά απόψε, εγώ Μαμουθοκυνηγός». Προσπάθησε να σκαρφαλώσει σ' ένα δέντρο, αλλά μετά άλλαξε γνώμη και συνέχισε πιθηκόμορφα το δρόμο του, κουβαλώντας παραμάσχαλα μια προβληματισμένη τώρα Έρικα. Αλλά η κοπέλα δεν άρχισε να φωνάζει παρά μονάχα όταν ένα περιπολικό της αστυνομίας πέρασε από δίπλα τους...

«Θα έρθω να σε βγάλω αύριο», υποσχέθηκε η Έρικα στον Μαμουθοκυνηγό που πάλευε να ξεφύγει από δυο γεροδεμένους αστυνομικούς.

Τα λόγια της πνίγηκαν σ' ένα μανιασμένο μουγκρητό.

Τα γεγονότα που επακολούθησαν ήταν μάλλον θολά για τον εξαγριωμένο Μαμουθοκυνηγό και ξεκαθάρισαν μονάχα όταν τον πέταξαν σωρό κουβάρι σ' ένα μπουντρούμι. Εκεί, τινάχτηκε αμέσως πάνω μ' έναν απειλητικό βρυχηθμό. «Σκοτώνω!» ανακοίνωσε ταρακουνώντας τα κάγκελα.

«Αρρργκ!»

«Δυο παλαβοί σε μια νύχτα», παρατήρησε μια βαριεστημένη φωνή αστυνομικού καθώς απομακρυνόταν από το κελί. «Και οι δύο στην περιοχή του Μπελ Αιρ. Λες να είναι μαστουρωμένοι; Δεν μπορέσαμε να βγάλουμε νόημα από κανέναν τους».

Τα κάγκελα τραντάχτηκαν. Κάποιος από ένα κρεβάτι στο βάθος του κελιού φώναξε νευριασμένα να γί-

νει σκασμός και ότι αρκετά προβλήματα είχε ήδη με άλλους παλαβούς δίχως να χρειάζεται να —εκεί η φωνή κόπηκε απότομα σαν με μαχαίρι, σώπασε για μια στιγμή, και μετά ξέσπασε σε μια διαπεραστική στριγκλιά τρόμου.

Μια νεκρική σιγή —που δεν κράτησε πάνω από μια στιγμή— έπεσε στο κελί, καθώς ο Μαμουθοκυνηγός, ο γιος της Μεγάλης Τριχωτής Θηλυκιάς, γύριζε αργά για ν' αντικρύσει τον Ραούλ Σαιντ Συρ.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΟ

Λέμε ότι ζούμε στην εποχή των Κομπιούτερ, στην εποχή των Ρομπότ...

Μήπως δεν είναι μακριά η εποχή που εκείνα θ' αρχίζουν να ζουν, να *ζουν* στ' αλήθεια, να ζουν στην εποχή του Ανθρώπου; Εκείνα προγραμματισμένα σε γλώσσα Πασκάλ ή Φορτράν κι εμείς σε γλώσσα DNA και RNA;... Τα πλάσματα από μέταλλο και τα πλάσματα από σάρκα...

Τι θα προκύψει από αυτή τη συμβίωση;

Οι «Ιστορίες με Πλάσματα από Μέταλλο» είναι μερικά από τα όνειρα και τους εφιάλτες αυτής της εποχής, που ήδη περάσαμε το κατώφλι της.

Δρχ. 300